

Justerat tisdagen den 27 september 2011

Inger Linge

Conny Andersson

Sven-Erik Köhlin

§ 115

Inledning och justering m. m.

Inleddes kl. 10.38 och avslutades kl. 10.39

Ordföranden förklarade sammanträdet för öppnat.

Ordföranden konstaterade att 106 ledamöter var närvarande och 43 ledamöter var frånvarande.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdets protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 27 september 2011.

§ 116

***Bordlagd* interpellation 2011:12 av Håkan Jörnehed (V) om screening för prostatacancer med PSA-prov**

LS 1103-0426

Anf. 1-5

Inleddes kl. 10.39 och avslutades kl. 10.51

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 22 mars 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 3 maj och den 15 juni 2011

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Lars Joakim Lundquist hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist samt Helena Bargholtz.

§ 117

***Bordlagd* interpellation 2011:13 av Lars Dahlberg (S) om skydd mot svart arbetskraft**

LS 1103-0427

Anf. 6-14

Inleddes kl. 10.51 och avslutades kl. 11.07

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för finansfrågor. Fullmäktige medgav den 22 mars 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 3 maj och den 15 juni 2011

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Charlotte Broberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Lars Dahlberg, landstingsrådet Charlotte Broberg, Gunilla Roxby Cromvall samt Paul Lappalainen.

§ 118

***Bordlagd* interpellation 2011:14 av Ylva Nork (V) om stöd till Gazas folk**

LS 1103-0428

Anf. 15-22

Inleddes kl. 11.08 och avslutades kl. 11.19

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för finansfrågor. Fullmäktige medgav den 22 mars 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 3 maj och den 15 juni 2011

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Landstingsrådet Torbjörn Rosdahl hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Ylva Nork, landstingsrådet Torbjörn Rosdahl, Jakob Dencker, Helena Bargholtz, landstingsråden Birgitta Sevefjord och Gustav Andersson samt Vivianne Gunnarsson.

§ 119

***Bordlagd* interpellation 2011:15 av Helene Hellmark Knutsson (S) om samordning kring kollektivtrafiken**

LS 1103-0429

Anf. 23-32

Inleddes kl. 11.20 och avslutades kl. 11.42

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 22 mars 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 3 maj och den 15 juni 2011

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Helene Hellmark Knutsson och Christer G Wennerholm, Gunilla Roxby Cromvall, Yvonne Blombäck samt Stella Fare.

§ 120

***Bordlagd* interpellation 2011:16 av Erika Ullberg (S) om barnmisshandel som inte anmäls**

LS 1103-0430

Anf. 33-45

Inleddes kl. 11.43 och avslutades kl. 12.09

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 22 mars 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 3 maj och den 15 juni 2011

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Filippa Reinfeldt hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Filippa Reinfeldt, Helena Bargholtz, landstingsrådet Birgitta Sevefjord, Tove Sander, Anna Kettner samt Margaretha Herthelius.

§ 121

***Bordlagd* interpellation 2011:17 av Johan Sjölander (S) om landstingets strategier för att möta ett ökat narkotikamissbruk**

LS 1103-0431

Interpellationen avskrevs.

§ 122

***Bordlagd* interpellation 2011:18 av Curre Hansson (S) om resenärernas väntan i kollektivtrafiken**

LS 1103-0432

Interpellationen avskrevs.

§ 123

***Bordlagd* interpellation 2011:19 av Conny Fogelström (S) om Strindbergsåret 2012**

LS 1103-0433

Interpellationen avskrevs.

§ 124

Interpellation 2011:20 av Conny Fogelström (S) om busslinje 609: Trafikering till Gribbylund

LS 1104-0662

Interpellationen bordlades.

§ 125

Besvarande av frågor

LS 1109-1190

Anf. 46-87

Inleddes kl. 12.10 och avslutades kl. 13.02

1. Fråga av Erika Ullberg (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M):
Delar du Catharina Elmsäters Svärds åsikt att det är positivt att Scania på grund av missnöje med pendeln startar egen busslinje?
2. Fråga av Gunilla Roxby Cromvall (V) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M):
Med anledning av att Scania planerar en egen busslinje mellan Stockholm och Södertälje för sina 2000 pendlare frågar jag om det är en önskvärd samhällsutveckling att företag tvingas sätta in egna bussar för att deras anställda ska kunna ta sig till arbetet?
3. Fråga av Rolf Lindell (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M):
Tycker du det är en rimlig hantering att fatta beslut om utbyggnad av Spårväg City innan beslut tagits om Stomnäts- och spårvägstrategi för innerstaden?

4. Fråga av Sverre Launy (V) till ordföranden i sjukvårdsstyrelse Söder, Gunilla Helmersson (M): Kommer det framöver att finnas någon vård i Nynäshamn utanför kontorstid?

5. Fråga av Dag Larsson (S) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Är du nöjd med att beslut om avauktoriseringar inte leder till omedelbar verkställighet, såsom förskrivs i vårdavtalen?

6. Fråga av Birgitta Sevefjord (V) till landstingsrådet Stig Nyman (KD): Innebär planerna på att flytta ut geriatriken från Danderyds sjukhus till närsjukhus att även avdelning 32 för andningsvård, som ligger på geriatriken, ska flyttas ut?

7. Fråga av Helene Hellmark Knutsson (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Är du nöjd med sommarens och höstens planering och samordning av vägarbeten och kollektivtrafikarbeten mellan SL, Trafikverket och Stockholm stad?

Frågorna antecknades som besvarade.

Landstingets pris för arbete mot främlingsfientlighet och rasism

Fullmäktiges ordförande Inger Linge inledde med att redogöra för kriterierna för att få priset. Ordföranden i juryn för pris mot främlingsfientlighet, Stina Bengtson läste sedan upp motiveringen varför organisationerna fått priset. Prischeck, blommor och diplom delades sedan ut av fullmäktiges ordförande Inger Linge, 1:e vice ordförande Conny Andersson och 2:e vice ordförande Sven-Erik Köhlin. Priset delades av följande två mottagare: Ungdom mot rasism som representerades av Ellen Rue och Mathilda Birging, och Romskt Kulturcentrum som representerades av Lars Demetri.

§ 126

Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.15

Ordföranden konstaterade att 143 ledamöter var närvarande och 6 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 127

Kungörelse och annonsering

Inleddes kl. 13.15 och avslutades kl. 13.15

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 1 september 2011 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 6 september 2011 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 9 september 2011 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 128

Anmälan av länsstyrelsens beslut den 7 juni 2011 samt den 5 juli 2011 för tiden t.o.m. den 31 oktober 2014 till ledamot i valkrets O efter Astrid Grufman (M) inkalla Lars Björndahl (M) och till ersättare utse Mats Fält (M), till ledamot i valkrets SO efter Ilija Batljan (S) inkalla Åsa Karlsson (S) och till ersättare utse Carl Melin (S), till ledamot i valkrets SV efter Ebba Jansson (S) inkalla Andreas Dahl (S) och till ersättare utse Rose-Marie Jacobsson (S) till ersättare i valkrets 1 efter Andreas Strömberg (C) utse Mathias Steffens (C), till ersättare i valkrets 2 efter Andreas Strömberg (C) utse Karin Andersson (C) till ersättare i valkrets 3 efter Andreas Strömberg (C) utse Catharina Mann (C) och till ersättare i valkrets 5 efter Anders Ekberg (FP) utse Thorkel Åkesson (FP)

LS 1104-0570, 0611, 0612, 1105-0693, 0791

Inleddes kl. 13.16 och avslutades kl. 13.16

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 129

Anmälan av revisorernas augustirapport till landstingsfullmäktige över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

LS 1108-1122

Inleddes kl. 13.17 och avslutades kl. 13.17

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 130

Fastställande av dagar för landstingsfullmäktiges sammanträden 2012 (förslag 56)

LS 1108-1068

Inleddes kl. 13.18 och avslutades kl. 13.18

Fullmäktige beslutade

att fastställa dagar för landstingsfullmäktiges sammanträden under 2012 enligt följande:

14 februari, 20 mars, 8 maj, 12-13 juni (budgetsammanträde), 18 september, 23 oktober samt 4 december.

§ 131

Bidrag till Stockholm Care AB för utveckling av Tobias Registret år 2011 (förslag 53)

LS 1103-0312

Inleddes kl. 13.18 och avslutades kl. 13.18

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att bevilja Stockholm Care AB ett bidrag år 2011 på 1 173 595 kronor för utveckling av Tobias Registret

att finansiering skall ske inom ramen för koncernfinansiering.

§ 132**Tillskott av medel till patientnämnden år 2011 (förslag 54)**

LS 1103-0307

Inleddes kl. 13.19 och avslutades kl. 13.19

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att patientnämnden år 2011 erhåller medel om 800 000 kronor för ombyggnation av lokaler och underhåll och förbättringar av statistikprogrammet Vårdsynpunkter

att finansiering skall ske inom ramen för koncernfinansiering.

§ 133**Ändring av reglemente för landstingsstyrelsen och nämnder samt delegationsordning för landstingsstyrelsen (förslag 55)**

LS 1105-0773

Inleddes kl. 13.19 och avslutades kl. 13.19

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna ändring av reglemente för landstingsstyrelse och nämnder.

§ 134**Delårsrapport 2011 för Stockholms läns landsting och samlad återrapportering av mål och budget till landstingsstyrelsen (förslag 57)**

LS 1104-0668

Anf. 88-125

Inleddes kl. 13.20 och avslutades kl. 14.53

I ärendet yttrade sig landstingsråden Torbjörn Rosdahl, Helene Hellmark Knutsson och Raymond Wigg, Gunilla Roxby Cromvall, landstingsråden Dag Larsson och Filippa Reinfeldt, Yvonne Blombäck, landstingsråden Stig Nyman och Birgitta Rydberg, Vivianne Gunnarsson, landstingsråden Gustav Andersson, Erika Ullberg och Raymond Wigg, Kerstin Pettersson, Hans Lindqvist samt Thomas Magnusson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 4) bifall till V-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att fastställa delårsrapporten för januari – juni 2011 för Stockholms läns andsting

att fastställa att den samlade återrapporteringen av mål och budget till landstingsstyrelsen ska ske på sätt som framgår av landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna och till handlingarna lägga att återrapportering till landstingsstyrelsen skett i enlighet med landstingsdirektören tjänsteutlåtande från och med februari 2011.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S-ledamöterna, MP-ledamöterna och av V-ledamöterna.

§ 135

Ändring av bolagsordningar i AB Storstockholms Lokaltrafiks dotterbolag (förslag 58)

LS 1009-0667

Inleddes kl. 14.54 och avslutades kl. 14.54

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna föreslagna nya bolagsordningar för Tågia AB, SL Kundtjänst AB, SL Infrateknik AB, AB SL Finans, SL HR-service AB samt för Fastighets Aktiebolaget Viggestaberg

att uppdra åt landstingets ombud på bolagsstämma i AB Storstockholms Lokaltrafik att rösta för att AB SL vid bolagsstämma i de av AB SL helägda dotterbolagen Tågia AB, SL Kundtjänst AB, SL Infrateknik AB, AB SL Finans, SL HR-service AB samt för Fastighets Aktiebolaget Viggestaberg fattar beslut om nya bolagsordningar enligt landstingsfullmäktiges godkännande i första att-satsen.

§ 136

Minskning av aktiekapital i AB Storstockholms Lokaltrafik och avveckling av SL Lidingötrafiken AB (förslag 59)

LS 1105-0669

Inleddes kl. 14.54 och avslutades kl. 14.54

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna att AB SL genomför en minskning av aktiekapitalet genom inlösen av minoritetsaktierna med återbetalning till aktieägarna och en samtidig emission av nya aktier till SLL på motsvarande belopp, eller för det fall sådan minskning av aktiekapitalet ej kan genomföras, godkänna att AB SL genomför en tvångsinlösen av minoritetsaktierna i enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser

att uppdra åt landstingets ombud på bolagsstämma i AB SL att rösta för att AB SL beslutar enligt landstingsfullmäktiges godkännande i första att-satsen;

att godkänna att Lidingöbolaget avvecklas genom frivillig likvidation

att uppdra åt landstingets ombud på bolagsstämma i AB SL att rösta för att AB SL vid bolagsstämma i Lidingöbolaget fattar beslut enligt landstingsfullmäktiges godkännande i tredje att-satsen.

§ 137**Förslag till omfattning och genomförande av upphandling av IKT-infrastruktur till Nya Karolinska Solna Universitetssjukhus (förslag 60)**

LS 1104-0614

Anf. 126-128

Inleddes kl. 14.55 och avslutades kl. 15.00

I ärendet yttrade sig Inger Ros, Håkan Jörnehed samt landstingsrådet Raymond Wigg.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att genomföra en upphandling av IKT-infrastruktur till Nya Karolinska Solna Universitetssjukhus

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för och fatta erforderliga beslut avseende upphandling av IKT-infrastruktur till Nya Karolinska Solna Universitetssjukhus.

UTTALANDE

S-, MP- och V-ledamöterna antecknade särskilt uttalande likalydande med partiernas gemensamma uttalande i landstingsstyrelsen.

§ 138**Reviderad avtalsmodell för akutsjukhusen för år 2012-2015 (förslag 61)**

LS 1106-0972

Anf. 129-134

Inleddes kl. 15.01 och avslutades kl. 15.13

I ärendet yttrade sig landstingsråden Filippa Reinfeldt och Dag Larsson, Håkan Jörnehed samt Tomas Eriksson.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag med instämmande av S-ledamöterna
- 2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till V-ledamotens reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna förslaget om reviderad avtalsmodell för akutsjukhusen gällande åren 2012-2015.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av MP- och V-ledamöterna.

§ 139**Samverkansavtal mellan Karolinska Institutet och hälso- och sjukvårdsnämnden om inrättande av kvalitetsregistercentrum, QRC Stockholm (förslag 62)**

LS 1105-0839

Anf. 135-136

Inleddes kl. 15.14 och avslutades kl. 15.16

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Filippa Reinfeldt och Håkan Jörnehed.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att uppdra till hälso- och sjukvårdsnämnden att ingå samverkansavtal med Karolinska Institutet avseende Kvalitetsregistercentrum Stockholm

att uppdra till hälso- och sjukvårdsnämnden att utifrån samverkansavtalet med Karolinska Institutet avsätta driftsbudget för sin del av verksamheten vid Kvalitetsregistercentrum Stockholm

att uppdra till hälso- och sjukvårdsnämnden att uppdra till hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning att utse de ledamöter som för landstingets vidkommande ska ingå i styrgruppen för Kvalitetsregistercentrum Stockholm och svara för den förvaltning som krävs för att uppfylla landstingets åtaganden enligt samverkansavtalet för Kvalitetsregistercentrum Stockholm.

UTTALANDE

V-ledamöterna lät till protokollet anteckna särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 140**Stadgeändringar för Stiftelsen Stockholms läns museum (förslag 63)**

LS 1104-0596

Inleddes kl. 15.17 och avslutades kl. 15.17

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att godkänna förslag till ändringar i Stiftelsen Stockholms läns museums stadgar.

§ 141**Reviderad modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets handikapporganisationer (förslag 64)**

LS 1105-0719

Anf. 137-143

Inleddes kl. 15.17 och avslutades kl. 15.30

I ärendet yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Stig Nyman, Håkan Jörnehed samt Hans Lindqvist.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att inom landstingsstyrelsens verksamhetsområde anta den reviderade modell för samverkan med handikapporganisationerna som redovisas i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att uppdra till nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att i samråd med länets handikapporganisationer utveckla former för samverkan med handikapporganisationerna enligt vad som sägs i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande. De organisationer som avses är: Handikapporganisationernas Samarbetsorgan i Stockholms län (HSO), Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder Stockholms läns distrikt (DHR) och SRF Stockholms och Gotlands län (SRF)

att reviderad modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets handikapporganisationer gäller från och med 1 oktober 2011 och tillsvidare.

§ 142

***Bordlagd* motion 2007:3 av Dag Larsson m.fl. (S) om sjukvård för personer med behov av habiliteringsinsatser (förslag 40)**

LS 0701-0065

Anf. 144-150

Inleddes kl. 15.30 och avslutades kl. 15.45

Ärendet bordlades vid fullmäktiges sammanträden den 3 maj och den 15 juni 2011.

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Stig Nyman och Dag Larsson, Kerstin Pettersson samt Juan Carlos Cebrian.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S- och V-ledamöterna.

§ 143

***Motion* 2010:11 av Ilija Batljan m.fl. (S) om krav på kollektivavtal vid upphandlingar och leverantörsavtal (förslag 65)**

LS 1011-0894

Anf. 151-164

Inleddes kl. 15.46 och avslutades kl. 16.24

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Helene Hellmark Knutsson, Thomas Magnusson, landstingsrådet Torbjörn Rosdahl, Paul Lappalainen, Lars Dahlberg, Johan Sjölander samt Lowisa Anderzon.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-, MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S-, MP- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 81 ja-röster, 62 nej-röster och att 6 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 6.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S-, MP- och V-ledamöterna.

§ 144**Motion 2010:1 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om att SL ska se cykling som en del av resan (förslag 66)**

LS 1002-0138

Anf. 165-175

Inleddes kl. 16.25 och avslutades kl. 17.02

I ärendet yttrade sig Gunilla Roxby Cromvall, Yvonne Blombäck, Lukas Forslund, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Stella Fare, Hans Lindqvist, Karl Henriksson samt Anna Sehlin.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen
- 3) bifall till MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Då votering begärts ställde ordföranden först propositioner om vilket av yrkandena under 2) och 3) ovan som skulle utgöra motförslag till landstingsstyrelsens förslag vid huvudvoteringen och fann att fullmäktige utsett S-ledamöternas förslag.

Begärd omröstning genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som önskar utse S-ledamöternas förslag till motförslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat utse MP- och V-ledamöternas förslag till motförslag vid huvudvoteringen.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstabblån visade 35 ja-röster, 24 nej-röster, att 77 ledamöter avstått och att 13 ledamöter varit frånvarande. Fullmäktige hade alltså utsett S-ledamöternas förslag till motförslag vid huvudvoteringen.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 7.

Huvudvotering

Omröstning genomfördes sedan enligt följande godkända voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstabblån visade 80 ja-röster, 34 nej-röster, att 25 ledamöter avstått och att 10 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 8.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av dels S-ledamöterna och dels av MP- och V-ledamöterna.

§ 145

Motion 2010:9 av Nanna Wikholm (S) om att öppna en sekundäruppgång för tunnelbanan vid Farsta strand för bättre förbindelse med pendeltåget (förslag 67)

LS 1010-0799

Anf. 176-183

Inleddes kl. 17.03 och avslutades kl. 17.19

I ärendet yttrade sig Nanna Wikholm, Ninos Maraha, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Karl Henriksson samt Gunilla Roxby Cromvall.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionen.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S- och V-ledamöterna.

§ 146**Motion 2010:8 av Raymond Wigg och Helene Sigfridsson (MP) om resurser för att utveckla en hälsofrämjande psykiatri (förslag 68)**

LS 1009-0683

Anf. 184-192

Inleddes kl. 17.20 och avslutades kl. 17.44

I ärendet yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Birgitta Rydberg, Ylva Nork, Johan Sjölander samt Marie Åkesdotter.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S-, MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen.

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S-, MP- och V-ledamöterna.

§ 147**Motion 2010:12 av Anna Kettner (S) om stöd och behandling för barn och vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (förslag 69)**

LS 1011-0895

Anf. 193-197

Inleddes kl. 17.46 och avslutades kl. 18.11

I ärendet yttrade sig Anna Kettner, Vivianne Gunnarsson, landstingsrådet Birgitta Rydberg, samt Juan Carlos Cebrian.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

- 3) bifall till MP-ledamöternas yrkande dels att andra att-satsen i motionen bifalls, dels att denna ställs under särskild proposition

Ordföranden ställde först propositioner om bifall till yrkandena under 3) ovan och fann att fullmäktige avseende motionens andra att-sats beslutat enligt landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag *att* anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av MP-ledamöterna.

Ordföranden ställde sedan propositioner om bifall till yrkandena under 1) och 2) ovan avseende motionen i dess övriga delar och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt S- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 76 ja-röster, 42 nej-röster, att 14 ledamöter avstått och att 17 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 9.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S- och V-ledamöterna.

§ 148

Motion 2008:36 av Gizela Sladić och Ingela Nylund Watz (S) om att göra Stockholmsregionen till en filmregion (förslag 70)

LS 0810-0900

Anf. 198-215

Inleddes kl. 18.12 och avslutades kl. 18.37

I ärendet yttrade sig Gizela Sladić, landstingsrådet Anna Starbrink, Tomas Melin, Rickard Wessman, Håkan Jörnehed samt Lukas Forslund.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S- och V-ledamöterna.

§ 149**Motion 2008:37 av Gizela Sladić m.fl. (S) om att utveckla kulturpolitiken för ungas behov (förslag 71)**

LS 0810-0898

Anf. 216-236

Inleddes kl. 18.38 och avslutades kl. 19.09

I ärendet yttrade sig Gizela Sladić, landstingsrådet Anna Starbrink, Conny Fogelström, Tomas Melin, Rasmus Törnblom samt Håkan Jörnehed.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till S- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av S- och V-ledamöterna.

§ 150**Motion 2009:20 av Ingvar von Malmborg m.fl. (MP) om inrättande av läns-teaterfunktion i Stockholms län (förslag 72)**

LS 0906-0524

Anf. 237-243

Inleddes kl. 19.09 och avslutades kl. 19.20

I ärendet yttrade sig Tomas Melin, landstingsrådet Anna Starbrink samt Ann-Sofi Matthiesen.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att avslå motionen.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av MP-ledamöterna.

§ 151

Motion 2009:37 av Jan Strömdahl m.fl. (V) om ekologiskt fotavtryck för Stockholmsregionen (förslag 73)

LS 0912-1037

Anf. 244-272

Inleddes kl. 19.21 och avslutades kl. 20.14

I ärendet yttrade sig landstingsrådet Gustav Andersson, Sverre Launy, Lennart Nilsson, landstingsrådet Raymond Wigg, Fredrik Saweståhl, Nanna Wikholm samt Annika Hjelm.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av MP- och V-ledamöterna.

§ 152

Motion 2010:6 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att permanenta Earth Hour arbetet i Stockholms läns landsting (förslag 74)

LS 1006-0511

Anf. 273-278

Inleddes kl. 20.15 och avslutades kl. 20.24

I ärendet yttrade sig landstingsråden Gustav Andersson och Raymond Wigg, Fredrik Saweståhl, Lennart Nilsson samt Sverre Launy.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag

- 2) bifall till MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av MP- och V-ledamöterna.

§ 153

Motion 2010:7 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att Stockholms läns landsting ska verka för en marin nationalpark i Stockholms skärgård (förslag 75)

LS 1006-0512

Anf. 279-293

Inleddes kl. 20.25 och avslutades kl. 20.55

I ärendet yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Gustav Andersson, Lennart Nilsson, Sverre Launy, Yvonne Blombäck, Fredrik Saweståhl, Hans Lindqvist samt Marie Åkesdotter.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt MP- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 70 ja-röster, 50 nej-röster och att 29 ledamöter varit frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 10.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

Reservation mot fullmäktiges beslut anfördes av MP- och V-ledamöterna.

§ 154**Valärenden (förslag 76 och 77)**

LS 1009-0712-0739, 1010-0781, 0806, 0833, 1011-0869, 1103-0352, 0406, 0507, 0411, 1104-0587, 0645, 0659, 0664, 1105-0798, 0812, 1106-0935, 1107-1003, 1108-1051, 1053, 1066, 1070, 1106, 1118, 1133, 1109-1153

Anf. 294

Inleddes kl. 20.56 och avslutades kl. 21.00

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Magnus Widén (M) från uppdragen som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets SV, ersättare i mälardalsrådet samt ersättare i regionala etikprövningsnämnden i Stockholm, för Jan Stefanson (KD) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkretsarna 3, N, NO, NV, O, SO och SV, för Tobias Olsson (MP) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets 6 samt för Amir Sajadi (MP) från uppdraget som revisor i revisorsgrupp III och ledamot i revisorskollegiet.

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag

Mälardalsrådet för tiden 13 september 2011 – intill slutet av ordinarie rådsmöte 2015

Ersättare

M Luke Cook (efter Magnus Widén)

Samordningsförbundet för rehabilitering i Södertälje för tiden 13 september 2011 – 31 december 2014

Ersättare

S Rose-Marie Jacobsson (efter Maria Rohammar)

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 13 september 2011 - 31 december 2014

Nämndemän

M	Peter Abelin	(efter Eva Regårdh)
M	Yrsa Bringensparr	(efter Kalevi Persson)
M	Carl Ehnбом	(efter Lars Ljungblom)
M	Birgitta Guntsch	(efter Lars Furugård)
M	Mikael Kraus	(efter Carin Magnusson)
M	Tyrone Lundström	(efter Stefan Bergen)
M	Ulrika Mattsson	(efter Carl Philip Bouvin Sigfridsson)
M	Matilda Rosenquist	(efter Sofia Fölster)
M	Agnieszka Sandi	(efter Massut (Metin) Ataseven)
M	Magnus Svensson	(efter Kristian Hamberg)
M	Susann Thorngren	(efter Armin Khajehdehi)
FP	Monica Nordebo	(efter Sven-Olov Norlin)
FP	Ingela Nordebo	(efter Ulf Hermelin)
KD	Gunilla Oljeqvist	(efter Linda Masman)
C	Joanna Bäck	(efter Jesper Overeem)
C	Johanna Jönsson	(efter Berit Snapp)
C	Caroline Blomberg	(efter Emma Petersson)
C	Anders Hallstan	(efter Mia Heurlin-Norinder)
S	Christoffer Monikander	(efter Vicdan Vural)
S	Majvie Swärd	(efter Henrik Due)
V	Mattias Enroth	
V	Lou Lundqvist	

Svea hovrätt för tiden 13 september 2011 - 31 december 2014

Nämndemän

C Kjell-Erik Börjesson (efter Karin Liljengård)
C Laila Hjortsberg (efter Pontus Löfstrand)
KD Thomasine von Essen (efter Kent Rune Sjöholm)

Skattenämnden för skattekontor 1-4 för tiden 13 september – 30 september 2011

Ledamöter

M Kerstin Backman
M Lennart Wilén (efter Marcel Gleichmann)

Fullmäktige beslutade även

att godkänna att för mandatperioden 2011 – 2014 valda ledamöter i skattenämnden för skattekontor 1-4, fr o m den 1 oktober 2011 förflyttas till skattenämnden för företagsskattekontor 1.

Skattenämnden för skattekontor 5-8 för tiden 13 september – 30 september 2011

Ledamöter

M Marine Ohanyan

Fullmäktige beslutade även

att godkänna att för mandatperioden 2011 – 2014 valda ledamöter i skattenämnden för skattekontor 5-8, fr o m den 1 oktober 2011 förflyttas till skattenämnden för företagsskattekontor 2.

Skattenämnden för skattekontor 9-10 och utlandsskattekontoret för tiden 13 september – 30 september 2011

Ledamöter

M Caroline Wallensten

Fullmäktige beslutade även

att godkänna att för mandatperioden 2011 – 2014 valda ledamöter i skattenämnden för skattekontor 9-10 och utlandsskattekontoret, fr o m den 1 oktober 2011 förflyttas till skattenämnden för företagsskattekontor 3-6.

Skattenämnden för företagsskattekontor 1 för tiden 1 oktober 2011 – 31 december 2014

Ledamöter

M Kerstin Backman
M Lennart Wilén (efter Marcel Gleichmann)

Skattenämnden för företagsskattekontor 2 för tiden 1 oktober 2011 – 31 december 2014

Ledamöter

M Marine Ohanyan

Skattenämnden för företagsskattekontor 3-6 för tiden 1 oktober 2011 – 31 december 2014

Ledamöter

M Caroline Wallensten

Skattenämnden för skattekontor Södertälje för tiden 13 september 2011 - 31 december 2014

Ledamöter

M Donald Molander

M Arne Wickstein

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att nominera

Regionala etikprövningsnämnden i Stockholm

Ersättare

M Thord Swedenhammar (efter Magnus Widén)

Skärgårdshavets samarbetsråd

Ledamöter

M Jan Olov Sundström

C Gustav Andersson

S Mervi Mäkinen Andersson

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga

en revisor i revisorsgrupp II efter Leif Hagström (KD)

en revisor i revisorsgrupp III (efter Amir Sajadi (MP)

en ledamot i revisorskollegiet efter Amir Sajadi (MP)

en ersättare i revisorskollegiet efter Leif Hagström (KD)

en revisor i samordningsförbundet för rehabilitering i Botkyrka efter Leif Hagström (KD)

en huvudman i Sparbanksstiftelsen Första, en plats för (MP)

fjorton nämndemän i Förvaltningsrätten i Stockholm efter Michaela Friberg-Storey (M), Hanna Bengtsson (FP), Tommy Petersson (KD), Karin Ernlund (C), Kenneth Hultgren (C), Taoufik Djeridi (S), Edip Tekin (S), Åsa Waldenström (MP), Hanna Qvist (MP), Shadi Larsson (MP), Deniz Bulduk (MP), Elina Sargezi Betsimon (MP), Eva Stenlund (MP) och Margareta Lundberg (MP)

en nämndeman i Förvaltningsrätten i Uppsala, en plats för (V)

tre nämndemän i Kammarrätten dels efter Britt Storm (S) och Rune Båvner (V) samt en plats för (V)

fem ledamöter i skattenämnden för företagsskattekontor 1, dels efter Per Hägerfors (S) samt två platser för (MP) och två platser för (V)

tre ledamöter i skattenämnden för företagsskattekontor 2, två platser för (MP) och en plats för (V)

fyra ledamöter i skattenämnden för företagsskattekontor 3-6, dels efter Vane Kostivski (M) samt tre platser för (MP)

två ledamöter i skattenämnden för skattekontor Södertälje, en plats för (M) och en plats för (MP)

en ledamot i skattenämnden för storföretagsregionen, en plats för (M)

Fullmäktige beslutade enligt valberedningens förslag att bordlägga nominering av

tre personliga ersättare i skärgårdshavets samarbetsråd, (FP), (KD), (MP)

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens allmänna utskotts förslag

att befria Helena Holmstedt från uppdraget som ledamot i styrelsen för Huddinge Universitetssjukhus AB (vilande bolag)

att för tiden 13 september 2011 intill slutet av ordinarie bolagsstämma 2012 välja Anne Rundqvist som ledamot i styrelsen för Huddinge Universitetssjukhus AB (vilande bolag).

§ 155

Anmälan av nya motioner

LS 1109-1186, 1187

Inleddes kl. 21.01 och avslutades kl. 21.01

Nr 2011:22 av Conny Fogelström m. fl. (S) om att ”Utnyttja Stockholms vattenvägar bättre – arbetspendling till sjöss även på Stora Värtan”

Nr 2011:23 av Pia Ortiz-Venegas m. fl. (V) om säkra utrymningsvägar för personer med funktionsnedsättning

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 156

Anmälan av interpellationer

LS 1109-1171–1174

Inleddes kl. 21.01 och avslutades kl. 21.02

Nr 2011:21 av Dag Larsson (S) om klinisk mammografi

Nr 2011:22 av Raymond Wigg (MP) om måluppfyllelsen i miljösteg 5

Nr 2011:23 av Erika Ullberg (S) om en fungerande SL-trafik vintertid

Nr 2011:24 av Johan Sjölander (S) om utflyttningen av psykiatrin

Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 21.04.

Vid protokollet

Peter Freme

Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 13 september 2011

Ordföranden: Välkomna allesammans till landstingsfullmäktiges första sammanträde efter sommaruppehållet!

Jag kan notera att just nu är 106 ledamöter närvarande och 43 frånvarande. Jag kan också säga, för den som undrar, att det som en bilaga till landstingsfullmäktiges protokoll finns en lista på vilka som har tjänstgjort, alltså vilka som har varit beslutande i de olika ärendena.

Jag kan dessutom informera om att i era lådor ligger en liten grön lapp om inloggning till trådlöst nätverk i landstingssalen. Det har alltså hänt saker under sommaren. Vi kan nu använda trådlöst nätverk i landstingssalen.

Klockan 13 delar vi ut priset för arbete mot främlingsfientlighet och rasism, innan vi börjar med beslutsärendena.

§ 116 Bordlagd interpellation 2011:12 av Håkan Jörnehed (V) om screening för prostatacancer med PSA-prov

Anförande nr 1

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Tack landstingsrådet Lars Joakim Lundquist för svaret på min interpellation om screening för prostatacancer med PSA-test. Jag vill tacka Lars Joakim för det bra och utförliga svaret på mina frågor i interpellationen. Denna interpellation hanns tyvärr inte med på fullmäktigemötet i april. Det kanske hade varit lite mer aktuellt då, för under senvåren pågick ju den så kallade Mustaschkampen, en kampanj som just ville uppmärksamma prostatacancer på olika sätt.

Det förekommer ibland, jag vet inte om det är rätt ord, jippon – ni vet ju att Robert Aschberg och Gert Fylking gick hela Sverige runt för att lobba för att man just ska ha en allmän screening för prostatacancer. Jag har exempelvis modemagasinet Kings nummer för april där det är ett långt reportage om prins Carl Philip som har engagerat sig i just Mustaschkampen. Det är väl bra att prinsen får något vettigt att göra.

När kampanjer genomförs om prostatacancer kommer ofta frågor från medborgare om varför det inte görs en allmän screening för att upptäcka just prostatacancer. En del något mer högljudda i debatten undrar hur landstinget utifrån ett jämställdhetsperspektiv kan genomföra screening för bröstcancer hos kvinnor men inte screening för prostatacancer hos män, då prostatacancer är en av de vanligaste cancerformerna som drabbar just män.

Vi som har förmånen att följa vården nära vet ju att man inte kan jämföra bröstcancerscreening och screening för prostatacancer. Vi vet att just screeningen PSA-test är omstridd då det gäller nytta och verkan. I våras var jag på tidningen Dagens Medicins seminarium om mannens hälsa. Jag tror att jag var den enda politikern från Stockholm. Ett av inslagen under den här dagen var redovisning av det som kallas Göteborgsstudien. Det är en del i en större studie som har gjorts i Europa. Det var ca 10 000 män som ingick i det som kallas Göteborgsstudien. Där redovisar man att i den grupp av män som har erbjudits PSA-test vartannat år var mortaliteten lägre än i den kontrollgrupp som inte erbjudits PSA-test.

Sammanfattningsvis kan man utifrån seminariet Mannens hälsa säga att Göteborgsstudien var svagt positiv till allmänt PSA-test. Men det är som sagt en svår fråga och därför tyckte jag att det var intressant att höra majoritetens syn på just detta. Det är det som interpellationen handlar om. Och jag tycker att jag har fått ett mycket utförligt svar och svar på alla mina frågor.

Tack, Lars Joakim!

Anförande nr 2

Landstingsrådet **L u n d q u i s t (M)**: Då skulle jag egentligen kunna gå och sätta mig, men jag tänkte visa några bilder för jag delar inte Håkans uppfattning att det har förekommit kampanjer och jippon och att det har lobbats intensivt i olika medier för att genomföra screening med PSA-prov. Såvitt jag mins gick Aschberg och Fylking för att uppmärksamma frågan om mer pengar till forskning för att ställa bättre diagnos kring prostatacancer. Tvärtom tycker jag att det har förts en mycket sansad debatt om PSA-provens tillförlitlighet samt om PSA-provens fördelar och nackdelar utifrån dagens diagnosmetoder.

Nu tänker jag ägna mig lite grann åt folkupplysning. Håkan nämnde Mustaschkampen i sitt inlägg. I våras tog Cancerfonden i sin annons upp den stora tvistefrågan kring PSA-screening, svårigheten att skilja de livshotande prostatacancertumörerna från dem som aldrig kommer att ge symtom. Jag citerar ur den annonsen: "I dag kan vi inte skilja de livshotande prostatacancertumörerna från dem som aldrig kommer att ge symtom. Därför behandlas många i onödan, ofta med svåra biverkningar. Med bättre diagnosmetoder skulle många män med prostatacancer slippa onödigt lidande och sänkt livskvalitet."

Det var en kvinnlig urolog som skrev en debattartikel för två år sedan som sade att om vi skulle införa en allmän screening skulle jag ta livet av fler gubbar än jag kan rädda. Det är där vi står nu, vid en skiljeväg. Vi måste hitta bättre metoder för att gå vidare i den här frågan.

För att återkomma till Göteborgsstudien, som är en av många studier som har presenterats under senare år, visar rapporten en minskad dödlighet i prostatacancer, men tyvärr till priset av en betydande överdiagnostik och överbehandling. Vi vet att riskerna med en operation är både inkontinens och impotens. Det är väl ingen som önskar sig detta. Men med bättre metoder kanske vi kan behandla dem som verkligen har svåra former av prostatacancer.

Vi vet också att det pågår mycket omfattande forskning kring diagnos av cancer i mäns prostata. Låt oss avvakta dessa forskningsprojekt samt nya riktlinjer från Socialstyrelsen innan vi i Stockholms läns landsting tar ett eventuellt beslut om att införa en allmän screening av mäns prostata.

Avslutningsvis vill jag säga att jag inte tycker att detta är en fråga om jämställdhet. Det är fråga om att få bra diagnosmetoder för att kunna behandla män med prostatacancer.

Anförande nr 3

H e l e n a B a r g h o l t z (FP): Frågan om prostatacancer är en kvinnofråga. Det är en kvinnofråga i den bemärkelsen att vi är många som har män som drabbas av prostatacancer. På samma sätt är bröstcancer också en mansfråga, för många män har kvinnor omkring sig som drabbas av bröstcancer.

Hälften av de drabbade som får prostatacancer är under 70 år när de får diagnosen. Men det är en ovanlig sjukdom före 50-årsåldern.

Viktigast av allt när det gäller prostatacancer, precis som med all annan cancer, är den tidiga upptäckten. Chansen att bli botad beror ju på hur elakartade cancercellerna är och hur långt canceren har hunnit utvecklas.

Det borde vara en självklarhet att alla män över 50 år informeras om vilka enkla möjligheter som finns att kontrollera förekomsten av cancer i prostatan. Den analysen kan ju göras vid en årlig hälsokontroll. Det är inte alls komplicerat att göra den första undersökningen.

Prostatacancer kan också upptäckas vid ett enkelt blodprov som mäter till exempel PSA-halten. Det ger indikation på om prostatakörteln har angripits av cancer och man måste ta ytterligare prover. Men som vi vet råder det väldigt delade meningar om PSA-testets effektivitet. Det är ju ett mycket känsligt test, och problemet är att man inte kan skilja

mellan farliga och ofarliga tillstånd när man gör det. Därför är det, till skillnad mot screening för bröstcancer, ett väldigt osäkert instrument. Ett bättre test skulle leda till minskad överbehandling och bättre livskvalitet för den drabbade mannen och hans närstående.

Trots att Cancerfonden under de senaste åren relativt sett fått mellan 20 och 25 miljoner kronor årligen för att forska om prostatacancer, och man kommer att fortsätta att göra det, behövs det ännu mycket mer pengar för att klara en sådan här satsning. Ett enkelt sätt för oss alla att bidra till detta är att köpa det lilla blå bandet då pengarna går till forskning om prostatacancer. Det är alltså att jämföra med det rosa bandet. Låt oss köpa både det blå bandet och det rosa bandet för att stötta forskning kring cancer!

Anförande nr 4

Håkan Jörnehed (V): Både Lars Joakim och Helena är inne på att detta är ett omstritt test. Jag tycker bara att det var lite tråkigt, Lars Joakim, för jag var väldigt ödmjuk och tycker att du har gett ett bra svar. Ibland undrar jag om du inte hör vad jag säger därför att det är just jag som säger det. Jag menar bara att den allmänna diskussionen gäller – det är inte mina åsikter – om man inte ska ha en allmän screening för prostatacancer. Det var det jag försökte förklara, men du ville kanske inte höra det.

Jag kan bara utifrån den Göteborgsstudie som redovisas säga att det inte är mina åsikter utan den här forskaren som menar att för varje räddat liv är den negativa konsekvensen mindre än en extra man med inkontinens och fyra män med impotens. Det är den här forskarens synpunkter. Det är ju en diskussion om nytta och verkan när det gäller just PSA-testen.

Det här var i våras och någon gång i somras såg jag på nyheterna att det hade kommit ett nytt blodtest – det var kanske det som Helena var inne på – som tydligen var mycket mer verksamt. Du kanske är mycket mer uppdaterad än vad jag är när det gäller det här blodtestet. Det var några forskare som presenterade det i somras, Lars Joakim. Du kanske kan redogöra för detta för oss.

Anförande nr 5

Landstingsrådet Lundquist (M): Ordförande, fullmäktige! Jag vill inte angripa dig på något sätt, Håkan. Jag ville bara kommentera det du hade skrivit i din interpellation, att du tyckte att det pågick jippon och annat. Jag lyssnade mycket noga på dina vänliga ord.

Det är rätt vanligt med prostatacancer, som Helena Bargholtz sade. Det finns en liten artikel från Aftonbladet – jag vill ju ägna mig lite grann åt folkupplysning när jag ändå står i talarstolen – där Ola Bratt som är läkare på Helsingborgs lasarett och också ägnat sig mycket åt detta säger: ”Eftersom små härdar av cancer är så vanligt i prostatakörteln skulle en allmän screening/testning innebära att många friska män blir cancerpatienter i onödan. Så länge vi inte VET hur många liv som kan räddas med sådan testning kan vi inte införa den i befolkningen.” Det är väl lite grann detta som är problemet. Metoderna är för dåliga.

Det jag vet att man forskar på för närvarande, det gäller även bröstcancer – jag tror att jag har sagt det tidigare i den här salen – är att man med ett enkelt blodprov i kombination med ett DNA-test skulle kunna ställa väldigt mycket bättre diagnoser. Inom bröstcancerkirurgin och inom bröstcancervården tror jag att man skulle kunna styra bort ungefär 80 procent kvinnor som inte har förhöjd risk att få bröstcancer och ägna sig mer åt att söka upp de 20 procenten som har ökad risk, ofta av ärftligt slag.

Det som också är ett problem i det här sammanhanget är att väldigt många män känner till PSA-test. För att också ta upp en uppgift som finns i Läkartidningen, nr 7 år 2010, vet 85 procent av männen att det finns något som heter PSA-prov. Väldigt många har genomgått detta, men endast 36 procent av dessa kände till att det även fanns nackdelar med PSA-testning. Det är lite grann det som är viktigt just nu, att man också informerar våra invånare

om att det finns en risk med att genomgå ett PSA-test. Vi säger aldrig nej till en patient som vill göra en PSA-testning hos sin husläkare eller sin urolog. Alla är välkomna att göra ett test. Men jag tycker att det är bra om man informerar mer om riskerna med att göra de här testen.

§ 117 *Bordlagd* interpellation 2011:13 av Lars Dahlberg (S) om skydd mot svart arbetskraft

Anförande nr 6

Lars Dahlberg (S): Ordförande, fullmäktige! Den här interpellationen skrev jag med anledning av en rapport som revisorerna tog fram, med namnet *Skyddet mot svart arbetskraft*. I rapporten framgår att revisorernas granskning visar att landstingets arbete med att förhindra att svart arbetskraft används i verksamheterna på olika sätt inte är tillräckligt bra. Revisorerna efterlyser framför allt bättre rutiner och att man också måste ha någon typ av handlingsplan att sätta in om svart arbetskraft dyker upp. Det har föranlett mina frågor.

Jag har också fått ett svar, som jag tackar för. Om jag ska välja att tolka svaret säger väl det att revisorerna har fel. Nu tror inte jag att revisorerna har fel, utan jag tror att revisorerna har en poäng när de pekar på att bland annat SL och Locum har bristande rutiner och bristande åtgärder för att förhindra svart arbetskraft. I svaret används i stället SL och Locum som goda exempel på arbete för att förhindra svart arbetskraft. Det verkar vara lite olika verklighetsbilder här. Jag vill nog framhärda och tycker att Charlotte Broberg gärna får redovisa lite större lyhördhet gentemot revisorernas kritik. Det vore intressant att få höra det.

Anförande nr 7

Landstingsrådet Broberg (M): Ordförande, landstingsledamöter och åhörare! Först och främst vill jag poängtera att svart arbetskraft inte ska förekomma och inte heller har påvisats, varken i SL:s eller i Locums verksamheter och inte heller i någon annan verksamhet inom landstinget. Jag tycker att det är viktigt att understryka det.

Sedan delar jag inte riktigt din syn på svaret, att vi tycker att revisorerna är ute i ogjort väder. Det finns alltid saker som man kan göra bättre. Det är som sagt också landstingets skyldighet att aktivt arbeta för att motverka förekomsten av svart arbetskraft i sina verksamheter. Att inte betala skatt och sociala avgifter på utfört arbete är brottsligt. Det är i första hand Skatteverket som ska kontrollera detta genom att kontrollera att skatter och sociala avgifter betalas och att gällande regelverk i detta avseende följs. Landstinget ska självfallet bidra till Skatteverkets arbete och nyttja rådande handlingsutrymmen i form av bland annat upphandlingspolicy, regler och rutiner för att förebygga och utesluta förekomsten av svart arbetskraft.

Vi ser det som att det främst är i sin roll som beställare eller upphandlare som landstinget kan motverka förekomsten av svart arbetskraft. Det kan göras genom att man utesluter arbetsgivare som inte betalar skatter och avgifter eller genom att ställa avtalskrav som aktivt motverkar förekomsten av svart arbetskraft. Både Locum och SL ställer krav vid upphandlingar för att motverka förekomsten av svart arbetskraft och andra oegentligheter. Det ställs även krav på att nödvändiga dokument finns hos entreprenörer och att redovisning av medarbetare ska kunna göras.

SL har också etablerat ett projektkontor som omfattar större byggprojekt, vilket syftar till att ge en betydligt mer strukturerad och enhetlig uppföljning av projektens genomförande. Men även Locum arbetar ju på olika sätt för att förebygga svart arbetskraft. Ett exempel är hur man arbetar med stickprovskontroller. Man har så kallade driftmöten med just entreprenörer i en bransch där man ser att det är vanligt att svart arbetskraft förekommer där entreprenörerna i sin tur redovisar de i entreprenaden ingående medarbetarna. Det är

ett förfarande som Locum genomför men som tyvärr inte nämns i landstingsrevisorernas rapport. Det är ett exempel på hur man arbetar med detta som tyvärr inte fanns med.

Jag tycker också att det, även om vi gör ett visst arbete i dag, säkert finns anledning att se över om man kan göra ännu mer. Från Locums sida kommer man också att förtydliga terminologin i riktlinjer, processer och policyer för att inkludera åtgärder mot förekomsten av svart arbetskraft i verksamheten. Man kommer också att införliva svart arbetskraft som en ständig riskfaktor i Locums riskanalys, som är en del av Färdplan 2012.

Anförande nr 8

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, ledamöter och några åhörare som är här! Charlotte Broberg säger att svart arbetskraft inte har påvisats i landstingets verksamheter, men vet vi egentligen det? Det vi gör är ju kontroller av om skatter har betalats när vi skriver avtal, men vad händer sedan?

Vi i Vänsterpartiet tycker att Socialdemokraterna och Lars Dahlberg har lyft fram en väldigt viktig interpellation. Vi i Vänsterpartiet värnar verkligen skatten, för den möjliggör den generella välfärden för oss alla. Får vi in pengarna från den skatteflykt som den svarta arbetskraften är skulle vi ha råd med oändligt mycket bättre välfärd för oss i Stockholms läns landsting. Den svarta arbetskraften är ett stort hot, och det är ofta pengar från den grova organiserade brottsligheten som på det här sättet tvättas in i den vita ekonomin.

Jag sitter också i polisstyrelsen i Stockholms län och har gjort det i ganska många år nu. Där har vår länspolismästare Carin Götblad gjort en utredning för statens del om hur vi ska kunna attackera den grova organiserade brottsligheten och vidta åtgärder mot den. Hon är väldigt tydlig. Det är vi i kommunerna och i landstinget som via våra avtal och våra kontroller måste stoppa att de här pengarna tvättas in. Vi gör ju inte de här kontrollerna. Vi tittar på om man har betalat skatt när avtalet skrivs. Efteråt tittar vi inte på vad som händer.

Vi i Vänsterpartiet kräver att det finns en vit marknad med kravkontroll när vi ingår våra avtal. Ingen av oss vill ju att våra verksamheter ska förknippas med den grova organiserade brottsligheten och den svarta arbetskraften. Till exempel skulle SL:s varumärke ta oerhörd skada eller varför inte Nya Karolinska-bygget som också gäller otroligt mycket pengar. Vi vet att till och med polisen drabbades av svart arbetskraft och Hells Angels under polisbygget i Göteborg. De vet det därför att de har letat efter det här. De såg att Hells Angels var inne via en av underentreprenörerna.

Låt oss inte längre vara så blåögda! Vi vet att svart arbetskraft, precis som revisorerna skriver, är speciellt vanligt i bygg- och anläggningsbranschen. Här i Stockholms läns landsting bygger och expanderar vi otroligt mycket. Därför måste vi börja skriva in i våra avtalstexter att vi kommer att göra uppföljningar och kontroller därför att vi inte tolererar någonting annat än en vit marknad. Det är vår kravkontroll. Därför måste vi sluta vara blåögda. Det är stora pengar i omlopp. Låt oss gemensamt stoppa detta genom våra avtal!

Anförande nr 9

Lars Dahlberg (S): Jag tvivlar inte ett dugg, Charlotte Broberg, på att du inte heller tycker om svart arbetskraft. I ditt anförande fick jag möjligen lite mer än i svaret. Framför allt att Locum tydligen har tagit till sig frågan om att ta fram en riskanalys. Men arbetet innehåller egentligen, som Gunilla också var inne på, tre olika steg. Det första är att ställa de här kraven när vi gör våra upphandlingar och när vi skriver våra avtal. Det andra är uppföljning och kontroller. Det tredje är också det som revisorerna efterlyser, en handlingsplan. Vad gör vi när vi hittar det här och vad gör vi för att minimera skadorna på verksamheten?

Jag kan ta NKS som exempel, för det är ett oerhört komplext bygge i sig. Men det är också ett bygge som är präglad av väldigt hårda tidsgränser. Om vi upptäcker att man har fått in ett byggföretag i det här projektet som är känsligt för fördröjningar eftersom det är så många

olika saker som ska fungera tillsammans kan du berätta för mig vad vi gör från landstingets sida för att åtgärda det utan att det sker onödiga fördröjningar i projektet. Det är den typen av frågeställningar som revisorerna efterlyser svar på och som jag efterlyser svar på.

Jag tror faktiskt att vi i det läge där vi är i dag, där vi står inför miljardinvesteringar på en rad olika områden, behöver göra en översyn och uppdatera vårt arbete kring de här frågorna så att vi inte hamnar i svårigheter där vi kanske tvingas acceptera att den svarta arbetskraften finns kvar på arbetsplatserna längre än vi hade tänkt oss. Vi vill ju ha bort dem omedelbart, men då måste man också ha en idé om hur vi löser situationen temporärt tills vi har fått in en seriös entreprenör. Det skulle jag gärna vilja höra dig utveckla några tankar kring. För min del, precis som för din del, är det fullständigt oacceptabelt att det finns svart arbetskraft som betalas med skattepengar. Jag tror att risken är överhängande att den situationen kommer att uppstå.

Anförande nr 10

Landstingsrådet **B r o b e r g (M)**: Det stämmer som både Lars och Gunilla påpekar att svart arbetskraft är vanligare inom byggbranschen än inom många andra sektorer. Det man har gjort är att både Locum och SL ställer krav på IDO6 i sina upphandlingar. IDO6 innebär en allmän bestämmelse om legitimationsplikt och närvaroredovisning. Det är en frivillig överenskommelse som byggbranschen har gjort med särskilt ställda krav i syfte just att motverka svart arbetskraft. Det går ut på att man ska bära synlig identitetsbricka på arbetsplatsen så att det går att se vilka som hör dit. Det är för att kontrollera att det inte finns någon svart arbetskraft på arbetsplatsen.

I detta sammanhang är det så att man från revisorernas sida påpekar att vi skulle gå in och kontrollera detta, men det är inte helt lätt eftersom vi enligt lag inte får gå in i entreprenörens register och kontrollera vilka som är på arbetsplatsen. Locum och SL har dessutom inte rätt att begära ut listor på de registrerade enligt IDO6 för att sedan kunna gå in i lönelistor och jämföra, utan detta är en uppgift för Skatteverket. Vi har inte den möjligheten. Däremot ska vi på många andra sätt försöka hjälpa till och motverka och naturligtvis samarbeta med Skatteverket när det dyker upp saker.

Sedan tror jag som sagt att IDO6 är en bra överenskommelse som finns inom byggbranschen, och jag vill återigen understryka att det inte har påvisats att det har förekommit svart arbetskraft i vare sig SL:s, Locums eller någon annan av landstingets verksamheter. Detta är naturligtvis ingen garanti, men det känns ändå bra att vi har det på det viset. Nu finns det inga exempel där man har påträffat detta.

Anförande nr 11

Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag begärde ordet igen för att säga att jag verkligen tror att vi är helt överens om att den grova organiserade brottsligheten och den svarta arbetskraften är fullständigt vedervärdig. När det här ärendet var uppe i SL skrev jag ett förslag till yttrande som naturligtvis röstades ned. Då ansåg SL att det räcker att göra en skattekontroll när ett avtal skrivs. Men det räcker inte. Jag säger som jag sade i mitt förra inlägg, vi får inte vara blåögda. Det förekommer med största sannolikhet även vid våra byggen. IDO6 är bra, men vi kan inte säga att Skatteverket ska ta hand om den här frågan. Den som har utrett saken är Carin Götblad och hon är helt övertygad om att de som kan stoppa detta är vi i landstinget och i kommunerna genom vårt avtalsskrivande. Må vi nu skärpa det så att vi blir av med den penningtvätt som pågår!

Anförande nr 12

Lars Dahlberg (S): Ordförande, ledamöter! Då får jag återigen peka lite på de frågor som jag efterlyser svar på. Charlotte redovisar här de hinder vi har för att göra kontroller och uppföljning. Jag vet också att det finns hinder och begränsningar, men det är inte det jag vill höra dig säga. Jag vill höra dig säga vad du är beredd att göra för att förbättra kontrollen och uppföljningen.

Jag vill faktiskt också höra dig säga någonting om vilken beredskap det finns i landstinget om det här dyker upp. Det har dykt upp tidigare och det kommer att dyka upp igen. Då skulle jag gärna vilja känna en trygghet i att de ansvariga politikerna har en klar och tydlig idé om att så här agerar vi när svart arbetskraft dyker upp i våra verksamheter.

Anförande nr 13

Landstingsrådet **Broberg (M)**: Som jag sade tidigare till Lars Dahlberg jobbar vi med detta på olika sätt. Jag har också nämnt några exempel på hur vi jobbar med detta. Det är som sagt en oerhört angelägen fråga, men jag är också mycket tacksam för att vi inte har sett de här problemen i dag.

Jag kan nämna några exempel till på hur Locum arbetar. Det sker delvis genom så kallade öppna granskningar tillsammans med leverantörer och underleverantörer. Locum genomför även en kvartalsvis avstämning med både Skatteverket och Upplysningscentralen och kontrollerar att leverantörerna sköter sin ekonomi och betalar lagstadgade skatter och avgifter för anställda. Samtidigt görs också direkta avstämningar med leverantörer och underleverantörer, bland annat genom gemensamma arbetsplatsbesök och kontinuerliga uppföljnings- och informationsmöten med öppna protokoll.

Det är inte så att vi ligger still och inte gör någonting. Vi jobbar verkligen mycket aktivt med olika former av kontroller, med det instrument vi har i form av upphandlingar med dessa frågor. Jag tycker att vi gör ett bra jobb, men det finns alltid saker som kan göras bättre.

Anförande nr 14

Paul Lappalainen (MP): Det är första gången på länge som jag är här. Jag hörde en del om upphandlingar. Jag försöker få grepp om vad det egentligen är som landstinget gör när det gäller socialt ansvarstagande och upphandlingar just i den här frågan. Om man verkligen vill komma åt svart arbetskraft skulle man kunna skriva in i vartenda avtal att om det upptäcks att entreprenören använder svart arbetskraft kommer landstinget att säga upp avtalet.

§ 118 Bordlagd interpellation 2011:14 av Ylva Nork (V) om stöd till Gazas folk

Anförande nr 15

Ylva Nork (V): Jag vill tacka Torbjörn Rosdahl för svaret på den interpellation som jag har ställt, där jag vill undersöka vilka möjligheter det finns för landstinget att skänka material som inte längre används men som kan komma till nytta i Gaza. Den här interpellationen ställdes i samband med Freedom Flotilla Ship to Gaza, därför känns den inte superaktuell just nu. Jag tänker inte redogöra för hela projektet, ni har säkert läst om vad som hände med Ship to Gaza den här gången.

Det jag vill säga om Torbjörn Rosdahls svar är att han när det gäller den här typen av frågor hänvisar till att det är utrikespolitik och att landstinget kanske inte borde ägna sig åt det. Sedan hänvisar han till ett gäng olika lagar. Men han säger också att det inte finns någon vägledande rättspraxis när det gäller de nuvarande lagbestämmelserna. Då kunde man ju tänka sig att om det fanns en vilja att göra någonting kanske man skulle prova dem.

Anförande nr 16

Landstingsrådet **Rosdahl (M)**: Ordförande, ledamöter! Det är inte ovanligt att landstinget har varit med i olika projekt. Jag har själv på den tiden Stig Nyman jobbade som ordförande i omsorgsnämnden varit med om att vi hade projekt för kunskapsöverföring till Lettland. Vi har med vår internationella avdelning också i dag kunskapsöverföring när det gäller att läkare och annan personal kan komma till oss och lära sig operationstekniker. Senast, det var väl i våras, var ambulanspersonal hos oss nere och tävlade i räddningskunskap. Det förekommer i vissa fall.

I mitt svar skriver jag att jag delar Ylva Norks oro för människorna i Gaza. Som du förstår stöder jag då också varje humanitär insats som har potential att göra deras liv något drägligare. Men landstingets juridiska avdelning, som vi har konsulterat, säger att ”vid osäkerhet måste man falla tillbaka på att utgångspunkten för bedömning av biståndskompetensenlighet är den rådande ansvarsfördelningen som innebär att staten ansvarar för den officiella svenska bistånds- och utrikespolitiken”.

På grund av det känsliga geopolitiska läget i Mellanöstern behöver den organisation som bedriver bistånd i regionen en särskild sorts kompetens. Tidigare erfarenhet i kombination med tillgänglig information kring den aktion som vi nu vet fick ett helt annat händelseförlopp – den blev ju inställd – ger inget stöd, säger vår juridiska avdelning, för att Ship to Gaza besitter sådan kompetens.

Anförande nr 17

J a k o b D e n c k e r (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Folket i Gaza har levt under en orättfärdig blockad från Israels sida i många år nu. Man lider brist på många saker. Det är därför bra att Ylva Nork har ställt interpellationen om att skänka material till folket i Gaza.

Landstinget kan göra något för att hjälpa Gaza. Jag anser att diskussionen bör handla om hur vi vill bidra. Torbjörn Rosdahl skriver att han oroar sig för befolkningen i Gaza, men hans slutsats blir att landstinget inte kan bidra genom Ship to Gaza. Om invändningen gäller organisationen Ship to Gaza kan vi ju diskutera på vilka andra sätt vi kan kanalisera landstingets bistånd till Gaza.

Finanslandstingsrådet nämner också lagenligheten som ett problem. Men lagen om vissa kommunala befogenheter ger faktiskt stöd för att landstinget kan hjälpa Gaza. I lagen står att kommuner och landsting får lämna bistånd i form av utrustning, rådgivning, utbildning eller på annat sätt till ett land som får statligt bistånd. Bistånd till ett land som inte får svenskt statligt bistånd får lämnas i form av utrustning som kommuner och landsting inte längre behöver för sin verksamhet.

Eftersom Gaza får bistånd från Sida borde det inte finnas några problem lagligt sett att ge sådan här hjälp. Det borde alltså inte finnas några lagliga hinder för att ge det stöd till Gaza som interpellanten föreslår. Gazaborna behöver vårt stöd. Låt landstinget hjälpa folket i Gaza åtminstone med material som landstinget inte längre behöver!

Det viktiga är inte heller vem som levererar biståndet utan att det kommer fram. Vi kan säkert hitta en lösning om bara majoriteten bestämmer sig för att man vill hjälpa folket i Gaza.

Anförande nr 18

H e l e n a B a r g h o l t z (FP): Fru ordförande! Vi är väl alla mycket bekymrade över utvecklingen i Gaza och relationerna mellan Israel och Palestina. Men vi ska inte diskutera utrikespolitik på det sättet här. Det är ändå en väldigt intressant princip som Ylva Nork tar upp när det gäller möjligheten att hjälpa ett folk och hur det ska gå till.

Som jag ser på det här måste vi i så fall ha väldigt starka garantier för att den hjälp som vi ger till andra länder med landstingets egendom når fram. Det är ju inte vår egendom, det är landstingets egendom, våra skattebetalares egendom, som vi i så fall skänker till en organisation. Nu är Ship to Gaza kanske överspelat. Det gick ju inte så bra senaste gången.

Tanken att vi ska kunna stödja olika organisationer med humanitära insatser är naturligtvis väldigt bra. Vi måste bara ha garantier för att de här insatserna når dem de ska nå. Det är därför jag tycker att det är helt riktigt när Torbjörn Rosdahl säger att vi ska låta detta gå via Sida, för Sida vet mer än landstinget om hur mottagandet av de resurser som vi skickar kan se ut. En sak är att skänka pengar och göra olika insatser, det andra är att se till att det verkligen når dem som ska nås.

Anförande nr 19

Jakob Dencker (MP): Eftersom Sida besitter den här kompetensen och har alla kontakter på Västbanken och i Gaza kan man väl kanalisera landstingets bistånd via Sida. Låt oss ta hjälp av sida för att skicka vårt material till Gaza.

Anförande nr 20

Landstingsrådet Sevefjord (V): Man kan också tänka sig att när vi nu genomför så stora förändringar inom hälso- och sjukvården inom Stockholms läns landsting som att bygga ett nytt sjukhus kommer man att byta ut en hel del av det material som i dag finns på Karolinska Solna. Låt oss framöver fundera på hur vi ska hantera den här frågan. Det är helt onödigt att det står en massa sjukvårdsmaterial i Sverige till ingen nytta när det faktiskt skulle behövas i andra länder. Jag tycker att vi mycket väl kan återkomma till frågan. Det handlar inte bara om Ship to Gaza, det handlar om Palestinas folk.

Anförande nr 21

Landstingsrådet Andersson (C): Om det är så att material som vi inte längre har behov av i Stockholms läns landsting kan återanvändas för att på olika sätt mildra humanitära kriser och annat i andra länder är det naturligtvis önskvärt. Den intentionen i interpellationen tycker jag att vi efter den här debatten kan konstatera att det råder ett intresse för i hela salen.

Sedan kan jag tycka att vi då får eftersträva former som inte innebär att vi politiskt hamnar i alltför många känsliga avgöranden om vilka humanitära behov som kan vara de största. Det är klart att man här riskerar att politiskt hamna i ett ständigt gungfly där bedömningar av olika internationella krishärddar eller humanitära katastrofer ställs mot varandra. Jag tror att vi här borde tänka efter ganska ordenligt hur vi hittar former som gör att vi kan återanvända vårt material.

Det är för övrigt i linje med det förslag till nytt landstingspolitiskt program som föreligger att vi ska återanvända mer av vårt material. Det här är en slags återanvändning, men vi får försöka hitta former som gör att vi kan säkerställa att vi kvalitativt får största möjliga humanitära effekt och att vi inte hamnar i lägen där vi kanske bidrar till att förvärra internationella kriser eller att material inte kommer fram på bästa sätt. Men det är väldigt intressant att den här diskussionen har kommit upp. Jag tycker att det är värdefullt.

Anförande nr 22

Vivianne Gunnarsson (MP): Det var bra att Gustav Andersson sade det där sista. Annars tycker jag att minnet är väldigt kort i den här församlingen. Det fanns ett annat land som behövde hjälp en gång i tiden. Det hette Estland. Dit har jag varit själv med utrangerad utrustning för att hjälpa Estland. Det var inget konstigt med det. Det var alltså avskriven och utrangerad utrustning. Det är precis det som står i lagstiftningen. Jag tycker att det är en felaktigt besvarad interpellation.

§ 119 Bordlagd interpellation 2011:15 av Helene Hellmark Knutsson (S) om samordning kring kollektivtrafiken

Anförande nr 23

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det känns härligt att se er igen efter att, som jag hoppas, ni har haft en riktigt varm och skön sommar. Inte minst här på ostkusten har det varit så.

Det kan kännas lite konstigt att vi ska prata snökaos, men det har väl lite med vårt interpellationsarbete i den här salen att göra att vi nu antingen kan man säga långt efter det snökaoset har varit eller en bra stund innan vi får se om det blir ett nytt snökaos får ta upp den här diskussionen. Den här interpellationen ställdes ju efter den fredag i februari när all

busstrafik ställdes in och det var ganska rörigt i staden, kan man säga. Vi ställde oss då frågan hur all förberedelse och information hade gått till mellan de berörda parterna, det vill säga SL, deras bussentreprenörer men också väghållarna.

Det var faktiskt så att den klass-2-varning som kom in kom ett dygn innan snön började falla kraftigt. I Stadshuset hade man samlat alla sina vägentreprenörer för att just se till att de kunde ploga och hålla vägarna någorlunda farbara.

Nu ska vi komma ihåg att det faktiskt kom mer snö snabbare än man hade sagt. Det blev verkligen ett hemskt snöfall.

Sedan valde bussentreprenörerna att ställa in samtliga busslinjer. Det är någonting som berör 40 procent av SL:s kollektivtrafikresenärer. Det var många som inte kunde ta sig till jobbet, något som våra sjukhus också berördes av eftersom till exempel Karolinska sjukhuset enbart är försörjt av bussar.

Det som de här frågorna handlade om och som jag skulle ha velat ha svar på då – jag får väl tacka för att jag har fått svaret nu i alla fall – är hur informationsordningen och förberedelsen kommer att se ut i framtiden. Att det inte såg bra ut den fredagen tror jag att vi alla kan vara överens om. Stockholms stad fick information via medierna om att all busstrafik var inställd. Det var också på det sättet som vi – jag satt då i trafiknämndens presidium och i SL:s presidium – fick informationen att man hade valt att ställa in all busstrafik. Det tog också tid innan vi fick fram vad anledningen var till att det inte kunde upprätthållas någon som helst busstrafik trots att man ändå försökte hålla vägarna någorlunda farbara.

Nu är frågan just hur man tänker sig framtiden, hur informationsinsatserna ska göras när man står inför den här typen av kriser, inte minst mellan väghållarna, SL och entreprenörerna. Det är vad de här frågorna handlar om.

Anförande nr 24

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan instämma i att det är skönt att det har varit varmt i sommar. Får man önska sig något inför den kommande hösten och vintern är det att det inte behöver bli skridsko- och skidföre under månader i Stockholms innerstad. Men vi har lärt oss de senaste åren att man inte ska ta något för givet. Att det har varit ett mycket stort antal gröna vintrar i vår region innebär inte att det är så för evigt.

Sedan jag besvarade den här interpellationen har det ju hänt en del. I svaret skriver jag att vi i trafiknämnden har gett ett uppdrag till den verkställande ledningen för trafiknämnden och SL att återkomma med en rapport och förslag till åtgärder. Jag har den rapporten i min hand och om interpellanten eller fullmäktiges ledamöter inte har sett den men är intresserade av den kan jag säga att den är daterad den 5 maj innevarande år. Det är en rapport om vad som i verkligheten händer, delar av det som interpellanten beskriver i sitt inlägg. Det som framför allt är intressant är det som också Helene Hellmark Knutsson efterlyser, åtgärder inför framtiden.

Rapporten innehåller en bilaga 2 med tydliga åtgärdsförslag. Man pekar på vem som ska vara ansvarig och när de här jobben senast ska vara klara. Jag kan konstatera att det handlar om en mängd åtgärder som ska kunna lösa en del av de problem som fanns. Samtidigt är det viktigt, tycker jag, att fastslå det som Helene också sade, att det var extrema förhållanden. Jag kan tala om att på östra Söder spelade det ingen roll om Stockholms stad plogade eller ej. Jag kunde inte avgöra om de hade plogat. När jag fick informationen tidigt på morgonen och tittade ut var inte gatorna farbara. Då är situationen som den är. Vad gäller din frågeställning om säkerhet kan jag konstatera att det ytterst när det gäller trafikfrågor kommer att ankomma på den som är teknisk expert att avgöra huruvida det är trafiksäkert eller ej att framföra kollektivtrafik på hjul eller på spår, precis på samma sätt som gäller

inom flyget. Det vore oss väl helt främmande att det var politiker som skulle säga till Luftfartsverket eller Swedavia: Flyg! Så fungerar inte verkligheten.

Däremot måste man vidta åtgärder för att klara situationen. Det kan jag konstatera är alltifrån ökad samverkan mellan entreprenörerna, våra olika kommuner där de verkar, Trafikverket och SL. Det ska bland annat skapas, som också efterfrågas, ett samarbetsforum. Arbetet med att få detta till stånd pågick redan i maj i år. I övrigt ska åtgärderna vara klara i oktober 2011. Jag återkommer i nästa inlägg lite mer specifikt om vad det är för åtgärder.

Anförande nr 25

Gunilla Roxby Cromvall (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vem minns inte den snö som föll i fjol och den som föll den 10 och 11 februari. Vi var många som upplevde och såg all snö. Det är inte det som det handlar om. Det var den tråkiga diskussionen som jag minns att vi hade när frågan kom upp i trafiknämnden i maj. Interpellationen handlar inte om extrema snömängder, den handlar om vår beredskap, att vi måste lära oss av det som faktiskt har hänt. Det vi har gjort är att vi har avtalat bort viktiga samhällsfunktioner. Våra avtalade bussentreprenörer är faktiskt helt uddlösa i förhandlingar med olika väghållare när det gäller begäran om snöröjning. Så ser situationen ut, och det är på gång att man ska försöka styra upp det.

De åtgärder som kommer är bra, men det saknas fortfarande en krisplan. Vi kommer att få extrema situationer igen. Det vi upplevde när över 40 procent av alla stockholmare inte kunde komma till jobbet för att bussarna var inställda var en situation där vi måste ha en krisplan. Jag vet att det var någon i trafiknämnden som sade: Jaha, då menar ni i oppositionen att vi ska ha bandvagnar. Ja, vi kanske ska ha det för att se till att personalen kommer till Nya Karolinska. Vad vet jag? Jag är inte tekniker. Vi måste ha en krisplan. Det kan inte vara så som förra vintern och vintern innan att vi fick vara med om att alla busslinjer var helt inställda och att tunnelbanan ställdes in. Några linjer hade vi säkert kunnat upprätthålla om vi bara hade haft en krisplan. Det är det vi i Vänsterpartiet efterfrågar. Gör en krisplan och se till att viktiga samhällsfunktioner kan fungera. Naturligtvis kommer inte alla att komma till jobbet vid extrema situationer, men en del måste komma till jobbet och det måste vi ha en krisplan för.

Anförande nr 26

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, åhörare och ledamöter! Det här är en intressant interpellationsdebatt. Jag minns också väl diskussionen i trafiknämnden. Jag var själv drabbad. Jag bor på Värmdö. Det har ni hört förr. Där finns inget annat än busstrafik, så där stod man.

Det som jag tycker är ett av de huvudproblem som finns är att det inte går att få information när man står vid busshållplatsen. Man hade ingen aning: Kommer bussen eller kommer bussen inte och hur länge ska man stå här och vänta? Ska man gå hem och sätta i gång datorn eller ska man göra någonting annat? Det var ett extremt väder, men jag tror att vi allihop har förstått att de klimatförändringar som pågår också drabbar Sverige i form av extrema väder. Då handlar det om två saker, dels den långsiktiga samhällsplaneringen, hur planerar vi för att faktiskt minimera riskerna, dels kortsiktigt, vad gör vi nu med det vi har?

En sak som slog mig då var att det faktiskt inte var all trafik som inte kunde gå på hela dagen, men bussarna gick inte på hela dagen. Framåt dagen var vägarna väl plogade efter stomlinjen, men de bussarna gick inte i alla fall. Jag vet och det vet också många av er som har åkt med de blå bussarna att de har stora problem när det är halt. De åker på tvärs. De kommer inte uppför backar. De står och slirar och hindrar all annan trafik. Jag tycker att vi här i politiken och i trafiknämnden har ett ansvar att fundera över vad det är för typ av bussar som vi hela tiden eftersträvar. Vi vill att många personer ska sitta i bussarna. Bussarna blir längre och längre och de får svårare och svårare att klara våra vinterväglag. Jag vill bara flagga in, utifrån att vår grupp i går diskuterade skrivningarna i

stomnässtrategin där man nu diskuterar att sätta in ännu längre bussar: Fundera över om det är så himla klokt i vårt klimat!

Det är precis sådana saker det handlar om. Vilken typ av bussar kan över huvud taget köra på våra vägar? Långa bussar är bra i vissa väder, i andra väder är de helt hopplösa. Det är den ena delen.

Den andra delen handlar om information till alla resenärer. Många har bra mobiltelefoner uppkopplade, men inte alla har det.

Med den nya entreprenören Keolis som kör därute har vi nu trafikvärdar som står vid busshållplatserna om morgnarna. Det är ett unikum av under! Jag minns för bara några år sedan, när vi diskuterade här i salen, att ni på allianssidan ville ta bort alla trafikvärdar.

Jag är extremt tacksam över att Miljöpartiet bråkade så mycket och skapade sådan opinion att vi lyckades vända den trenden, så att det nu talas om fler trafikvärdar överallt. Jag hoppas att den utvecklingen fortsätter, så att vi får personer som kan ge information till människor ute i trafiken. Det är bussresenärerna som är de drabbade i de här lägena.

Anförande nr 27

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande, ledamöter, åhörare! Det är jättebra att man nu igen har fattat beslut om åtgärder som ska underlätta samordningen, så att man den här gången ska vara beredd om det händer igen.

Det kan vara ett annat trafikslag som berörs. Precis som vi hörde är det inte första gången det blir kaos en vinter, utan även vintern 2010 var det kaos. Då gällde det tunnelbanan, som står för de ytterligare 40 procenten av resenärerna, som stängdes ned.

Då var det exakt samma diskussion: Hur gick informationen till resenärerna till? Hur gick samordningen till? Hur kunde vi sätta in extraresurser för att i alla fall hjälpligt upprätthålla något slags trafik, så att de som måste ta sig till jobbet – sjuksköterskor, läkare och andra som faktiskt inte kan jobba hemifrån – kan ta sig fram till sina arbetsplatser?

Då fattade majoriteten i dåvarande SL:s styrelse beslut om ett långt åtgärdsprogram. Men när det sedan följdes upp visade det sig att nästan ingen av åtgärderna var genomförda eller att de bara var påbörjade halvt om halvt.

Nu har man fattat beslut om ett nytt åtgärdsprogram. Min stilla fråga är: Vad är skillnaden den här gången? Kommer de föreslagna och beslutade åtgärderna att genomföras? Kommer det att finnas en ny beredskap, oavsett vilket trafikslag som drabbas av ett nytt extremtväder och egentligen oavsett vilken årstid det inträffar?

Anförande nr 28

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Alla de frågorna kommer jag inte att svara på. Däremot vill jag att vi lyfter blicken en aning.

I trafiknämnden kommer vi alldeles säkert att vara tvungna att ta ställning till och diskutera svåra krissituationer och påfrestningar även i framtiden. Vi behöver – det har jag nyligen talat med landstingsrådet om – öka vår kunskap i trafiknämnden om vilka åtgärder vi själva kan genomföra, hur lagstiftningen ser ut och hur ansvarsfördelningen mellan olika myndigheter ser ut.

Detta är oerhört viktigt, eftersom vi i trafiknämnden måste kunna svara på frågor när allmänheten naturligtvis undrar vad som ska hända.

En sak ska vi nog vara medvetna om och realistiska kring: Trafiken kommer då och då att behöva ställas in. Vi står inför ett alltmer kritiskt och speciellt väderläge. När vi ser på de stora världsstäderna, varifrån vi har hämtat våra modeller för kollektivtrafik, ser vi att de ibland är tvungna att ställa in trafiken på grund av att klimatet ställer till det. Även vi kommer att hamna där.

Nu när vi är en trafiknämnd är det oerhört viktigt att vi ökar vår samverkan med räddningstjänsten i Stockholm. Vi politiker blir mer medvetna om vilka skyldigheter vi har gentemot varandra.

Jag har erfarenhet från räddningstjänsten i Stockholms stad. Jag var med om flera övningar där vi övade kring krishantering. Det var oerhört värdefullt och gav mig en mycket större trygghet i dialogen med medborgarna. Då hade vi upplevt Estoniakatastrofen, och vi övade på elbortfall och så vidare. Extremt väder är också en sådan aspekt som vi kommer att behöva hantera.

Vi ska inte lura oss själva att tro att vårt system inte kommer att vara sårbart i framtiden. Finns det 450 busslinjer som vi är beroende av är det klart att de är sårbara när det är mycket snö. Spårtrafiken har faktiskt klarat sig något bättre – vi har lyckats skydda oss där – men bussarna kommer att vara utsatta om det faller väldigt mycket snö.

Anförande nr 29

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag var tidigare inne på den åtgärdsplan som ligger som bilaga i det dokument som redovisades för trafiknämnden och SL den 5 maj. Det är åtgärder som påbörjades då och löper fram till oktober–november innevarande år.

Det är revidering av omfallsplaner, det vill säga hur vi ska möta det värsta när det händer. Det var problem med bussar tidigare i år. Men planerna kan inte omfatta bara bussar, utan de måste omfatta alla olika trafikslag och hur vi arbetar tillsammans med entreprenörerna, Trafikverket och till exempel Trafikkontoret i Stockholms stad. Men jag vill påpeka att det gäller inte bara Stockholm utan också övriga kommuner, där det måste bli ökad samverkan för att tidigt kunna möta problem som uppstår och som är större än dem som vi känner i vanliga fall.

Det samarbetsforum som vi pratar om permanentades redan i våras. Tjänsteförrättande vice vd på SL tog under snökaoset initiativ, så att de verkställande ledningarna i Trafikverket, SL och Trafikkontoret i Stockholm träffades redan samma morgon. Redan vid lunchtid var det möten, där också entreprenörerna träffade företrädare för SL.

Jag tycker att det är en naturlig åtgärd som borde finnas i plan och kommer att göra det, precis som ni övriga efterlyser.

I övrigt handlar det om att titta på införande av vinterdäck. Där kan man konstatera att medan det pratas om detta här i salen pratar man i andra fullmäktigeförsamlingar om att förbjuda vinterdäck, åtminstone för personbilar. Jag förmodar att Stockholms stad då inte skulle vara tillskyndare av att vi inför det på våra bussar.

Yvonne har rätt: Det vi har fått genom att vi har fått läggolv i bussarna förlorar vi till exempel i körförmåga i dåligt väglag. Det är det klassiska: Hur man än vänder sig har man rumpan bak, mina vänner. Det går inte att få alla fördelar. Vi får väga saker mot varandra för att hitta nya lösningar.

Man diskuterar till exempel snökedjor och att vi ska gå igenom hela informationssituationen på sl.se. Det handlar om att ha bättre informationskanaler till medierna vid extrema störningar i trafiken. Det ska inte vara så att medierna ringer till ett visst telefonnummer där det är upptaget, utan man får ordna ett system så att ju fler från medierna som hör av sig

kopplas de vidare till andra personer som hjälper till i en journalsituation, så att vi får ut så bra information som möjligt.

Det handlar också om att tillsammans med entreprenörerna ordna det Yvonne var inne på: bättre information via deras kanaler till våra resenärer vid olika hållplatser och knutpunkter. I åtgärds paketet finns det också med en expertkonferens med företrädare för större städer i andra länder om hur de hanterar sådana krissituationer.

Beträffande allt detta, fru talman, ska det vidtas åtgärder och rapporteras under hösten, och det ska vara klart senast i oktober–november detta år.

Anförande nr 30

Gunilla Roxby Cromvall (V): Mycket som är på gång låter bra. Vi pratade också i trafiknämnden om att Stockholm inte är den enda storstad där det snöar, så vi kan ta in goda exempel. Jag tycker att det är jättebra att du lyfter upp frågan om Räddningsverket och så vidare.

Jag begärde ordet för att det ändå går för sakta. Det är inte så länge sedan – bara några veckor sedan – som det var rena snurren på alla bussar. De visste inte ens var de skulle köra.

Vi måste göra något akut, kraftfullt kring informationen. Det är bra att vi har fått trafikvärdar på Värmdö. Men jag kan tala om att trafikvärdarna inte har någon aktuell information att ge. Det märkte jag när jag senast stod och väntade. De är ju inte uppkopplade utan är beroende av att någon ropar till dem vilka förseningar som finns.

Det finns mycket som vi behöver göra. Det vi i Vänsterpartiet kräver är en hel krisplan, för vi kommer att uppleva detta igen. Då måste vi ha en krisplan som också anger att vi på en viss linje kanske ska köra kortare bussar som klarar av väglaget.

Anförande nr 31

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande! Det är bra, Christer Wennerholm, att du nämner att trafikvärdarna är viktiga. Men jag blir lite upprörd när du säger att det är entreprenörernas ansvar. Det är ändå vi i politiken som lägger ramarna.

Det var ni som i er budget för några år sedan skrev att trafikvärdarna skulle bort. Därför protesterade vi, och ni ändrade er i sista stund. Om man har sådana hopp i vad man vill blir det svårt för entreprenörerna att långsiktigt få en vettig lösning för oss som är resenärer.

Det är politiken som lägger ramarna. Det är politiken som lägger budgetförutsättningarna. Sedan gör entreprenörerna därefter. Det är otroligt viktigt att ha det med sig.

Det är också precis som Gunilla är inne på: Man måste ha uppkoppling. Det måste finnas en samordning mellan alla trafikslag, så att man, oavsett vad man åker med, ska veta om man kommer ända hem eller behöver tänka om innan man står där.

Anförande nr 32

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande! Avslutningsvis kan jag hålla med Yvonne om att man ska lyssna på andra. Jag lyssnar rätt ofta på Miljöpartiet, och ni lyssnar ibland på mig. Vi har till exempel bildat en större allians när det gäller spårvagnar, och vill du bilda en allians när det gäller krisplanering, så gärna för mig!

§ 120 *Bordlagd* interpellation 2011:16 av Erika Ullberg (S) om barnmisshandel som inte anmäls

Anförande nr 33

Erika Ullberg (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Hälso- och sjukvården är skyldig att anmäla varje misstanke om misshandel och övergrepp mot barn. Lagen är mycket tydlig på den punkten.

Men en journalgranskning som Björn Tingberg vid Astrid Lindgrens barnsjukhus har gjort visar att endast hälften av fallen med misshandlade barn anmäls vidare. Vartannat barn som kommer in med dokumenterade misshandelsskador plåstras alltså om och tas om hand av sjukvården men skickas sedan hem, förmodligen ganska ofta hand i hand med förövaren.

Det är skrämmande och helt oacceptabelt. Det gjorde att jag i mars i år skrev den här interpellationen till ansvarigt sjukvårdslandstingsråd med frågan vad ni konkret vill göra för att säkerställa att personalen inom hälso- och sjukvården verkligen följer lagen, så att alla misstänkta fall av övergrepp av barn, både fysisk och psykisk misshandel, anmäls till socialtjänsten.

Anförande nr 34

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Fru ordförande! Tack till Erik Ullberg, som fick ett skriftligt svar i april månad!

Erika lyfter i sin interpellation upp en otroligt viktig och tyvärr alltför ofta aktuell fråga, nämligen frågan om barnmisshandel. Små barn kan ju inte själva anmäla till socialtjänsten eller polisen om de utsätts för brott, utan det krävs att det är en vuxen som upptäcker och anmäler.

Precis som Erika betonar i sin interpellation är lagstiftningen på området entydig: personal inom hälso- och sjukvården har en skyldighet och ett personligt ansvar att anmäla barnmisshandel. Försummelse att inte anmäla anses som tjänstefel enligt brottsbalken.

All yrkeslegitimerad personal inom hälso- och sjukvården är skyldig att ha kunskap om gällande lagar. Dessutom har arbetsgivaren stort ansvar för att personal har kunskap om vad som faktiskt gäller.

Runt ett barn – speciellt i en sjukhusmiljö – finns det många vuxna som kanske ser, hör och undrar och som vi som arbetsgivare måste stödja i mod, att orka se, att våga se och faktiskt också anmäla.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har under de senaste åren arbetat aktivt med flera konkreta åtgärder för att öka kompetensen hos personalen i fråga om barnmisshandel.

Stockholms läns landsting har tillsammans med länets kommuner startat tre barnahus. Syftet med barnahusen är att samla de samhällsaktörer som har ett särskilt ansvar när barn har utsatts för våld eller andra former av övergrepp. Utöver representanter för hälso- och sjukvårdens medicinska och psykiatriska profession finns också resurser från kommunernas socialtjänst, polis, åklagarmyndighet och rättsmedicin.

Den 1 april i år, efter det att Erika interPELLERADE i den här angelägna frågan, invigdes Sveriges första barnskyddsteam på Karolinska Universitetssjukhuset, barnskyddsteamet Mio. Det är en tvärprofessionell grupp vars övergripande uppdrag är att förebygga att barn far illa.

Ett av målen för barnskyddsteamet är att inom teamet och tillsammans med olika samarbetspartner skapa en kunskapskälla kring hur vårdpersonal i sin profession i ett tidigt skede kan upptäcka att barn far illa men också nå ut till och samverka med till exempel

husläkarmottagningar, barn- och mödrahälsovård med flera men också med kommunernas socialtjänst, polis och rättsväsende. Det handlar om kunskapsöverföring.

Barnskyddsteamet kommer att erbjuda utbildning inom de här frågorna för hälso- och sjukvårdens personal. Barnskyddsteamet bedriver också forskning inom området barnmisshandel.

Kunskap är makt. Det är väldigt tydligt att det är så. Runt om inom sjukvården finns fantastiskt mycket kompetens och kunskap, vilja och kraft till att rädda liv, till vård och till omsorg, till att skapa förbättring och utveckling. En viktig del i arbetet med att förhindra misshandel av barn är de konkreta åtgärder som hälso- och sjukvårdsnämnden har arbetat aktivt med under de senaste åren.

Anförande nr 35

Helena Bargholtz (FP): Fru ordförande! Få saker berör en så djupt i hjärtat som de fall av barnmisshandel som man kan läsa om alldeles för ofta i tidningarna. Därför är det naturligtvis, som Filippa Reinfeldt säger, mycket viktigt med en god kompetens hos personalen inom vården, så att personalen vågar ta sig an problemet och inte blundar för det som de ibland får se och höra.

Men det kanske allra viktigaste man kan göra är att förebygga att barnmisshandel över huvud taget äger rum. Därför är det bra att man har startat barnskyddsteamet Mio. De som arbetar där måste kunna gå ut till föräldrarna och prata med dem om hur man kan göra för att barnet inte ska misshandlas.

Jag, som har engagerat mig mot barnaga i olika sammanhang, vill betona hur viktigt det är att också föräldrar får höra att man inte på något sätt ska slå sina barn i uppfostringsyfte.

Det andra som är viktigt är att när hälso- och sjukvårdspersonal har gjort en anmälan till en kommun måste man följa upp och se att kommunen verkligen tar tag i detta, att någon socialtjänsteman känner särskilt ansvar för att det aktuella barnet blir väl behandlat hemma.

Därför hoppas jag på någon form av personligt ansvarstagande, både från personalen inom landstinget och från någon inom socialtjänsten för det speciella barnet, så att man samarbetar kring detta. Barnen får inte falla mellan stolarna därför att vi har två organisationer som ibland nästan arbetar mot varandra.

Anförande nr 36

Erika Ullberg (S): Tack, Filippa, för ditt interpellationssvar, och tack också för ditt inlägg, Helena!

Barnaga är, precis som du säger, ett ämne som har blivit än mer debatterat sedan jag skrev interpellationen. Det är skrämmande att det krävs en sådan här diskussion men också mer handlingskraft. Det är lite grann det som jag vill återkomma till och som låg i frågan.

Det föreligger förstas ingen partiskillnad i den här frågan. Vi bryr oss om barnen, och vi tycker att lagen ska följas. Det är inga problem. Allihop här inne är oerhört stolta över Mio och mycket nöjda med de satsningar som sker på barnhusen, även om jag måste tillägga att det inte är helt relevant i det här sammanhanget, eftersom de kommer in i ett senare skede, då den anmälan som jag är ute efter förhoppningsvis är gjord, så att barnen har kommit in i en utredning och kanske ett omhändertagande.

Ju mer jag tänker på frågan, desto mer vanmakt och oro känner jag. Om den avhandling som är gjord, som handlar om vårt fina barnsjukhus här i Stockholms län, visar att man inte ens på det sjukhuset gör det lagen kräver, hur ser det då ut inom andra delar av hälso- och sjukvården i vårt län eller i vårt land? Jag tycker att det är oerhört skrämmande.

Jag ringde till barnskyddsteamet Mio i går för att höra lite hur arbetet fortskrider. De berättade att ungefär 200 personer hade besökt deras öppna föreläsningar, som var fem till antalet under våren. De bedriver ett oerhört fint arbete, och det är en oerhört viktig satsning som vi gör.

Att öka kunskapen och ha fortbildning är förstås en nyckel för att komma åt problemet. Men jag tror också att vi måste prata mer och studera mer varför den personal som enligt vad vi vet är professionell i alla andra lägen inte gör det de rimligen känner till att de ska göra. Det tycker jag att vi har ett politiskt ansvar för som vi måste ta.

Jag har inga synpunkter på svaret och på välviljan från talarstolen. Men på något sätt: Att bara anse interpellationen besvarad och inget mer, det är där det brister, och det är där jag inte riktigt känner mig nöjd.

Jag skulle faktiskt vilja ha ytterligare besked om vad du tänker göra. Det som görs och det som har gjorts är bra, precis som du säger. Men tror du att det räcker? Jag är rädd för att det absolut inte räcker. Då är frågan: Vad ska vi göra då?

Jag undrar om Filippa Reinfeldt är beredd att ge exempelvis hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att titta vidare på frågan och kartlägga vad vi kan göra ytterligare för att se till att lagen faktiskt efterlevs.

Målet är klart: Inga barn ska misshandlas och utsättas för övergrepp. Men innan vi når det målet måste självklart alla fall där detta förekommer anmälas.

Anförande nr 37

Landstingsrådet Sevefjord (V): Erika Ullbergs interpellation fokuserar just på det faktum att man inom vården kan identifiera att vissa barn utsätts för misshandel och sexuella övergrepp utan att någon anmäler. Det är själva kärnan i interpellationen.

Då måste man fråga sig: Varför är det så? Varför anmäler personalen inte? Jag tänker per automatik på den diskussion som vi har haft så länge kring kvinnor som utsätts för våld. Vi har vetat att många kvinnor som söker sig till vården utsätts för fysisk och psykisk misshandel och sexuella övergrepp. Men inom vården har man haft svårt att hantera frågan. Det är så svåra frågor. Vi vill egentligen inte erkänna att det förekommer. Vi vill inte erkänna att barn misshandlas av sina anhöriga eller föräldrar.

Själva kärnfrågan är: Vad kan vi göra för att se till att man inom vården faktiskt gör det man har skyldighet att göra, rapportera så fort man misstänker att ett barn har utsatts för övergrepp i någon form?

Ansvarigt landstingsråd Filippa Reinfeldt hänvisar till Mio. Det är jättebra. Mio har jobbat under många år, och arbetet har utvecklats. Men det handlar i första hand om små barn – det är fokus på små barn.

Barnahuset har vi tre stycken. Jag hade förmånen att få inviga det första när jag var landstingsråd. Men det har också funnits problem med barnahuset, inte minst det ansvar som vi inom landstinget har haft för att se till att det finns medicinsk kompetens när det gäller barnahuset. Det har inte alls fungerat som det borde. Jag vet inte exakt hur det ser ut i dag, men för ungefär ett halvår sedan fanns det en viss kritik för att landstinget inte stod för den del vi var skyldiga att stå för när det gällde just barnahuset. Annars tycker jag precis som ansvarigt landstingsråd att detta är jättebra.

Jag instämmer i vad Erika Ullberg säger, att vi kanske behöver ha ett mer offensivt arbete.

Svaret på interpellationen är mycket fokuserat på mindre barn. Men väldigt många barn som är 16, 17 och upp till 18 år, då man fortfarande räknas som barn, utsätts för olika former av övergrepp.

Vi vet till exempel att det finns en stark koppling mellan missbruk och övergrepp i familjen. För många av de unga tjejer och killar som kommer till Maria Ungdom, ser man, när man granskar deras bakgrund, att det finns en stark koppling mellan övergrepp i familjen, både sexuella och andra fysiska övergrepp, och missbruk. Vi vet också att det finns en stark koppling mellan psykisk ohälsa hos en del barn och att de utsätts för övergrepp inom familjen.

Vi måste vidga vår syn på detta med barnmisshandel. Det handlar inte bara om små barn. Det handlar också om tonåringar.

Anförande nr 38

T o v e S a n d e r (S): Fru ordförande, fullmäktige! Jag kan bara instämma i det Erika Ullberg säger, att hon beklagar att sjukvårdslandstingsrådet inte har varit mer offensivt i sitt svar. Den som har läst den senaste barnhälsovårdsrapporten vet att BVC-sköterskorna är väldigt dåliga på att anmäla barnmisshandel. Vi har hört Erika redogöra för att personalen är dålig på att anmäla barnmisshandel.

Mio har erbjudit fem utbildningar under våren. 200 personer verksamma inom hälso- och sjukvården i vårt län har deltagit i utbildningarna. Det finns många kvar att utbilda. Och vad ska vi göra på kort sikt?

Personalen inom hälso- och sjukvården har det största ansvaret för de här barnen. Det är inte bara så att det ska göras en anmälan och att socialtjänsten ska göra ett jobb och gå vidare med en polisanmälan, utan det är också så att vi kanske har förövare som ska lagföras.

Enda sättet att lagföra dem och över huvud taget få till stånd ett åtal är antingen genom att det finns ett vittne som har sett barnet bli slaget eller genom att någon inom hälso- och sjukvården har skrivit en journalanteckning som kan styrka att barnet troligtvis har blivit utsatt för brott. Annars kommer de här förövarna aldrig att fällas för det de gör mot sina barn.

Därför anser jag att hälso- och sjukvårdspersonalen har det största ansvaret. Vi måste offensivt se till att de verkligen vet vad de ska göra och gör det de ska. Ytterst, mina vänner, är det vi som är deras arbetsgivare. Det är vi som har det ansvaret.

Anförande nr 39

L a n d s t i n g s r å d e t R e i n f e l d t (M): Fru ordförande! Erika kompletterar sin fråga. Låt mig då säga så här. Under föregående och nuvarande mandatperiod har det gjorts en del saker. Följande konkreta åtgärder har vidtagits.

Vi har tillsammans med länets kommuner startat barnahus. Jag delar inte riktigt Erika Ullbergs syn på vad barnahus kan göra, utan jag tror att det är en otroligt viktig funktion, inte minst för vårdens medarbetare, som ser och kan följa processen vad som händer när man faktiskt har gjort en anmälan. Vad händer i senare skede?

En av de stora bristerna i dag är att modet saknas. Det är utifrån olika perspektiv. Det handlar dels om modet kring en otrygghetskänsla som kanske finns hos den enskilda medarbetaren, som omfattas av lagstiftning och har sin anmälningsplikt. Hur gör jag? Hur går jag till väga på rätt sätt? Har jag fått rätt stöd, eller har jag rätt stöd från min arbetsgivare eller närmaste chef? Det tror jag är den ena delen som man är rädd för.

Den andra delen, där jag tror att mod kan saknas ibland eller där man som enskild medarbetare känner sig rädd, gäller: Om jag gör en anmälan till socialtjänsten eller polisen, kommer det då att hända något omedelbart, eller kommer jag att stå här och se när det lilla eller större barnet går hand i hand eller tillsammans med förövaren ut från sjukhuset?

Jag tror att mod handlar dels om att man har rätt kunskap, dels om att man har stöd i den verksamhet där man arbetar.

Dessutom har vi startat barnskyddsteamet. Som jag sade inledningsvis är det en tvärprofessionell grupp vars övergripande uppdrag är att förebygga att barn far illa och tillsammans med olika samarbetspartner skapa den kunskapskälla som kanske har saknats tidigare kring hur vårdpersonal i sin profession i ett tidigt skede kan upptäcka att barn far illa.

Syftet är förstas att genom ökad kunskap enklare förebygga misshandel men också underlätta för sjukvårdspersonal att tidigt våga misstänka och också våga anmäla att ett barn far illa.

Jag tror att kunskap och stöd från arbetsgivaren är viktigt. Den enskilde har anmälningsplikt, och försummelse att anmäla anses som ett tjänstefel enligt brottsbalken. Då måste man också få tillgång till stöd från sin arbetsgivare.

Det här teamet kommer inte enbart att arbeta som en kunskapsbank, utan man arbetar också med forskning inom ämnet barnmisshandel, där vi naturligtvis hoppas att vi ska kunna få mer kunskap framöver.

Barnberedningen i Stockholms läns landsting kommer att följa resultaten av både barnhusen och Mioteamet för att se vad som går att göra vidare.

Jag tror också att det ligger mycket i det Birgitta Sevefjord påpekade. Det har inte funnits tillräckligt mycket medicinsk kompetens.

Jag får återkomma i ett senare inlägg.

Anförande nr 40

A n n a K e t t n e r (S): När jag lyssnar på den här debatten är det tre ord som återkommer och får mig att fundera och som jag skulle vilja fundera lite över tillsammans med er.

Det ena är frågan om professionalitet. Det är viktigt att vi utvecklar kompetensen i de här frågorna. Men det är också viktigt vilken professionell självbild man har. Vår personal måste i sina arbetsuppgifter göra många saker som är svåra och på gränsen till vad de klarar av. Men ingen vårdpersonal skulle säga: Det är så jobbigt att sätta dropp på barn som har ont så jag gör inte det, fast det är min arbetsuppgift – jag har inte modet och behöver bättre stöd.

Vi som arbetsgivarnas uppdragsgivare ska naturligtvis se till att personalen får ett bra stöd. Men vi måste också som vuxna människor våga se varandra i ögonen och säga: Man måste gör det som är ens professionella plikt i förhållande till den som är i beroendeställning.

Då kommer vi till detta med professionalitet. Det handlar om en vuxen, professionell människa. Vi som har jobbat med utsatta barn vet att det inte alla gånger blir rätt när man gör rätt. Man kan ändå bli tvungen att se hur barnet lämnas över till förövaren.

Så kan det bli. Men det är ingen anledning för mig att inte göra rätt nästa gång. Rädslan att det ska hända första gången är inte heller någon anledning. Det finns några absoluta krav som vi måste ställa på oss själva och varandra som vuxna.

Det sista jag vill säga är: Vi har en skyldighet mot de här barnen. Jag har suttit här och känner ett slags förtvivlan när jag lyssnar på debatten. Vi har ju alla i alla majoriteter gjort rätt, och vi kan diskutera vem som gjort mest rätt under sin majoritet. Men det blir fortfarande fel i hälften av fallen i detta enkla att anmäla misstänkt misshandel vid vårt finaste universitetssjukhus. Det är inte klokt! Så kan det inte få fortsätta.

Detta är ett klassiskt exempel på vad man inom vårdterminologin brukar kalla fragmentarisering. Alla gör sin lilla professionella plikt eller i varje fall väldigt mycket av den, men ändå faller någonting mellan stolarna.

Det räcker inte med att vi talar om för varandra hur bra vi har jobbat på bägge sidor. Vi måste faktiskt få något konkret att hända, så att alla fall med barn som kommer till våra uppdragstagare och där det finns professionella skäl att tro att barnet är utsatt för övergrepp anmäls. Det finns ingen ursäkt för något annat.

Anförande nr 41

Erika Ullberg (S): Tack, ordförande, ledamöter och åhörare, för att ni lyssnar på den här debatten, som känns mycket angelägen för alla oss som deltar och säkert också alla som lyssnar!

Det är inte för att politisera frågan utan för att klargöra var ansvaret ligger och om vi gör tillräckligt eller vad vi kan göra ytterligare som det känns angeläget att gå upp och diskutera just barnhusen, Filippa. Precis som du sade och som också jag sade är de jätteviktiga – när anmälan är gjord, vilket är vad interpellationen handlar om.

Hur ska vi få personalen inom hälso- och sjukvården att göra precis det som lagen redan kräver och som vi vill att de gör? Där måste vi göra mer. Beror det på att man är orolig och rädd eller för att man är så stressad och har så mycket arbetsuppgifter, eller vad beror det på att man inte anmäler?

Jag skulle vilja att vi tittade vidare på det. Hur får vi personal att våga anmäla, precis som du säger? Är du beredd att ge direktören i uppdrag att titta vidare på frågan?

Anförande nr 42

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Fru ordförande! Tack, Erika!

Jag avslutade förut med att säga att barnberedningen kommer att arbeta vidare med frågan. Mioteamet invigdes så sent som i april i år och har naturligtvis inte kunnat komma så långt som vi kanske hade önskat.

”När anmälan är gjord”, sade Erika. Jag försökte säga att Mio är en viktig källa till kunskap och information till vårdens medarbetare, som ska kunna följa och se vad som händer och i nästa skede kanske vågar gå vidare.

Min dröm och önskan för framtiden – och helst redan i går – är att vi har än mer utbildad personal, utbildade människor som kan och vågar se och kan vidareutbilda andra, så att vi inte erbjuder enbart vårdgrannar den här typen av kompetensutveckling utan på sikt kan gå vidare så att sjukvården är en kunskapsbank gentemot fritidshemspersonal, skolpersonal och förskolepersonal, så att alla vuxna både vågar se och vågar agera.

Anförande nr 43

Landstingsrådet Sevefjord (V): Precis som tidigare har sagts: Vi är eniga i den här frågan. Vi vill ju att det ska bli bättre. Jag tycker också att du, Filippa, kom med en rad förslag som jag tycker låter jättebra.

Men för mig finns det två grundläggande frågor som är oerhört viktiga. Det ena är: Varför anmäler man inte? Vad är det som gör att personalen inte anmäler?

Om det som läkaren på Karolinska har sagt stämmer – att man konstaterar att barnet är utsatt för misshandel men i alla fall inte anmäler – är det en viktig fråga. Jag tror att vi kan dra mycket lärdom av det arbete som har gjorts i fråga om mäns våld mot kvinnor. Varför såg inte personalen att kvinnan var utsatt för våld i sitt hem när hon gång på gång sökte upp

vården? Det finns ett stort mörkertal. Många av oss vill säkert inte se verkligheten som den är.

Det andra är att jag vill att vi ska vidga frågan till att inte bara handla om de små barnen, utan det ska handla också om tonåringar. Vi vet att till exempel många tjejer som skär sig har varit utsatta för övergrepp i sina hem eller av nära anhöriga. Det finns starka kopplingar.

Anförande nr 44

Tove Sander (S): Fru ordförande, Filippa! Jag måste säga: Barnhusen är fantastiska. Men vi måste också inse deras begränsningar. Det vore bedrövt om de återkom till anmälning personal eller annan personal inom hälso- och sjukvården och berättade vad som hade hänt med barnet eller vad de har gjort, för då har de brutit förundersökningssekretessen.

Däremot ser jag med glädje fram emot att barnberedningen ska följa upp detta och jobba vidare med frågan. Jag hoppas, förväntar mig och ser det som ett löfte att vi på nästa sammanträde i barnberedningen kommer att få se en plan för vårt fortsatta arbete med den här frågan.

Anförande nr 45

Margaretha Herthelius (FP): En stor och viktig fråga är: Varför anmäler man inte? Jag vill påstå att jag vet att en av anledningarna är att man inte vet vad som händer. Någon har berört det: Förövaren och barnet lämnar sjukhuset. Jag vet också att det inte sällan förekommer att socialtjänsten är lite njugg i att ta emot anmälningar. Jag skulle kunna ge exempel på det.

Visst är det viktigt att skola, skolhälsovård, fritidshem och så vidare får information och att det finns ett erfarenhetsutbyte. Men det är också viktigt att vi intensifierar arbetet gentemot våra socialtjänster ute i de olika kommunerna, så att de också är beredda att ta emot anmälan och agera med en gång, så att det inte tar lång tid innan det över huvud taget händer något.

Jag kan förstå att man från sjukvårdspersonalens sida i viss mån tvekar. Det gäller att ha en beredskap för hur man ska göra när man har upptäckt detta och veta vad som händer med barnet. Vi talar om prevention när det handlar om föräldrar, men vilket stöd får våra barn framöver?

§ 125 Besvarande av frågor

Fråga 1

Andre vice ordföranden: Första frågan ställs av Erika Ullberg (S): ”Delar du Catharina Elmsäter-Svärds åsikt att det är positivt att Scania på grund av missnöje med pendeln startar en egen busslinje?” Frågan besvaras av landstingsrådet Christer G Wennerholm.

Anförande nr 46

Erika Ullberg (S): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Många människor i vårt län är less på problemen inom kollektivtrafiken. Mest less kanske man är på SL:s sorgebarn pendeltåget. Vi är 250 000 resenärer varje dag som försöker åka pendeltåg oavsett om det är finväder, regnväder eller snöväder.

Även företagen tröttnar förstås på att anställda inte kommer i tid eller kanske inte kommer alls till jobbet. Det har föranlett Scania att starta en egen busslinje. Moderaternas infrastrukturminister, tidigare finanslandstingsrådet, utropade sin glädje över detta och sade att det kan bli mer sådana exempel efter årsskiftet.

Därför har jag frågat Christer G Wennerholm om du delar Catharina Elmsäter-Svärd's åsikt att det är positivt att Scania på grund av missnöje med pendeln startar en egen busslinje.

Anförande nr 47

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Man kan vrida till frågeställningarna om man komprimerar vad någon har sagt. Det är väl precis vad som har gjorts i den här frågan.

Jag tror att statsrådet är glad över att det uppstår en ny företeelse, som i och för sig inte är ny men som det säkert kommer fler exempel på, på grund av den lagstiftning som träder i kraft vid nyår.

Kontinuerligt har Stockholms läns landsting oavsett majoritet förbättrat kollektivtrafiken i länet. Det arbetet ska vi givetvis fortsätta. Det är därför vi satsar så pass mycket på infrastruktur i form av reinvesteringar i tunnelbanesystemet. Det är mångmiljardbelopp, för att tunnelbanan ska bli modern och kunna svara mot förväntningar som vi har i dagsläget.

Det handlar också om att förbättra möjligheterna att bedriva pendeltågstrafik. Därför har vi en 20-miljarderssatsning som pågår just nu. I vissa delar av staden märker man den uppenbart och påtagligt genom att det ibland mullrar och skakar i marken. Det sprängs en ny pendeltågstunnel under staden.

Jag kan fortsätta att rada upp olika infrastrukturinvesteringar som görs. Vi har också kontinuerligt under de år som vi har haft makten förbättrat den trafik som våra entreprenörer bedriver på uppdrag av oss. Vi kan dessutom till skillnad från vad frågeställaren säger konstatera att SL:s kunder blir mer och mer nöjda. Men sedan finns det mycket mer kvar att göra.

Enskilda arbetsgivare har tidigare mellan varven kört bussar och också båt, exempelvis från Ekerö in till Essingen och in till Stockholms Stadshus. Det är ingen ny företeelse.

I den nya miljö som kollektivtrafiken kommer att jobba i kommer det säkert, med den nya lagstiftningen och med de möjligheterna, att uppstå resemönster som någon upptäcker som gör att man kan bedriva enskilda turer och linjer som vi som kollektivtrafikutövare aldrig kan stå för. Vi förväntas ju ha turtäthet, och vi förväntas ha verksamhet dygnet runt, inte bara en eller två arbetsturer på morgonen och några på kvällen, för det svarar inte riktigt upp mot de förväntningar som allmänheten och våra resenärer har.

Även jag välkomnar den möjlighet som finns i den nya lagstiftningen att komplettera våra åtgärder.

Anförande nr 48

E r i k a U l l b e r g (S): Tack för det, Christer! Du inledde med att på något sätt slänga ut lite dimridåer: Vad sade egentligen Catharina? Är det så att jag vrider till det? Jag har varit med om det förut och har tagit med mig vad hon har sagt ordagrant, och det visar jag nu på skärmen. På twitter i torsdags skrev hon:

”Bra Scania! Ordnar buss Stockholm-Södertälje medan Järnväg byggs och pendeln ej går hela vägen. Från 2012 kan fler göra lika, inte bara för anställda.”

Det är vad hon skrev, och det är det jag reagerade på. Det är därför jag frågade dig om du delar den åsikten, att det är positivt att vi efter årsskiftet får en oklar High

Chaparral-situation, där olika privata initiativ kan göra att våra möjligheter att bedriva en sammanhållen, prisvärd och miljövänlig kollektivtrafik över hela länet minskar.

Dessutom undrar jag: Är detta bra, för vi ska uppenbarligen inte lösa situationen med att pendeln inte går i tid? Ska jag tolka dig så?

Anförande nr 49

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Till en början kan du stryka ordet "missnöje" i frågan. Är vi överens om det? Stryk det! Då börjar vi där.

Sedan kan vi också ta upp att du har två frågeställningar. På grund av att pendeln ska kunna gå i tid byggs det nu ett dubbelspår i Södertälje. Det är det som gör att vi har situationen med Östertälje. Det nämner inte frågeställaren heller.

Vi har en åtgärd som alla har varit överens om, att motorvägen mellan Hallunda och Södertälje år 2012 ska vara trefilig i båda riktningarna. Det kommer att möjliggöra en trafik med buss som inte var möjlig tidigare och som givetvis kommer att utgöra en konkurrensmöjlighet till kollektivtrafik på spår.

Jag är övertygad om att vi på sikt kommer att se samma effekt till exempel från Nynäshamn in till staden. Om det finns möjlighet att åka direkt med en buss är det ett mer attraktivt sätt för vissa än att åka med tåg.

Sedan har vi en massa möjligheter med stationer däremellan som frågeställaren glömmer.

Anförande nr 50

Erika Ullberg (S): Okej, så om jag jobbar på en skola i Södertälje eller jobbar någon annanstans än på Scania, då får jag stå ut med att stå och vänta på pendeltåg som inte kommer i tid? Tycker du inte att det är vi som trafikhuvudmän som ska bedriva en bra ersättningstrafik då pendeln inte fungerar eller då vi, precis som du säger, gör nödvändiga ombyggnationer? Är det inte vi som ska se till att alla människor som pendlar till sina arbeten, sina skolor eller andra aktiviteter ska kunna göra det med oss?

Vad blir annars prislappen? Ska det vara ett nyligen höjt SL-kort på 790 kronor i månaden plus vilken tilläggsavgift då, när privata alternativ kommer in och sköter det som du inte lyckas sköta?

Om jag vore du skulle jag inte vara särskilt nöjd. Att infrastrukturministern är nöjd är klart, för det är hon som är ansvarig för den nya kollektivtrafiklag som vi socialdemokrater är mycket emot, eftersom den ger så oklara effekter och också har lett till att trafikhuvudmän över hela landet nu är väldigt inåtblickande i stället för att ta ansvar för fördubblingsmålet, att öka antalet kollektivtrafikresenärer. Det är bekymmersamt, tycker jag.

Anförande nr 51

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu börjar den ideologiska rödheten tränga igenom med full kraft. Varför är du så orolig för alternativ som inte ser ut som dem som vi har möjlighet att erbjuda? Med ditt resonemang undrar jag om du ska köpa tillbaka Arlanda Express och låta vårt SL-kort gälla där. Är det dina tankar om alternativ? Där finns ju ett erbjudande om ett höghastighetståg som går snabbt.

Från nästa år kommer vi att leverera pendeltåg som kommer att kunna köra från Stockholms City och stanna på stationerna fram till Arlanda och ge ett helt nytt utbud till resenärerna, till vårt pris. Det är bland annat för att möjliggöra dessa satsningar som vi över tid behöver justera priset.

Din lösning på det hela är att justera priset genom att ta mindre betalt av resenärerna och ge dem mindre utbud. Erkänn då det! Du hade inte haft råd att göra ens det du säger vi gör som är så dåligt. Er enhetstaxa dränerar dig på pengar.

Fråga 2

Andre vice ordföranden: Nästa fråga ställs av Gunilla Roxby Cromvall (V), och det är landstingsrådet Christer G Wennerholm som svarar. Frågan lyder: "Med anledning av att Scania planerar en egen busslinje mellan Stockholm och Södertälje för sina 2 000 pendlare fråga jag om det är en önskvärd samhällsutveckling att företag tvingas sätta in egna bussar för att deras anställda ska kunna ta sig till arbetet?"

Anförande nr 52

Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag tackar för att jag fick frågan uppläst, så behöver jag inte ägna någon tid åt det.

Jag är mycket orolig över samhällsutvecklingen, orolig för alla länsbor, som betalar skatt till vårt landsting. När vi ser den här samhällsutvecklingen blir jag orolig för dem som inte kan ta del av den.

I dag hann inte Curre Hanssons interpellation bli besvarad. Det kanske blir nästa gång. Han frågar hur många arbetstimmar som slösas bort i väntan på till exempel de försenade pendeltågen.

Scania sätter nu in tolv bussar per dag, tror jag det var. Det är glädjande med den linjen för dem som arbetar på Scania, som då kan åka till och från Stockholms city. Men precis som föregående frågeställare sade finns det andra som inte arbetar på Scania och andra som arbetar på Scania men inte bor nära den här linjen. Hur ska de komma till jobbet?

Anförande nr 53

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det måste vara oroligt att vara så orolig hela tiden för länsinvånarnas välbefinnande.

När jag möter länsinvånare har de mycket kreativa synpunkter på hur vi kan utveckla kollektivtrafiken. Men samtidigt säger de att de känner mindre oro i dag än vad de gjorde när Gunilla och det rödgröna gänget styrde. Det är rätt tydligt på många punkter att det är på det sättet. Oron för vad länsinvånarna tycker och tänker kanske ska vändas mer inåt än vändas mot oss.

Som jag sade innan: Orsaken till förändringarna i Södertälje just nu är att vi bygger ett dubbelspår. Om varken den här frågeställaren eller den tidigare har varit på plats och tittat kan jag säga att vi i dag har en mycket förnämlig bytespunkt vid den tidigare stationen i Östertälje. Det innebär i och för sig en lite längre anslutningsresa för många. Men det är den möjlighet som finns i den situation som är, när den centrala knutpunkten i Södertälje för pendeltågen håller på att byggas om. Det är inte mycket vi kan göra åt det, mer än att bjuda på så god service som vi någonsin kan, och det tycker jag att vi gör där.

Jag rekommenderar: Åk och titta på hur det ser ut med angöring för busslinjer som kommer dit och hur det ser ut för den som vill åka dit och ställa sin bil på infartsparkeringen där! Det är mycket bra service i det läge som vi befinner oss i nu.

Sedan kan jag konstatera att det inte rakt igenom är välgörenhet från Scantias sida. Men det tror jag inte att en vänsterpartist skulle tro. Det handlar om att de gärna vill pröva nya fordon. Men vi kan inte åta oss att pröva nya fordon för bussleverantörers räkning i vårt ordinarie linjenät. Rakt igenom välgörenhet är det alltså inte fråga om, men det tror jag inte heller att Gunilla hade trott.

Anförande nr 54

Gunilla Roxby Cromvall (V): Jag vill fortsätta att prata om pendeltåget, det sorgebarn som vi har, med så otroligt mycket förseningar. Visst är det på gång saker med pendeltåget. Vi får hålla tummarna för att pendeltåget framöver kan gå i tid.

Men nu gäller det en här-och-nu-situation. Folk kommer inte till arbetet. Folk står och väntar väldigt länge. Då undrar jag om du som trafiklandstingsråd kände till att Scania hade problem med att få sina arbetare till och från fabriken. Finns det också andra företag som har larmat om att det inte fungerar för deras arbetstagare att komma till och från jobbet?

Visst hade det väl varit fullt möjligt – om vi i trafiknämnden hade känt till att de här stora problemen för Scania fanns – att vi hade kunnat ta till SL-bussar och kunnat förstärka pendeltågen med extrabussar, så att inte bara de som jobbar på Scania hade kunnat komma till och från arbetet.

Jag undrar: Kände du till detta problem? Har du på något sätt handskats med det?

Anförande nr 55

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är rörande! Nu ska du sätta in direktbussar till ett antal arbetsplatser runt om i länet, uppenbarligen med våra ordinarie månadskort som betalning.

Var har du det i din budget? Var någonstans i Vänsterpartiets budget finns det? Det vore väldigt intressant om du redovisade det och gör det på samma effektiva sätt som du är ute i medierna i andra frågor. Jag tycker, herr ordförande, att det skulle vara oerhört spännande att få en redovisning av det.

Detta är bara hugskott som du kommer på helt plötsligt just nu. Den nya lagstiftningen handlar om att ge möjlighet till andra att komplettera de beslut som vi som huvudmän – och med den nya lagstiftningen som myndighet – tar om ett linjenät som kommer att vara skattesubventionerat på det sätt som vi bestämmer i den här salen till en viss nivå och med ett pris för ett månadskort eller enkelresor som vi bestämmer, för att andra sedan kan komplettera.

Du har inte ett öre i din budget till vad du pratar om!

Anförande nr 56

Gunilla Roxby Cromvall (V): Nu tycker jag att du kom runt min fråga på ett snyggt eller snirkligt sätt eller hur man nu ska tänka kring det.

Det jag frågade var: Kände du till att det var sådana problem för Scania att få sin arbetskraft dit? Det kände inte jag till. Det handlar om 2 000 pendlare. Kände du till det?

Det borde väl ha varit en fråga som skulle tas upp i trafiknämnden, tillsammans med andra företag som kanske också har stora problem att få sin personal i tid till arbetet. Det är väl en viktig fråga för oss att hantera i trafiknämnden som trafikhuvudman. Finns det problem måste vi åtgärda dem. Hur vi åtgärdar dem är nästa fråga.

Kände du till att det var sådana problem för Scania att få sina arbetstagare till arbetsplatsen?

Anförande nr 57

Landstingsrådet W e n n e r h o l m (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu beskriver du på samma sätt som en tidigare frågeställare ett komplex och en diskussion som har varit och trycker ihop den.

Vad jag känner till är det ingen som har framfört till vare sig mig eller någon annan i landstinget att det handlar enbart om den frågeställningen, utan det handlar likaväl om att en stor arbetsgivare vill pröva den nya möjlighet som finns med den nya lagstiftningen och i deras fall också pröva sina nya produkter och kanske marknadsföra dem genom att de finns i trafik och kan exponeras på olika sätt och, förmodar jag, använda den nya trefiliga motorvägen.

Det är nog där som det hela också sitter, Gunilla. Fullt så enkelt som du vill beskriva det är det inte. Då kan man ju fråga: Kom det några företagsledare från Scania till dig när ni hade majoritet och när situationen var avsevärt mycket värre vad gäller pendeltågen än i dag? Då hade det verkligen behövts direktbussar.

Fråga 3

Andre vice ordföranden: Även denna fråga besvaras av landstingsrådet Wennerholm. Rolf Lindell (S) frågar: "Tycker du att det är en rimlig hantering att fatta beslut om utbyggnad av Spårväg City innan beslut tagits om stomnäts- och spårvägsstrategi för innerstaden?"

Anförande nr 58

Rolf Lindell (S): Herr ordförande, landstingsfullmäktige! Bakgrunden till frågan är att ordföranden på senaste mötet med trafiknämnden hade tagit upp på dagordningen hantering och beslut om den andra etappen av Spårväg City.

Som vi alla kommer ihåg har trafiklandstingsrådet drivit fram den första etappen med rätt extraordinära tillvägagångssätt, och nu vill han alltså gå vidare med den andra etappen.

Problemet med detta var att vi beträffande själva principen bakom – det övergripande ställningstagandet i stomnäts- och spårvägsstrategin – ska fatta beslut först vid nästa möte i trafiknämnden.

Med andra ord har Christer Wennerholm ryckt ut den här frågan från en samlad bedömning som vi ska göra vid nästa trafiknämndsmöte. Det är bakgrunden till frågan. Tycker trafiklandstingsrådet verkligen att det är en bra tågordning att rycka ut en sådan sak före ett beslut som ska tas samlat senare?

Anförande nr 59

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Den församling som vi befinner oss i nu ger sina olika nämnder och bolag uppdrag. Beträffande spårvägsutbyggnad kan vi konstatera att vi har ett antal uppdrag som är pågående eller som vi ska fatta beslut om.

Det handlar till exempel om den utbyggnad som nu pågår av tvärspårvägen från Alvik till Sundbyberg-Solna. Det handlar om det vi hade uppe senast, en annan gren från Alvik via Bromma till Ursvik-Kista och in i Sollentuna. Det handlar om Spårväg City, där vi har ett uppdrag att återkomma till fullmäktige under hösten. Det handlar också om Spårväg Syd.

Jag skulle kunna ställa en hypotetisk motfråga: Tycker frågeställaren att jag, när fullmäktige har gett ett uppdrag om en stomplan för spårtrafiken i Stockholms län, inte med dina utgångspunkter ska göra något åt Spårväg Syd förrän den finns framme om ett år, trots att vi har ett uppdrag från fullmäktige och har slutit uppgörelser om att vi ska se till att det finns planer för att Spårväg Syd ska kunna börja byggas 2014?

Svaret för min del på den frågan är: Mitt uppdrag från fullmäktige är att ta tag i de konkreta, utpekade projekten. Stomnätsstrategin handlar om vad vi gör ända fram till 2030 i fråga om spårvägsutbyggnad i Stockholms innerstad. Sedan har trafiknämnden bett om att få en liknande plan för hela Stockholms län.

Med den strategin förstår jag att det inte byggdes så många spår under den tid som ni hade ansvaret.

Anförande nr 60

Rolf Lindell (S): Herr ordförande! Det är alldeles tydligt att Christer Wennerholm inte är så intresserad av att svara på själva frågan. Det förefaller alltså som om han inte bryr sig så mycket om i vilken ordning besluten tas, utan utgångspunkten är liksom bara att beslutsordningen följer hans agenda. I övrigt svarar han inte på själva frågan.

Jag blir väldigt bekymrad och lite rädd i egenskap av vice ordförande i fastighets- och investeringsberedningen, där vi har beslut om en samlad investeringsstrategi i landstingsfullmäktige. Men man ska tydligen ändå kila vidare med en egen gräddfil på det här sättet, för det är ju det ni gör.

Det handlar om en tidsskillnad mellan två sammanträden i trafiknämnden. Det principiellt viktiga är att man i samhällsplaneringen måste ta beslut om helheten innan man tar beslut om delarna. Det är vad det handlar om.

Kritiken gäller att du inte vill vänta på beslutet om stomnäts- och spårvägsstrategin utan bryter ut en del i det. Det är inte heller någon liten del, för det handlar om någonstans kring fyra eller fem miljarder.

Anförande nr 61

Landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är intressant. Med det resonemanget vet jag ju vilket förhållningssätt vi ska ha när det gäller Spårväg syd, det kan vi ju återkomma till, trots att vi har ett tydligt uppdrag från fullmäktige.

Vidare är det på det sättet, och det vet frågeställaren också, att det beslut som fattades var att jag fick ett uppdrag av trafiknämnden att påbörja överläggningar med Lidingö och med Stockholms stad om hur man tidsmässigt kan genomföra den tänkta utbyggnaden och till vilka kostnader. Sedan kommer frågan att återkomma för ett beslut, och vi ska redovisa det inför fullmäktige och landstingsstyrelse. Det vet ju frågeställaren också mycket väl.

Det här handlar egentligen om det fortsatta, rätt så tröttsamma, krypskyttet på spårvägsutbyggnaden. Varför ska vi andra partier behöva släpa socialdemokratien in i framtiden när det gäller att bygga ut spåren? Jag förstår inte det.

Ni kämpar emot med alla medel. Sedan får ni på nöten av opinionen och av väljarna, och då börjar ni motvilligt börja prata om att det nog vore bra att ha linje 4 som spårväg till exempel.

Anförande nr 62

Rolf Lindell (S): Nej, då! Vi är inte alls motvilliga till satsningar på vare sig spårvägar eller andra trafikslag. Vi behöver alla typer av trafikslag, det vet vi ju allihop. Det tror jag att också Christer G Wennerholm vet.

Jag måste tyvärr konstatera att du inte vill bry dig om i vilken tidsordning som vi fattar de här besluten. Det handlar inte om att det dröjer. Det handlar om en månads skillnad. Det är en principfråga i samhällsplaneringen, tycker jag. Man tar inte de delarna innan man tar helheten. Om det handlar om en månad så är det ingen fördröjning att räkna med.

Jag konstaterar i alla fall att trafiklandstingsrådet är ganska ointresserad av frågan om i vilken ordning man fattar besluten. Till den ändan har jag tänkt att förära Christer Wennerholm en japansk haiku, en kort dikt. I det svenska sättet att se på detta handlar det om sjuutton stavelser fördelade på tre rader, så det är ett komprimerat budskap. Den lyder så här.

Christer Wennerholm
kör sin trafikpolitik
i egen gräddfil

Anförande nr 63

Landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Nog är det gräddfil för trafikpolitikens utbyggnad med moderatstyre i såväl Stockholms län, i många kommuner och i Stockholms stadshus som på regeringsnivå! Det kan jag hålla med om!

Fråga 4

Anförande nr 64

Sverre Launy (V): Ordförande! Frågan har sin bakgrund i att man från framför allt från den där talarstolen har talat om hur bra det här nya vårdvalssystemet är och hur bra det nya ersättningssystemet var. I anslutning till det har man vid ett antal tillfällen framhållit Nynäshamn som ett lysande exempel på hur väl allting kan fungera.

Jag kan då konstatera, med anledning av utformningen av det här ersättningssystemet som man har nu, så är det, åtminstone enligt entreprenören i dag omöjligt att bedriva vård efter kl. 17 i Nynäshamn.

Frågan blir därför till de ytterst ansvariga för vården i länet, nämligen politikerna på den andra sidan av salen: Kommer det framöver att finnas vård tillgänglig i Nynäshamn efter kontorstid, det vill säga efter kl. 17?

Anförande nr 65

Gunilla Helmerson (M): Sverre ställer frågan om det finns någon vård utanför kontorstid nu och i framtiden? Redan i dag finns det ju ett antal vårdmöjligheter. Det finns den avancerade sjukvården i hemmet och det finns basal hemsjukvård. Det finns ett mobilt psykiatriteam inom vuxenpsykiatri som gör hembesök dygnet runt för den typen av patienter. Vuxenpsykiatri har också kvällsöppet en kväll i veckan. Det finns jourläkarbil och journalsjuksköterska.

Vården har verkligen utvecklats i Nynäshamn under den senaste mandatperioden. Läkarbesöken har ju ökat med 45 procent sedan vi införde Vårdval Stockholm. Jag tror inte att det är onödiga besök. Det är den största ökningen i hela Stockholms län. Ökningen beror på att det var brister på vårdcentralerna i Nynäshamn under den mandatperiod då ni styrde i landstinget. Detta visar att både tillgänglighet och valfrihet har gett resultat inom Vårdval Stockholm.

Det jag också skulle vilja säga är att man inte ska glömma Vårdguiden. Den bör kontaktas vid alla sjukdomstillfällen som är akuta – om det inte är så att man verkligen har hamnat i riktigt knipa och måst ha hjälp, men då handlar det om att det ska komma en helikopter. Det kan man också få hjälp med genom Vårdguiden. De gör ju bedömningen av vilket vårdbehov som patienten har. Det kan handla om allt från att man behöver ha en tid hos husläkaren dagen efter till att en ambulans ska komma omedelbart. Så, ja, det finns möjligheter till vård efter kontorstid.

Anförande nr 66

Sverre Launy (V): Fast den vården är väldigt begränsad i förhållande till hur situationen faktiskt är i dag. Du talar rätt mycket emot dig själv, Gunilla, när du säger att det har utvecklats väldigt mycket.

Om det nu är så att antalet besök, vilket i och för sig inte säger någon om kvaliteten, har ökat med 45 procent under den här mandatperioden så finns det väl kanske ett skäl till att man ser till att det finns resurser så att man kan ha öppet de tider som man hade från början, nämligen fram till kl. 21 på kvällen. Folk kom dit och sökte för enklare åkommor som inte krävde några akutsatser från psykiaritteam eller ambulanshelikoptrar.

Det är alltså vanlig normal sjukvård av det enklare slaget som folk inte har tillgång till efter kl. 17 numera. Det innebär, så att säga, att folk som är på sina arbetsplatser och ska komma till en läkare i Nynäshamn som de har listat sig hos, faktiskt måste ta ledigt för att ha en chans att över huvud taget komma dit – om det inte är något så allvarligt att man ska vända sig till en akutmottagning eller så. Det är helt horribelt att hävda att detta är en kvalitetsförbättring! Det är snömos.

Anförande nr 67

Gunilla Helmerson (M): Först vill jag konstatera att patienterna aldrig tidigare har varit lika nöjda med vården på vårdcentralerna som de är nu! Det kan vi ju delvis tacka Vårdval Stockholm för.

När Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet hade ansvar för sjukvården i Stockholms län öppnade inte en enda ny vårdcentral, medan två lades ned.

Som jag sade har läkarbesöken ökat i antal. Jag tror inte att det är onödiga besök. Det låter ju på dig som om de var onödiga eftersom du inte tycker att de verkar nöjda med det.

Vårdcentralerna i Nynäshamn och Ösmo drevs tidigare av landstinget. De fungerade dåligt och hade stora problem med att rekrytera läkare. Vi lämnade dem till upphandling, och de drivs av Legevisitten AB. Vårdcentralen i Sorunda lades ned 2004, och vi öppnade den igen i september förra året. Så nog har vi sett till att det har kommit mer vård till Nynäshamn!

Anförande nr 68

Sverre Launy (V): Ni har sett till att det har kommit till fler mottagningar, men de bedrivs i princip allihop av Legevisitten som dras med ekonomiska problem därför att ersättningssystemet, så som det är utformat nu, faktiskt inte ger möjlighet till den typ av öppethållande som de själva skulle vilja och som faktiskt finns i avtalet. Det är sådan verkligheten är, Gunilla.

Min fråga kvarstår: Om man har ökat antalet läkarbesök med 45 procent, är det då inte skäl till att se till att den verksamhet som har bedrivits fram till för ungefär 14 dagar sedan kan fortgå i stället för att hänvisa till ett ersättningssystem som bygger på en schablon som inte är relevant i en kommun med ett sådant geografiskt utseende som Nynäshamn har med stora avstånd och flera mindre tätorter?

Anförande nr 69

Gunilla Helmerson (M): Nu låter det på Sverre Launy som om de här vårdcentralerna har haft ett extra uppdrag att ha öppet extra länge. Det är ett frivilligt åtagande från deras sida och det är inte någon närakut i vanlig bemärkelse.

Jag har för avsikt att tillsammans med hälso- och sjukvårdsförvaltningen diskutera med Nynäshamns kommun och se lite noggrannare på de verkliga behoven, framför allt avseende barn och äldre.

Min bedömning är också att det, om vi kunde förskjuta öppettiderna något, sannolikt skulle ge också ännu bättre tillgänglighet för våra invånare och även ge större anpassning för människors vardag när många ofta arbetar långt ifrån bostaden och önskar både väldigt tidiga och sena tider i stället för mitt på dagen som kan vara problematiskt om man har sin arbetsplats någon annanstans.

Jag har för avsikt att studera detta och se om vi kan öppna och ha lite mer flexibla öppethållandetider som kan möjliggöra att man kan ha öppet senare på kvällen.

Fråga 5

Anförande nr 70

Landstingsrådet Dag Larsson (S): Ordförande! När ni satte Vårdval Stockholm i sjön lät det från den politiska majoritetens sida som att det både skulle vara ganska lätt att få starta nya mottagningar och ganska lätt att avsluta verksamheten på mottagningar som inte har skött sig.

Man har försökt regelföra verksamheterna, bland annat i en regelbok för Vårdval Stockholm, där det står att om vårdgivare har kommit på obestånd, inställt sina betalningar, inlett ackordsförhandlingar, trätt i likvidation eller om fara för obestånd föreligger så kan man omedelbart upphöra med verksamheten. Detsamma gäller om det finns allvarliga brister i de här verksamheterna.

Den fråga som jag ställer mig med anledning av att man nu håller på att granska ett antal verksamheter och funnit fel är just varför verksamheterna inte upphör omedelbart när man drar in auktorisationen.

Anförande nr 71

Landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Herr ordförande! Tack, Dag, för din fråga! Det är politiska beslut som avgör auktorisationer och avauktioner, men det är den medicinska expertisen som avgör hur och när en patientsäker avveckling kan ske. Vi anser inte att politiker ska avgöra vad som är medicinskt rätt eller fel. Vårdmottagningar, vårdcentraler, vårdverksamheter är inga fabriker som enkelt kan stängas eller öppnas på dagen. Det handlar om människor, det handlar om människor som ibland mår dåligt, mycket dåligt till och med. Det måste man alltid ta hänsyn till och sätta i främsta rummet.

Att hävda principer före människors hälsa är att göra det väldigt enkelt för sig. Vi måste alltid ha patienterna i centrum för våra beslut och därför behöver vi lyssna till den medicinska expertisen. I varje enskilt fall om upphörande av auktorisationer och avtal så görs en noggrann prövning av patientsäkerheten.

Jag förstår oppositionens frustration och att man helst vill se resultat i går när brister uppmärksammas. Det vill jag också, men för oss i Alliansen är patienternas säkerhet viktigast. De medicinska experterna måste avgöra hur en avveckling kan ske med så hög patientsäkerhet som möjligt. Därför är det så att besluten fattas av politiker och verkställigheten utförs av hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänstemän i samråd med förvaltningens chefsläkare. Avgörande är vad som i varje enskilt fall är bäst utifrån patienternas perspektiv.

Så, ja, Dag Larsson, jag är nöjd med att patientsäkerheten sätts främst.

Anförande nr 72

Landstingsrådet Dag Larsson (S): Man kan ifrågasätta om det verkligen är på det viset. Om man nämligen går in och tittar på de konkreta exemplen på mottagningar som stängs så är det oerhört allvarliga anmärkningar som riktas mot dem.

Gamla stans mottagning har under mycket lång tid ägnat sig åt ekonomiskt fiffel, inte betalat sina skatter och inte betalat sina räkningar. Dessutom har de en medicinsk verksamhet som är undermålig, där de inte håller hygienarbetet i gång, där mycket allvarlig kritik riktats mot Gamla stans mottagning för att de inte kan sköta de patienter som får varan och för att de inte för journalerna ordentligt. Den mottagningen som man konstaterar faktiskt är medicinskt undermålig, den mottagningen ska nu fortsätta sin verksamhet fram till den 1 oktober.

Vi har Telefonplans verksamhet som är en annan verksamhet som har varit husläkarmottagning, i praktiken utan läkare. Det fattades ett politiskt beslut om att den skulle upphöra den 17 augusti men verksamheten fortsätter hela tiden till den 16 september. Därför kan man ifrågasätta att den mottagningen, efter det att det politiska beslutet har fattats, tar emot nya besök.

Är det som så att Gamla stans mottagning, som uppenbarligen inte kan hantera sina varanpatienter, fortsätter att behandla varanpatienterna under de veckor som de ska fortsätta verksamheten?

Anförande nr 73

Landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Det stämmer att det går att avauktorisera och stänga en vårdmottagning med omedelbar verkan. Vi har emellertid ansvar för att se till att människor som ibland kan hamna mellan systemen inte kommer i kläm. Därför är det viktigt att vi har avtal med handlingsfrihet som tillåter patientsäkra avvecklingar.

Ponera, rent hypotetiskt, att en verksamhet som ska stängas också stängs utan att patienterna blir informerade eller ens får tillgång till och möjlighet att ta med sig sina journaler. Det skulle kunna innebära livsfara för patienter som till exempel står under varanbehandling. Ett sådant agerande vill inte jag se.

I Stockholms läns landsting är Alliansen mycket tydlig med att vi vill se patientsäkra avvecklingar av vårdtagare som inte sköter sig. Det ifrågasätter nu oppositionen. Att bygga strikta juridiska system som försvårar patientsäkra avvecklingar och kan riskera patienternas hälsa eller riskera enskilda patients liv är fel väg att gå, Dag Larsson.

Anförande nr 74

Landstingsrådet Dag Larsson (S): Telefonplans mottagning behöver en månad på sig för att stänga. Det kan inte vara rimligt – en månad för att hänvisa patienterna till en annan mottagning!

Gamla stans mottagning, som vi riktar mycket allvarlig kritik mot för hur de hanterar sina varanpatienter, de ska fortsätta att behandla varanpatienter ytterligare ett antal veckor! Det måste kunna gå att stänga mottagningar som misskött sig snabbare och mer effektivt än vad förvaltningen och Filippa Reinfeldt har föreslagit i de här två fallen.

Det är också som så att det inte bara handlar om hur man stänger de här verksamheterna – det handlar om vilka man släpper in. Gamla stans mottagning borde aldrig ha fått öppna över huvud taget! Den mottagningen drivs av ett företag som har satt i system att inte betala sina skatter, att inte betala sina räkningar. Vi borde ha ett system som innebär att man vandelsprövar folk och har mycket hårdare kontroll på verksamheterna innan de släpps in, och vi borde ha system som innebär att vi kan stänga verksamheter som är patientfarliga mycket tidigare än vad fallet är i dag.

Anförande nr 75

Landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Herr ordförande! Den frågan har vi haft en lång debatt om tidigare här i fullmäktige. Jag minns att jag hade en debatt med Socialdemokraternas tidigare gruppledare, Ingela Nylund Watz, som tyckte att personer

med betalningsanmärkningar inte skulle få driva vårdverksamhet. Jag ville ha svar från Socialdemokraterna om de tycker att personer med betalningsanmärkningar ska vara diskvalificerade från att ha förtroendeuppdrag, till exempel leda ett av Sveriges största partier.

Någon måtta får det vara! Vi har lagstiftning, vi har möjlighet till näringsförbud i andra verksamheter än de utformade besluten av Stockholms läns landsting. Vi ska se efter att man sköter sina skattebetalningar, att man sköter socialförsäkringsåtagandena, att man bedriver en patientsäker hälso- och sjukvård men också se till att vi avvecklar verksamheter som inte ska få vara med och arbeta med skattebetalarnas pengar, som inte arbetar på ett patientsäkert sätt. Där står jag fast, Dag! Uppenbarligen gör inte oppositionen det.

Fråga 6

Anförande nr 76

Landstingsrådet Birgitta Sevefjord (V): Ordförande! Vi har ju i den här församlingen fattat beslut om att flytta ut geriatriken från akut sjukhusen för att friställa vårdplatser för framtida behov. Det är i enlighet med det förslag till framtida omstrukturering av hälso- och sjukvården som vi alla har ett politiskt ansvar för och som vi kommer att behöva jobba mycket med framöver.

Mot bakgrund av det gjorde jag häromdagen ett studiebesök på geriatriken på Danderyds sjukhus som var mycket intressant. Bland annat framkom det att det fanns en avdelning 32 på geriatriken där, som är specialiserad på andningsvård för svårt sjuka och totalförslamade bland annat. Där har man åtta och en halv vårdplatser, man har också en mottagning. Den mottagningen är unik inte bara i Stockholm utan i Sverige. Man undrade hur politiken hade tänkt sig framtiden för den här avdelningen, avdelning 32.

Det är mot den bakgrunden jag ställer denna fråga till ansvarigt landstingsråd. Vad ska hända med denna andningsklinik framöver när geriatriken ska flyttas ut?

Anförande nr 77

Landstingsrådet Stig Nymån (KD): Herr ordförande! Hur politikerna tänker tänker jag inte avslöja nu. Frågan är naturligtvis under beredning.

När vi fattade beslutet i juni månad om Framtidens hälso- och sjukvård så skrev vi bland annat att alla de här förändringarna och utflyttningarna ska föregås av noggranna analyser. Det analysarbetet pågår och behöver fullföljas innan vi tar ställning till detta.

Så vitt mig är bekant är ingenting bestämt om vad som ska flyttas ut, när och i vilken omfattning. Personligen är jag av den övertygelsen att åtminstone ett par av våra geriatriska kliniker i länet, en i söder och en i norr, rimligen bör ligga i anslutning till akutsjukhus för att vi ska kunna få den säkerhet i den specialiserade vården av äldre som behövs.

Så vitt mig är bekant så har heller inte avdelning 32 nämnts i närheten av en politiskt beslutande församling. Frågan är, skulle man kunna säga, något tidigt ställd, och jag förstår engagemanget bakom den och efter ett alldeles färskt besök på stället naturligtvis.

Här är mitt svar till Birgitta Sevefjord: I den här frågan är ingenting bestämt ännu. Vi ska ta detta under noggrant övervägande. Vi vet vad som är syftet och målen med förändringarna till följd av beslutet om Framtidens hälso- och sjukvård och det är naturligtvis både bättre vård, säkrare vård och ökad tillgänglighet i samma sammanhang.

Men, som sagt, avdelning 32 som du apostroferar särskilt har jag inte sett angiven någonstans i de handlingar som vi hittills har funderat över eller kommer att behandla.

Anförande nr 78

Landstingsrådet Birgitta Sevefjord (V): Dels var det intressant att höra, Stig Nyman, att du säger att geriatrisk verksamhet kanske ändå behöver vara kvar vid två akutsjukhus eller i närheten av två akutsjukhus. Det tycker jag var intressant information för den fortsatta diskussionen, och det tackar jag för.

Jag ser också att vi är inne i en oerhört snabb process. Personalen är redan nu berörd av den här processen, särskilt kanske inom psykiatri och geriatriken, eftersom det är de två verksamheterna som vi ser att vi först måste förändra för att få tillräckligt antal vårdplatser inne på akutsjukhusen när Nya Karolinska sjukhuset byggs.

Det råder stor oro bland personalen och även bland ledningen för personalen ute på våra akutsjukhus, inte minst på till exempel geriatriken på Danderyds sjukhus. Jag kände inte till den här specialistenheten som ligger på geriatriken. Det är därför jag ställer frågan. Det är ju naturligtvis oerhört angeläget att vi inte strular till det för denna unika verksamhet, som bland annat tar emot totalförslamade personer och hjälper dem i sin andningsnöd, eller att vi förstör någonting för en grupp som har stora vårdbehov.

Anförande nr 79

Landstingsrådet Stig Nyman (KD): Jag försöker också leva och arbeta så nära verksamheterna som möjligt, så att säga. Jag träffade ledningen för den geriatriska verksamheten i Danderyd tidigt i somras eller sent i våras och har diskuterat de här frågorna.

Jag har gett samma besked som här, nämligen att min personliga uppfattning är att åtminstone ett par geriatriska verksamheter i länet behöver ligga i anslutning till akutsjukhus för att kunna tillgodose de vårdbehov som finns bland de äldre och de svårast sjuka äldre och för att också kunna klara akutintagningen på ett bra sätt. Ibland uttrycker vi oss svepande och säger att direktintag på geriatriken, det är lösningen – singularis bestämd form. Så enkelt är det inte, tyvärr. Vi vill gärna göra det enkelt men det är inte så. Därför behövs de här resurserna.

Jag känner också till avdelning 32 och gjorde ett studiebesök där även om det är ett antal år sedan. Angelägenheten av att verksamheterna finns där och att de säkerställs ska naturligtvis vara vägledande i det arbete som just nu pågår i den djupare analysen.

Anförande nr 80

Landstingsrådet Birgitta Sevefjord (V): Jag vill tacka ansvarigt landstingsråd för det positiva bemötandet av min fråga. Det var väldigt spännande och intressant att höra vad du hade att säga.

Jag har också haft kontakt med förvaltningen som ju gör grovjobbet som presenteras för oss politiker för att vi ska kunna ta ställning till den här stora omstruktureringen och förändringarna av hälso- och sjukvården som måste komma till stånd i Stockholms läns landsting. Det svar jag fick i morse var att förvaltningen inte har gjort något studiebesök där ute.

De har alltså inte sett den här avdelningen, de har inte diskuterat med geriatriken där och de vet inte hur de ska hantera avdelningen.

Man har ännu inte kommit särskilt långt i det här arbetet. Jag tror att det är oerhört angeläget att man faktiskt studerar just det här perspektivet när det gäller geriatriken på Danderyds sjukhus.

Anförande nr 81

Landstingsrådet **Stig Nyma n (KD)**: Jag håller med dig, Birgitta. Det är så att det finns en tidsplan för det fortsatta utvecklingsarbetet enligt det program som vi antog i våras om Framtidens hälso- och sjukvård. Den tidsplanen är vi alla angelägna att hålla.

Under hösten eller senhösten kommer vi att titta lite närmare på vilka investeringsbehov som finns för att kunna flytta någon verksamhet dit. En hel del verksamheter behöver flyttas med sina medarbetare för att kunna erbjuda vård på flera ställen i länet.

När det gäller just de här utflyttningarna som var för föremål för den här frågan är jag själv angelägen om att man mycket noga analyserar konsekvenserna både geografiskt och kanske framför allt kompetens och innehåll i verksamheterna så att vi inte tappar något på vägen. Till den frågan hör ju också att ha en mycket noggrann planering av hur man rekryterar kompetent personal.

Fråga 7**Anförande nr 82**

Landstingsrådet **Helene Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande, ledamöter och åhörare! Den här frågan har blivit aktuell eftersom vi nu igen möter, utan vare sig häftigt snöfall eller början till lövhalka, en stor trafikinfarkt i Stockholm.

Det är många arbeten som nu pågår parallellt med varandra, vilket påverkar i stort sett all kollektivtrafik. Man genomför stora vägarbeten samtidigt som vi har väldigt stora påbörjade byggnationer och till och med avstängd tunnelbanetrafik. För resenärerna är det en allt vanligare syn på informationstavlor att trafiken är försenad på grund av förseningar eller att trafiken är försenad på grund av köer i trafiken.

Mot den bakgrunden undrar jag om **Christer G Wennerholm** tycker att han har gjort en bra samordning av alla de här insatserna som nu gör att vi står inför en trafikinfarkt i i stort hela Stockholms län.

Anförande nr 83

Landstingsrådet **Christer G Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktige ledamöter! Mitt svar på den frågan är: Nej, jag är inte nöjd.

Anförande nr 84

Landstingsrådet **Helene Hellmark Knutsson (S)**: Eftersom det här inte är någon interpellationsdebatt kan jag egentligen inte ställa några följdfrågor, men med ett så kort och bra svar kan man inte vara nöjd med hur det är i dag. Det måste vara mer samordning.

Det är stora infrastrukturinvesteringar som ska göras framöver här, och det är inte så att vi någonsin kommer att bli färdiga, tror jag. När det ena är klart så ska det andra påbörjas. Då kommer det att krävas bättre samordning, en betydligt bättre samordning, mellan det som vi radar upp här, SL, Trafikverket och kommunerna, kanske främst Stockholms stad.

Jag skulle vilja ställa följdfrågor om det här kommer att ske och i sådana fall hur, men då är vi snarare inne på en interpellationsdebatt.

Anförande nr 85

Landstingsrådet **Christer G Wennerholm (M)**: Jag tror att jag kan svara på de tänkta frågorna. Jag är som sagt inte nöjd med situationen. Jag inser att SL, Trafikkontoret i Stockholm och andra kommuners ansvariga förvaltningar för trafik- och gatufrågor och Trafikverket har de bästa ambitioner om att vi ska göra reinvesteringar och nyinvesteringar i infrastruktur. Det gör oss från politisk nivå, i såväl opposition som majoritet, till väldigt stor

del medskyldiga till situationen. Men det jag inte tror är gjort är att man tar alla de här åtgärderna som var och en vill göra och lägger ovanpå varandra, så att säga.

Vi gjorde ett sådant arbete med initiativ och samförstånd från alla parter, majoritet och opposition, när det gällde tågtrafiken i Mälardalen, det som blev begreppet Kraftsamling Mälardalen. Det blev ju framgångsrikt just genom att vi samverkade. Jag delar alltså frågeställarens utgångspunkt. Det behövs mer samverkan.

Jag har tagit initiativ till sådana diskussioner, och det kommer bland annat på torsdag kväll att vara ett möte där vi ansvariga kan diskutera detta. Jag kommer att driva den linje som du efterfrågar.

Anförande nr 86

Landstingsrådet Helene Hellmark Knutsson (S): Jag tackar för det svaret. Jag tror att det är bra att vi kan göra det här gemensamt också över blockgränserna just för att det här inte är någonting som tar slut vid ett mandatperiodskifte, utan de här investeringarna och reinvesteringarna kommer att fortgå, och det kommer att behövas att vi planerar.

Alltför ofta hör man politiker som säger att det är besvärligt nu men att det sedan kommer att bli bra. Jag tror inte att vi är vid den punkten. Vi kommer att fortsätta att växa, vi vill fortsätta att växa, och därför så krävs det hela tiden återinvesteringar och nyinvesteringar. Men då krävs det också god planering och god samordning så att trafiken, resenärerna och inte minst räddningstrafiken kan ta sig fram under den tid som det här pågår. Jag tackar för svaret!

Anförande nr 87

Landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Jag är, som sagt, rörande överens med frågeställaren. Jag är övertygad om att situationen kommer att vara precis sådan som du beskriver den. Hur väl vi än vill att investeringar i stor omfattning, såsom förbifarten och Citybanan, kommer att vara färdigställda så kommer det att krävas en mängd andra reinvesteringar och följdinvesteringar.

Det må vara att vi grälar om tidsaxeln för utbyggnad av stombusslinjer eller spårvagnar eller vad det är, men vi kommer ju att behöva kraftfulla investeringar i framtiden.

Du sätter ljuset på en mycket känslig punkt, och det handlar om hur vi kan genomföra det här på ett rimligt sätt med minsta möjliga störningar för allmänheten så att människors vardag kan fungera.

Det kan vara så att olika myndigheter och olika politiska församlingar med ansvar på olika nivåer inte klarar av att samordna sig utan skapar onödiga hinder i vardagen. Det kommer självklart att vara hinder precis som du beskriver det på grund av alla dessa stora jobb, men det behöver inte vara onödiga hinder, herr ordförande.

Landstingets pris för arbete mot främlingsfientlighet och rasism

Ordföranden: Vi börjar nu den andra delen av vårt sammanträde som just i dag börjar med att priset för arbete mot främlingsfientlighet och rasism, som landstinget har beslutat om, ska delas ut.

Stockholms läns landstings pris har instiftats för att belöna insatser mot främlingsfientlighet och rasism. Det ska delas ut till en person, en institution, en organisation, en förening eller liknande inom Stockholms län som arbetar mot rasism och främlingsfientlighet och som på ett engagerat sätt främjar samexistens mellan olika kulturer i vårt samhälle. Insatserna ska

bidra till större förståelse och bättre kontakt mellan svenskar och invandrare eller invandrargrupper emellan. Detta är ett beslut som fattats av landstingsfullmäktige.

Juryn består av ett antal personer. Stina Bengtsson, Centerpartiet, har varit dess ordförande. Hon berättar lite närmare om juryns arbete.

Stina Bengtsson: Fru ordförande! Det är med stolthet som jag står här i dag. Det var faktiskt en motion av vår egen Hasse Lindqvist som resulterade i det här priset för ungefär femton år sedan. Som centerpartist är det extra roligt att få äran att vara ordförande i den här juryn.

Jag ska innan jag läser motiveringen berätta lite om juryns arbete. Vi har haft två möten, det ena då vi lade fast en tidsplan och en strategi för hur arbetet skulle gå till, och det sista då vi fattade beslut om vem som skulle få priset. Det sista mötet föregicks av en nomineringstid.

Vem som helst kunde nominera kandidater till priset och de hade ungefär en månad på sig. Det annonserades i dagspress och även på Stockholms läns landstings olika webbplatser. Vi gick in i arbetet med ett antal olika bra och inspirerande nomineringar.

Under vårt sista möte hade vi en betygssättning där vi gick igenom vilka vi tyckte skulle vinna det här priset, och till slut stod det klart att det var två nominerade som stack ut. Det är bra organisationer båda två, och vi är väldigt glada över att vi har kunnat välja dem.

Förutom äran och diplom så får de här organisationerna dela på 50 000 kronor som vi hoppas ska komma till nytta för fortsatt bra verksamhet. Det är med stor glädje som jag ska presentera juryns motiveringar.

Den första organisationen. Priset för arbete mot främlingsfientlighet och rasism tilldelas Ungdom mot rasism. Juryns motivering lyder: Ungdom mot rasism, UMR, är Sveriges största antirasistiska ungdomsorganisation med ungefär 4 000 medlemmar. Genom åren har UMR bedrivit ett stort antal kampanjer mot rasism och för demokrati och mångfald. Under valrörelsen 2010 drevs kampanjen Rösta demokratiskt, som bland annat handlade om att ge saklig information om det demokratiska valdeltagandet och också stärka det antirasistiska perspektivet inför valet.

Två andra projekt är MAKT, Mer antirasism kommunalt, tack! och Fotboll mot rasism. Med MAKT vill UMR ge kommunerna konkreta verktyg för att arbeta mot rasism tillsammans med ungdomar. Med Fotboll mot rasism tar fotbollsföreningar, spelare och supportrar kraftigt avstånd från rasism. Genom manifestationer och informationsspridning bland annat i samband med allsvenska matcher sprids budskapet om nolltolerans mot rasism, våld och intolerans. Välkomna upp, mottagarna, Ellen Rue och Matilda Birging!

Ni får så klart en blomsterbukett och en check på 25 000 kronor!

Ellen Rue: Vi vill tacka jättemycket! Vi och alla våra 4 000 medlemmar tackar. Vi tackar för äran och för att ni har uppmärksammat att det arbete som vi gör är bra och att vi faktiskt påverkar vårt samhälle till det bättre.

Vi vill även uppmärksamma den kampanj som vi bedriver nu, Hela Sverige tar debatten. Det är en kampanj som uppmuntrar folk att alltid ta debatten, att ta debatten i sin vardag, något som vi även vill uppmuntra er alla att göra. Tack så jättemycket!

Stina Bengtsson: Tack så mycket själva! Nu ska jag redogöra för motiveringen för nästa pristagare.

Pris för arbete mot främlingsfientlighet och rasism tilldelas Romskt kulturcentrum i Stockholm. Juryn motivering lyder: Situationen för romer är allvarlig, såväl i Sverige som i övriga Europa. För många romer präglas situationen av diskriminering, fördomar och främlingsfientlighet. Romskt kulturcentrum i Stockholm, RKC, är en viktig motkraft.

Organisationen är en kulturinstitution som verkar för att skapa förståelse och medvetenhet kring den romska minoriteten och bryta fördomar och stereotyper. Medarbetare vid RKC har bidragit till att många skolklasser har fått en inblick i värdet av tolerans och kunskap om en av Sveriges nationella minoriteter. Dessutom arrangerar RKC studiebesök för skolor och samarbetar med icke-romska organisationer, till exempel med den judiska församlingen i Stockholm.

Vid internationella kvinnodagen den 8 mars 2011 uppmärksammade RKC särskilt den romska kvinnans situation och ställning i samhället. Välkommen upp, Lars Demetri!

Även Romskt kulturcentrum får blommor, diplom och en check på 25 000 kronor!

Lars Demetri: Jag brukar vara en av dem som talar. Jag tycker helt enkelt om att tala eftersom jag också är direktor för Internationella romska evangeliska missionen.

Vad som har gällt på Romskt kulturcentrum är att vi har haft kyrkan bakom oss och som stött oss. Jag ska själv inte ta åt mig hela äran. Den är även Hans Kaldaras, som kom till foajén här, men han gick för att det var en annan fotograf som fått tillträde till fullmäktigesalen och inte hans egen. Så han gick härifrån. Jag vill också säga er att vi tillhör både han och jag den svenska romska minoriteten.

Vi ska inte glömma att det inte finns något annat land på världskartan som har så många nationaliteter som just Sverige. Många andra grupper har nu börjat se upp till oss, man vädjar till oss och man vill samarbeta med oss. Jag jobbade med Ungdom mot rasism för mer än tolv år sedan i ett projekt om ungdomar från Tjeckoslovakien. De frågade sig hur Sveriges regering lyckas komma så långt med den romska gruppen. Svaret var enkelt, det var att ta in dem. Ta in dem, fråga dem hur man vill gå till väga med den romska folkgruppen.

På den resan är vi fortfarande. Allting är inte klart i och med detta, vi har mycket kvar att arbeta med när det gäller främlingsfientligheten. Men låt mig ändå säga att om vi går tillbaka i tiden tio–femton år, om vi skruvar klockan tillbaka och ser vad som har skett fram till i dag, så måste jag säga att vi romer i Sverige har kommit väldigt långt om jag jämför med situationen i andra länder. Andra länder tar efter Sverige, inte minst länderna i Europa.

Jag kom för bara sju åtta dagar sedan tillbaka från en resa till Tyskland, till Düsseldorf, där jag höll en föreläsning. Där framhöll jag förstås Sveriges minoritetspolitik som jag anser är väldigt god.

Så låt oss knyta de goda kontakterna med varandra! Visserligen finns det problem bland den romska populationen, men om vi ska se till problemen så lyckas vi inte. Låt oss bana väg! Över en natt får vi inte demokrati bland alla romer, däremot är vi på god väg.

Jag känner mig hedrad, ärad, över att jag i dag får mottaga detta pris tillsammans med Hans Kaldaras och tillsammans med Romskt kulturcentrum. Förhoppningsvis kommer staden, staten, regeringen att besluta om att Romskt kulturcentrum också blir en statlig institution. Vi ligger i en väldig knipa just nu, en som hela världen ligger i förresten. Det är en ekonomisk knipa.

Jag ber er och jag vädjar till er att om ni vill hjälpa oss på den här resan så hjälp oss genom att stödja och fatta beslut som kan hjälpa oss romer att smälta in i samhället och hjälpa till med integrationen.

Jag vill avsluta med att tacka missionen, den evangeliska missionen! Det är nämligen två saker som jag har att kämpa med. Jag kämpar inte enbart med myndigheter och majoritetsbefolkningen, det kan vara så mycket värre med den egna folkgruppen. Tack!

§ 134 Delårsrapport 2011 för Stockholms läns landsting och samlad återrapportering av mål och budget till landstingsstyrelsen (förslag 57)

Ordföranden: Revisorernas bedömning beträffande den här delårsrapporten kom in till landstinget efter det att landstingsstyrelsen haft sammanträde. Den finns nu som en del av ärendet.

Anförande nr 88

Landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Ordförande, ledamöter! Vår huvudstadsregion med Stockholm och Uppsala i centrum har den starkaste ekonomin i Skandinavien. Stockholm har gått om Köpenhamn i befolkningstillväxt samt vad gäller att attrahera företag och skapa arbetstillfällen. I en stad där befolkningen växer motsvarande passagerarna i två SL-bussar om dagen, som fortfarande saknar en förbifart runt staden, som är byggd på öar och som i decennier har handlingsförlamats av politisk osämja och oförmåga att fatta nödvändiga beslut om infrastruktur, i en sådan stad dominerar bilköer och flaskhalsar. Detta har vi också diskuterat vid flera tillfällen i dag på förmiddagen.

Vi har mycket att vara stolta över i Stockholms län. Vi har ett bra företagsklimat, en stark tillväxt, ordning i våra finanser och en livskraftig arbetsmarknad. Samtidigt påverkas vi av en global finanskris, och vi har även egna hemläxor att göra för att varje dag på nytt förtjäna stockholmarnas förtroende och möta den växande stadens utmaningar.

Vi måste våga se de brister som finns och fatta de beslut som är nödvändiga för att de cirka 40 000 nya stockholmare som kommer varje år också ska kunna komma i tid till jobbet och få högkvalitativ vård i rätt tid.

Vi i Alliansen vågar fatta beslut om ett nytt Slussen, om Förbifart Stockholm, om Nya Karolinska sjukhuset och om en ny kollektivtrafik. Där oppositionen vill vänta, där handlar den borgerliga majoriteten.

Alliansen i landstinget tar ansvar för att en ny kollektivtrafik byggs ut i city och i länet. Vi ser behovet av nya vårdstrukturer för vår växande befolkning, och satsar såväl på den högspecialiserade vården inom Nya Karolinska som på närsjukhus och husläkarmottagningar där Vårdval Stockholm gör vården mer tillgänglig för dem som behöver den bäst.

Alliansen prioriterar stabila finanser och ansvarstagande för den ekonomiska styrningen. De höjda avgifterna för ett månadskort som fortsätter att vara prisvärt är ett led i detta på samma sätt som förstärkt ägarstyrning och en uppstramning av investeringsstrategin. Den förnyade internationella finansiella oron som vi ser i dag visar hur viktigt det är att landstinget har kapacitet att navigera i en osäker omvärld.

Landstingets ekonomiska ställning fortsätter att vara stark. Resultatet uppgår till 790 miljoner kronor för årets första sex månader, och prognosen för helåret uppgår till cirka 1 miljard 28 miljoner kronor, vilket är nästan 300 miljoner kronor mer än budgeterat.

Hälso- och sjukvården fortsätter att utvecklas mot de mål om ökad tillgänglighet, fler valmöjligheter för patienterna och ökad säkerhet som landstingsfullmäktige fastställt.

Telefontillgängligheten till vårdmottagningar fortsätter att vara god. Enligt senast genomförda mätning i år besvarades 90 procent av samtalen inom godkänd tidsgräns.

Villkoren för att ta del av statens stimulansmedel för att öka tillgängligheten till vården har skärpts i förhållande till vad som gällt tidigare år. Stockholms läns landsting har uppfyllt målen för att ta del av kömiljarden inom mottagning fem av sex månader under första halvåret år 2011. För behandling har utvecklingen varit positiv, men resultaten når inte uppsatta mål för att ta del av de av staten avsatta medlen.

Från årsskiftet har ansvaret för kollektivtrafiken samlats hos trafiknämnden. Målet är att ge medborgarna i ett växande Stockholms län god tillgång till tillförlitlig kollektivtrafik för alla. Tillförlitligheten i kollektivtrafiken påverkades kraftigt av vinterns snö och kyla. Flertalet trafikslag redovisade trots detta förbättrad tillförlitlighet jämfört med motsvarande period år 2010.

Alliansen i Stockholms läns landsting fortsätter att genomföra viktiga investeringar inom hälso- och sjukvården och inom kollektivtrafiken. Under första hälften av år 2011 har landstinget genomfört investeringar för sammanlagt 4 miljarder 55 miljoner kronor vilket motsvarar 35 procent av den budget som vi hade, uppgående till 11 miljarder 641 miljoner.

Stockholms läns landsting kommer att genomföra rekordstora investeringar inom sjukvård och trafik de kommande tio åren. Sammanlagda investeringar på 75,5 miljarder kronor beräknas under tidsperioden fram till år 2016. För att klara av alla våra framtida utmaningar ska det vara ordning och reda i landstingets ekonomi. Så är det i dag, och Alliansens politik gör det möjligt för Stockholms läns landsting att även i framtiden fortsätta att ha en ekonomi i balans.

Anförande nr 89

Landstingsrådet Helene Hellmark Knutsson (S): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Det första halvåret har nu gått, och vi har här från fullmäktige att följa upp hur arbetet går med att just se till att man har kontroll över både verksamhetens mål och verksamhetens kostnader och intäkter.

Det låter ju väldigt ljust och positivt, mycket av det som vi hör från finns landstingsrådet. Man lutar sig tillbaka på ett prognostiserat överskott på drygt en miljard. Man ska säga att det har krympt något under den här tiden. Om man ska bryta ned de här siffrorna lite, precis som så föredömligt görs i underlaget, så står det också mycket riktigt att det här överskottet som man prognostiserar bygger på att skatteintäkterna ökar med 474 miljoner kronor jämfört med budgeten, och att intäkterna – och det är framför allt det höjda priset på SL-kortet – ger 560 miljoner kronor mer än budgeterat. Samtidigt står det också lite längre ned att verksamhetens kostnader prognostiseras överstiga budgeten med 596 miljoner kronor på grund av ett antal olika kostnadsökningar.

Precis som finanslandstingsrådet säger står vi inför en verklighet där de ökande skatteintäkterna som man kunnat luta sig emot ganska länge faktiskt riskerar att falla tillbaka därför att vi står inför en finansiell oro som kan leda till ökad arbetslöshet eller minskad sysselsättning. Då kommer skatteintäkterna att minska. Det är också så att de nya biljettintäkterna inte räcker till några nya investeringar eller nya utgifter. De täcker bara de redan befintliga kostnaderna och de underskott som man har i SL i och trafiknämndens budget.

Revisorerna har påpekat detta. Vi hade debatten i bokslutsdebatten i våras om att man måste öka den interna kontrollen och uppföljningen, att man bedömer den ekonomiska styrningen inom SL och trafiknämnden som bristfällig och att man inte tycker att det vidtas tillräckliga åtgärder från landstingsstyrelsen för att följa upp det här.

Finanslandstingsrådet säger att majoriteten vågar se riskerna. Men gör ni verkligen det? Gör ni tillräckligt?

Jag har ett antal frågor som jag skulle vilja ställa till finanslandstingsrådet med anledning av det här delårsbokslutet och för att jag faktiskt tycker att det finns saker att bekymra sig över, inte minst för att vi ser en kärvare ekonomisk framtid med minskade skatteintäkter medan man nu säger att man är modig ändå och vågar fatta nya beslut om nya utgifter löpande och kontinuerligt.

Ja, det är jättebra, det ska investeras i en växande befolkning, men man ska också klara de kostnaderna. Man ska klara dels de kapitalkostnader som detta innebär, dels klara av att bemanna och trafiken av de nya spåren. Den driftskostnaden måste man också klara av, och då kan trafiknämnden inte gå med underskott på upp till en halv miljard och tvingas täcka det med nya avgiftshöjningar för resenärerna.

Man måste se till att man faktiskt har kontroll på de kostnaderna, men enligt prognosen stiger kostnaderna med 596 miljoner kronor mer än budgeterat. Då måste man skaffa sig kontroll. Varför rusar kostnaderna i väg? Om man inte vet det riskerar man ju att det nu väldigt stora överskottet snabbt byts mot ett underskott och att man är tvungen att avbryta de planerade investeringar som vi så väl behöver inom både sjukvården och kollektivtrafiken.

Mina frågor ställs egentligen utifrån revisorernas frågor. Man säger nu att det är inte mindre än sju resultatenheter som lämnar prognos om negativa avvikelser mot beslutad budget och särskilt allvarligt är det då inom trafikområdet. Revisorerna efterlyser tydliga besked av landstingsledningen om vilka åtgärder som ska vidtas.

Vi har lagt det här i vårt förslag till beslut här och i landstingsstyrelsen. Det har inte bifallits, men vi undrar då om ni kommer att ta ytterligare initiativ för att säkerställa att samtliga resultatenheter ger ett utfall i enlighet beslutad budget och i så fall när ni kommer att göra det. Hade det inte varit lämpligt att det beslutsunderlaget hade funnits här i dag i samband med att vi behandlar delårsbokslutet och att man just vidtar det som revisorerna kräver, och inte bara se till att man har ett uppdrag att genomföra de interna kontrollerna utan också att följa upp vad de interna kontrollerna faktiskt visar, vilka åtgärder man måste vidta för att skaffa sig kontroll över kostnaderna för att på det sättet klara framtida utgifter i en kanske lite mer klämd ekonomisk situation?

Anförande nr 90

Landstingsrådet W i g g (MP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det står i delårsbokslutet att 30 procent av de akuta inläggningarna på våra sjukhus är läkemedelsrelaterade. Det står också att utvecklingen av vårdrelaterade infektioner ökar. I dag är ett genomsnitt på 10 människor som smittats med infektioner på våra akutsjukhus. Det betyder att man kan kalkylera att 40 procent av dem som kommer in på våra akutmottagningar, och belastar en redan hårt ansatt sjukvård, människor som inte skulle behöva vara där. Det är inte bara personalen och verksamheten på sjukhusen som drabbas, utan självklart drabbas också ekonomin av det här. Det generella sparbetning som Alliansen lägger på sjukhusen blir ett slag i luften – man riktar sig inte mot de punkter som verkligen skulle kunna ge effektiva insatser, utan man kör med en osthyvelsprincip som drabbar alla lika. Alla ska spara sig och effektivisera sig ut ur en omöjlig situation. I stället borde man, som Miljöpartiet menar, rikta in åtgärderna inom hälso- och sjukvården på de punkter där vi snabbt och effektivt kan få både en bättre ekonomi och en bättre verksamhet.

Vi kan titta tillbaka på de första sex månaderna i landstinget också vad det gäller kollektivtrafiken. Det utmålas ju som att vi har kommit till rätta med så mycket och nu bara väntar på den vinter som komma skall. Den vinter som var var ju inte så lysande, igen – inte på något färdslag. Ofta drabbades vi av snökaos, inställda tåg, inställd tunnelbana som inte går utanför tunnarna, bussar som inte kunde ta sig fram och så vidare. Det här visar bara på att beredskapen inom kollektivtrafiken är ganska låg då det gäller sådana väderomslag. Och det är inte bara vid de tillfällena som kollektivtrafiken felar. Det är ständiga signalfel, ständiga växelfel, personalbrist och så vidare.

Detta kostar inte bara landstinget pengar, utan det kostar också samhället pengar. Det gjordes en beräkning av landshövdingarna runt om Mälardalen om att de inställda tågen kostade flera miljarder: mellan 2 ½ och 3 miljarder var deras beräkning – bara under detta år!

Jag vet att landstinget inte är ensamt om det här åtagandet. Självklart är det flera parter som måste vara verksamma för att vi ska få en tillförlitlig kollektivtrafik. Men uppenbart är att vi inte lyckas med att fullfölja vårt uppdrag som huvudmän för den regionala kollektivtrafiken.

Vi lyckas inte heller med att finna processer tillsammans med kommunerna för att bygga ut kollektivtrafiken i den mån som vi själva säger att vi vill bygga ut den. Inte ens Alliansens investeringsbudget hålls, utan man får ständigt konstatera att man ligger efter.

I det sammanhanget kan jag tycka att det är lite märkligt att landstinget som huvudman för kollektivtrafik och huvudman för hälso- och sjukvård, de två absolut största verksamheterna, förbinder sig att stå som garant för bygget av en motorväg och att avhända sig minst en halv miljard i investeringsmedel varje år och i stället lägga dem på en väg som förutom att den förvärrar problematiken med trängsel in till Stockholms innerstad också ger ökad ohälsa. Enligt Trafikverkets prognoser kommer 40 människor att dö i förtid av att åka i den tänkta förbifarten. Och det står vi som garant för, som är huvudman för hälso- och sjukvård!

Det finns en hel del att säga om de framtida skatteintäkterna, som Helene Hellmark Knutsson var inne på. Den finansiella oro som finns runt om i världen kommer med största säkerhet även att drabba vår del av världen och Stockholms läns landstings ekonomi. Därför är det viktigt att Stockholms läns landsting och finanslandstingsrådet nu tar ett ansvar för att se till att vi verkligen säkrar de investeringar vi står inför och att inte den kostnadsökningstakt som också Helene är oroad över fortsätter. För vi kommer inte att räddas av ökande skatteintäkter i framtiden, utan det kan bli ett lite hårdare stålbad.

Anförande nr 91

Landstingsrådet R o s d a h l (M): Fru ordförande! Jag uppskattar mycket att Helene känner ansvar för ekonomin, för vi står faktiskt inför stora utmaningar. Men hade vi gått med på alla de satsningar som många av er i oppositionen hade föreslagit så hade vi varit i en mycket besvärligare sits – där är vi ju tack och lov inte nu.

(O r d f ö r a n d e n: Torbjörn, du har replik på Raymond Wiggs anförande.)

Jag vinkade nog lite för sent – jag trodde att jag hade replik på Helene. Då missade jag den. Det har hänt förr. Det innebär att jag ska be att få återkomma med ett inlägg.

Anförande nr 92

G u n i l l a R o x b y C r o m v a l l (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag yrkar med detta inlägg bifall till Vänsterpartiets reservation för förslag till beslut i landstingsstyrelsen. I korthet, för er som inte har läst handlingarna ordentligt: Vi vill att landstingsstyrelsen ska göra en analys av beredskapen inom Stockholms läns landsting vid befarad konjunkturnedgång. Det är ju vad vi ser framöver med sänkta skatteprognoser. Vi vill ge ett uppdrag till hälso- och sjukvårdsnämnden med ett åtgärdsprogram för infektionssjukdomar. Vi vill också uppdraga till trafiknämnden att återkomma med en redovisning av vilka medel som behöver tillskjutas för att SL ska nå sina mål och visionen om en prisvärd och attraktiv kollektivtrafik – inte bara fördubblat SL-kort. I dag finns det ju prognoser som säger att för att man ska ha råd med alla dessa investeringar som SL har behov av med tanke på den ökande befolkningen kanske man måste fördubbla priset på SL-kortet, och det vore förödande för alla invånare som inte har råd med det.

Skatteintäktsprognoserna går back 2012–2013. Trafiknämnden har korrigerat från ett befarat underskott på en halv miljard i år till bara 100 miljoner. ”Bara” 100 miljoner är väldigt mycket pengar det också. Varför då? Ja, det är inte bra. Det finns lägre incitament. Det är allvarligt att avtalen om det som ska verkställas ute i trafiken inte har blivit av. Alltså har våra resenärer känt av en längre väntan och en mer opålitlig trafik. Det är inte bra.

Vi har också sett de ökade biljettpriserna som nu har slagit igenom. Tidigare har ju prognoserna för SL skrivits upp för att man har fått in så mycket mer i biljettintäkter, men nu finns det forskning som säger att det kanske går ned 5 procent i stället. Vad gör vi då? Vi får se. Den här hundralappen är väldigt dyr för många av våra invånare.

Inga trafikslag förutom Nockebybanan når alltså upp till målen för tillförlitlighet i trafiken. Det är allvarligt. Det är knökfullt i trafiken.

Torbjörn Rosdahl, du säger att ni borgerliga har visat handlingskraft med Slussen. Jag undrar var den handlingskraften finns för den avstängning som snart ska ta vid i fem till sju år för Nacka-Värmdöborna. Den handlingskraften har inte vi mötts av än!

Nej, andelen kollektivtrafikresor i vårt län är alldeles för låg om man tittar på befolkningsökningen – bara 1,8 procent har den gått upp det här året. Då ska vi veta att vi redan i år har ökat antalet invånare med 20 000, 40 000 förra året. Befolkningsökningen är snabb och ökningen av kollektivtrafikresande är inte lika snabb. Det som däremot ökar är bilismen. Kanske att bilismen ökar för att månadskortet på SL nu är så väldigt dyrt? Det är dyrt att resa, och för en del som redan har bil blir det kanske billigare att ta bilen.

Med detta yrkar jag bifall till Vänsterpartiets förslag till beslut och reservationen i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 93

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja börja med att uttrycka en viss glädje över Torbjörn Rosdahls inledande inlägg i den här diskussionen. Vi som har suttit med i den här församlingen under ett antal år noterar ändå en väsensskillnad i Torbjörn Rosdahls engagemang som finanslandstingsråd och tidigare moderata finanslandstingsråd i den här salen. Torbjörn vill åtminstone att ekonomin ska vara i god balans – det är ju inte någonting vi alltid har sett från moderata finanslandstingsråd i Stockholms läns landsting tidigare. Det är en god ambition, Torbjörn, som du förtjänar ros för!

Just nu har vi ett läge där vi gynnas av höga skatteintäkter, men det finns skäl att misstänka att de kommer att minska under de kommande åren. Jag har några medskick på vägen till dig, Torbjörn. Ett är att du kanske bör prata ganska allvarligt med trafiklandstingsrådet Christer G Wennerholm, för det är klart att om SL fortsätter att blöda och inte klarar att hålla sina budgetar så kommer det att bli väldigt svårt för dig att leva upp till din ambition att se till så att landstingets ekonomi är i god ordning. Det är ett medskick till dig, det är faktiskt någonting som du bör se till att det blir ordning på.

Lika självklart är det att man också behöver titta på sjukvårdssidan. Hur kan vi göra för att få ut mer produktion för de skattepengar som vi lägger där? Hur kan vi göra för att se över den byråkrati och den administration som finns på sjukvårdssidan? Det kanske finns saker och ting som man kan ta bort där. Över huvud taget är det angeläget att kritiskt granska hur vi använder skattebetalarnas och medborgarnas pengar även på sjukvårdssidan de kommande åren.

Några reflexioner vill jag ändå göra kring det som står i delårsbokslutet på sjukvårdssidan. Den första är det resonemang som Torbjörn för, som handlar om att man har skärpt reglerna för den nationella kömiljarden och att vi tyvärr inte får ta del av de pengarna. Det är riktigt, man har både skärpt kriterierna, vilka mål man ska nå, men man har faktiskt också stävjat ofoget med det fusk som bedrevs bland annat från vårt landstings sida, där man

under mycket lång tid laborerade med begreppet ”patientvald väntan”. På det sättet kunde man stuva undan väntande patienter från köerna, och vi kunde kvalificera oss för att ta del av den statliga kömiljarden. Det ofoget är nu borttaget – och som en följd av det kunde vi se hur antalet som stod i patientvald väntan minskade från 12 000 till 3 000 som genom ett trollslag! Det var ganska häpnadsväckande, tycker jag.

Nu är det bara att notera att vi inte har varit tillräckligt bra, vi får inte ta del av kömiljarden, och landstinget har på grund av detta missat 47 miljoner kronor hittills i år – 47 miljoner som ni har budgeterat i den budget som ligger antagen av fullmäktige. Här borde man vidta ytterligare åtgärder för att se till så att vi kan kvalificera oss för kömiljarden, men framför allt för att få ned väntetiderna i vården. Tusentals människor väntar fortfarande, och det är helt oacceptabelt. Vi borde kunna leva upp till målsättningen inte bara för att kunna ta del av den statliga kömiljarden, utan också för att uppfylla de löften som vi själva har ställt ut i vår egen Stockholmsgaranti. Det tycker jag det känns angeläget att fortsätta diskutera och skärpa kraven så att vi faktiskt når de mål som är uppsatta.

Det är angeläget att fortsätta arbeta ännu hårdare med att bekämpa de vårdrelaterade infektionerna i sjukvården. De ligger på en alldeles för hög nivå på våra sjukhus. Vi skulle kunna frigöra väldigt många vårdplatser om det vore som så att vi fick sjukhusen att sköta sitt hygienarbete mycket bättre. Där tror jag att det finns mycket att lära av bland annat S:t Görans sjukhus, som sköter renlighet och städning i egen regi och betraktar städningen och hygienarbetet som en del av vården. Jag tycker att det är oerhört uppseendeväckande att våra egna sjukhus inte förstår att det inte är samma sak att städa ett patientrum som att städa på en hotellkorridor. Där finns mer att göra, tror jag.

Jag noterar också någonting som Torbjörn Rosdahl inte vill prata om – och det förstår jag att han inte vill – nämligen att vi nu har nått en unik situation. Under en lång följd av år har förtroendet för sjukvården i Stockholm ökat, oavsett politisk majoritet. Men nu sjunker förtroendet, för första gången på mycket, mycket lång tid. Jag tycker vi borde föra en särskild diskussion om vad det beror på. Varför minskar stockholmarnas förtroende för vården i Stockholm? Jag tror att det beror på köer, att det beror på platsbrist och överbeläggningar, att det kanske beror på de minskade reala sjukvårdsresurser som finns i primärvården i fattiga och utsatta områden. Det är vad jag tror. Jag kan ju ha fel, men det borde åtminstone föranleda någon form av kommentar från finanslandstingsrådets sida hur det kan vara så att han är finanslandstingsråd när för första gången förtroendet för sjukvården i vårt län sjunker.

Anförande nr 94

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Tack, fru ordförande! Låt mig lägga på en bild. Dag Larsson säger att Stockholms läns landsting inte får ta del av regeringens kömiljard. Det är fel. Mätningar sker varje månad, och flertalet månader får Stockholms läns landsting ta del av kömiljarden vad avser mottagningsbesök, men inte för behandling. Det är viktigt att patienter erbjuds vård i rimlig tid, men det är också viktigt att det finns en flexibilitet inom sjukvården så att patienter som vill välja en särskild vårdgivare eller avvakta med operation till senare tillfälle också har möjlighet att göra det. För oss inom Alliansen kommer valfriheten för patienterna före regeringens utformade kömiljard.

Låt mig bara peka på denna bild, som visar hur framgångsrikt arbetet med att förbättra tillgängligheten till vården för stockholmarna har varit.

Anförande nr 95

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Nej, jag sade inte heller att vi har problem med att leva upp till den nationella vårdgarantins krav på mottagning, utan vad jag pratade om var just behandling, där vi inte når upp till de mål som finns.

Sedan visar Filippa Reinfeldt upp en bild som handlar om det nationella vårdgarantilöftet. Jag förstår att hon gör det, därför att Filippa Reinfeldt har ju varit med om att i den här salen införa ett helt annat löfte, med mycket skarpare krav på när man ska få ta del av vården, och det löftet lever vi inte upp till.

Sanningen är ju att vi har haft mycket dålig statistik under ett antal år, som har varit bristfällig och som har kunnat diskuteras – men den verkliga sanningen är att väldigt många stockholmare har upplevt att man får vänta på vården alldeles för länge. En högre ambitionsnivå än så borde vi ha. Vi borde leva upp till vårt löfte till stockholmarna!

Anförande nr 96

Yvonne Bloombeck (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Att det finns en ambition att förbättra kollektivtrafiken har vi hört. Det har vi hört nu i mer än en mandatperiod, eftersom Alliansen har haft makten i mer än en mandatperiod. Det har blivit något bättre nu när man har samlat allt i en trafiknämnd, men det finns fortfarande mycket lång väg att gå.

Just det som Torbjörn Rosdahl läste upp i början, att det ska finnas en god, tillgänglig och tillförlitlig kollektivtrafik för alla i Stockholms län, var bland det första jag noterade som ny i trafikfrågor i landstinget när jag kom in 2007. Vi är ju långt ifrån där!

Då handlar det om pengar, det handlar om hur man lägger en budget för att detta ska bli möjligt. Precis som Raymond Wigg sade tidigare, om man lägger pengar på en motorväg i stället för att prioritera kollektivtrafiken, då hamnar man ganska fel.

Jag kan inte låta bli att också reflektera över den diskussion vi hade i förmiddags, när vi pratade om klimatförändringar. Förutom att pengarna rinner iväg är det ju också så att den motorvägen kommer att leda till mycket höga klimatutsläpp – det känner vi till. Ändå fattar fullmäktige sådana beslut!

När det gäller investeringarna kan vi konstatera att SL inte klarar sitt investeringsmål. Det finns pengar, rätt mycket pengar, men absolut inte tillräckligt, i Alliansens budget för vad som skulle behövas för att klara målet om en kollektivtrafik som är tillgänglig och väl utbyggd för alla i länet. Det saknas drygt 2 miljarder varje år, om man tittar på behoven och vad SL:s utredare själva föreslår. Det finns i Miljöpartiets budgetförslag. Jag vet att ni tycker att det är helt horribelt, men vi använder trängselpengarna. Förbifart Stockholm är inte byggd ännu, och almarna står fortfarande kvar i Kungsträdgården om det är någon som har glömt det – vi tänker inte ge upp att försöka förändra så att pengarna kommer till kollektivtrafiken i stället för till motorvägen. Så länge det är möjligt kommer vi att räkna in de pengarna, för då kan vi visa: Så här skulle man kunna göra. Då skulle man kunna klara målet om en bra, väl utbyggd kollektivtrafik och tillgodose de behov som finns.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i landstingsstyrelsen. Vi ser nämligen tydligt att processerna när det gäller investeringsvolymen handlar mycket om det bristande samarbetet med kommuner och bristande synkronisering inom SL, skulle jag vilja påstå. Nu har ju organisationen förändrats, så jag ser fram emot att den delen ska bli bättre, men det finns fortfarande otroligt mycket kvar att göra när det gäller planeringsprocesserna och samverkan med kommunerna. Jag hoppas verkligen att Alliansen är intresserad av att hitta breda lösningar mellan alla partier, så att vi kommer framåt. Det handlar inte bara om Stockholms stad, även om det är en stor aktör, och det handlar absolut inte bara om de partier som sitter i majoritet just nu. Saker förändras över tid, och planering är långa processer. Det handlar om goda medborgardialoger för att komma framåt utan att stöta på patrull.

Jag kan inte heller låta bli att klämma in en passus om det här med tyckande och kunnande. När det gäller investeringar och hur man ser på kollektivtrafiken, som är mitt område, har vi diskuterat fram och tillbaks om olika investeringsobjekt. Där baserar sig mycket på tyckande, skulle jag vilja påstå – detta moderna samhälle till trots. Ta en sak som spärarna,

som både kostar många miljoner att installera och kostar många miljoner att underhålla. Vi vet att de inte löser problemen med plankning, vi vet att det kostar extra miljoner varje år för att ha dessa spärrar bemannade och vi vet att det är problem när de inte är bemannade, för då kan folk inte köpa biljetter. Här kan man tänka på olika sätt – Miljöpartiet har ett annat sätt att tänka. Då handlar det inte om kunskap. Tittar man sig omkring i världen så visar det sig att det inte är så att det blir noll plankning när man stänger in hela systemet. Det är ungefär lika mycket överallt. Man kan lösa saker på olika sätt.

Mer kunskapsbaserade underlag, mer kunskapsbaserade beslut vore önskvärt. För att vi ska komma till rätta med att få folk att åka kollektivt, att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig, tillförlitlig och i ett bättre skick måste man lägga pengarna på rätt sak.

Anförande nr 97

Landstingsrådet R o s d a h l (M): Ordförande, ledamöter! Jag har fått en fråga från Helene Hellmark Knutsson, mycket befogad tycker jag. Det finns sju stycken resultatenheter som går med minus. Så ska det inte vara, och det jobbar vi jättemycket med. I bokslutet får vi se om vi har lyckats.

När det gäller SL ställer vi riktigt tuffa krav på att ekonomin ska vara i balans även där. Vi har gjort stora förändringar – Yvonne var inne på det – men resultatet har inte visat sig än för det var i maj som det hela sjösattes. Vi är varken nöjda eller klara än så länge.

Helt klart är vi överens om att vi ska ha en budget i balans, och vi ska inte slarva bort detta på något sätt.

Trafiknämnden ska bli mer kostnadseffektiv. Det gäller inte bara att tillföra medel, utan man ska även bli effektivare.

Dag Larsson, glädjande nog finns det också positiva resultat. Andelen patienter som besökt vården och värderar den till en fyra på en femgradig skala ska öka. Andelen 2010 var 86 procent, tidigare var det 82. Så här kan vi hålla på. Men att 2 procent var mer missnöjda än tidigare kan vi ju inte vara nöjda med – det är något som vi ska jobba hårt med. Vi har satt en riktig strålkastare på det.

Ja, omvärlden är oroande orolig ekonomiskt. Risken är väldigt stor att det blir rätt som SKL säger, att vi får lägre skatteintäkter. Jag tror att vi kan ha tagit höjd för det ganska så bra i vår budget. Risken är att övriga regioner och landsting också får sänkta skatteintäkter. Vad händer då med oss? Jo, vi får utökade kostnader för utjämningskatt. Den debatten ska vi inte ta, men jag bara noterar att det här landstinget har ytterligare en sak som vi måste ta hänsyn till i kommande budgetarbete.

Anförande nr 98

Landstingsrådet H e l l m a r k K n u t s s o n (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Jag är glad att Torbjörn har lyssnat på revisorernas efterlysning av att skaffa sig bättre internkontroll och faktiskt utöva den uppsiktsplikt som man har, inte bara över nämnderna utan också över bolagen. Jag tycker bara att det är synd, och det är därför jag undrar när detta ska redovisas. Ska vi vänta till årsbokslutet och se om det då möjligtvis har blivit bra? Det är lite för sent. Det hade varit klädsamt om det hade legat på bordet i dag, så som det gör i vårt förslag till beslut.

Jag har några frågor. Det ena är just varför det inte ligger på bordet i dag, och det andra är varför ni säger att de nya biljettintäkterna av prishöjningen på SL ska leda till nya investeringar och nya kostnader, när det faktiskt bara täcker befintliga kostnader. Ni har ett jättearbete att göra i SL och trafiknämnden för att de där nya pengarna ska räcka till nya investeringar. I dag täcker de bara redan befintliga kostnader, och knappt det tyvärr!

Anförande nr 99

Landstingsrådet Nyman (KD): Fru ordförande! Jag noterar att när vi år för år kommer till delårsrapporter och årsbokslut är det ett avsnitt som inte har varit med särskilt många år, och det är frågan om patientsäkerhet. Flera av talarna har varit inne på det. Trots att vi har haft en särskild kommitté i gång i vårt landsting sedan senhösten 2006 återstår det mycket att göra. Kanske beror det på en uppmärksam och vaken kommittés arbete, för man upptäcker mer och mer, rapporteringsbenägenheten ökar, kunskapen om vilka brister vi har i patientsäkerhet ökar och så vidare.

Ett par särskilt angelägna områden har redan nämnts. Ett är de elakartade bakterierna, som är resistenta mot de vanligaste och mest kända läkemedlen – tyvärr och åter tyvärr. Det ser inte ut att minska trots kraftfulla åtgärder. Det andra området är detta med läkemedel. Vi behöver, tror jag, i flera av verksamhetsgrenarna inom hälso- och sjukvården fokusera ännu mer på de här områdena.

En annan effekt av att människor läggs in för undvikbara skador – det kan vara av läkemedel, av bakterieangrepp eller av andra missgrepp i vården – är att tillgången på vårdplatser reduceras på grund av undvikbara händelser. Det är ju en alldeles förfärlig situation, att det ska behöva vara så. Därför ska vi naturligtvis fortsätta att fokusera på det här området.

Just nu pågår andra dagen av den nationella patientsäkerhetskonferensen, som i år har tilldragit sig så stort intresse att när jag försökte anmäla mig veckan efter midsommar var det fullt. ”Möjligen kan du få ställa dig på väntelista” – som då bestod av 200 personer! Intresset för de här frågorna har växt alldeles enormt på några få år, och vi bör känna tacksamhet för att frågorna uppmärksammas och att det är ett stort intresse omkring dem. Det är alldeles klart att vi ska ha en nollvision. Undvikbara skador ska vi ju inte ha, egentligen inte på något samhällsområde, och allra minst på det här.

Jag har sagt det förut: fram till 2001 trodde jag att inte fanns någon säkrare plats på jorden än ett sjukhus i Sverige, i synnerhet i Stockholms läns landsting, men jag har fått lära om, tyvärr. Vi har alltså en fantastisk utvecklingspotential – det är väl det enda positiva i det här sammanhanget!

Nu ska jag berätta för er att det går att hamna på Time Magazines lista över de 100 mest inflytelserika i världen, om man fokuserar på patientsäkerhet. Det är en relativt ung läkare vid Johns Hopkins sjukhus och universitet i Baltimore, som heter Peter Pronovost, som 2008 fanns på denna lista av ett enda skäl, och det är att han med sitt engagemang – han är en riktig eldsjäl – för undvikbara skador i vården har uppmärksamats på olika sätt. Han leder nu bland annat WHO:s globala arbete för ökad patientsäkerhet. Jag skulle önska att han om ett par år eller så kunde göra ett besök här och att skälet till att han besöker Stockholms läns landsting är att vi inte ser någon plats i Europa där patientsäkerheten är högre än just i den här regionen. Har man en sådan vision för sitt arbete så kan man komma en bit!

Jag hade en sådan vision inför 2009, kan jag säga. Den gossen som jag hade tänkt skulle få komma då, Sir Liam Donaldson, slutade på WHO – men nu har han efterträts av Peter Pronovost.

Det finns alla chanser i världen, om vi har den inriktningen. Jag är glad för att det här avsnittet finns med i delårsbokslutet, att vi numera skriver in det i våra årsredovisningar, att vi fortsätter att ge patientsäkerhetskommittén allt tänkbart stöd och att vi fortsätter och tar nya tag när det gäller utbildning av vårdpersonal – allt i syfte att nå denna nollvision inom överskådlig tid. Kan vi tänka oss en mandatperiod utöver den här, men inte nöja oss med mindre? Tack för ordet!

Anförande nr 100

Landstingsrådet Rydberg (FP): Ordförande, ledamöter! Det är viktigt att vi följer upp fullmäktiges beslut och ser till att de genomförs. Vi kan väl konstatera av den rapport som nu ligger bland våra handlingar att arbetet löper på med en hög ambitionsnivå. Ambitionsnivån att nå en tillgänglig, patientsäker vård har varit tydlig under flera år, liksom att ha ordning i ekonomin. Det jobbar vi vidare på.

Vi kan också alla hoppas på att Banverket och SL ser till att den årligt återkommande vintern nästa gång möts med lite mera satsningar, så att vi inte får det bekymmer vi hade i januari. Vi får väl alla erkänna att det var bekymmer som steg oss över huvudet, som vi inte redde upp, men det är ju inte så att vi ensamma kan reda upp det här om vi inte har Banverket som en aktiv partner.

Vi befinner oss just nu i en spännande brytningstid, när vi ska införa framtidens sjukvård. Det uttrycket är inte bara en klyscha, utan det är väldigt mycket konkreta förändringar. Vi har redan under första halvåret tagit ett inriktningsbeslut att vi ska upprusta våra gamla närsjukhus, i alla fall åtta av dem. Det är en förutsättning för att vi ska få fram de nya specialistcentra med en tillgänglig, kvalitativt bra vård utanför våra storsjukhus, både för äldre och yngre, och att vi ska få fram nya vårdplatser inte minst inom geriatriken.

Vi har ju haft en utbyggnad av vårdplatser under de gångna månaderna det här året, främst nya platser vid våra akutsjukhus, men det har också tillkommit nya vårdplatser i geriatrik. På Södersjukhuset har det tillkommit tio nya akutplatser, och det kommer nu i höst nya vårdplatser i barnmedicin. Det är ett arbete på alla våra sjukhus för att få mera flexibla vårdplatser, så att man har en anpassning till att vi periodvis har epidemier, oavsett om det är influensa bland vuxna eller RS-virus bland barn eller andra säsongsvariationer som vi vet att vi borde ha bättre beredskap inför.

Vi kan också konstatera att när Arbetsmiljöverket har varit ute och gjort inspektioner så har man till exempel på Karolinska universitetssjukhuset konstaterat att man inte fann några avvikelser och inga nya åtaganden har ålagts oss. Det tycker jag ändå är ett gott betyg, att vi jobbar på bra inom det området.

Vårdplatssituationen är *en* viktig faktor för en patientsäker vård, och jag vill instämma i Stig Nymans inlägg om hur viktigt det är att vi har detta som ett huvudfokus under flera år framåt, precis som vi har haft under ett par år bakåt.

Jag blir därför väldigt förvånad när Miljöpartiet ifrågasätter effektiviseringar och sätter det mot patientsäkerhet. I själva verket innebär ju minskade vårdskador att vården blir effektivare. Men kom ihåg att varje vårdskada genererar sju extra vård dagar. Vi har väldigt många bäddar som upptas av undervikbara vårdskador. Vi har också alldeles för många bäddar som upptas av läkemedelinducerade vårdskador – för mycket, för lite eller fel blandningar. Här finns en stor potential för att få resurser till andra åtgärder inom sjukvården som vi ännu inte har finansierat, om vi blir duktigare på det här.

Det är därför som patientsäkerhetsarbete, kvalitet, att göra rätt från början, är huvudfokus för Alliansmajoriteten. Det är humanism och god ekonomi hand i hand.

Raymond, jag lovar dig: Vi kommer att fortsätta att effektivisera och hushålla med landstingets skattepengar. Det kommer att ha hög prioritet, för det är på det sättet vi kommer att få utrymme för att göra nya, andra angelägna satsningar som vi ännu inte har haft råd med.

Vi i Stockholm är ofta väldigt glada över att andra vill bo här i vår region, men det skapar ju växtvärk för oss och det är inte alla gånger så angenämt, så en av de viktigaste frågorna för oss är att fortsätta trycka på regeringen att man måste investera mera, inte minst i spårtrafik, i vår region. Plånboken måste öppnas. Det är också viktigt att vi får en förändring av skatteutjämnningen, och jag var glad när S-ledamöterna i alla fall när vi tog budgeten i juni

också instämde i att det behövs förändringar i kostnadsutjämningsmodellen i skatteutjämningsmodellen för att skapa rättvisa för en tillväxtregion som Stockholm.

Taxehöjningarna har det varit en hel del debatt om här. Min tid löper ut, men jag vill bara för Folkpartiets del deklarerat att vi tycker att det var ett riktigt beslut. Alternativet, att skära ned trafiken i den trängsel som råder, hade vi inte kunnat acceptera.

Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 101

Landstingsrådet W i g g (MP): Fru ordförande och Birgitta! Jag tror att det föreligger ett missförstånd här. Vi säger nej till ett generellt besparingsbeting, men vi säger inte nej till lean-arbetet. Det generella besparingsbetinget i förhållande till de enorma vinster vi kan göra just i patientsäkerhetsarbetet vad det gäller vårdrelaterade infektioner och läkemedelsförskrivningen, som gör att tre av tio patienter som kommer till våra akutmottagningar kommer in av den orsaken att de är felmedicinerade. De har mediciner som spelar mot varandra och gör att man blir sjuk – därför hamnar man på sjukhus.

Det skulle vara intressant att veta, Birgitta, hur du ställer dig i relationen till att göra en generell effektivisering, som du säger, på 3 procent och att vinna 40 procent av de patienter som hamnar på våra akutsjukhus. Vad ska vi i den relationen fokusera på? Miljöpartiet säger: Fokusera på de åtgärder som ger minskat tryck på akutsjukvården och ger faktiskt både ekonomiska vinster och minskat personligt lidande!

Anförande nr 102

Landstingsrådet R y d b e r g (FP): Om man inte ställer några krav på effektiviseringar kommer man aldrig att ta hem dem – så enkelt är det. Det har vi lärt oss genom åren. Skulle vi inte begära att man jobbar med effektiviseringar, så skulle vi inte få det här utrymmet för andra satsningar.

Då är frågan: Hjälper det med ekonomiska incitament? Ja, det har vi sett väldigt tydligt i det här landstinget att det gör. Vi kan till exempel se att när vi nu kräver att vårdgivare som opererar knä- och höftleder också tar ansvar två år framåt och betalar för det, om det inträffar en avstötning eller infektion, så har kvaliteten blivit ännu bättre. Så ekonomiska incitament är fullt användbara.

När det gäller läkemedelsbiverkningarna pågår det väldigt mycket, men vi har inte alla redskap i vår hand. Den dag vi får en gemensam läkemedelslista tillgänglig för alla förskrivare, då vet man att någon annan har skrivit ut någon annan generika som heter något annat. Men där är vi inte ännu. Läkemedelsavstämningar, som vi jobbar med, kommer med all säkerhet också i vårdens övergångar att bidra till det.

Nu är min tid slut. Tyvärr kan jag inte utveckla mer.

Anförande nr 103

Landstingsrådet W i g g (MP): Jag tror du får en chans till, om jag nu kommer ihåg replikordningen rätt.

Förstår jag dig rätt: Du vill fokusera på ett allmänt, generellt sparbeting därför att du säger att ni inte har verktygen i er hand att göra någonting åt att tre av tio patienter kommer till våra akutmottagningar och blir inlagda – i onödan, skulle man kunna säga? I stället gör du ett generellt besparingsbeting, som inom hela sjukvården betyder att man minskar på personalen, vilket kan leda till ökad stress, så att man hanterar patienterna på ett felaktigt sätt och för vidare vårdrelaterade infektioner, man har inte tid att följa upp, med de bristfälliga system vi har, läkemedelsindikationer och kontraindikationer mellan olika läkemedel.

Jag vill veta, Birgitta: Vilken prioritering ser du? Är det inte bättre att vi prioriterar de saker som vi vet, som vi får rapporter om i delårsrapporten och så vidare, än att bara passivt dela ut morötter och piskor och köra ett 3-procentigt besparingsbeting?

Anförande nr 104

Landstingsrådet R y d b e r g (FP): Jag tror du har missat, Raymond, att sjukhusen har först ett effektiviseringsbeting, sedan får de därutöver nya pengar. Det är ju inte så att sjukhusen har gjort stora nedskärningar. Förändringar kommer vi alltid att leva med, och om vi inte kräver förändringar kommer du bara att få komma med nya pengar hela tiden, och då får du inte samma utrymme.

Det går många gånger att göra samma saker på smartare sätt, och genom att ställa effektiviseringskrav på ett klokt sätt och att inte vi politiker klåfingrigt styr det utan låter verksamhetsansvariga jobba med det kan du nå effekter.

Vi har fått en minskning från 80 procent till 20 procent av infektionerna på neonatalen. Detta är en del av det patientsäkerhetsarbete som också är en effektivisering och har skapat utrymme på neonatalen. Så kom inte och säg att inte ett effektiviseringsarbete kan ha goda effekter, både när det gäller pengar och när det gäller humanism!

Och du Raymond, läs på läkemedelsstrategin! Där hittar du en lång radda med åtgärder som vi håller på att genomföra.

Anförande nr 105

V i v i a n n e G u n n a r s s o n (MP): Nu ska jag säga några ord om någonting som har blivit en doldis, nämligen WÅAB, som nästan inte nämns i halvårsuppföljningen. Det är tråkigt, eftersom det är en verksamhet som vi skulle vilja jobba vidare med och få till en ännu bättre kollektivtrafik på vatten, som ett billigt sätt att få en ny och fungerande kollektivtrafik. Tyvärr är det inte många rader som står.

Det man ändå kan utläsa är att resenärerna är nöjda med den trafik som är i dag. Då kan man ju fundera på varför det inte står någonting om de förändringar som skulle bli, upphandlingar med helhetsansvar. Det borde åtminstone finnas någon kommentar kring Waxholmsbolaget – men nej, inte någonting!

Det finns däremot en del som står under rubriken Miljö, och det är inte någon rolig läsning för det handlar om att Waxholmsbolaget inte når upp till det mål som allmänt är satt för kollektivtrafiken. Man når bara 3 procent förnybart bränsle – och det trotsa att det i en ny upphandling finns dieselbränsle som alla skulle kunna använda, som har upp till 22 procent förnybar råvara. Därför finns det egentligen inte några ursäkter för att i dag ligga på 3 procent, utan någonting måste faktiskt göras ganska snabbt. Likaså att man ligger kvar på samma nivå när det gäller partiklar och kväveoxider som 2006.

Det är tråkigt att se att en stor verksamhet, som man skulle kunna ha en väldig nytta av när det gäller en utbyggd kollektivtrafik, inte nämns med nästan ett enda ord i ett halvårsbokslut!

Anförande nr 106

Landstingsrådet A n d e r s s o n (C): Den här debatten handlar ju om hur väl vi lyckas att uppfylla arbetet med vår budget som vi tog förra året. Jag tror inte att vi i Sverige ännu riktigt har förstått hur mycket det sker i skuggan av en väldigt allvarlig internationell situation. Jag träffade i helgen en tysk omvärldsanalytiker, som menade att om de ansvarslösheter som regeringar i hela Europa och i Amerika har tillåtit sig i nykeynesianismens namn leder till sammanbrott och länder börjar falla, så kan det leda till väldiga kontraktioner i världsekonomin. Då spelar inte enstaka procent någon roll i

landstingets budget utan då är det helt andra lägen som gäller. Så vi får verkligen hoppas att man lyckas laga efter läge och ännu hitta lösningar!

Men det är en ytterst snäv budget som vi tog för 2011, och det är ett arbete som förutsätter framgång i de ambitiösa ansträngningarna för ökad effektivitet och förbättrad kostnadskontroll i landstingets verksamhet. Det är ett arbete som vi i Alliansen har drivit med stor framgång ända sedan vi tog över efter valet 2006. Det är klart att det är inget arbete som är en absolut vetenskap – vi vet alla att landstinget består av extremt komplexa verksamheter – men det är ändå ett arbete som jag menar bedrivs med framgång.

En annan förutsättning är ju att befolkningen ökar snabbare än i de beräkningar som ligger till grund för de antaganden vi kan göra inför landstingsbudgetbeslut. På det viset är det i och för sig inte överraskande om både kostnader och intäkter har en tendens att något avvika uppåt. Man ser den tendensen både på intäkterna och på utgifterna.

Vi ska senare i dag fatta beslut om en av de viktigaste strukturreformerna som Alliansen har vidtagit, och det är införandet av flerårsavtalen, som på det hela taget, med fel och brister, ändå har inneburit en helt annan budgetdisciplin inom den specialiserade sjukvården. Det var ju en reform som på sin tid kritiserades från oppositionens sida. Jag tycker generellt sett att hälso- och sjukvårdsnämnden har visat stora framsteg.

Inom trafiken har vissa exceptionella omständigheter bidragit, men även här pågår enligt vad jag erfar och förstår ett viktigt arbete, som vi väl får hoppas ska leda till goda resultat.

Det finns ingen som helst anledning för majoriteten – eller oppositionen – att lägga sig på latsidan, och jag tycker det är i grunden bra när oppositionens kritik kommer från det håll den kommer. Men det finns inte heller någon anledning att när det gäller vårt interna arbete måla fan på väggen. Däremot vill jag instämna med Birgitta Rydberg i att vi måste gemensamt öka medvetenheten i omvärlden, i övriga Sverige och i förhållande till regeringen, om vår regions svåra utmaningar. För det är klart att den här befolkningstillväxten ställer oss inför väldiga utmaningar.

Jag lyssnade på Dag Larsson om vårdgarantin. Det är faktiskt viktigt för oss att fundera på vad en vårdgaranti är och varför vi har den. Jag menar att den i första hand är en patienträttighet. Patienten som individ ska ha ett verktyg att kunna begära och få hjälp att hitta fram i vårdkedjan i den tid som utlovas av garantin. Det är endast i andra hand som det är ett statistiskt verktyg, som syftar till att vi ska nå en viss statistisk nivå, utan om patienterna som har möjlighet att använda sig av det här verktyget på det viset kan få vården i tid så har vi i grunden nått det viktigaste målet.

Man frestas då att fråga Dag Larsson: Ska vi välja att inte ge patienter mer makt och mer rätt och mer verktyg, för att vi inte ska behöva kritiseras för att inte alla människor får vård så snart som vi alla önskar? Jag menar på intet vis att vi inte ska jobba för att ytterligare korta vårdköerna, men jag skulle aldrig vilja stå för en politik som inte vågar ge patienterna rättigheter bara för att man inte ska behöva så att säga stå med byxorna nere i något avseende – vilket vi för övrigt inte gör!

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 107

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Nu ska jag säga någonting till dig, Gustav, som jag tror att du kommer att få svårt att tro på, men jag menar det faktiskt. När jag blir uppringd av människor som har sökt vård i Stockholms läns landsting och som inte får vård i tid – det händer att de ringer till mig och klagar på att de har fått vänta längre än si och så många dagar och att de har varit i kontakt med vårdgarantikansliet – då blir jag ledsen. Jag känner att det är oerhört viktigt att man har förtroende för den skattefinansierade sjukvården. För mig är det rent ideologiskt viktigt att folk ska kunna lita på den skattefinansierade sjukvården, för vad är alternativet? Jo, att de börjar teckna privata försäkringar och går till

den privatfinansierade sjukvården i stället. Då faller förtroendet för hela vårt sjukvårdssystem. Jag tycker att det är en tragedi.

Men jag menar också att vi måste se till så att de löften som du och jag ställer ut till medborgarna uppfylls, och vi måste se till så att det finns tillräckliga resurser bakom detta.

Det är därför jag säger att vi ska vara försiktiga när vi utfärdar vårdgarantilöften. Det ska vi göra – men vi ska också veta att vi har en möjlighet att inom rimlig tid nå dem, och jag tycker vi har varit för dåliga på det i vårt landsting.

Anförande nr 108

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Naturligtvis är det så. Men hade vi nöjt oss med den nationella vårdgarantin, hade det inneburit att patienter som inte fick besök på specialistmottagningar inom 45 dagar inte hade haft någonting att luta sig mot för att få det innan 90 dagar har gått. Nu har de en stark patienträttighet i att de redan efter 30 dagar kan vända sig till vårdgarantikansliet och få hjälp att komma fram fortare.

Jag är väl medveten om att vårdgarantin fortfarande inte fungerar fullt ut, och det finns fortfarande personer som inte får vård, som behöver få vård fortare, som vill få vård fortare, som inte kommer fram. Det finns också personer som kanske av olika skäl inte tycker att det är så bråttom och som därför inte kommer fram inom vårdgarantitiden.

I grunden är det ändå ett stort steg framåt att vi har valt att i det här landstinget ha en patienträttighet för människor som inte får tillgång till specialistvård inom en månad.

Anförande nr 109

Landstingsrådet **L a r s s o n (S)**: Jag tycker precis som du, Gustav, att det är värdefullt och angeläget att kunna ge besked till medborgaren: Du ska kunna förvänta dig att få vår inom den här tidsutdräkten. Det är centralt och angeläget. Vad jag däremot vänder mig emot är att vi faller till föga för en form av populism, där vi försöker övertrumfa varandra i vårdgarantilöften som hela tiden ska skärpas – men vi fyller inte på med ekonomiska resurser i andra ändan. Vad händer då? Jo, då undermineras medborgarnas förtroende för de löften som vi sjukvårdspolitiker ställer till människor om att man ska få vård i tid.

Vårdgaranti – absolut! Men se till så att den uppfylls, annars är en intet vatten värd!

Anförande nr 110

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Jag tycker inte det här är populism. Det handlar om en uppriktig vilja att stärka patienters rättigheter, att ge dem någonting att luta sig mot, att ge dem en rätt att vända sig till landstinget och att landstinget då är skyldigt att göra allt man kan för att de ska kunna komma fortare fram, hitta andra vårdgivare.

Det är inte heller populism att vi har infört vårdval inom en rad områden, som har i det närmaste eliminerat vårdköer inom de områden där det har införts. Ta specialisttandvården för barn och ungdomar till exempel, där vårdköerna försvann på bara några sommarmånader – vårdköer som hade varit ända upp till två år långa under det monopolistiska system vi hade innan vi släppte in andra aktörer.

Det här är inte populism. Däremot är det ett svårt arbete inom vissa delar av sjukvården, där det helt enkelt inte finns tillräcklig kapacitet, och det är klart att också resurser ibland kan vara ett problem. Men det är definitivt inte någonting som vi enbart kan lösa med enbart nya resurser, och det är definitivt inte heller i första hand en fråga om statistik. I första hand handlar det om att patienterna ska ha makt och resurser i vården som faktiskt leder till att de får vård fortare.

Anförande nr 111

Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tror att det är viktigt att skilja på lyckliga omständigheter och en rättmätig lön för mödan, precis som jag tror att det är viktigt att skilja på otur och brister till följd av oförmåga att planera och agera. Oavsett de omständigheter som finns och som påverkar oss från omvärlden, är det ju otroligt viktigt att vi rustar våra verksamheter väl och att vi tar det politiska ledarskapet. Det är någonting som vi ofta tvingas återkomma till – bristen ibland på politiskt ledarskap.

Den här delårsrapporten ger inte skäl för någon att luta sig tillbaka och vara nöjd, allra minst om man tillhör den sittande majoriteten, som har folkets förtroende och bör förvalta det, i synnerhet på trafiksidan.

När det gäller kollektivtrafiken har vi ju enorma utmaningar. Den grundläggande utmaningen är att andelen som reser kollektivt inte ökar på samma sätt som bilresorna ökar, vi har stor trängsel, som flera redan har tagit upp, vi har bristande kapacitet i kollektivtrafiken, vi har ett enormt stort investeringsbehov och vi behöver mer trafik – all slags trafik, både på spår och på väg.

Mot bakgrund av detta måste jag ändå ta upp det beslut som togs i trafiknämnden i slutet på augusti, som jag menar hänger ihop med frågan om ekonomin och det politiska ansvaret. Majoriteten tog då ett beslut att fortsätta bygga ut Spårväg City i nästa etapp, till en kostnad av 5,4 miljarder kronor. Det finns tre skäl varför detta var ett mycket olyckligt, ganska anmärkningsvärt beslut. Det kom innan spårvägsstrategin, det är forcerat och det riskerar att få fördyringar, och det finns väldigt oklara resandeunderlag för den här investeringen. Det tredje skälet är just att det ligger utanför budget. Ni har gjort en taxehöjning – det är väl en quick fix för att lösa det akuta underskottet, men precis som Helene tog upp tidigare löser det ju på intet sätt de långsiktiga investeringsbehov som föreligger, som också framgår tydligt för alla.

Nu ser jag inte Christer i salen, men det är ju Torbjörn som är ansvarig. Det skulle vara intressant om du ville reflektera över i vad mån du tycker det bådar gott för framtiden att man tar den här typen av beslut utanför budget, på 5,4 miljarder, när vi har läst delårsrapporten och ser vilka allvarliga utmaningar som ligger framför oss.

I rapporten har revisorerna också tagit upp behovet av att tydliggöra rollfördelningen i den nya trafiknämnden. Det är någonting som vi måste se till att det tas tag i. Vilken roll ska beredningarna ha? Vilken rollfördelning ska bolaget och trafiknämnden ha? Hur kan vi arbeta på bästa sätt för att organisera kollektivtrafiken här i regionen?

Jag tror också att vi verkligen måste sätta press på regeringen, så att de tar sin del av ansvaret. I stället för att infrastrukturministern jublar över att Scania startar en egen busslinje borde hon förstås leva upp till det avtal som vi har om medfinansiering och se till att vi får bort getingmidjan och får fyrspårsutbyggnad hela vägen Tomtebodavägen–Kallhäll.

Avslutningsvis kan jag inte låta bli att säga att vi måste ha rätt trafikslag på rätt plats, i rätt tid, till rätt pris. Det är ett socialdemokratiskt mantra, och det vore förstås välkommet om även den borgerliga majoriteten någon gång önskade ansluta sig till detta. Det tror jag skulle borga för både ett ökat resande med kollektivtrafiken och ett större politiskt ansvar och ekonomiskt ansvar.

Anförande nr 112

Landstingsrådet Wig (MP): Fru ordförande! Torbjörn Rosdahl var i sitt inledningsanförande inne på de stora utmaningar som vi står inför nu när det gäller att – på väldigt kort tid – sjösätta hela framtidsplanen för hälso- och sjukvården. Den innebär ju att stora delar av både psykiatri och geriatrik ska flytta ut från akutsjukhusen och till närsjukhus, som i dag innehåller en del andra verksamheter. Det här kräver ju noggranna investeringar och att man tänker till. Dels har jag framhållit flera gånger att man måste göra rätt på en gång, det går inte att göra om sedan, för vi har inte råd att göra felaktiga

investeringar. Dels handlar det om att anpassa lokalerna till de patientgrupper som ska vara där.

Över huvud taget är det stora investeringar – cirka 60 miljarder är en siffra som jag har fått från landstingsdirektören, enbart vad det gäller hälso- och sjukvård, och då räknar vi ändå inte in NKS.

Vi har i Miljöpartiet, som vi tycker, en ansvarsfull budget. Under en följd av år, hela förra mandatperioden, har vi också haft högre skatteintäkter. Det valde vi även för 2012. Inte för att vi egentligen älskar skatter – skatter har ju inget egenvärde, det är inte så njutbart att beskatta människor – utan det är ju syftet med skatterna som är det viktiga. Vad gör vi med pengarna? Och vi ser både de stora utmaningarna med en växande befolkning och med den stora miljöbelastningen, som gäller både utbyggnaden av kollektivtrafiken men också minskning av buller och partiklar och så vidare, och inte minst den väldigt stora vattenfrågan. Vi ser att vi behöver pengarna för att bygga ett hållbart samhälle.

Som jag var inne på tidigare, Torbjörn, säger vi ju att vi vill använda pengarna från trängselavgifterna till att bygga kollektivtrafik, cykelbanor och så vidare i stället för att lägga dem på vägar, framför allt en stor väg.

Jag har två frågor till dig, som jag hoppas att jag kan få svar på innan debatten är slut. Tycker du att det budgeterade resultatet som finns är nog för att ta höjd för de stora påfrestningar vi kommer att möta, både vad gäller den finansiella oron och vad det gäller de stora klimat- och miljöförändringarna?

Den andra frågan är: Vore det inte klokt att rikta in oss på ”de lågt hängande frukterna” så att säga i hälso- och sjukvården? Genom att minska de vårdrelaterade infektionerna bara med hälften skulle vi vinna flera hundra miljoner. Som Birgitta Rydberg sade: ett misstag i vården ger sju extra vård dagar. Detta kostar ju massor med pengar! Sedan har vi det svåra samarbetet med kommunerna och andra, så att vi inte får in människor till våra sjukhus som faktiskt inte skulle behöva vara där.

Anförande nr 113

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Egentligen skulle jag först vilja fråga varför Raymond Wigg försöker göra det här till en budgetdebatt. Den här debatten handlar ju om uppföljningen av den budget som vi tog, som gäller för det här året, och då finns det ingen anledning att diskutera inriktningen av politiken utöver hur väl vi lyckas uppnå de olika mål som vi har satt upp. Det här är ingen budgetdebatt!

Men eftersom ideliga påstötningar har gjorts i frågan om Förbifart Stockholm och finansieringen av den, måste jag säga att hela grundvalen för Centerpartiets och Alliansens syn på Förbifart Stockholm är att det är inte själva biltrafiken som är det stora problemet utan de utsläpp som biltrafiken står för. Där måste man naturligtvis göra stora ansträngningar, mycket på nationell nivå men även på vår nivå. Från regeringens sida har det nu kommit ett förslag som åtminstone är ett första steg, en satsning på en supermiljöbilspremie, som snart träder i kraft och som kommer att stimulera framväxten av nästan utsläppslös biltrafik.

Men det här är ingen budgetdebatt!

Anförande nr 114

Landstingsrådet **W i g g (MP)**: Tack, ordförande, och tack, Gustav. Nej, jag har förstått att det här är en uppföljning av den verksamhet som har pågått under första halvåret utifrån den budget ni lade. Det är just det jag ifrågasätter. Jag ser ju i er egen rapportering att det finns stora brister, och det jag säger är: Varför inte rikta in sig på dem? Är det inte det man ska göra i en uppföljning?

Det spännande är att det inte bara är jag som klagar på att kollektivtrafiken inte fungerar och att det är stora svårigheter både med kollektivtrafiken och med trafiken på vägarna. Inte minst Handelskammaren säger att det är ett enormt samhällsslöseri hur vi hanterar de här stora frågorna. Frågan är då, Gustav: Ska vi bara fortsätta att bygga in oss i en problematik med ökande buller, ökade partiklar, ökad trängsel? Det tycker vi är en gigantisk felinvestering, och det är det vi måste uppmärksamma ständigt och jämt, i våra delårsrapporter, i våra budgetdebatter och i våra uppföljningar. Är vi på rätt väg, eller är vi på fel väg?

Anförande nr 115

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Jag skulle gärna i största allmänhet välkomna en diskussion om hur vi klarar en hållbar Stockholmsregion – och det har vi ju också haft i samband med budgetfullmäktige. Centerpartiet har också fört fram en lång rad olika förslag, bland annat hur man skulle kunna utveckla trängselskatter och annat för detta.

Men det är ändå inte så att vi kan tillåta oss att ha en bokslutsdebatt som handlar om så viktiga frågor och där jag tycker att oppositionen faktiskt – även om jag inte alltid håller med – i stort sett håller sig till ämnet och så att säga angriper majoriteten från rätt håll, nämligen hur vi kan få en bättre budgetuppföljning. Hur kan vi bli bättre på att nå de mål som vi sätter upp i budgeten? Den debatten vinner inte på att vi tar den stora framtidsdebatten – som i och för sig egentligen är mycket viktigare, men som vi har andra tillfällen att diskutera – nämligen hur vi kan skapa en hållbar, grön Stockholmsregion. Det är bra att den frågan diskuteras, men det här är inte rätta tillfället att diskutera framtidspolitiken, utan nu handlar det om hur vi får *uppföljningen* att fungera.

Anförande nr 116

Landstingrådet **W i g g (MP)**: Jag kan bara konstatera att Centerpartiet inte tycker att det är viktigt att vi ser hur vi använder landstingets pengar – landstinget har en budget eller en omsättning på ca 70–80 miljarder – för att bygga ett hållbart samhälle.

Stockholms läns landsting är inte en isolerad faktor, vilket du, Gustav, ju själv har framhållit i omvärldsanalyser och annat. Vi är en del av något mycket större, en region, av Mälardalen och av hela världen. Då ska vi använda våra pengar på klokaste sätt, och det är detta vi följer upp i delårsbokslutet. Vi har varit inne på både stora och små frågor. Till de små kan man kanske räkna detta med vårdrelaterade infektioner. Vi ser en ökning av vårdrelaterade infektioner i stället för en minskning. Vi ser att tre av tio patienter på våra akutsjukhus kommer dit på grund av felaktig läkemedelsförskrivning.

Du, Gustav, väljer att lägga ett antal miljoner på elbilar till några rika företag och privatpersoner, men du väljer också att använda landstingets skattemedel till att garantera en motorväg för 27 miljarder. Det kallar jag inte för en hållbar politik.

Anförande nr 117

Landstingsrådet **H e l l m a r k K n u t s s o n (S)**: Ordförande, ledamöter! Det har varit en ganska yvig debatt som har handlat om allt från skatteutjämningsystemet till huruvida bilar är bara ett utsläppsproblem eller om de i storstaden också är ett trängselproblem, vilket jag tycker. Jag tycker dock att det är viktigt att vi håller oss till uppföljningen och ser till att ha en fortsatt god och stark ekonomi för att klara de utmaningar som vi står inför.

Jag tycker också att det är bra att några från den borgerliga sidan nu indirekt har erkänt att de höjningar av SL-priserna som man nu har gjort inte har varit till för att få pengar till nya satsningar utan bara för att slippa göra besparingar, för underskottet har varit stort i Trafiknämndens och SL:s budget.

Både i föregående års bokslut och i det här bokslutet påpekar revisorerna att landstingsstyrelsen måste se till att följa upp detta mycket bättre. Det är också innehållet i vårt yrkande. Jag vill passa på att yrka bifall till den reservation som vi hade i landstingsstyrelsen där vi föreslår att uppdra åt landstingsstyrelsen att vidta erforderliga åtgärder för att förhindra att nu prognostiserade negativa avvikelser mot beslutad budget kvarstår vid årsbokslutet. Man ska alltså inte göra som finanslandstingsrådet säger och vänta till årsbokslutet, utan man ska göra detta nu. Jag tycker att det är fullmäktiges och de enskilda ledamöternas ansvar att se till att landstingsstyrelsen får detta uppdrag.

I sin granskning påpekar revisorerna att "landstingsstyrelsen redovisar därutöver inga vidtagna åtgärder för att säkerställa att respektive nämnd och bolagsstyrelse har en god intern kontroll." Revisionen ser ett behov av mer aktiva insatser från landstingsstyrelsen för att säkerställa att landstinget som helhet har en tillräcklig intern styrning och kontroll.

Detta är revisorernas förslag till er här i landstingsfullmäktige för att se till att landstingsstyrelsen gör det som den är skyldig att göra, det vill säga att ha en god uppsikt över all verksamhet. Det innebär att när vi får nya pengar – oavsett om det är nya skattepengar eller intäkter genom höjda SL-priser – ska de inte användas till att täcka befintliga underskott eller kostnader som har överskridit budgeten utan faktiskt till de nya investeringar och satsningar som vi behöver för att täcka en växande befolknings behov.

Jag beklagar att Gustav inte fullt ut är överens med oss om detta, men jag önskar att ni alla fullmäktigeledamöter var och en för sig funderar på om det inte är rätt att fatta detta beslut här. Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 118

Kerstin Pettersson (V): Fru ordförande! Vi har vid ett par tillfällen nämnt detta med vårdrelaterade infektioner och att mer än 30 procent av de akuta inläggningarna utgörs av undvikbara läkemedelsrelaterade problem. Detta är en fråga som har diskuterats mycket. Raymond nämnde den alldeles nyss. Men ingenstans i delårsbokslutet står det hur vi ska gå till väga för att rätta till detta. Detta är ett otroligt stort problem som drabbar äldre eller äldre äldre, och det kostar otroligt mycket.

Sedan man införde vårdvalet finns det i regelboken att primärvårdsläkarna ska göra läkemedelsgenomgångar, men det verkar inte som om detta fungerar. Det skulle vara intressant att höra lite mer om hur majoriteten ser på detta med läkemedelsrelaterade inläggningar. Det är ändå ett problem som är stort. 30 procent av alla akuta inläggningar motsvarar... – nej, jag har inte räknat på vad detta exakt kostar, men jag tror att det skulle gå att spara massor av pengar och också mycket lidande.

Stig Nyman har nämnt detta med vårdrelaterade infektioner även om vi inte fick någon direkt förklaring av vad vi gör. Jag kan lova dig, Stig, att jag ska återkomma i beredningen om mer redovisning av vad vi gör när det gäller vårdrelaterade infektioner. I övrigt yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation i landstingsstyrelsen.

Anförande nr 119

Landstingsrådet Nyman (KD): Fru ordförande! Jag ska erkänna att jag litar på det som Kerstin sade, nämligen att hon inte kommer att lämna den här frågan här och nu utan återkomma i beredningen. Det löftet tror jag på.

Jag kan också lova Kerstin och alla andra att i Programberedning 1, där de här frågorna hör hemma, kommer vi vid ett kommande sammanträde – det blir inte det närmast kommande utan sammanträdet därefter – att få Patientsäkerhetskommitténs halvårsrapport. Jag har planer på att också bjuda in landstingets läkemedelskommitté till en särskild genomgång av de här frågorna för att få en samlad bild av de åtgärder som har vidtagits och vad man planerar att vidta.

Detta är ett jättestort problem som förutom personligt lidande hos patienterna också kostar mycket pengar och vårdplatser i onödan.

Anförande nr 120

Hans Lindqvist (C): Fru ordförande! Det här är alltså en delårsrapport, en rapport om hur den budget vi antog för den här tiden har fallit ut. Sedan finns det kvartals- och månadsrapporter. Den här rapporten är ändå en väldigt bra beskrivning av hur Stockholms läns landsting har skött sig eller inte skött sig under de här sex månaderna. Jag tycker att man ska tala om det. Landstingsstyrelsens förvaltning har gjort en bra sammanfattning.

Som flera har sagt är det inget oerhört i att ha ett underskott någonstans. När det gäller trafiken ska vi komma ihåg att vi har höjt priserna. Det var ett ansvarsfullt beslut som innebar 100 kronor mer för månadskortet. Många har kritiserat detta, men kritiken har ändå inte varit särskilt kraftig. De beskrivningar vi får av forskare och andra är att antalet personer som åker kollektivt kommer att minska något under nästa år, men när det har gått några år kommer det att öka. Vi vet att det har varit så tidigare, och det kommer att bli så nu.

Vi behöver pengar. Flera av oppositionens kritiker har sagt just detta. Vi behöver pengar för att klara att hålla tider, avgångar med pendeltåg och bussar, så att våra resande inte ska behöva anse att vi inte sköter oss. Vi hade ett val mellan att inte höja alls och att höja lite. Det valet har vi gjort.

Jag tycker inte om att sitta i kö från Värmdö in till Slussen. Jag är lite bekymrad över det dåliga samrådet mellan Stockholms kommun, staden, och landstinget, som är ansvarigt för trafiken. När man bygger ut och förändrar gatuprocessen samtidigt som vi bygger ut vår trafik borde man kunna sköta samordningen bättre. Det är inte roligt att veta att detta kanske ska fortgå i sju-åtta år innan Slussen är byggd. Skulle det sedan bli ytterligare några års förlängning av Slussenfrågan kan jag försäkra att vi i Nacka-Värmdö kan hålla oss för skratt. Det vill jag bara ha sagt. Jag hoppas att detta kan lösas.

I sjukvården har tillgängligheten ökat. Fler valmöjligheter finns. När det gäller kömiljarden har Filippa beskrivit vad vi har uppnått och inte. Låt mig komma med en orolig kommentar som gäller patientsäkerhet och vårdrelaterade sjukdomar. Det är inte roligt att se att vi har en så hög andel och att denna typ av sjukdomar ökar.

Något som är positivt är att rapporten framhåller att väldigt många fler patienter anmäler dålig behandling på olika sätt. Man byter vårdcentral. Jag tror faktiskt att vårdvalet har ökat patienternas krav på att få god sjukvård. Om du bestämmer dig för att byta vårdcentral, läkare eller sjukhus är det för att du vill ha en bra sjukvård. Får du inte detta anmäler du det. Du blir förbannad och talar om det. Detta har ökat patientmakten, som vi i Centern har talat så mycket om. Patientens makt har stärkts genom de förändringar som vi har gjort i och med vårdvalet.

Att komma med detaljerade förslag till åtgärder samma dag som man diskuterar delårsrapporten är naturligtvis inte möjligt, men det är väldigt bra att vi har de olika rapporteringarna. Vi har delårsrapporter, kvartalsrapporter och månadsrapporter. Produktionsutskottet, där jag sitter och som Anna leder, följer hela tiden upp vad som händer på sjukhusen. Jag tycker att vi faktiskt kan säga att vi har blivit bättre på att följa upp de beslut vi har tagit, och vi ska fortsätta på den linjen. Det är något mycket positivt.

Jag vill också säga att jag har varit med om ett antal debatter om budgetar och delårsrapporter tidigare. Jag tycker att den här debatten har varit konstruktiv. Den har varit positiv och konstruktiv. Den kritik och de förslag som har kommit tar vi naturligtvis till oss, och vi återkommer naturligtvis med förslag till åtgärder när det är dags för det. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 121

Yvonne Blombäck (MP): Vi i Miljöpartiet tycker att den här debatten har varit konstruktiv. Vi tycker att en delårsrapport ska användas till att analysera och se över vad man kunde ha gjort bättre. Då måste man också diskutera långsiktigheten.

Det handlar, precis som Hans Lindqvist sade, om att välja. Centerpartiets val är uppenbarligen att höja priset på SL-kortet med 100 kronor och att bygga 2 mil motorväg i stället för att följa folkomröstningsresultatet och låta trängselavgifterna gå till kollektivtrafiken.

Anförande nr 122

Hans Lindqvist (C): Fru ordförande! Vad vi diskuterar här är alltså uppföljningen av det budgetbeslut som togs i landstinget för något år sedan. Det är uppföljningen av och innehållet i den budgeten som vi diskuterar. Det fanns en majoritet för taxehöjningarna för att förbättra trafiken för stockholmarna. Nu diskuterar vi hur detta har fallit ut. Sedan får gärna Yvonne Blombäck och andra återkomma med förslag när det är dags för nya budgetar.

Anförande nr 123

Yvonne Blombäck (MP): Det är helt riktigt att det är budgetuppföljning vi diskuterar. Som bekant står inte Miljöpartiet bakom den budgeten. Vi diskuterar utifrån vår alternativa budget vad som skulle ha kunnat göras i stället. Vi kommer att fortsätta trycka på för vad som borde göras i stället. Vi tittar på era uppföljningar, vart ni har nått och vart ni inte har nått, och vi kommer att fortsätta sätta in kniven i de såren.

Anförande nr 124

Landstingsrådet Rosdahl (M): Fru ordförande! Jag har fått en del frågor och tänkte svara på dem och baka ihop detta till ett avslut.

Samarbete med kommunerna är självklart. I några av partierna här i fullmäktige finns ju också ett dubbelarbete där kommunalråd också finns i landstinget. Det tycker vi är bra.

Vårdrelaterade infektioner och sjukdomar är det jätteviktigt att vi får bukt med. Vi är inte oense om detta. Men i dag beslutar vi om ett delårsbokslut som visar att vi har ordning och reda i ekonomin. Vi är överens om att vi står inför stora utmaningar med risk för lägre skatteintäkter och med behov av stora investeringar.

Budgeten ska vara i balans. Vi ställer stora krav på verksamheten, däribland SL. Utvecklingen av hälso- och sjukvården är en viktig och komplicerad process som vi har inlett, där professionens expertis är viktig för analysen och för den kommande inriktningen.

Anförande nr 125

Thomas Magnusson (V): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Den här debatten har blivit en debatt om formfrågan vad en debatt om en delårsrapport ska vara. Är det en budgetdebatt eller något annat?

Jag har läst den här rapporten med lika stort intresse som vanligt och försöka ta del av hur det går i verkligheten. Hur blev det med den budget vi beslutade, och på vilket sätt har verkligheten sedan förändrats på olika sätt. Självklart kan man ha lite olika bilder av det hela, men jag har med mig tre bilder in i diskussionen.

Dels har jag den bild som revisorerna ger på s. 4 i sin rapport, där de i ett helt stycke pekar på avvikelser mellan budget och helårsprognos och vilka verksamheter som det då handlar om. Om det är någon enskild verksamhet som visar ett underskott är det kanske inte så allvarligt, men här pekar man på ett antal områden som uppvisar underskott, vilket gör att åtminstone jag funderar på om det var rätt budget som dessa verksamheter fick.

Den andra bilden är den befolkningsökning som sker och de utmaningar som följer av detta. Jag ska erkänna att jag inte är helt säker på vad detta betyder när vi går ned på verksamhetsnivå, men jag tror att det är viktigt att bära med sig frågan: Vilka utmaningar innebär befolkningsökningen?

Man ska också lägga till den generella bilden av finansiell oro med uppenbar risk för lägre skatteintäkter framledes. Då finns en ganska allvarlig blid för vårt landsting. Kommer vi att klara de olika uppdrag som vi själva har tagit på oss och de utmaningar som jag tror att stockholmarna ser och väntar sig att vi ska klara av.

Självklart kan man göra som någon företrädare för Alliansen sade, alltså att inte komma med åtgärder på en gång utan först få fundera en stund till. Jag tror i och för sig att det är klokt att man funderar, men det är också klokt att man pekar ut vad som ska ske och använder sig av delårsrapporten som ett instrument för att utvärdera, dra slutsatser och peka ut vägar framåt.

Jag uppfattar att linjen i delårsrapporten är: Ja, ja, det går lite dåligt i vissa verksamheter men lite bättre i andra. Det vi tappar på gungorna tar vi igen på karusellerna. Därför framstår det för mig som märkligt att Alliansen inte vill ställa upp på ett yrkande om att, som Raymond uttrycker det, ta höjd för kommande situationer.

Det yrkande som Vänsterpartiet har lagt fram handlar om att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en analys av vilken beredskap som finns inom SLL för att hantera den situation som kan uppstå som en följd av en befarad konjunktturnedgång. Om man röstar emot ett sådant förslag – vilket man förstås har full möjlighet att göra – känns det som att man inte heller är krismedveten och inte inser att det kan komma problem. Jag har svårt att förstå varför man röstar emot det. Förslaget handlar ju inte om att man måste göra på ena eller andra sättet, utan det handlar om att skaffa sig en bättre bild och att försöka arbeta mer aktivt för att få en bättre ekonomisk hantering. Det behöver inte betyda att allt har varit dåligt, men det betyder att man är bättre förberedd inför morgondagen.

Med dessa ord vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets yrkande i landstingsstyrelsen.

§ 137 Förslag till omfattning och genomförande av upphandling av IKT-infrastruktur till Nya Karolinska Solna Universitetssjukhus (förslag 60)

Anförande nr 126

Inger Ros (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill för Socialdemokraternas del bara lägga fram samma särskilda uttalande som vi gjorde i landstingsstyrelsen. Det har egentligen två utgångspunkter. Som alla vet är detta ett jättestort ärende. Det är mycket som ska stämma överens. När det gäller infrastrukturen vill vi bara säga att vi tycker att det är otroligt viktigt att det när den nu ska upphandlas att blir ett system som stämmer överens med den övriga hälso- och sjukvården, så att vi inte tappar tempo för ett gemensamt IT-system i hela hälso- och sjukvården.

Det andra är att vi är mycket bekymrade. Den här upphandlingen kommer sent i tid. Nu är vi där vi är. Vi måste ta beslutet, men vi måste också gemensamt hålla tummarna för att det inte blir något överklagande. Vi är nämligen mycket oroliga för det. Om det skulle inträffa blir sannolikt bygget av Nya Karolinska Solna försenat.

Anförande nr 127

Håkan Jörnehed (V): Jag vill också säga att vi biträder det särskilda uttalandet i landstingsstyrelsen, med Inger Ros motivering.

Anförande nr 128

Landstingsrådet **Wigg** (MP): Ordförande, fullmäktige! Precis som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet hade vi ett likalydande särskilt uttalande i landstingsstyrelsen. Jag vill bara förtydliga. "Hela hälso- och sjukvården" kan vara mångtydigt. Talar vi om hela hälso- och sjukvården i vår region, i Sverige eller i hela EU? Vi har ju precis varit inne på detta hur läkemedelsförskrivning ställer till problem när man på ett håll inte vet vad som har gjorts på ett annat håll. Det kan gälla behandlingar och andra saker.

I det särskilda uttalandet förtydligar vi att det handlar om en kompatibilitet med all hälso- och sjukvård. Då hoppas man att mottagaren, antingen den nu finns i Spanien eller i Holland eller var det än kan vara, också har ett system som är kompatibelt. Det måste vara målsättningen att man enkelt kan föra över patientinformation, information om tidigare operationer och ingrepp, behandlingar och inte minst mediciner.

Vi rör oss mer och mer över hela världen. Miljöpartiet driver frågan om en patientägd journal, som skulle kunna vara ett möjligt medel att minska problemen.

Vi frågade upphandlingsavdelningen vad detta kostar. Svaret blev mer än en miljard. Då är det viktigt att vi har ett system som så långt det är möjligt är kompatibelt åtminstone inom Sverige, alltså samordnat med SKL och så vidare.

§ 138 Reviderad avtalsmodell för akutsjukhusen för år 2012-2015 (förslag 61)**Anförande nr 129**

Landstingsrådet **Reinfeldt** (M): Herr ordförande! Flerårsavtalen för akutsjukhusen i Stockholm har varit en stor framgång. Sjukhusen i Stockholm har genom flerårsavtalen fått bättre kontroll på sin verksamhet och sin ekonomi och kan i dag i större utsträckning själva påverka sin situation och sin planering. Det innebär bättre kontroll och styrning och möjlighet att själva planera verksamheten. Det leder också till bättre vård och kortare väntetider för patienterna.

Nu går vi vidare och tar nästa steg mot en köfri hälso- och sjukvård för Stockholms invånare. Med start 2012 förnyas flerårsavtalen med fokus på att korta väntetiderna ytterligare. Vi kommer att ställa ännu högre krav på sjukhusen att snabbt ta om hand länets patienter och vid full kapacitet i stället hjälpa patienterna till en annan vårdgivare.

Avtalen kommer att omfatta fyra år framåt i stället för som nu tre. De ger därför sjukhusen goda förutsättningar att över tid planera sin verksamhet.

Konkret innebär avtalen att vi inte längre kommer att betala sjukhusen när de producerar mindre än den volym vi beställer. Vi inför dessutom ett vite för varje patient som står i kö längre än vårdgarantins gränser.

För att stärka en vård av hög kvalitet kommer också kvalitetsindikatorerna att utvecklas. Nya indikatorer kommer att införas för att stärka patientsäkerheten och för att minska risken för överbeläggningar. De nya avtalen innehåller också tydliga krav på varje sjukhus att klara av vårdgarantin, och det är viktigt för att utvecklingen ska fortsätta mot att vård som inte kräver akutsjukhusens resurser i stället utförs av andra vårdgivare. Vi måste vara rädda om den dyra infrastruktur vi har i form av akutsjukhus.

Våra akutsjukhus måste också bli bättre på att hjälpa patienter till andra vårdgivare i framför allt öppenvården. Det är helt avgörande för att vi ska klara av både dagens och framför allt framtidens vårdbehov för stockholmarna. Det arbetet har påbörjats, och det fortsätter nu i och med de nya flerårsavtalen. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 130

Landstingsrådet L a r s s o n (S): Jag skulle vilja tacka Filippa Reinfeldt och majoriteten för hur det här ärendet har processats. Det här är ett ärende där det är viktigt att det finns breda grupperingar som är överens om de grundläggande strukturerna. Det är avtal som sträcker sig över val, och man kan alltså hamna i en situation med andra politiska majoriteter.

Flerårsavtalen är i stora drag väldigt bra. Framför allt är jag nöjd med att ni har tagit hänsyn till vår kritik, som har handlat om att man har betalat ut ersättning för produktion som inte har utförts. Det har varit helt orimligt, och jag är glad över att ni också inser det och att man nu ändrar det systemet.

För Socialdemokraternas räkning har jag en mindre kommentar. Det är ju helt nödvändigt att vi flyttar produktionsvolymen från sjukhusen till andra delar av vården om vi ska kunna klara platsbristen. För Socialdemokraternas del kan vi gott se att vi kan använda oss av vårdval i många fall för att föra ut vården från sjukhusen. Men vi tänker pröva varje enskilt förslag till nytt vårdval utifrån hur det faktiskt påverkar patientmakten och vårdkedjorna och om det leder till rationell produktion.

Vi vill för vår del understryka att vi inte ser vårdval på nya områden för att föra ut vård från sjukhusen som ett sätt att privatisera vården. För oss känns det angeläget att säga att även offentliga utförare måste kunna delta i vårdvalen. Det behöver inte nödvändigtvis vara sjukhusen som deltar i vårdvalen – det finns argument som talar för att de inte ska delta – men det känns angeläget att se till att den offentliga verksamheten har kompetens och insyn i många av de nya verksamheter som kommer att bli föremål för vårdval, inte minst för att man ska kunna säkerställa att man har fungerande vårdkedjor och kunskap om olika vårdområden.

Med detta sagt är vi för vår del villiga att yrka bifall till detta förslag till beslut.

Anförande nr 131

H å k a n J ö r n e h e d (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Flerårsavtal för sjukhusen anser vi vara en bra utveckling. Vi har tidigare framfört den märkliga skillnaden i hur man har behandlat privata respektive offentliga utförare. De privata har haft fleråriga avtal medan de offentliga har haft ettårsavtal. Vi tycker att det så långt som möjligt ska vara likvärdiga villkor – sedan kan man i och för sig diskutera vad "likvärdiga villkor" innebär. Helt lika är det inte ens med det förslag vi har i dag.

Våra egna sjukhus får fyraårsavtal. Den privata aktör som vinner S:t Görans får tioårsavtal med en möjlig förlängning med ytterligare fem år. Viss skillnad råder alltså fortfarande. Det är dock bra för våra egna sjukhus med den långsiktighet som flerårsavtal innebär.

Vi är för att öppenvårdsspecialisterna flyttar ut från akutsjukhusen. Det vi däremot inte gillar är att ni med detta beslut och tidigare beslut inte tillåter våra egna sjukhus att delta i det kommande vårdvalet. När det gäller utflyttning av specialistsjukvård till närsjukhus och specialistcentrum förbjuder ni våra egna offentliga sjukhus att vara med. Ni gör det enligt mig för att kratta manegen för de privata vårdaktörerna. Ni slår sönder fungerande vårdkedjor. Det är inte bara Vänsterpartiet som tycker detta, utan det påpekades av flera remissinstanser i utredningen om Stockholms framtida sjukvårdsstruktur.

Vi har i vårt parti träffat en del av de stora privata aktörerna. Även om vi kanske har olika ingångar är det intressant att veta hur de resonerar. Något som de lyfte fram som konkurrensfördel är att de kan erbjuda hela kedjan inom sin organisation – både primärvård och specialistvård, och den privata aktör som får S:t Görans kan också erbjuda akutsjukhusvård inom sin organisation. Vissa erbjuder till och med hemtjänst och äldreomsorg på den kommunala sidan.

Det som är kvalitet hos de privata aktörerna, alltså att ha en hel vårdkedja, slås sönder hos de offentliga sjukhusen och förbjuds. Det menar vi är feltänkt, inte minst med tanke på de stora utmaningar som detta landstings står inför i och med Stockholms framtida sjukhusstruktur. Inför den framtida utmaningen behövs alla goda krafter för att vi ska klara detta. Både de privata, som i dag har långa avtal, och den erfarenhet och kompetens som finns i det offentliga behövs för att vi ska lyckas med detta. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets förslag, som innebär att akutsjukhusen tillåts delta i vårdval för öppenvårdsspecialister.

Anförande nr 132

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! Låt mig tydliggöra. Det är inte frågan om något förbud. Vad som står i förslaget är att huvudprincipen är att sjukhusen inte ska delta. Vi har en mängd olika vårdval, och detta kommer naturligtvis att prövas vid varje enskilt tillfälle.

Man ska komma ihåg att skälet till detta är att vi måste vara rädda om den kostsamma infrastruktur som akutsjukhus är. Stockholm växer så det knakar. Antalet stockholmare passerade 2-miljonersvallen i somras. Det är detta som hela arbetet med framtidens hälso- och sjukvård handlar om. Våra akutsjukhus, med den dyra infrastruktur som de innebär och den vård som bedrivs där, ska användas för dem som är absolut svårast sjuka och mest behövande. Det som går att göra utanför sjukhusen bör utföras där. Då får vi mer god hälso- och sjukvård för stockholmarna för våra gemensamma skattepengar.

Detta kommer alltså att prövas vid varje enskilt beslut om vårdval.

Anförande nr 133

Håkan Jörnehed (V): Filippa! Jag tror, precis som jag säger, att alla goda krafter behövs för att vi ska klara detta. Jag litar på att ledningarna för våra sex akutsjukhus kan bedöma vad som är bra deras sjukhus och för patienterna. Jag tror att de har den kunskapen. Jag litar på att de professionella sjukvårdsstyrelser som vi har tillsatt kan bedöma vad som är bra för deras verksamhet, för patienterna och för stockholmarna. Jag tror inte att politiken behöver överpröva deras beslut. Jag litar på dem. Gör du det?

Anförande nr 134

Tomás Eriksson (MP): Herr ordförande! Jag måste säga att det var bra att du, Filippa Reinfeldt, tog replik på det som Håkan Jörnehed sade, för det som du uttalade förändrar faktiskt ärendet till viss del. Jag hade också uppfattat att det skulle råda ett generellt förbud för våra egna verksamheter att delta i vårdvalet. Nu säger du i stället att det ska prövas från fall till fall.

Jag tänker ändå hålla fast vid det som var en av mina uppgifter när jag gick upp här i talarstolen, nämligen att yrka bifall till det förslag som Miljöpartiet har lagt fram i det här ärendet och som innebär att sjukhusen ska få möjlighet att delta i vårdvalet. Vi tycker att det är viktigt att de gör det, framför allt för att behålla kompetensen inom organisationen.

Vi tycker dock att ditt besked nu, att det ska prövas från fall till fall, är positivt, för det innebär en klar förbättring i förhållande till ett uttalat förbud.

Nu ska jag komma in på något som var föremål för en debatt här tidigare, främst mellan Raymond och Birgitta Rydberg. Nu är Birgitta inte här längre, så jag hoppas att du, Filippa, som föredragande här kan ta på dig att svara på frågor. Det rör egentligen det här ärendet. Det gäller det 2-procentiga generella effektiviseringskrav som ingår i den här modellen.

Vi i Miljöpartiet ställer oss skeptiska till den här typen av generella besparingskrav. Förutom detta krav på en generell 2-procentig besparing över hela verksamheten saknas det sedan tidigare pengar i er budget för att fullt ut kompensera sjukhusen för den löneökning som

medarbetarna har rätt till. Det gör att det blir ytterligare en besparing på sjukhusens verksamhet som de ska hantera.

Jag tycker att det är en bättre form av ledarskap att ingå i dialog med sjukhusen och be dem att inkomma med förslag om hur de vill effektivisera verksamheten. Då måste vi i så fall göra de prioriteringarna. Risken är att man annars bara fokuserar på att klara årsboksluten ett efter ett i stället för att långsiktigt hitta de stora besparingarna. Detta med vårdrelaterade skador, som var uppe i debatten förut, är ett område där effekterna av ett sådant arbete mycket väl kan visa sig många år fram i tiden och inte bara i nästa årsbokslut.

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets förslag.

§ 139 Samverkansavtal mellan Karolinska Institutet och hälso- och sjukvårdsnämnden om inrättande av kvalitetsregistercentrum, QRC Stockholm (förslag 62)

Anförande nr 135

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Herr ordförande! Sverige är världsledande i att utveckla kvalitetsregister inom hälso- och sjukvården. I dag finns det över 70 kvalitetsregister som täcker mer än 75 procent av den svenska sjukvården. Dessa kvalitetsregister används för att utveckla sjukvården men är också en viktig resurs för den kliniska forskningen. Det är därför ett viktigt steg att vi nu inom Stockholms läns landsting tillsammans med Karolinska Institutet inrättar ett centrum som ska arbeta med utveckling av kvalitetsregister.

I den översyn av kvalitetsregistren som regeringen och SKL har gjort föreslås ett inrättande av regionala kvalitetscentrum. Eftersom Stockholms läns landsting saknar ett sådant är det också bra om landstingsfullmäktige väljer att fatta beslut i det här ärendet i dag.

Det kommer att byggas upp två enheter inom Stockholms läns landsting och Karolinska Institutet som ska ledas av en gemensam styrgrupp, och genom ett centrum kommer vi att påskynda utvecklingen av nya register och se till att flera av de register som vi redan har kan komma till ännu bättre användning, och det är till gagn för Stockholms läns landsting, för kvaliteten i sjukvården och därmed också för patienterna och medborgarna i Stockholms län. Bifall också till detta förslag!

Anförande nr 136

Håkansson Jörnehed (V): Ordförande! Jag vill bara hänvisa till vårt särskilda uttalande i landstingsstyrelsen och lägga fram det också här.

§ 141 Reviderad modell för samverkan mellan Stockholms läns landsting och länets handikapporganisationer (förslag 64)

Anförande nr 137

Landstingsrådet Wiggen (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Under behandlingen av den nya, reviderade avtalsmodellen kom det till vår kännedom att det i diskussionerna med det föredragande landstingsrådet hade utfästs att man skulle ha en regelbunden, månatlig tid för samverkanssammanträden. Vi hade en kort diskussion i landstingsstyrelsen där Stig hävdade att man från handikapporganisationernas sida måste ha missförstått detta.

Vi tycker i alla fall att om man i diskussioner har kommit fram till något och vill ändra på det – vilket man kan ha rätt att göra, precis som Stig hävdade – ska man ta upp denna fråga med handikapporganisationerna igen. Därför föreslår vi enligt det förslag som Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet lade fram i landstingsstyrelsen att anta den modell som man muntligt var överens om. Detta står nedskrivet i vår reservation här.

Anförande nr 138

Landstingsrådet Nyman (KD): Jag tänkte inte ta upp debatten om huruvida det förelåg en överenskommelse eller inte. Frågan om den reviderade modellen har varit uppe vid ett par tillfällen i det centrala samverkansrådet mellan landstingsstyrelsen och handikapporganisationerna, och jag har också haft underhandskontakter med de tre handikapporganisationer som framför allt samverkar i det organet, och jag har också haft ett möte med dem inför detta fullmäktige.

Man har då undrat varför det blev en ändring. Hur mycket samverkan man än har, har ett ärende sin gång. Texten ändrades mellan samverkansrådets möte tidigare och den tjänsteskrivelse som ligger till grund för det förslag som jag nu yrkar bifall till. Det gäller sammanträdesfrekvensen.

Ni i Vänstern och Miljöpartiet föreslår att man ska ta bort meningen om att man "sammanträder minst fyra gånger per år" och ändra den till att "samverkansrådet sammanträder regelbundet, i princip månadsvis". Det är i någon mening till intet förpliktande. Jag vill inte ha någon principiellt uttalad mening utan jag vill ha ett minsta antal som är gemensamt för alla samverkansråd och pröva det under 2012. Det jag är överens med handikapporganisationerna om är att vi provar detta under 2012.

Frekvensen kan inte bli mindre än fyra gånger per år i något samverkansorgan. Om det visar sig att man försöker driva detta minimalistiskt och det ändå finns behov av ytterligare något eller några möten per år får vi kanske öka frekvensen om det är det som behövs. I det centrala samverkansrådet, alltså landstingsstyrelsens samverkansråd med handikapporganisationerna, kommer vi att fortsätta ha nio-tio möten per år, det vill säga i princip månadsvis. Det är av praktiska skäl, för vi har så många frågor att ta upp.

Låt mig också kort ge lite historik. När den här modellen i allt väsentligt etablerades efter valet 2002 – jag tror att det var i slutet av 2003 eller under 2004 – uppfattades ordningen vara den att det centrala rådet skulle ha sina möten dagen före landstingsstyrelsens möten, och de enda ärenden som fick tas upp var agendan på landstingsstyrelsens möte dagen efter. Jag uppfattade det inte på det sättet och inte handikapporganisationerna heller. Det blev nästan inget utrymme för samverkan om annat än sådant som redan var beslutat och klart och där det redan fanns uttalanden och reservationer från oppositionen, en annan opposition än den som sitter i dag.

Detta ändrade vi direkt efter valet 2006. Jag blev då ordförande i det centrala samverkansrådet, och jag kan säga att det nu till 80-85 procent är handikapporganisationerna som bestämmer dagordningen efter en önskelista och en prioriteringslista. Det har också inneburit att vi har kunnat tränga mycket djupare i ett antal framtidsfrågor utan direkt koppling till agendan i vare sig landstingsstyrelsen eller något annat organ. Vi har kunnat arbeta och agera i god tid på väsentliga områden.

Jag tror alltså inte att det i grunden råder så stor åsiktsskillnad, även om man kunde önska att de organ vi har som ska samverka med handikapporganisationerna inser värdet av samverkan och av att hitta en konstruktiv form för samverkan, till gagn för det beslutande organet och också för dem som handikapporganisationerna företräder.

Vid det senaste mötet med dessa tre organisationer i dag på morgonen sade vi: Låt oss prova detta under 2012 och sedan vara noga med att följa upp om det finns brister. Då gäller det inte bara det som heter landstingsstyrelsens samverkansråd med handikapporganisationerna, utan vi kommer som centralt samverkansorgan också att ha ögonen på alla andra samverkansorgan i landstinget.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 139

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Att det är viktigt med samverkan med handikapporganisationer är vi nog överens om, liksom att det ska bli så bra som möjligt. Det som har blivit lite problem, Stig, är ju att man samverkade om en text, och när ärendet sedan kom upp i landstingsstyrelsen var texten en annan. Det gällde just om det ska stå "fyra gånger" eller om det ska stå som i den gamla, att samverkansrådet "sammanträder regelbundet, i princip månadsvis".

Både du och jag var med vid detta möte, och vi såg att handikapporganisationernas företrädare blev lite sura. De tittade på oss politiker och sade: Vad ska vi göra åt detta? Jag tittade på dig och frågade: Vad gör du nu, Stig? Det här var inget som man behöver ha en massa yrkanden och att-satser om. Så kom vi till landstingsstyrelsen, och då var texten densamma.

Jag vet dock att du träffade handikapporganisationer i morse. Då får jag väl lita på att ni är överens. Det finns ju inget papper på detta, men jag får lita på ditt ord, Stig, och förhoppningsvis gäller det. Då tycker jag att vi för vår del inte behöver biträda detta.

Kan du inte för protokollet skull gå upp och säga detta en gång till, så blir det bra?

Anförande nr 140

Landstingsrådet Nyman (KD): Jag tackar för erbjudandet att få upprepa mig själv. Jag har kommit upp i den åldern att jag gärna citerar storheter, och till den kretsen får jag väl räkna mig själv. Eller så citerar jag en annan stor tänkare som sade: Det här är min mening, och jag delar den.

Anförande nr 141

Hans Lindqvist (C): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi skulle egentligen inte behöva gräva ned oss i detta, för det är i mycket en formfråga.

Vi har ett bra samarbete med länets handikapporganisationer, och jag sitter själv i det här samverkansrådet. Jag tycker att det är utmärkt att vi får diskutera gemensamma saker som vi gör. Det blir information, dialoger och förslag. Principiella frågor tar vi också upp – program, stöd och bidrag. Frågor kan tas upp också om det som gäller bolag, eftersom mycket sköts från bolag, hur ledningar sköter sig och hur handikapporganisationerna uppfattar detta. Vi tar också upp rapporter och sådant som är på gång.

Det finns också möjlighet för båda parter att tillsätta arbetsgrupper. Det står tydligt i det förslag som Stig Nyman har lagt fram. Jag blev själv kanske lite irriterad när jag såg det nya förslaget om tidpunkter och så vidare, men det ska aldrig behöva bli någon strid om huruvida vi behöver träffas eller inte. Kräver handikapporganisationerna att vi ska träffas är det självklart att vi ska göra det, och vill någon av parterna ta upp något ska vi göra det.

Båda parter har också möjlighet att föreslå ändringar i samverkansmodellen. Nu föreslår Stig att vi provar detta under 2012. Jag var också med och träffade företrädare för handikapporganisationer som var här i morse. Man fick ta prover också. Jag gjorde faktiskt det. Jag skulle överleva ett par år till, sade de. Det var ju roligt.

Om vi vill föreslå ändringar i samverkansformerna under processens gång kan vi göra detta. Då kan vi anta nya regler nästa år. Nu tror jag inte att detta ska behövas. Vi ska ha ett tätt och öppet samarbete mellan landstinget och handikapporganisationerna. Bifall till förslaget!

Anförande nr 142

Landstingsrådet Wiggen (MP): Nu talar vi om principer. Då är det lätt att sätta ned fötterna och att sätta hämlarna i backen. Jag tycker att principer är viktiga. Jag tycker att man ska stå fast vid det man säger. Vad man kan lära av den här historien är att om man ändrar något

under vägen ska man kommunicera detta med dem som det gäller innan det är dags att fatta beslut. Nu har man träffats och kommit överens på morgonen samma dag som fullmäktigesammanträdet. Det hade väl varit lämpligt att man i landstingsstyrelsen hade kunnat säga att man var överens om att göra så här under 2012? Då hade vi inte behövt få detta klagomål från handikapporganisationerna.

Jag är inte den som måste sticka kniven i fullmäktige i vissa frågor. Vi drar naturligtvis också tillbaka vår reservation om det nu är så att det finns en överenskommelse om att pröva detta under 2012.

Hans Lindqvist talar om att kräva. Synsättet är alltså att handikapporganisationerna ska kräva för att vi ska komma dem till mötes. Men vitsen är ju att man inte ska behöva kräva, det ska ju finnas ett öppet sinne med en tät och regelbunden samverkan. Ibland är det bra att ha mötena schemalagda också, så att man inte fyller sin kalender med andra saker.

Anförande nr 143

Landstingsrådet Nyman (KD): I tredje att-satsens slut står det faktiskt att parterna, alltså handikapporganisationernas representanter och de av landstingsstyrelsen utsedda, har möjlighet att påkalla förändringar av samverkansmodellen, bland annat beroende på organisationsförändringar. Till "bland annat" räknas just att vi tycker att det inte fungerar på ett effektivt sätt. Då tar vi upp den frågan, och det behöver inte ta lång tid innan vi prövar detta. Även om det inte finns något formellt protokoll från min överläggning i morse med de tre organisationerna kan ni lita på att om inte jag skulle hålla ord där kommer jag att bli påmind om det väldigt tydligt.

Vi ska naturligtvis också ta upp diskussion om detta med formerna för samverkan i de delar av landstinget som inte primärt är landstingsstyrelsens ansvarsområde och som faller under det samverkansråd som jag själv är ordförande i. Jag uppskattar inläggen i debatten. Nu ska vi se till att detta fungerar på ett ypperligt sätt.

§ 142 Bordlagd motion 2007:3 av Dag Larsson m.fl. (S) om sjukvård för personer med behov av habiliteringsinsatser (förslag 40)

Anförande nr 144

Landstingsrådet Nyman (KD): Herr ordförande! Jag ska börja med att skämmas för ett ohyggligt sent svar. Motionen väcktes i januari 2007, tror jag. Hälso- och sjukvårdsnämnden blev färdig med sitt remissyttrande tio månader senare. Detta borde ha kunnat komma upp i landstingsstyrelsen och fullmäktige långt tidigare än vad som nu är fallet.

Jag vill uppmärksamma ledamöterna på att vi inte kan ha det så här. När man i dag läser Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande över motionen – den har för övrigt annan ledning och så vidare i dag – kan man se att man talar om sådant man avser att göra den närmaste tiden, och den tiden har redan gått. Många av motionens frågor är naturligtvis för viktiga för att behandlas på det här sättet. Det vill jag inleda med att säga.

I övrigt har jag svårt att tillägga så mycket mer, eftersom frågan har varit uppmärksammas under tidigare perioder, under den här perioden och även under förra mandatperioden, när motionen lades. Det finns en uppmärksamhet kring behovet av det som påtalas i motionen.

Om man efter så här många år – jag säger "många år" eftersom det handlar om en motion – säger att det ska göras kartläggningar och göras analyser utifrån det, då kan man konstatera att de förslagen säkert var mycket mer aktuella och välmotiverade när de skrevs än i dag. Det finns inte heller något dokumenterat i svaret som ger vid handen vad som faktiskt har utträttats under de år som har gått.

Jag vill, herr ordförande, notera att detta är ett otillständigt sätt att möta motionsyrkanden på, att låta det gå så många år innan svaret kommer. Det blir väl, gissar jag, en väldigt bra utgångspunkt för det fortsatta resonemanget.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 145

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Jag har skrivit motionen tillsammans med några andra. Det är mycket riktigt som Stig säger att motionen är skriven för ett bra tag sedan och att det har gått oerhört lång tid sedan förvaltningen svarade på motionens krav. År 2007, när förvaltningen svarade, tyckte handikapp- och habiliteringsenheten att man borde bifalla motionen eftersom den fångade en situation som inte var till fyllest och man kände stor oro för hur det låg till med habiliteringsresurserna i vårt län.

Jag blir glad över att Stig säger att det inte ska ta så här lång tid innan en motion behandlas. Men det finns ytterligare en sak, om vi pratar om motionsformalia.

Det har gått väldigt lång tid sedan tjänstemännen utvecklade sina svar på motionens krav. I det läget hade nog själva motionen och majoritetens förslag tjänat på en beskrivning av hur situationen ser ut just nu. Jag är ganska övertygad om att rätt många ledamöter i den här församlingen har bristfälliga kunskaper kring hur det ser ut med habiliteringsverksamheten i vårt län, om man följer andra frågor och lägger ned sin energi på andra politikområden.

Det är bara tre fyra rader, där det i princip står att problemen är uppmärksammade, att det finns brister och att förslaget är att man ska gå på landstingsstyrelsens förslag till beslut. Det tycker jag inte är ett bra debattunderlag för fullmäktige. Fullmäktigeledamöterna borde ha fått en beskrivning av hur situationen ser ut just nu: "Vi har gjort en kartläggning av habiliteringsbehoven, och de visar på följande" och så lite mer. Men det förstår jag att Stig tycker också.

Trots att jag är medveten om att saker och ting har gjorts sedan 2007, dessutom många bra saker, tycker jag ändå att det finns skäl för fullmäktige att bifalla motionen.

Skälet till det är att jag särskilt vill uppmärksamma fullmäktige på de brister som finns i primärvården rörande hur man hanterar personer med behov av habiliteringsinsatser. När de kommer till primärvården blir de ofta dåligt bemötta, och primärvårdens personal har otillräcklig kunskap om hur man hjälper människor med den typen av behov. Ett av motionens absolut viktigaste krav är att vi ska försöka förstärka närsjukvårdens och primärvårdens insatser på det här området.

Jag godtar Stigs resonemang om att det som har skett kan hända, så jag skäller lagom. Men jag yrkar ändå bifall till motionen i fråga, och så hoppas jag att vi så småningom får tillfälle att ha en stor diskussion om habiliteringsfrågorna i den här församlingen. Dock tycker jag att hela fullmäktige borde ha ett bättre underlag om hur situationen ser ut just nu. Det finns tyvärr inte med. Det jag skrev skrevs 2007, och det tjänstemännen skrev skrevs ungefär vid den tidpunkten också.

Trots detta och mot bakgrund av hur det ser ut i primärvården yrkar jag bifall till denna motion.

Anförande nr 146

Kerstin Pettersson (V): Herr ordförande! Jag tänker inte upprepa allt som Dag Larsson sade. Det har hänt massor sedan motionen skrevs. Men fortfarande i dag finns det stora brister inom primärvården, när personer med grav eller lindrig utvecklingsstörning eller andra neuropsykiatriska problem kommer till vårdcentralen. Man ser inte problemen som deras funktionshinder medför.

Detta måste lösas på något sätt. Det står att det i dag med vårdvalet går att välja och byta vårdcentral. Men det är inte så lätt för de personer som har neuropsykiatriska problem eller Aspergers syndrom att bara byta vårdcentral, för det är inte mycket bättre på någon annan vårdcentral.

Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 147

Juan Carlos Cebrian (S): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att jag blir lätt irriterad. Detta är det andra sammanträdet i rad där vi behandlar motioner som har lämnats in för tre fyra år sedan. Då kommer föredraganden och säger: Det har gått så lång tid – tiden har bara runnit i väg. Sedan säger han: Men var säkra, för vi gör väldigt mycket. Det är vad föredraganden säger. Jag har inte hört något mer. Han svarar inte på några frågor som ställs i motionen.

Jag vet inte om du, Stig, var med när fokusrapporten om behovet av sjukvård för personer med utvecklingsstörning kom. Alla partier hade velat ha den. Vi var det första landstinget i hela landet som kom med en sådan rapport. Den kom 2009, och den gav förslag på hur man kunde förändra sjukvården för den grupp av människor som vi pratar om.

Jag kan inte läsa något om det i ditt svar – även om det är gammalt. Men det är du som har ansvaret för de här frågorna och är ansvarig för svaret på motionen.

Rapporten lämnar förslag och beskriver väl bilden när det gäller barn och vuxna. Det är många mottagningar för personer som går i habilitering. När man är barn blir man väldigt väl mottagen av läkare som förstår sig på funktionshinder och på sjukdom. Men när man blir 16 eller 18 år träder man in i de vuxnas värld, med mottagningar som inte alls är anpassade för dem och med läkare med vårdval som inte har tid för de patienter som kräver mycket.

Rapporten lämnar förslag, enkla förslag som inte kostar mycket. Du nämner inget om det. Du säger: Låt oss gå vidare! Motionen lämnades in 2007, och det är 2011 nu! Lita på att det görs väldigt mycket!

Nej, jag litar inte på det. I motionen kräver man enkla saker. Hur många personer i länet är det som är i behov av sjukvård och som går på habilitering? Hur många är det? Det beskrivs inte här. Det är en fråga som ställs till dig, men du svarar inte på den.

Jag har fått brev från de föreningar som representerar de patienter som säger att handikapphabiliteringen inte har några habiliteringsläkare. Många vårdcentraler är, som du vet, otillgängliga för många människor med funktionshinder. Det är ett viktigt problem. Men trots att det har gått fyra år sedan Dag, jag och andra lämnade motionen är frågan alltså aktuell. Varför är den alltså aktuell? Jo, tyvärr är det så därför att du inte har gjort något, Stig.

Jag hoppas att du tar min kritik på bra sätt. Det är inte en kritik mot dig för att du har gjort för lite eller inte gör någonting. Min kritik är avsedd att väcka upp dig, så att du ska ägna politisk tid åt den här frågan, för att vi om två år ska kunna presentera en bild av vårdvalet och den primärvård som ni skryter om är anpassad för de personer som tas upp i motionen.

Uppfatta kritiken på bra sätt! Ta vara på de förslag och kunskaper som tillkom med rapporten, den första i Sverige år 2009! Nu är det 2011. Det är dags att förändra bilden, som vi föreslår i motionen.

Anförande nr 148

Landstingsrådet Nyma (KD): Det är trist att det blir så här med motioner. Som jag sade tycker jag att det är otillständigt.

Jag hade ett val i våras, när frågan skulle upp i landstingsstyrelsen. Den behandlades i landstingsrådsberedningen i mars. Skulle jag skicka motionen på remiss ytterligare en gång till hälso- och sjukvårdsförvaltningen för att få den uppdaterad? Då hade vi förmodligen fått upp motionen ännu senare i höst.

Det som kan göras och som jag har reflekterat över är att jag via den programberedningen som jag leder och där frågorna i någon mån hör hemma kan beställa en rapport om det aktuella läget. Ett annat sätt kan vara – fast jag ska inte ge oppositionen några råd – att vi möts här i en diskussion om till exempel en interpellation. Vi kanske kan börja med att fundera över det.

Frågeställningarna är angelägna att diskutera, precis som Dag Larsson och Juan Carlos har sagt, så att vi får en aktuell bild. Alla kan vi identifiera brister i vården. Om bristerna dessutom utgår från att man har en speciell funktionsnedsättning eller om personer med likartade funktionsnedsättningar som grupp kan enas om att de inte bemöts på ett korrekt sätt i vården, då finns det definitivt en skarp anledning att ta upp frågan och diskutera den även politiskt.

Läget är vad det är, och jag beklagar att svaret kom så sent. Kanske kan jag på något sätt medverka till att motioner inte försenas på det här sättet. Men sagt inom parentes: Jag är inte alldeles säker på att vi gick fria från detta när vi var i oppositionen. Jag ska inte säga något helt bestämt, men jag har en känsla av att jag känner igen de här frågeställningarna och diskussionerna också från en annan utgångspunkt.

Anförande nr 149

Juan Carlos Cebrian (S): Tack, Stig, för att du verkar ha tagit åt dig kritiken och vill göra något. Då ska jag ge dig en gratis rekommendation: Det bästa du kan göra i det här läget är att bifalla motionen.

Du säger: Nu ska jag göra något. Det finns väl inget bättre än att ha motionen med dig när du träffar handikappförbund och föreningar och säger till dem: Jag beklagar att det tog väldigt lång tid. Men 2011 blev vi klokare och biföll motionen och vill göra detta och mycket mer. Ställ upp på det! Ha mod, Stig!

Bifall till motionen!

Anförande nr 150

Kerstin Pettersson (V): Jag måste säga precis detsamma som Juan sade: Det bästa i det här läget är att bifalla motionen. Men om man nu inte kan göra det bästa kan man åtminstone göra det näst bästa. En rapport vore väldigt bra i det här läget. Jag får hoppas att den inte dröjer lika länge, så att vi får vänta till nästa mandatperiod.

Även om jag kan förstå att du inte ville skicka ut motionen på en ny remissrunda hade det ändå varit bra om man hade kunnat uppdatera med lite aktuellare händelser och beskriva vad som hade hänt sedan motionen skrevs, precis som Dag Larsson sade.

§ 143 Motion 2010:11 av Ilija Batljan m.fl. (S) om krav på kollektivavtal vid upphandlingar och leverantörsavtal (förslag 65)

Anförande nr 151

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det har gått lite snabbare med det här motionssvaret, med risk för att det har gått lite för snabbt, när man ser resultatet.

Detta är en oerhört viktig motion. Den handlar om hur landstinget, som är Sveriges största upphandlande myndighet, ska bete sig i sina upphandlingar. Den fråga som motionen ställer på sin spets är om leverantörerna av de tjänster som vi upphandlar ska konkurrera med kvalitet och resultat eller om de ska konkurrera med dumpade löner och arbetsvillkor för sina anställda. Det är vad motionen handlar om.

Det är också viktigt att vi har med en aspekt om hur vi använder skattepengarna på bästa sätt. Är det verkligen så att skattepengar ska bidra till försämrade levnadsvillkor? Så blir det nämligen när man använder löner och arbetsvillkor som ett konkurrensmedel. Det är alltså det vi ska ta ställning till när vi tar ställning till motionen.

Precis som vi har skrivit är det tyvärr så att Sverige i dag är bland de sämsta EU-länderna att ställa sociala krav vid offentliga upphandlingar, trots att Sverige var det land som drev på både i våra egna inträdesförhandlingar och också sedan vi blev medlemmar för möjligheten att se till att använda skattebetalarnas pengar på ett sjyst och konkurrensneutralt sätt, det vill säga göra det möjligt att ställa sociala krav vid upphandlingar. Men trots det är vi alltså bland de sämsta i hela EU-familjen på att faktiskt verkställa det.

Man pratar ofta om påstådda juridiska oklarhet. Om det nu finns några juridiska oklarheter – det verkar lite konstigt, eftersom vi är sämst i EU på att ställa sociala krav i offentliga upphandlingar – är det en rätt stor mängd EU-länder som bryter mot något slags EG-rätt. Det finns inte stöd för att det skulle vara ett problem.

För oss är det fullt naturligt att vi ställer ganska långtgående krav på miljöledningssystem, klimatmål och annat på de företag som vi upphandlar av. Det är absolut inget problem. Varför skulle det då vara det när det gäller de sociala kraven? Det finns antagligen inget sådant problem, utan det handlar om att skicka ut dimridåer för att man politiskt inte vill ställa sociala krav vid offentliga upphandlingar. Det tycker vi är väldigt sorgligt.

Nu har jag fått i min hand ett papper från riksdagen, där det visar sig att man i arbetsmarknadsutskottet har biträtt en motion från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet om att det ska vara möjligt att göra på det här sättet, det vill säga ställa arbetsmiljökrav men också krav på kollektivavtalsenliga former i offentliga upphandlingar.

Regeringen har ännu inte återkommit om detta. Men det innebär att det i riksdagen finns en klar majoritet för att detta ska vara det regelrätta sättet att använda våra skattepengar på, det vill säga att konkurrensen ska handla om våra kvalitetsmål och leverantörernas uppnådda resultat och inte om dumpade villkor.

Jag inledde med att säga att svaret kanske har kommit lite för fort, och det menade jag verkligen. Ni har nu stor möjlighet att utifrån hur era vänner i riksdagen har förändrat sin syn på detta ändra er syn här och yrka bifall till motionen och alltså instämma i det yrkande som vi har lagt i landstingsstyrelsen om bifall till motionen.

Anförande nr 152

Thomas Magnusson (V): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Tack, Helene och dina andra kompisar som skrev motionen! Det är en mycket bra motion.

Jag vill också säga tack för svaret, och jag ska sammanfatta svaret med att säga: Ni vill inte. Det är ju det som svaret egentligen går ut på.

Efter vad man skulle kunna kalla en lite gullig inledning om att det är viktigt att bemöda sig om arbetstagarna landar svaret i – just det – ingenting. Man vill inte.

Tydligast märks det kanske när Alliansen i en del i svaret säger: ”I sin roll som arbetsgivare kan Stockholms läns landsting spela en viktig roll på många av dessa områden.” Ja, men sedan blev det inget mer, för man gör ingenting konkret utifrån detta och tar inget som helst initiativ.

Vad är det då motionen säger som är så hemskt? Till att börja med vill motionärerna att landstingsstyrelsen ska ”genomföra en översyn av policy och reglemente för internkontroll och uppföljningsrutiner för att förhindra upphandling av underentreprenörer som anlitar svart arbetskraft”.

Det är tydligen inte bra att man ser över det. Det säger inte en stavelse om hur det ska gå till och hur det ska göras. Men det säger att vi i landstingsfullmäktige tycker att detta är viktigt, tycker att det är viktigt att belysa det och ta till alla medel vi har för att försöka se till att man inte anlitar svart arbetskraft.

Att inte rösta bifall till den att-satsen kan jag inte tolka på annat sätt än att man tycker att det är okej att det finns svart arbetskraft.

Den andra att-satsen handlar om att ”utarbete en ny upphandlingspolicy för Stockholms läns landsting för arbete som utförs i Sverige och som tydligt ställer krav på svenska kollektivavtalsenliga villkor för entreprenörer och hela underentreprenörskedjan vid lanstingsupphandlingar och leverantörsavtal”.

Det är precis som Helene säger. Riksdagens arbetsmarknadsutskott har nu fattat ett beslut som är mycket tydligt och som säger att det vid offentliga upphandlingar bör vara möjligt att ställa högre krav på arbetsmiljöhänsyn och villkor i enlighet med svenska kollektivavtal.

Kanske är det så enkelt att Alliansen här i landstinget inte har satt sig in i vad arbetsmarknadsutskottet har gjort. Kanske är det så att man skrev sitt svar innan man egentligen ens visste vad det högsta nationella parlamentet hade diskuterat. Jag vet inte.

Vad som är viktigt att poängtera är: Om man inte är med på detta – vilket är fullt möjligt politiskt – och säger att man inte tycker att motionen är bra, då får det konsekvenser. Det får som konsekvens att man tycker att det är okej att skattebetalarnas pengar går till oseriösa företagare.

Jag ser framför mig tre förlorare i den debatten. Det är för det första givetvis den arbetstagare som får arbeta under icke kollektivavtalsliknande förhållanden, med de bekymmer och brister som det faktiskt innebär.

Den andra förloraren är alla de seriösa företag här i landet som inget hellre vill än att vara med och vara verksamma men som blir utkonkurrerade därför att det finns andra som jobbar på oseriöst sätt. Det vill jag inte att vi ska medverka till.

För det tredje är det skattebetalarna här i länet som får vara med och bidra till att vi håller företag som inte agerar sjyst och bra under armarna. Jag tycker inte att det är en bra ordning.

Med de orden, herr ordförande, vill jag yrka bifall till motionen.

Anförande nr 153

Landstingsrådet Rosdahl (M): Herr ordförande, ledamöter i fullmäktige! Det är ingen tvekan om att motionärerna har ett engagemang för de anställdas välmående. Men krav på kollektivavtal är inte en ensidigt positiv insats. I olika uppmärksammade fall har de villkor som har gällt personal som inte har varit fackmedlemmar varit väl så förmånliga som de fackanslutnas. Trots det har det uppstått arbetsrättsliga konflikter.

Det är inte min avsikt att gå djupare in i frågan om hur arbetsgivare och arbetstagare ska reglera sina förehavanden på arbetsmarknaden. Vi har en svensk modell där det är just arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer som hanterar sina konflikter, och det är en bra modell.

I sin roll som arbetsgivare har Stockholms läns landsting täta kontakter med de fackliga organisationer som representerar de anställda, och vi har självfallet tecknat kollektivavtal.

I rollen som beställare och upphandlare av tjänster och varor har vi etiska riktlinjer som talar om hur vi ska gå till väga för att de företag som vi har avtal med ska ha god etik i sin verksamhet. Vi har också följt lagens ramar.

Vi har hört att det finns vissa juridiska oklarheter, som Helene talade om, med att kräva kollektivavtal i offentlig upphandling. De utslag som hittills har kommit har sagt att det inte är tillåtet. Då tycker jag att det vore ansvarigt och felaktigt att uppsåtligt bryta mot dessa klara domslut.

Detta är enligt svensk lagstiftning. Vi har pratat om EU-lagar, men här gäller det svensk lagstiftning. Däremot kan vi notera – vilket vi från Alliansen också gör i vårt svar på motionen – att rättslaget kommer att ändras. Det kanske är så. Det har förts en diskussion och fattats beslut i arbetsmarknadsutskottet.

Det förs en diskussion bland annat där om vilka regler som ska gälla i framtiden. Det är en viktig diskussion som är väl värd att föras. Argumentera därför gärna i kommande valrörelse för att ändra lagarna. Ni kan skriva debattinlägg i dagspressen eller be kollegerna i riksdagen motionera om att ändra lagen.

Men dagens debatt handlar om att fatta ett beslut som innebär att Stockholms läns landsting kan ställas inför rätta för att vi bryter mot gällande lagar. Det vill vi slippa.

Mot bakgrund av den pågående diskussionen konstaterar vi att landstinget i takt med att det görs förändringar i lagstiftningen kan komma att ändra sin upphandlingspolicy. Vi vill ju att policyn ska stå i överensstämmelse med lagen, och om lagen ändras är det för oss naturligt att ändra policyn. Det är för oss den naturliga vägen att gå.

Jag yrkar därför bifall till landstingsstyrelsens förslag att anse motionen besvarad.

Anförande nr 154

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande! Det är nästan häpnadsväckande, för det finns verkligen ingen lag som säger att det är förbjudet att ställa den här typen av sociala krav.

Däremot har Konkurrensverket uttalat sig väldigt luddigt, något som juristerna på både LO, TCO och LO-TCO Rättsskydd har reagerat kraftfullt på, eftersom de menar att Konkurrensverket som självständig myndighet faktiskt agerar politiskt därför att man av olika politiska skäl inte vill göra detta. Men det finns inget sådant hinder, och de menar att det inte heller i EG-rätten finns ett sådant hinder.

Sedan tycker jag att det är lite märkligt att de som sitter här, före detta och nuvarande kommunala företrädare som ville införa vårdnadsbidrag när det inte fanns lagstöd för det, var beredda att bryta mot lagen och testa den hur långt som helst för att kunna skapa ett nytt bidrag. Där var man beredd att göra det. Men när det handlar om människors anställningsvillkor och hur vi använder skattepengarna är man inte beredd att gå i bräschen på något sätt.

Anförande nr 155

Thomas Magnusson (V): Det jag sade i mitt tidigare inlägg handlade väldigt mycket om att Alliansen inte vill. Torbjörns inlägg visar väldigt tydligt att det jag sade stämmer. Man vill inte.

Det är två saker som kanske bör kommenteras. Torbjörn pratar förbehållslöst om "kollektivavtal". Men i motionen pratar man om "svenska kollektivavtalsenliga villkor". Det är en skillnad, men det hinner vi inte reda ut i ett replikskifte. Det kanske är en medveten felsägning från din sida.

Det andra är att du säger att vi, om vi skulle fatta detta beslut i dag, skulle bryta mot svensk lag. Jag har lite svårt att förstå det. Vi skulle ju inte fatta något beslut om att genomföra något, utan beslutet gäller att utarbeta en upphandlingspolicy. Den ska givetvis inte bryta mot svensk lagstiftning, utan den ska vara utformad på ett sådant sätt att den är i överensstämmelse med svensk lagstiftning, såsom den ser ut. Att det kan ses som ett lagbrott har jag oerhört svårt att se.

Anförande nr 156

Paul Lappalainen (MP): Det är trevligt att vara tillbaka här. Det var länge sedan jag pratade om upphandlingar, i alla fall i landstinget. Jag kan nämna något för dem som inte känner igen mig. Jag pratar lite konstigt för att vara finne. Det är därför att jag är född i Kanada och är uppvuxen i USA med finska föräldrar. Sedan har jag haft nöjet att bo här i Sverige ganska länge.

Den här debatten har fascinerat mig länge, bland annat just för pratet om att det finns risker, att juridiken kan vara ett problem. Det har jag hört länge. Men lagen har redan ändrats. Som jag visar nu på bildskärmen står det i lagen om offentlig upphandling: "En upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt skall fullgöras." Är det så mycket mer som behövs?

Jag förstår att det finns jurister som är tveksamma till allt. Det var så min resa började. År 1999 lade jag en motion här om antidiskrimineringsvillkoret i offentlig upphandling. År 2001 skulle den besvaras. Den skulle avslås. Den moderatledda majoriteten – eller i varje fall juristerna – gillade den inte. Men det fanns problem: juristerna hade inte läst EG-rätten och hade inte fattat att EU-kommissionen var positiv och inte bara ansåg att det var lagligt utan också uppmuntrade medlemsstaterna att använda detta verktyg. Ärendet återremitterades. Det dök upp igen i en ny majoritet år 2005. Men exakt vad som hände efter det vet jag inte.

År 2001 antog Stockholms stad en klausul mot diskriminering i offentlig upphandling. Det var Carl Cederschiöld tillsammans med Kristdemokraterna som var drivande då. Jag gillade inte klausulen, men detta visade en sak: Det går att använda upphandlingar på detta sätt, för sociala villkor.

Därför får jag i dag lite av en déjà-vu-känsla när jag är tillbaka i landstinget igen. Det är i princip samma diskussion som för tio tolv år sedan, som om lagen inte hade ändrats! Jag visste då att lagen skulle tolkas på det här sättet. Juristerna sade att lagen måste ändras, och lagen ändrades.

Men juristerna har fortfarande fel. De säger att läget är tveksamt, att rättsläget är oklart. Fråga vilken jurist som helst om någonting! Om juristen säger att rättsläget är helt klart är det en väldigt speciell situation.

Problemet är att politikerna kan gömma sig bakom juridiken. Men rättsläget är inte alls oklart. Det har ändrats. Vi begår samma misstag som för tio år sedan.

Konkurrensverket och Nämnden för offentlig upphandling var emot idén om att politiker skulle blanda sig i upphandlingar, och därmed sade de att rättsläget är oklart och att det finns stora skadeståndsrisker. Men sedan lade de till något: om avtalet tillämpas på ett felaktigt sätt.

Problemet är att vi ibland ställer fel frågor till juristerna. Frågar man "Vad tycker du om detta? Vad anser du om det här?" så får man svaret "Rättsläget är oklart" om juristerna ogillar det. Vi kanske borde ställa en annan typ av fråga och säga: Jag vill detta – visa mig hur! Det går. Det går i andra länder och andra städer. Undersök dem, om du inte kan komma på en väg för att genomföra detta nu!

Bifall till vår reservation!

Anförande nr 157

Lars Dahlberg (S): Ordförande, fullmäktige! Tidigare i dag hade jag en interpellation om svart arbetskraft. Det ligger nära till hands att anknyta till den när den här motionen behandlas, eftersom den rör sig i samma gränsland.

Samtidigt uppfattar jag att både Charlotte och Torbjörn förhåller sig till detta på ungefär samma sätt. Det är Konkurrensverket, Skatteverket och andra myndigheter som ska agera, och landstinget ska vara försiktig med att ställa för mycket krav och agera för mycket polis, om man vill använda den vokabulären.

Då kan man naturligtvis fråga sig: Varför är det viktigt att landstinget gör detta? Torbjörn sade i sitt anförande att det är viktigt med de anställdas välmående, och i ett tjänsteutlåtande från hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning har man också tagit upp en del sådant för att möta de fackliga kraven.

Då vill jag säga: Det är en ganska missriktad och misstolkad bedömning av vad det handlar om. Som Helene har tagit upp och som jag tog upp i min interpellation handlar det om att skattepengar inte ska användas till oseriösa företag. Men det handlar faktiskt också om att vi ska ha ambitioner inom vården och kollektivtrafiken och de verksamheter som vi bedriver.

Ska vi ha ambitioner förutsätter det att vi har seriösa och ambitiösa leverantörer och naturligtvis också att vår egen verksamhet har höga ambitioner, att man jobbar med kvalitetsutveckling och lever upp till de krav som är viktiga att ställa.

Jag tycker att du kunde ta ett samtal med din partivän Ulf Adelson om det arbete som han lade ned på kroganeringen och taxibranschen under sin tid som landshövding. Där handlade det inte om att fundera över alla problem med att granska och så vidare, utan där använde man hela arsenalen, alla tänkbara åtgärder, eftersom man visste – det kan du prata med Adelson om – att den som inte sköter brandsäkerheten inte heller följer kollektivavtal eller något annat.

Landstinget måste helt enkelt vara en av de aktörer som är tydliga och ser till att rensa bort de oseriösa leverantörer som vi inte ska ha i sjukvården eller kollektivtrafiken och som vi inte heller ska ha i byggbranschen, när de ska bygga våra sjukhus. Det är vad detta handlar om, Torbjörn.

Det handlar om vägval. Vad är man beredd att göra avkall på i övrigt, om man väljer att inte bifalla den här motionen? Det är en fråga jag ställer mig.

Anförande nr 158

Johan Sjölander (S): Herr ordförande, fullmäktige! Detta kan tyckas vara en teoretisk diskussion, men faktum är att så inte alls är fallet. Detta är ytterst viktiga praktiska frågor som avgör hur den verksamhet som vi ansvarar för i landstinget bedrivs i dag.

Ta till exempel den senaste färdtjänstupphandlingen, upphandlingen av färdtjänsttaxi! Se hur svårt det var för seriösa aktörer med tecknade kollektivavtal att stå sig i den upphandlingen, när pris var allt som gällde och vi inte kunde ställa några krav på sjysta villkor, kollektivavtalsliknande avtal! Detta händer i dag. Detta händer i den senaste färdtjänstupphandlingen.

Den här typen av åtgärder är viktiga för oss, för att vi ska få en bättre roll när vi upphandlar våra verksamheter.

Låt oss vara tydliga med några saker. Det finns ingen regeringsrättsdom som slår fast att denna typ av kravställande är olagligt i landet Sverige. Det finns ingen sådan dom! Det finns ingen praxis som säger det! Det är fakta. Detta är tydligt.

De Konkurrensverksutlåtanden som det refereras till i tjänsteutlåtandet är inget annat än utlåtanden, juridiskt skakiga, kraftigt ifrågasatta, med mycket relevanta invändningar från expertisen beträffande deras innehåll och tyngd. Det finns ingenting annat än det.

Vi har ingen regeringsrättsdom. Vi har skakiga utlåtanden som vi bygger vårt utlåtande på. Och vi har ett stort politiskt problem: Hur ska vi kunna garantera att vi inte ägnar oss åt lönedumpning och dumpning av arbetsvillkor i den verksamhet som landstinget ansvarar för?

För mig är slutsatsen av dessa sammantagna fakta ganska entydig och enkel: Låt oss bifalla motionen!

Torbjörn Rosdahl säger att det inte säkert är så att kollektivavtal alltid är det bästa för den enskilda medarbetaren. Vi kan lämna den diskussionen därhän. Vi delar inte den uppfattningen.

Men vi borde ändå, Torbjörn, kunna enas om att lönedumpning, dumpade arbetsvillkor – en press nedåt på löner och arbetsvillkor – inte är det bästa för den enskilda medarbetaren. Det borde vi kunna enas om. Och just det är vad motionen tar sikte på att hindra och stoppa, för att undvika att det sker med våra pengar i våra avtal.

Bifall till motionen! Detta är en oerhört angelägen fråga. Jag hoppas verkligen att fullmäktige går på bifall och vågar tänka framåt i den här frågan.

Anförande nr 159

L o w i s a A n d e r z o n (S): Kära presidium, åhörare, församling! Hela debatten tycker jag är otroligt intressant på många olika vis.

Först och främst pratar vi om kollektivavtal som om det bara skulle gälla något slags minimilön, att det är det enda som finns i ett sådant avtal. Men lön är mycket mer än bara det som finns i lönekuvertet varje månad. Det är hur många semesterdagar man har, hur stor semesterersättning man får och om det blir någon löneförhöjning.

Det handlar lika mycket om anställningsformer. Ska man få vara provanställd? Hur länge? Vem ska bestämma om man får vara provanställd? Hur många gånger ska jag kunna vara vikarie? Hur länge? I många avtal står det kortare tid än i lagen. Det är definitivt bättre för de anställda, Torbjörn.

Sådana saker som många i den här församlingen kanske tar för självklart, som att kunna ringa tandläkaren och gå till tandläkaren på arbetstid, är sådant som står i kollektivavtal. Det är ganska svårt att göra sådana saker när man jobbar nere i tunnelbanan. Det är ungefär omöjligt.

Sedan har vi den andra delen som det bara har nämnts lite om på slutet, den kontroll och uppföljning som sker inför en upphandling. Jag tycker att det är otroligt svagt av oss som landsting att inte ha kontinuerlig uppföljning av avtalen under hela avtalsperioden. Det är mycket märkligt.

Det är självklart att vi ska bifalla motionen, och jag yrkar givetvis bifall till motionen, eftersom vi ska använda våra redan skattade landstingspengar på absolut bästa sätt.

Anförande nr 160

Paul Lappalainen (MP): Det finns en viktig distinktion som inte har gjorts tydlig här. Såvitt jag vet – även om jag kan ha fel – har Torbjörn Rosdahl rätt när han säger att det är olagligt eller att det i varje fall finns någon sorts domstolsbeslut om att det är olagligt att ställa krav på kollektivavtalsanslutning. Men det har inte att göra med offentlig upphandling utan har att göra med hur man ser på föreningsfrihet och annat.

Samtidigt har ingenting sagts i svenska domstolar om att det skulle vara olagligt att ställa minimivillkor i offentliga upphandlingar som relateras till kollektivavtal. Det är anslutningen som är problemet – inte kraven som ställs i offentlig upphandling.

Vi ställer alla möjliga krav i våra upphandlingar, och det har vi rätt till. Det måste vi göra, i synnerhet när mer och mer upphandlas och mer och mer frigörs för den fria marknaden. När ska vi ta vårt ansvar? Är det bara som en del kolleger har sagt, att politikerna inte vill?

Du har rätt i att det som borde göras tydligt i en valrörelse är vad politiker vill. Är de intresserade av lönedumpning eller liknande, vilket blir resultatet av att vi inte tar vårt ansvar?

Anförande nr 161

Landstingsrådet Rosdahl (M): Vi hörde kritik från Helene mot många av våra kommunala företrädare för att de bröt mot lagen när det gällde vårdnadsbidraget. Men nu uppmanar ni oss att bryta mot lagen. Det känns inte riktigt bra.

Vad jag förstår har nu arbetsmarknadsutskottet fattat ett beslut om att göra en översyn. Rättsläget är ju oklart. I annat fall skulle inte arbetsmarknadsutskottet över huvud taget ha tagit upp frågan utan sagt att saken är klar. Detta är en diskussion där det finns en vilja snarare än att vi har stöd i lagen.

Arbetsmarknadsutskottet har tagit upp frågan till diskussion. Vad jag förstår kommer det att luta åt det håll som motionärerna har önskat, att man ska ha med detta krav i upphandlingar. Om det kommer en sådan förändring ska vi självfallet följa den. Men så ser det inte ut i dagsläget. Vi följer situationen noga.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 162

Paul Lappalainen (MP): Jag visar nu på bildskärmen det som är svensk lag – inte det som en del som är emot idén att politiker tar ansvar för upphandlingar försöker hitta på.

Ska jag läsa texten en gång till? Jag förstår om ni säger att ni inte vill, att det inte är bra för ekonomin eller vad som helst. Men om ni säger att det inte går att ställa krav blir det väldigt intressant. Man kan gärna göra det. En anledning till att utskottet har tagit upp frågan är kanske att politikerna inte har tagit sitt ansvar.

Anförande nr 163

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Ordförande! Nej, vi behöver inte uppmana till lagtrots i det här fallet, för det finns ingen lag som man skulle bryta emot. Vad man har hänvisat till är ett oklart rättsläge i EG-rätten. Men flera menar att det inte är ett oklart rättsläge. Vi har sagt att det väl får prövas om det skulle vara så.

Men det märkliga är att när era allianskamrater i riksdagen tycker att detta ska vara möjligt tycker inte ni det. Det är väldigt märkligt. Det verkar inte alls som om ni hänger med i den här frågan eller att ni, precis som det har sagts härifrån talarstolen, lever kvar någon gång på 1900-talet, då det var en ideologisk fråga för er att vara emot kollektivavtalen.

Jag trodde att ni hade ändrat er på den punkten. Men ni har i dag bevisat att ni inte har ändrat er utan att ni fortsatt är emot att man ska ha sjysta villkor och emot att konkurrensen vid upphandlingar ska handla om kvalitet och resultat – inte om människors arbetsvillkor eller löner.

Anförande nr 164

Paul Lappalainen (MP): Jag vill bara påpeka att förändringarna – den paragraf som jag visade nyss – inte är något som riksdagen nödvändigtvis antog frivilligt. Konkurrensverket var emot, trots att EG-direktiven om offentlig upphandling hade ändrats. Den aktuella meningen är tagen direkt från direktiven. Vi var tvungna att införa den i Sverige.

Problemet är inte nödvändigtvis EU och EU:s jurister. Det är EG-domstolen som har gått före. När de här frågorna har kommit upp i EG-domstolen har den godkänt olika sociala villkor, långt innan paragrafen skrevs in. Den är till för att politiker ska förstå vad de har möjlighet till.

§ 144 Motion 2010:1 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om att SL ska se cykling som en del av resan (förslag 66)

Anförande nr 165

Gunilla Roxby Cromvall (V): Herr ordförande! Jag tänkte att alla skulle fortsätta att vara glada, som ordföranden sade nyss, och fortsätta och bifalla motionen, vilket blir mitt yrkande. Det är en otroligt viktig motion.

Cyklandet i vårt län ökar väldigt mycket. Varje morgon är jag ute och går med hunden. Jag får knappt plats på den trottoarbit som jag ska gå på för alla cyklar som kommer med hisklig fart. De som cyklar på den trottoaren tror jag är de som törs cykla hela vägen till staden. Men det är det inte alla som gör, utan en del av oss behöver bra och säkra cykelparkeringar.

Motionen är viktig, eftersom den också handlar om vår hälsa, folkhälsan. Vi är alla väldigt glada och tacksamma för dem som cyklar. De ger plats för kollektivtrafiken och tar också hand om sin hälsa, de som kan.

Men cyklarna ligger drösvi vid våra stationer och hållplatser och är också en fara för oss som kanske kommer gående från bussen, tunnelbanan eller pendeltåget. Vi snavar omkull på dem och får knappt plats.

Det står att SL har inventerat behovet av cykelparkeringar. Det tycker jag inte riktigt stämmer med verkligheten. Ni ska veta att den inventeringen gjordes under en enda dag och bara på tunnelbanestationer. Det gjordes alltså ingen inventering på alla pendeltågsstationer, och det gjordes inte heller någon inventering på alla hållplatser och knutpunkter som vi har i länet.

Jag har själv ägnat mig åt att räkna hur mycket cyklar det finns och hur många cykelparkeringar det finns, och jag kan nämna några exempel.

Det är ungefär 600 cyklar vid Älvsjö station, och det finns 100 platser att parkera dem på. Precis som på andra platser ställer folk sina cyklar precis utanför entrén till pendeltåget eller tunnelbanan, för det är där det är säkert att ställa sin cykel för att ha den kvar när man kommer tillbaka. Birgitta räknade vid Bagarmossen, och jag vill minnas att det var 500 cyklar där. Det finns 100 cyklar vid Telefonplan, och det finns 20 platser där.

Det är en viktig åtgärd att omgående påtala behovet och se till att man kan lämna ifrån sig sin cykel på ett bra sätt. Den infartsparkering vid Sickla som nämns i svaret är bra. Flera sådana typer av cykelparkeringar behövs.

Många av oss resenärer besväras av glesa avgångar. Det gäller framför allt utåt i länet. För att vi ska kunna komma till och från använder många cykeln, så detta är angeläget för många.

I motionen berättar jag att tågbolaget DSB i Danmark förbättrade sina cykelparkeringar kraftigt vid stationerna och att andelen tågresenärer då ökade med 20 procent. Det är verkligen en utveckling som vi kan gå till mötes genom att möjliggöra dessa cykelparkeringar.

Låncyklar är också en succé, men de behöver byggas ut och finnas på fler platser. Det är i alla fall glädjande att Lidingö har släppt ifrån sig parkeringsmöjligheter för låncyklarna. Det är också jättebra att man kan låna cykel på SL Access-kortet.

Det är märkligt att SL medfinansierar infartsparkeringar för bilar men inte gör det för cykelparkeringar. Man får kanske plats med 7–10 cyklar på en bilplats.

Det är ganska små saker som behöver göras. Men vi behöver ha tänket att underlätta för cyklisterna.

Standarden är ofta under all kritik. Platserna finns inte under tak, och det finns inga säkra anordningar. I dag har många dyra cyklar, och det är klart att de är rädda om dem och vill att de står kvar.

Som jag sade inledningsvis: Vi som går snubblar på cyklarna. De är faktiskt farliga. Om det blåser faller de också som plockepinn när de slår i varandra.

Jag tycker inte att det är ett så stort steg för fullmäktige att ta i dag att bifalla den här Vänsterpartimotionen, att uppdra åt SL att arbeta för att antalet cykelparkeringar utökas kraftigt och att göra en beräkning av det antal platser som faktiskt behövs i dag. Den beräkning som har gjorts är inte alls till fyllest, och dessutom har Stockholms invånare ökat ännu kraftigare sedan motionen skrevs. Jag tror att jag i motionen talar om 20 000 nya invånare, men i dag vet vi att det är 40 000.

Det är ingen liten sak för fullmäktige att bifalla den här otroligt viktiga motionen. Jag är också helt övertygad om att cyklarna finns i alla politiska läger.

Anförande nr 166

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det är en viktig motion som Vänsterpartiet har väckt. Den ligger också helt i linje med även Miljöpartiets sätt att bedriva politik. Jag tänker på det som Gunilla Roxby Cromvall har tagit upp rörande låncykelsystem, möjligheter att kombinera olika färdslag, främst ute i länet där det i dag inte finns låncykelsystem. Det är ju på väg. Det precis det som sades, Solna är en kommun som är på väg.

Det finns ett stort behov utanför Stockholms innerstad att jobba med olika typer av kombinationslösningar. I det fallet tror jag att det är oerhört viktigt att SL spelar en aktiv roll. Jag tror att man skulle kunna lösa detta genom att inrätta fler lånesystem. Jag tror också att man skulle kunna underlätta kombinationslösningar genom att SL på ett bättre sätt samverkar med olika entreprenörer genom att saluföra cyklarna via sin hemsida eller genom att på andra sätt visa att man verkligen är en del av detta.

Det finns någonting som jag faktiskt skulle vilja be trafiklandstingsrådet att fundera över. Vi fick ju häromdagen en inbjudan till konferensen Satsa. Det står också om den i det här svaret att den är så otroligt viktig. Det är en jättebra konferens. Problemet är att den krockar med alla andra möten. Den genomförs ju en sådan där käck mötestisdag då vi har möten från kl. 9 till kl. 17. Det skulle vara värdefullt om åtminstone trafiknämndens möte kunde

flyttas så att trafiknämndens ledamöter hade möjlighet att gå på konferensen. Det är en stilla undran.

Jag vill ändå yrka bifall till motionen för den är väldigt bra. Jag tror att det finns mycket att göra, i synnerhet eftersom det också är så olyckligt att man inte får ta med sig cyklar på något sätt på bussarna någonstans i länet. Det är alltså jättesvårt att kombinera en resa om man inte har möjlighet att parkera en cykel och ta bussen en bit av resvägen.

Jag skulle också vilja säga att jag tycker att det är lite knepigt när man från tjänstemannahåll skriver att det här är en angelägenhet bara för kommunerna. Vi vet ju att kommunerna inte alls har rådighet över all mark. Det kan vara privata markägare, det kan vara Trafikverkets mark och så vidare, så det är inte alls givet att kommunen själv äger rådighet över marken. Därför tycker jag att landstinget har, precis som vi har det regionala ansvaret för många stora övergripande frågor, ansvaret för den väldigt viktiga kollektivtrafiken som det är angeläget att öka i omfattning genom att möjliggöra kombinationsresor. Och cykel är absolut en del av sådana kombinationsresor. Det är självklart så. Jag yrkar helt enkelt bifall!

Anförande nr 167

Lukas Forslund (C): Ordförande, fullmäktige! Det finns många uppfattningar i den här motionen som vi i Centerpartiet delar, och huvuddragen – att vi ska göra det enklare för cyklister att cykla till kollektivtrafiken och kanske även kunna ta en låncykel från tunnelbanan och vidare till jobbet – är en väldigt bra intention.

Vidare är det så att mycket av det här arbetet ligger på kommunerna, vilket man också skriver i svaret. Vi ser i Stockholm hur vi planerar för det första riktiga cykelgaraget i Älvsjö med säkra, låsbara cykelparkeringar med högt trygghetstänkande. Vi ser i den nya Citybanebyggnaden, Orgelpipan, att vi kommer att lägga krut på att ha många cykelparkeringar. Det är jätteviktigt. Vi har, som ni skriver, 150 000 cykelpassager varje dag i centrala Stockholm, och det är många ute i länet som också cyklar till SL-stationer.

Men, som sagt, det kommunala planmonopolet gör att man också kan ställa krav på byggherrar att bygga cykelparkeringar när man bygger bostäder och andra lokaler. Jag accepterar inte riktigt argumenten att man inte har kommunal makt att få till stånd cykelparkeringar. Makten hos kommunerna är mycket större än vad den är hos landstinget i den här frågan. Därför måste man se till verkligheten i det här sammanhanget.

Anförande nr 168

Landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! I kollektivtrafiksammanhang talar vi ju numera och sedan ett bra tag tillbaka ofta om hela resan. Det handlar om att människor på olika sätt i sin vardag kan ta sig från hemmet till arbetet, utbildningen, fritidssysselsättningen eller vad det nu kan vara och välja olika transportmedel vid olika tillfällen.

Vi kan ju konstatera att det blir allt mer vanligt, precis som flera av de tidigare talarna sagt, att man använder cykel. Det kan vara så att man använder cykel som transportmedel under hela sträckan. Det har också påpekats att människor använder låncykelsystemet, något som jag själv alltmer frekvent begagnar. Det är väldigt smidigt att veta var de olika stationerna finns och man kan använda kollektivtrafiken för att göra resan mellan de här olika systemen.

Vi har tidigare i dag diskuterat att det ibland på grund av ombyggnad och liknande kan vara svårt att ta sig fram med hjälp av kollektivtrafiken i form av buss och då är faktiskt det bästa sättet vid bra väderlek att promenera eller att cykla förbi de centrala delarna vid Slussen just nu, i alla fall är det för mig som bor på östra Södermalm och jobbar här på Kungsholmen. Då är det här systemet förnämligt. Man hämtar en cykel på hemmaplan och man lämnar den ifrån sig här på Kungsholmstorg.

Jag är en stark tillskyndare av det systemet och det är ju, vilket flera har sagt, på väg i andra kommuner än i Stockholms stad. Om vi på olika sätt kan hjälpa till och underlätta för en

sådan utbyggnad så ska vi naturligtvis göra det. Men det är också, som Lukas sade, så att det i grunden, precis som i andra frågor som vi har diskuterat i dag när det gäller allt från väghållning och utbyggnad av infrastruktur och renoveringar av infrastruktur, hela tiden handlar om en samverkan mellan de olika parterna. Det handlar om samverkan mellan SL och trafiknämnden i landstinget, och samverkan med kommunen i form av att man ska fastställa planer, och samverkan med privata byggherrar och andra intressenter som ska åstadkomma förändring och utbyggnad i vårt samhälle.

Jag ser väldigt positivt på att vi har med diskussionen om cykeln som en del i hela resan, precis som jag i ett annat sammanhang tycker att det är bra att till exempel taxibranschen nu anses som en samarbetspartner i kollektivtrafiksammanhang. Om man nu ska använda bilen är det bättre att man använder kollektiva former av bilanvändning, att använda bil tillsammans än att var och en kör runt i sin egen.

Mycket av det som föreslås i den här motionen är alltså redan på gång. Eftersom vi har prövat det som Yvonne efterlyste, alltså möjligheten att ta med cykeln i kollektivtrafiken i större utsträckning, och kanske inte fullt ut varit framgångsrika i det så har vi ju i det sammanhanget skickat med en tydlig signal om att det är viktigt att cykeln ska kunna användas både till och från kollektivtrafiken.

Vi måste även kunna finna former för människor att i olika sammanhang där det är möjligt ta med sig cykeln också under den kollektiva resan. Om det inte går så är systemet med låncyklar ett bra alternativ. Om det är så att man använder den på hemmaplan ska vi givetvis se till att det finns goda möjligheter att lämna sin cykel vid en hållplats eller en station under säkra och trygga former för alla. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 169

Stella Fare (FP): Herr ordförande, fullmäktige! Den här motionen tar upp en viktig fråga, och det är väldigt positivt att det råder så bred enighet över partigränserna om att cykeln hör hemma i Stockholms läns landstings trafikmiljö.

De som verkligen trycker på i den här frågan är allmänheten. Eftersom cyklandet har ökat så enormt mycket så kan ingen beslutsfattare och ingen tjänsteman på något trafikkontor ignorera detta. Det är ju bara att gå ut på gatorna och se hur det ligger till.

Nästa steg är att förstå att cykeln ska ingå som en naturlig del i trafikplaneringen. Detta är inte lika lätt och det har tagit tid. Men som man ser av SL:s svar så är man ju på gång med en väldig massa olika saker, och inte minst viktigt är regionplanekontorets initiativ att skapa regionala cykelstråk. Man ska ju inte bara kunna ta cykeln med sig in mot staden eller cykla från sin pendeltågsstation, utan man måste också kunna cykla mellan kommunerna i länet. Detta har varit en väldig brist, men saker och ting är på gång.

Precis som Gunilla har påpekat i sin motion är ju danskarna bäst i Norden på att cykla. DSB, deras SJ, har visat att infrastrukturfrågorna är enormt viktiga. Man måste kunna parkera sin cykel på ett säkert sätt. Det handlar inte om en vanlig ordinär cykelparkering utan om att kunna låsa fast sin cykel och vara säker på att cykeln står kvar. Det handlar om att det finns klimatanpassad cykelparkering och kanske andra servicefunktioner. Allt detta har ökat pendlandet med tåg i Danmark, just för att fler har blivit lockade att ta cykeln till stationen.

Nu när vi är på gång med den nya cykelparkeringsanläggningen i Älvsjö så tror jag att den verkligen kan bli ett skyltfönster för vad som behövs, eftersom det är väldigt många som vill och önskar göra en kombinerad resa med cykel och pendeltåg; men även cykel och tunnelbana är ett väldigt bra alternativ i många fall eftersom tunnelbanenätet ju når väldigt långt ut i kommunens perifera delar.

Jag vill, precis som Christer, yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag men också säga att det behövs många goda krafter för att cykeln verkligen ska bli tagen så seriöst som den är värd!

Anförande nr 170

Hans Lindqvist (C): Herr ordförande! Jag vill bara backa upp Stella, Yvonne och Christer och allihop som har yttrat sig här. Det är väldigt roligt att det råder så stor enighet i den här frågan. Det här är ju en fråga som är väldigt brännande för det gäller samarbetet mellan kommunerna och SL.

Nu lyssnar jag på många av er som diskuterar frågan om låncyklar. Låncyklar är väldigt bra, det är verkligen något som ska backas upp i allra högsta grad. Det är inte lika aktuellt att ha låncyklar när man bor fyra fem mil från Stockholm. Därför ska jag beröra en del andra saker som jag tycker är viktiga.

Att SL finansierar eller delfinansierar bilparkeringar är väldigt bra, men att inte göra detsamma med cykelparkeringar är konstigt. Jag trodde faktiskt att det fanns en linje i den frågan, men det verkar inte vara så. Jag tycker att vi ska ta upp den frågan, eftersom vi har ett ansvar när det gäller SL.

Vidare ser jag i tjänsteutlåtandet att SL 2009 genomförde inventeringar som omfattade tunnelbanestationer och pendeltågsstationer men inte busshållplatser. Det är ju väldigt underligt, eftersom de allra flesta kliver på vid busshållplatser runt om i regionen.

Det är jättebra med en regional cykelstrategi och regional cykelplattform. Jag ska ändå ge ett enda exempel från min egen hembygd, Värmdö. Jag bor i Hemmesta. Det var alltså för ett och ett halvt år sedan som vi vid Hemmesta vägsäl, som ligger ganska långt ut, 4 mil från Stockholm, fick de första cykelställen. Det var 20 platser. Tidigare fanns det träd och buskar att luta cyklarna mot.

När de nya cyklarna placerades ut så var det dagen efter proppfullt vid cykelställen. Jag som reser varje dag i stort sett kunde se tio–femton nya passagerare från Hemmesta på bussen därför att det fanns cykelställ. Ändå var det inga säkra cykelställ på något sätt. Det var cykelställ utan speciell överbyggnad eller säkerhetsanordningar på något vis, men cyklarna stod ändå där, och det var lite bättre än att slänga in dem i skogen.

Om man ser denna verklighet framför sig så kan man tänka så här: Varför skulle man inte kunna samordna arbetet mellan i det här fallet Värmdö kommun och SL på det sättet att se till att det bakom varje busshållplats eller intill varje busshållplats finns cykelparkeringar – ordentliga, säkra, överbyggda cykelparkeringar, inga stora parkeringshus på något vis, men säkra cykelparkeringar nära busshållplatsen. Jag är bergsäker på att vi skulle få ett antal procent fler, kanske fem till tio procent fler som skulle åka buss – nu talar jag om bussar lite längre ut, en sådan busservice.

Jag tycker verkligen att det är värt att på fullt allvar ta upp det här och att vi skulle kunna, i de regionala cykelplanerna som diskuteras och som flera ledamöter här har berört, få in en sådan överenskommelse mellan kommunerna.

Jag ska ge ett exempel till. Om man ställer ut de här cykelparkeringarna men inte sköter driften – vilket tyvärr hände med den cykelparkering som jag talade om alldeles nyss – och att det är några som tycker att det är jättekul att förstöra cykelparkeringsplatserna på olika sätt som saboterar, då mister folk väldigt mycket service, de tappar i hög grad förtroendet för kommunen eller SL – människor vet ofta inte vem som ansvarar för vad. De här anläggningarna måste underhållas och det måste finnas en plan för hur man sköter de här cykelparkeringarna hos både SL och kommunerna. Bifall till det här! Jag ser fram emot att vi utvecklar de här möjligheterna tillsammans, för det verkar finnas en hundraprocentig majoritet att göra det. Bifall till förslaget!

Anförande nr 171

Yvonne Blombäck (MP): Tack, Hasse Lindqvist, för det inlägget! Vi blev allihop på vår sida i salen stumma!

Jag kan ändå konstatera att både trafiklandstingsrådet och Stella Fare har varit uppe och mentalt bifallit motionen. Jag vill också påminna lite om det som jag sade tidigare i förmiddags om att de signaler som politiken ger det är något som våra förvaltningar, bolag och alla andra aktörer rättar sig efter.

Nu tycker vi att det här är en viktig fråga. Och även om det är saker på gång så är i alla fall min uppfattning att det finns mycket som talar för att det som vi gör inte räcker. Jag hör i flera av de inlägg, även från majoritetens sida, att man faktiskt inte riktigt tycker att det räcker utan att det finns mer att göra, så jag kan inte se att det vore farligt att vi alla faktiskt yrkade bifall till motionen.

Jag vill ta upp en annan sak i det här sammanhanget, för det som Christer Wennerholm sade handlade om samverkan och det sade också Stella Fare. Det är otroligt viktigt med samverkan. Det är jag den första att understryka. Men jag har inte i någon av de tre kommuner som jag hade som mina samrådskommuner under förra mandatperioden hört någon nämna ordet cykling som kombination eller uppmuntra kommunerna att bygga cykelparkeringar. Det är möjligt att det skedde i Stockholms stad, men det skedde inte i Tyresö eller Vaxholm eller Nacka. I Värmdö satt jag med och lyssnade i egenskap av Värmdöpolitiker. Jag tror att det här är tydliga signaler att vi ändå tycker att det är viktigt att man tar upp frågan från landstingets och SL:s sida.

Jag vill också i det här sammanhanget påminna om en annan sak, och förmodligen kommer åtminstone Christer Wennerholm ihåg under 2009 när vi diskuterade busshållplatsupphandlingen väldigt mycket, den som senare gick i stöpet. Då hade jag en skrivelse på ett antal sidor med ganska många att-satser där just detta var en sådan faktor där jag såg att man kan göra rätt så mycket.

Just busshållplatserna är ju ett område där nästan en miljon människor uppehåller sig någon stund under dagen. Att då jobba med cykelparkeringar för kombinationsresandet skulle öka attraktiviteten enormt mycket. Då behöver kostnaden inte bli så hög. Det kanske inte heller handlar om att det är kommunen som måste göra en massa nya planer. Det kan i stället handla om väldigt enkla åtgärder. Jag vill nog vidhålla att vi i hela fullmäktige ska yrka bifall och säga att det är viktigt, vi är eniga om den saken. Jag tycker att vi ska visa det i handling också.

Anförande nr 172

Karl Henriksson (KD): Ordförande! Jag gillar verkligen de ambitioner som jag hör från talarna i den här salen, och jag gillar också de ambitioner som finns i den här motionen!

Stockholm är en stad med väldigt många cyklar, men Stockholm är inte en cykelstad i dag. Det jag hör här i dag i salen och det jag också har sett i det arbete som faktiskt pågår är att vi har ambitioner.

Vi måste förbättra samarbetet med kommunerna. Jag säger mycket noggrant kommunerna i plural, för det gäller inte bara Stockholms stad, det gäller att vi samarbetar mer i hela länet om cykelparkeringar, kring det regionala cykelvägnätet och i en mängd olika frågor där vi tillsammans kan göra Stockholm till en bättre cykelstad, ja, till en cykelstad.

Jag ska säga att en sak som finns med i motionen som jag inte hört någon beröra hittills är ju frågan om båttrafik. På det området har vi genomfört ett mycket positivt försök under det senaste året, nämligen sjövägen som går från Värtan, Lidingö till Nacka och in i staden. Det är väldigt många cyklar som transporteras på den här båten. Man får nämligen bättre och närmare transport och de här båtarna är cykelvänliga. Det är ett exempel på hur vi konkret

har kunnat förbättra för cyklister att ta sig fram i dagens Stockholmstrafik. Med detta yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 173

Gunilla Roxby Cromvall (V): Bästa fullmäktigeledamöter! Nu är det faktiskt handling som gäller och inte bara ord härifrån om att vi är cyklisternas vänner! Stockholm är nämligen ingen cykelstad fastän det är otroligt många som cyklar, som alldeles nyss sades i den andra talarstolen.

Hans Lindqvist slog verkligen huvudet på spiken, tycker jag. Alla bor inte centralt, Christer, så det kommer ju inte att vara möjligt för alla att ha tillgång till låncyklar. Men många behöver ta cykeln till olika hållplatser.

Vad är det som gör det så svårt att bifalla den här motionen? Det är ju inga kostnader förknippade med den! Det står att vi vill uppdra åt SL att arbeta för att antalet cykelparkeringar kraftigt utökas vid busshållplatser, tunnelbane- och pendeltågsstationer, till exempel vid ett kommunsamråd. Det är ingen kostnad förenad med det. Vi tycker också att SL tillsammans med kommunerna ska göra en beräkning av utökade cykelparkeringar. Som jag sade gjordes den här inventeringen bara under en enda dag och vi vet ju att antalet cyklister har ökat väldigt kraftigt sedan den gjordes. Därför behöver vi den här beräkningen. Den kostar inte så mycket pengar, eller hur? Frågan om WÅAB tog nyss Karl Henriksson upp i sitt anförande. Det är nästa sak som kan möjliggöra att man kan ta cykeln på båten. Det är ju väldigt populärt på den här båtsträckan, med Emelie till exempel.

Att uppdra till SL att ta upp frågan med kommunerna om säkrare och bättre cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafiken medför inte heller någon kostnad, eller hur? Och sedan det här att SL ska se till – här finns kanske en liten kostnad – att det på hemsidan kan utläsas vilka cykelparkeringar som finns. Det där kan ju det här företaget Clear Channel med låncyklar. De ser när det är fullt och de ser när det är tomt på olika parkeringar. Den här tekniken borde kunna tillhandahållas för alla som vill använda cykel. Då kan man beräkna om man ska ta cykeln till Högdalen eller om man ska ta den till Farsta i dag, eller vilka andra valmöjligheter som man har.

Och sist men inte minst vill vi att SL verkar för att fler platser i anslutning till hållplatser och stationer får låncyklar. Det är ingen kostnad förenat med det förslaget heller.

Så, nu är uppgiften er, kära ledamöter, att i handling genom att bifalla motionen skicka en klar och tydlig signal: vi vill att det ska bli bättre för alla som cyklar, vi vill att det ska bli bättre för folkhälsan!

Anförande nr 174

Anna Sehlín (V): Flera har berört frågan om att cykelparkeringar är ett ansvar för kommunerna. Jag vill bara inflika att när SL eller landstinget ordnar ny kollektivtrafikutbyggnad som till exempel Citybanan så har detta omöjliggjort cykelparkering vid T-Centralen.

I lägen då SL bygger ut skulle man kunna tänka sig att man för en dialog med kommunen så att man till exempel ordnar cykelparkering även under byggtiden. Det är svårt vid T-Centralen, men det är ändå väldigt synd att Stockholms kollektivtrafikknutpunkt inte möjliggör cykelparkering under själva byggtiden.

En annan sak handlar om Station Odenplan när Citybanan är klar. Om resenärerna inte kan ta med cyklar därifrån, om man inte möjliggör för resenärer att ta med cyklar så blir det en försämring jämfört med dagens läge då man kan ta cyklar från Karlberg. Det är också en sak som SL och landstinget kan jobba på, nämligen att man ska kunna ta med cyklar från Station Odenplan när Citybanan öppnas. Det finns konkreta exempel på att landstinget verkligen kan arbeta för att det ska bli bättre cykelmöjligheter.

Jag yrkar förstås bifall till motionen!

Anförande nr 175

Stella Fare (FP): Som föregående talare sade återstår en hel massa arbete. Det är en gräsligt gnetande helt enkelt för att få alla saker på plats. Men skam den som ger sig!

Det har blivit mycket bättre till exempel när det gäller möjligheten att ta med sig cykeln på pendeltåget, trots att det fortfarande är begränsade tider som det är tillåtet. Jag skulle gärna se att man helt enkelt upphävde dessa tider. Var och en kan ju tänka sig att det inte är någon idé att ta med sig en cykel under rusningstid, men det finns andra luckor på dagen, och folk kan tänka själva. I de nya tågen har det till exempel kommit längst bak i vagnarna speciella utrymmen för cyklar, det kanske ni har sett. Det är ju jättebra!

När det gäller Odenplan, den nya centralstationen som vi kommer att få här i Stockholm, så kommer det att bli ett ambitiöst cykelparkeringsprogram där. Jag håller ändå med Anna att det naturligtvis vore en fördel om man kunde ta med sig cykeln på pendeltåget därifrån. Den saken är ännu inte löst.

Att få cykeln att bli en naturlig del av hela vårt trafiksystem är inte något som görs på en eftermiddag.

Det finns ytterligare ett exempel på att SL ännu inte riktigt har förstått att det här är en sak som måste med i alla deras program, i alla initiativ man tar. Om man läser den nya stamnässtrategin som kommer upp på SL:s nästa sammanträde så ser man att det i inledningen sägs att det ska vara cykelanpassat, men man har i väldigt hög grad glömt bort cykeln. Det gäller alltså för oss som sitter i SL:s styrelse och för alla kommuner som kommer att svara på remissen som skickas ut att ta upp den frågan så att den inte glöms bort. När vi får en bra, säker och trygg kollektivtrafik med god framkomlighet så måste det också rymmas cykling, och cykeln ska ses som en partner för SL och för alla kommuner som håller på med trafikplanering. Det är just så, cyklisterna är våra vänner.

Så har det väl inte alltid låtit. Jag kommer ihåg en tjänsteman på SL som sade lite vid sidan om "Vi fraktar inte gods". Då förstod jag var skon klämde. Det är ungefär som när man tycker att det ska köras bussar till badplatser så att inte alla behöver ta bilen, då är kommentaren "Vi kör inte badbussar". Det finns en massa saker som blockerar, men jag tycker att det går åt rätt håll. Det gäller bara att hålla i. Bifall landstingsstyrelsen!

§ 145 Motion 2010:9 av Nanna Wikholm (S) om att öppna en sekundäruppgång för tunnelbanan vid Farsta strand för bättre förbindelse med pendeltåget (förslag 67)

Anförande nr 176

Nanna Wikholm (S): God kväll! Nu ska vi alltså diskutera en motion som jag skrev för att hitta sätt att utveckla den kollektivtrafik vi har i dag, just nu. Det finns ju tre platser i Stockholms län i dag där man kan byta mellan de två tunga trafikslag som vi har. Man kan byta vid Stockholms Central, vid Sundbyberg och vid Farsta strand. På dessa platser finns det både pendeltåg och tunnelbana. Jag har försökt skriva en motion om hur vi kan hitta kreativa sätt att nyttja den unika möjlighet som finns på en av dessa tre platser genom att försöka skapa en bättre bytespunkt och förbindelse mellan tunnelbana och pendeltåg vid Farsta strand.

Jag har tidigare under den tid som jag suttit i SL:s styrelse frågat tjänstemännen om möjligheterna att förbättra de här förbindelserna och då fått svaret att man tittar på det här, även om det inte gällde i just de projekt som var aktuella just då, men man studerar frågan i företaget. Mitt förslag till hur man skulle kunna göra detta är därför att man öppnar en sekundärentré.

Jag blev ganska förvånad över SL:s eftersom jag hade hört att bolaget hade studerat förutsättningarna för att utnyttja möjligheten till byte mellan pendeltåg och tunnelbana. SL tittar bara enligt en formel där man beräknar antalet resande vid sekundäruppgångar och

väljer att inte titta på det här som en fråga om en byteszon. De tittar enbart på förslaget som en fråga om sekundäruppgångar. I och med det så räknar man enligt sin formel och kommer då fram till att det här inte är något särskilt bra förslag.

Den här formeln har tyvärr inte särskilt mycket med verkligheten att göra. Den karta som man verkar ha tittat på har inte heller särskilt mycket med verkligheten att göra. Tiden det tar att förflytta sig mellan de olika stationerna vid byte är betydligt längre än vad SL räknar på när de räknar enligt sin formel.

Det är också så att det inte bara är den tid som det tar att gå mellan stationerna som är viktig vid en bytespunkt. Om man lyckas minska den kanske resenärerna på den här sträckan kan ta sig fram betydligt fortare och kan hinna med ett tidigare tåg. Det är inte viktigt enbart för de dagliga resenärerna. Ett exempel är min svärmor som varje dag reser mellan Dalens sjukhus och sitt hem i Handen.

Det är också viktigt för resenärerna vid trafikstörningar, till exempel vid det snöoväder som vi diskuterade tidigare i dag. Kvällen innan snöovädet slog till var det problem med pendeltåget och snön hade redan börjat falla. Då hänvisades människor att byta vid Farsta strands tunnelbanestation och ta tunnelbanan för att sedan byta och skickades då ut till en promenad i snöstormen över torget genom tunneln nedför trappan och vidare för att sedan ta sig till pendeltågsstationen. De här resenärerna skulle få en betydligt bättre miljö om vi gjorde som jag föreslår i motionen.

Jag förstår att man vill räkna hem saker, men när vi studerar investeringar så ska man i det här landet göra det enligt något som kallas för fyrstegsprincipen. Först ska man titta på åtgärder som påverkar transportbehov och val av transportsätt. Sedan i steg två ska man studera åtgärder som leder till bättre utnyttjande av befintlig infrastruktur och fordon. I det tredje steget ska man studera begränsade ombyggnadsåtgärder. Först i ett fjärde steg ska man studera nyinvesteringar och större ombyggnader.

Det här handlar alltså om en åtgärd. Trafikverket konstaterar, när de skriver om det här, att hållbart resande lägger tyngdpunkten på de första två stegen som handlar om att påverka transportsätt och att effektivare utnyttja befintlig infrastruktur, precis som vi föreslår här, nämligen att utnyttja den här unika möjligheten.

Det handlar också om att vi faktiskt kan få fler resenärer på det här sättet. Vi vet ju att bytespunkten är en väldigt viktig del av resan, och att bytespunkterna verkligen är något som avskräcker resenärer. I en ny rapport som kom i våras eller somras från Lunds tekniska högskola har de studerat resenärers värdering av bytespunkter, och där slår de fast redan i början av sammanfattningen att väl fungerande bytespunkter är viktiga för kollektivtrafikens konkurrenskraft. Själva bytet är som en del av varje resa och kan upplevas som en stor del av reskedjan, varför det är viktigt att bytestiden minimeras, men även att bytespunkten erbjuder hög komfort och så hög servicenivå som möjligt.

Det här är bakgrunden till att vi föreslår den här åtgärden, och man borde kunna se hur verkligheten ser ut, se vad forskningen säger och se hur vi kan utnyttja befintligt system. Jag yrkar bifall till min motion!

Anförande nr 177

Ninos Maraha (FP): Herr ordförande, fullmäktige! Motionen är onekligen intressant. Att få fler att åka kollektivt och att få fler att pendla och åka tunnelbana och byta mellan dessa båda trafikslag är ju någonting som ligger i linje med hur vi vill utveckla kollektivtrafiken. Problemet är själva förverkligandet. Det handlar inte om att vi saknar investeringsvilja. Den finns. Alliansen satsar mer än någonsin i länet och mer än någon i landet.

Goda investeringsidéer är alltid välkomna. Problemet i det här fallet är att det är så få som nyttjar Farstas tunnelbana. När Stockholms tunnelbanestationer rankas så kommer Farsta först på sjuttiotredje plats med sina cirka 3 700 resenärer per dag. Det är alldeles för få för att det här ska vara ekonomiskt försvarbart.

Svaret från SL-direktören var kort och koncist att det krävs många fler resenärer för att en så kallad sekundärängång ska vara samhällsekonomiskt försvarbar. Det skulle i runda slängar krävas cirka 9 000 av- och påstigningar i den nya entrén som skulle anläggas norr om dagens ingång.

Jag tycker som sagt att motionen har många goda intentioner, och det finns givetvis många invändningar emot förslaget också. Med dagens givna förutsättningar går det inte att stödja motionens förslag. Däremot tycker jag att ska fortsätta att bevaka frågan. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 178

Landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag kan bara konstatera, liksom föregående talare, att det här är ett intressant förslag, och det finns väldigt många intressanta förslag om hur vi skulle kunna – om vi hade obegränsat med tillgångar – utveckla kollektivtrafiken. Men nu har vi ju inte det, och vi har diskuterat tidigare i dag de olika alternativen för att fördela pengar på investeringar och de driftskostnader som följer på grund av en investering – för man ska ju komma ihåg att det är ju inte bara en investeringspeng utan det är driftpengar under år framöver.

I det sammanhanget gör man ju beräkningar på vad som kan anses försvarbart och lönsamt. Med de pengar vi har att tillgå så kommer en satsning på ytterligare en uppgång vid Farsta strand inte på prioriterad plats. Det är ju det som SL:s verkställande ledning skriver i sitt svar.

Om vi hade obegränsat med pengar så skulle vi också göra en väldigt lång önskelista över de olika investeringar som vi skulle kunna göra för att förbättra övergångar mellan olika delar av kollektivtrafiken. Vi har tidigare talat om vikten av att utöka möjligheten att cykla, ställa ifrån sig sin cykel och använda låncykel och liknande. I en värld där resurserna är begränsade har vi att prioritera. Då talar ju svaret sitt tydliga språk, precis som underlaget från den verkställande ledningen inom SL och trafiknämnden.

Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 179

Nanna Wikholm (S): Motionen handlar alltså inte primärt om att göra beräkningar på sekundärentréer utan om hur vi kan skapa bättre bytespunkter inom kollektivtrafiken eftersom det är en väldigt viktig fråga.

Svaret från SL verkar ha skrivits av någon som har tittat på Eniros kartbild ovanför och sedan mätt med något slags ganska grov linjal på den kartan. Verkligheten är ibland lite mer komplicerad än så.

Det är inte bara vi som tycker att det här är ett intressant område att arbeta med. Inom Stockholms stad pågår ett arbete inom deras stadsbyggnadsutveckling som heter Tyngdpunkt Farsta. Där tittar man på ett antal områden, utifrån den översiktsplan som staden har antagit. Man studerar hur man kan utveckla en del av tyngdpunkterna i Stockholms stad. Farsta är just ett sådant område.

En av de delar som man studerar särskilt är hur man i området kan skapa kopplingar till pendeltåg eftersom man konstaterar att detta är ett av de bäst kollektivtrafikförsörjda områdena i den här staden och i den här regionen. Det har sådana möjligheter!

Det finns två slutsatser som man kan dra av detta, *dels* att det här är ett område som fler än vi har sett och som fler än vi vill kunna använda – och staden vill kunna använda det här området –, *dels*, om det är så att vi senare upptäcker och kommer fram till när vi har gjort en lite närmare utredning att en sekundärentré är den bästa lösningen för att skapa bytespunkten att staden då kanske redan har tagit den här marken i anspråk för att bygga bostäder. Det här är alltså attraktiva kollektivtrafiklägen och det är attraktivt för staden att bygga på platsen.

Att enkelt avslå nu och inte göra någonting tycker jag är ett väldigt tråkigt svar på stockholmarnas behov av bättre kollektivtrafik.

Anförande nr 180

Karl Henriksson (KD): Ordförande, fullmäktigeledamöter! När jag lyssnade på Nanna så lät det som om hon ansåg att de som inte var för hennes förslag faktiskt inte visste hur det var i Farsta strand.

Eftersom det här är mina hemtrakter och jag dessutom under en period har jobbat på pendeltågsstationen där så kan jag ju säga att jag väldigt väl vet hurdan situationen är. Jag vet att det är många som använder den här bytespunkten, och den är inte idealisk sådan den är i dag. Om vi skulle bygga en ny station vid Farsta strand så skulle vi förmodligen inte bygga den så som den är i dag. Vi har ett väldigt stort antal investeringar framför oss, väldigt viktiga investeringar för att öka kollektivtrafikresandet. Vi måste prioritera, och den här stationsutbyggnaden ger inte tillräckligt bra effekt.

Utifrån alla de fakta som finns så måste vi komma till den bedömningen, och jag tror, ärligt talat, att om det var ni som satt på pengarna och inte den nuvarande majoriteten, så skulle ni nog komma till samma resultat. Vi har väldigt många viktiga investeringar att göra och vi måste prioritera korrekt.

Anförande nr 181

Gunilla Roxby Cromvall (V): Med ett mycket kort inlägg bifaller vi i Vänsterpartiet motionen – självfallet! Motionen tar upp en väldigt viktig sak. Vi kan titta på hur många som reser nu. Det är väldigt långt mellan övergångarna nu, och det vi ska möjliggöra är de övergångar som behövs för framtiden. Vi vet också att tunnelbanans gröna linje är full. Då kan vi möjliggöra omstigningar till pendeltåg i stället.

Det här är en viktig motion och vi från Vänsterpartiet yrkar bifall!

Anförande nr 182

Nanna Wikholm (S): Jag ska fatta mig väldigt kort. Det är tydligt att det här handlar om prioriteringar.

Jag tillhör ett parti som tycker att vi ska prioritera byggande i hela regionen och inte bara i Stockholms innerstad. Jag tillhör ett parti som tycker att vi ska använda oss av fyrstegsprincipen och se hur vi kan utnyttja befintligt system innan vi hoppar över till stora nyinvesteringsobjekt. Jag tycker att vi ska studera sådant som kan locka nya resenärer. Det är ju inte alltid det som har prioriterats i den här staden, nyinvesteringar och investeringar i projekt som leder till nya resenärer.

Så prioriterar vi. Tydligt prioriterar ni på annat sätt, och det är inte alltid till resenärernas fördel och det har inte heller alltid gett fler resenärer.

Anförande nr 183

Landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag måste få säga att det senaste inlägget var ganska provocerande. Vad är det som pågår längs gröna linjen söderut just nu? Vad är det som har pågått tidigare med renoveringen av Farstagrenen och Hagsätragrenen? Kom inte och säg att vi inte prioriterar!

Det är stora reinvesteringar i vårt tunga tunnelbanesystem för miljardbelopp! Så kom inte och skriv oss på näsan att vi inte skulle prioritera jämnt över ytan!

Detta gör vi för att ett av våra bästa transportsystem ska blir modernt och fungera igen!

§ 146 Motion 2010:8 av Raymond Wigg och Helene Sigfridsson (MP) om resurser för att utveckla en hälsofrämjande psykiatri (förslag 68)**Anförande nr 184**

Landstingsrådet Raymond Wigg (MP): Ordförande, fullmäktiges ledamöter och åhörare! Då var det dags för en motion om hälso- och sjukvård. Jag tackar Birgitta och förvaltningen för ett innehållsrikt svar! Jag kan också konstatera att den motion som vi lägger om psykiatri och om människor som lider av psykiska problem innehåller ett förslag i tio punkter.

När jag tittar igenom svaret från förvaltningen så ser jag till exempel under det första avsnittet som handlar om individanpassad läkemedelsanvändning och systematisk utvärdering att förvaltningen säger att det saknas systematisk uppföljning och att det inte är möjligt att i dagsläget svara på frågan om huruvida överförskrivning av psykofarmaka sker. Det finns en förväntningspotential inom husläkarverksamheten och en hel del kvarstår att göra när det gäller uppföljning inom dessa områden och framtagande av resultatmätt.

Den andra punkten handlar om psykoterapi som behandling. Då sägs det i svaret att det tar ganska lång tid innan de terapeuter som utbildas kommer ut och blir verksamma. Man säger också att kuratorer och psykologer på länets husläkarmottagningar utgör den kompetens som man kan ha, och vi vet ju att det är alldeles för lite kompetens, och vi vet också att det har försvunnit en hel del resurser i och med att Vårdval Stockholm och de dåliga ersättningsystemen just för psykosocial personal. Man ska intensifiera arbetet.

När det gäller rätten till medicinsk utredning så säger man: Nej, de här grupperna av patienter får inte tillgång till rekommenderade läkemedel i samma utsträckning som övriga grupper i befolkningen. De somatiska symtomen upptäcks senare. Det leder ju till att behandlingen blir sämre. Det är angeläget att vidta åtgärder, säger förvaltningen.

När det gäller hälsofrämjande vårdmiljöer – och det här är en otroligt viktig fråga i och med att vi nu kommer att flytta ut en stor del av de psykiatriska specialistmottagningarna från sjukhusen. Vi vet ännu inte i vilken omfattning detta kommer att ske, men att det kommer att ske har vi ju pratat om. Därför är det ju viktigt att vi inte bara tittar på de nuvarande slutenvårdsmottagningarna utan framför allt på de kommande.

Jag var till exempel själv i Karlstad tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänstemän och tillsammans med Birgitta och tittade på ett lysande exempel, nämligen Psykiatrins hus. Där bygger man vårdmiljöer på ett helt annat sätt än dem som vi har i dag. Det är faktiskt miljöer som är människovärdiga. Det kan man inte säga om alla miljöer inom psykiatrin i dag, tyvärr.

Slutligen vill jag beröra frågan om kompetensutveckling för personalen. Då säger svaret att när det gäller läkarna så är läget ganska bra, men när det gäller välutbildade specialist-sjuksköterskor inom psykiatrin så är läget betydligt sämre. Återigen finns det ett förbättringsområde som förvaltningen framhåller.

Allra sist vill jag beröra den viktiga frågan om samverkan med kommuner, stadsdelar och beroendevården och då nämner man Södertälje kommun och Norrtälje kommun. Det är två kommuner i vårt län som har god och fungerande samverkan. Framför allt har Södertäljemodellen framhållits i väldigt många olika sammanhang. Där har man inte enbart samverkan med gemensamma verksamheter, hemgårdarna där både psykiatrin och kommunen sitter tillsammans, dubbla chefer, och jobbar ihop. Det har varit en framgångsmodell. Man har också en mottagning för unga vuxna. Man har även ett gästhus, ett mellanvårdboende för att avlasta slutenvården. Så nämner man Norrtälje där det har utvecklats ett tiohundraprojekt och där samarbetet är bra.

Det är bara 5 procent av länets befolkning som har tillgång till detta. Det är nämligen i runda slängar Södertäljes och Norrtäljes befolkningars andel av länets befolkning. Övriga 95 procent har inte tillgång till någon fungerande samverkan. Därför ser jag fram emot ett svar, Birgitta, på hur du kan konstatera att motionen ska anses besvarad. Det borde ju i det här tiopunktsprogrammet finnas ett antal åtgärder, om man nu inte antar alla punkterna.

Jag vet att det pågår arbete på många håll, vilket förvaltningen beskriver, men det finns mycket kvar att göra. Det tror jag nog att du instämmer i. Jag undrar hur långt det ska gå och en motion ändå bara anses besvarad.

Anförande nr 185

Landstingsrådet Birgitta Rydberg (FP): Den här motionen innehåller många förslag som vi redan arbetar med. Det är ju inte så att det är helt nya förslag som vi aldrig hört talas om tidigare. Det brukar ju vara så att när vi redan arbetar med genomförande av förslag så brukar vi inte bifalla motioner. Alla de här förslagen är sådant som är på väg, och vi har hunnit genomföra dem i större eller mindre omfattning.

Jag har försökt att vara rätt så utförlig i mitt svar, men naturligtvis är det inte heltäckande för det är så många olika ämnen att jag skulle kunna skriva en hel bok om jag utförligt skulle besvara allt.

Vi lever ju i en brytningstid för psykiatrin då vi bland annat ställer mer krav på att det ska vara evidensbaserade metoder som man arbetar med i största möjliga utsträckning. Detta här är inte helt konfliktfritt. Vad är det som vi inte ska göra men som vi har gjort förut, och vad är det som vi ska göra mer av bland det som vi har börjat göra? Det är naturligtvis en viktig uppgift för verksamhetschefer att hela tiden föra in det som vi ser ger god effekt för våra patienter.

En annan del i brytningstiden är att mer uppmärksamma den somatiska ohälsan hos patienter som lider av psykisk sjuklighet, och i det fallet tror jag att vi kommer att få väldigt bra draghjälp av de riktlinjer som kommer från Socialstyrelsen i höst.

Det som har varit en väldigt stor fördel när det gäller att främja fysisk aktivitet är att vi har haft en psykiater som är en av projektledarna för Fysisk aktivitet på recept. Nu har vi faktiskt fått psykiatrin att inse att det här verkligen är något som är väldigt bra för många av deras patienter. Det finns evidens som bekräftar att fysisk aktivitet spelar roll.

Vi vet att eftersom en del patienter dessutom har metabola sjukdomar som mår bra av även fysisk aktivitet, så är det ju en på alla sätt en vinnande situation som psykiatrins personal kan tillämpa i större utsträckning.

Jag ser det också som en viktig uppgift för psykiatrin att lotsa patienter till primärvården när de behöver somatiska insatser av den natur som primärvården kan ge; ibland kan det faktiskt handla om specialiserad somatisk sjukvård.

Vi lever i en tid då det råder brist på KBT-terapeuter. Det är ju det som väldigt många patienter efterfrågar och söker. Det finns flera enheter där man har psykoterapi, jag vill särskilt nämna södra Stockholms psykiatri, som ju har en väldigt bra psykoterapienhet med olika typer av terapeuter.

Jag vill bemöta det du säger om att primärvårdens vårdval är så dåligt, att psykosociala resurser har försvunnit. Raymond, de psykosociala insatserna har ökat med 50 procent de här tre åren. Vi har gjort en väldigt kraftig insats, vi har tagit bort taken för det. Det är mer en fråga om hur mycket primärvårdens psykosociala insatser klarar av att ta hand om. Vi betalar för varje besök, det gjorde vi inte första gången.

Det vi nu funderar på är om man ska starta vårdval även för primärvårdens psykosociala insatser och få en första linjens psykiatri för barnpsykiatrin med kuratorer och med psykologer i primärvården så att det inte enbart är elevhälsan eller barnpsykiatrin som är alternativet. I det fallet tror jag att vi behöver tänka igenom det hela så att vi kan få något som kan vidga möjligheterna för yngre personer att snabbt få hjälp.

Det som jag tror kommer att vara en viktig framtidslösning för en del patienter som vill ha KBT är att utvidga Internetbehandlingen. Den är väl dokumenterad, den har ett länsuppdrag, den drivs från Huddinge sjukhus och fungerar väl för patienter med ångest, depressioner och social fobi och numera faktiskt också för IBS-patienter. Vi är på väg när det gäller åtstörningar. Detta kommer inte att passa alla, men det kommer att passa en del patienter och då öka tillgången för patienterna.

Om jag ska säga några ord om kompetensfrågorna så är det att vi just nu jobbar i Stockholms läns landsting med framför allt kompetensen hos personal som arbetar i slutenvården. Det är ju där vi vårdar de svårast sjuka patienterna, det är där som kompetensen framför allt behöver öka eftersom vi har lägre grad av långtidsutbildad personal. Då gäller det att kompetensutveckla de personer som i dag möter patienterna. Inte minst Bergen-modellen, som vi har haft i slutenvårdsprojektet, har ju visat sig ha väldigt goda effekter.

Du nämnde i ditt inlägg också att miljön spelar roll. Det vill jag verkligen understryka. Många av våra slutenvårdsenheter erbjuder inte några bra vårdmiljöer. Jag ser att vi kan göra något väldigt mycket bättre när vi nu ska fundera över framtidens sjukvård. Hur ska vi kunna hitta bra lösningar? Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 186

Ylva Norrk (V): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Tack, Miljöpartiet, för en väldigt bra motion. Det här är ett område som är väl värt att fortsätta diskutera. Jag sitter också i psykiatriberedningen, och jag vet att det pågår väldigt mycket, att psykiatrin i Stockholm har utvecklats och att det är väldigt många saker som händer. Birgitta säger att man skulle kunna skriva en hel bok som svar. Det är väl inte precis vad man ska göra, men jag tycker att man ska fortsätta diskussionen om hur vi ska utveckla ännu mer.

När jag läser svaret blir jag om inte förvånad så i alla fall lite frågande. En av de punkter som tas upp handlar ju om individ anpassad läkemedelsanvändning och systematisk utvärdering. I svaret säger man att när det gäller läkemedel, självskattningsskalor och behandlingsmetoder saknas dessvärre systematiska uppföljningar, och det är inte möjligt i dagsläget att svara på frågan om det sker en överförskrivning, men att det är viktigt att riktlinjer följs och så vidare. Det verkar lite svårt, om man inte har några uppföljningsmetoder, att få det hela att fungera. Därför undrar jag: Hur tänker man, när man inte har några uppföljningsmetoder?

Anförande nr 187

Landstingsrådet R y d b e r g (FP): Att vi inte har metoder beror på att vi inte har tillgång till patientens hela läkemedelslista, all förskrivning, utan vi kan på varje enhet bara se vad den enheten har förskrivit. Vi kommer att få det redskapet nationellt, så vi kommer att få det i Stockholm också, men vi har det inte i dag.

Anförande nr 188

Y l v a N o r k (V): Det låter bra, tycker jag.

Men i den andra frågan, om behandlingsmetoder, borde man kunna kräva lite mer evidens när det gäller uppföljningsmetoder.

Anförande nr 189

J o h a n S j ö l a n d e r (S): Herr ordförande! Jag tänker också, på den socialdemokratiska gruppens vägnar, yrka bifall till den här mycket bra motionen från Miljöpartiet, som dels är väldigt bra i sak, dels lyfter ett viktigt område för vårt landsting, nämligen psykiatrins utveckling. Vi tror oss i varje fall veta att den psykiatriska vården och den psykiska ohälsan är företeelser som kommer att öka i betydelse. Världshälsoorganisationen WHO pekar ut psykiatrin som en av de stora vårdgrenarna i framtiden, så det här är ett oerhört viktigt arbete också ur det perspektivet.

Jag tycker att besvarandet är ganska njuggt, för att uttrycka mig klart och tydligt. För att kunna tycka det behöver jag egentligen inte gå längre än till förvaltningens och landstingsstyrelsens yttrande för att hitta argument. Där står ju att mycket av det som motionären kräver ska åtgärdas är problem. Ylva nämnde alldeles nyss läkemedel och att självskattningsskala saknas. Jag citerar innantill: "Primärvården som första linjens psykiatri för barn och ungdomar är dock fortfarande ett problem." Det är "bara att konstatera att insatserna varierar mellan kommuner och stadsdelar." Det handlar då inte om vårt ansvarsområde utan om skolan. Det finns fler exempel – jag läser nu ur HSN- förvaltningens utlåtande: "Vården för gruppen unga vuxna behöver stärkas – – – Det kommer även att behövas fler platser för unga vuxna som insjuknar i psykos. – – – Det är angeläget att vidta åtgärder för att utjämna dessa skillnader" som handlar om psykiskt sjukas tillgång till somatiska läkemedel. "Det är angeläget att inför 2011 intensifiera arbetet med att nya medicinska metoder med evidensbaserad god effekt snabbt införs inom den psykiatriska vården."

På punkt efter punkt i utlåtandet stöder man alltså egentligen vad Miljöpartiet kräver och säger: Detta är viktiga problem som ni har pekat på, den inriktning ni föreslår är riktig för psykiatrin att gå. Då tycker jag att man kan bifalla motionen. Det blir mycket tydligare så. Då tar vi ställning här i fullmäktige, vi säger att detta är viktigt, det är en riktig verklighetsuppfattning, det är bra förslag på lösningar som man lägger. Låt oss bifalla detta och vara tydliga med att vi från den här salen vill se en utveckling av en hälsofrämjande psykiatri i den riktning som Miljöpartiet föreslår! Jag yrkar det.

Anförande nr 190

M a r i e Å k e s d o t t e r (MP): Jag vill börja med att yrka bifall till Miljöpartiets angelägna motion. Jag tackar också Johan Sjölander och Ylva Nork för deras inlägg och bifallande.

Man kan konstatera att det är nästan omöjligt att få en motion bifallen här i landstingsfullmäktige – det är nästan som om man slentrianmässigt besvarar motioner som lika gärna hade kunnat bifallas eller avslås. Jag vet inte riktigt om det handlar om att man inte vill bekänna färg, att man inte vill ge oppositionen ett erkännande eller att man inte vill erkänna att man helt enkelt inte vill göra det här – det är viktigt, men man vill inte prioritera det.

Miljöpartiets Raymond Wigg och Helene Öberg har lagt en väl genomarbetad motion med förslag om utveckling och förbättringar inom tio olika områden. Precis som tidigare talare sagt har ju förvaltningen givit ett bra och seriöst svar, som konstaterar att det finns stor förbättringspotential inom flera områden. Trots detta besvaras motionen, och då undrar man ju: Är Alliansen tillfreds med hur det fungerar inom psykiatrin, med tanke på det förebyggande arbetet och helhetssynen på människan? Jag undrar i så fall om länets invånare är lika nöjda som ni – jag skulle inte tro det!

Jag tänker inte stå här och upprepa allt som har sagts tidigare, men det är ju faktiskt så att ni inte bemöter förvaltningens svar.

Det handlar om att stärka och utveckla den hälsofrämjande psykiatrin. Ju tidigare insatser, desto större är vinsterna för den enskilde, anhöriga och landstinget. Om man till exempel tar barn och ungas psykiska hälsa, så konstaterar ni i Alliansen att elevhälsovården ser olika ut i kommunerna, och det är inte mycket att göra åt. Men man kan ju göra någonting åt det! Ni kan lyfta frågan till era partikollegor i regeringen, till exempel, om att tillsätta resurser så att man stärker på det sättet. Det har Miljöpartiet gjort i en motion. Ni kan faktiskt påverka era kollegor.

Likaså säger ni att det saknas resurser inom psykiatrin för unga, men det ska då ske inom ram, så man tillsätter inga nya resurser. Jag vet inte riktigt hur ni tänker kring det.

Bifall till motionen!

Anförande nr 191

Landstingsrådet Wigg (MP): Ordförande! Jag hade missat att man kan gå i replik i motionsdebatter, så jag borde kanske ha gjort det. Birgitta tar upp en fråga som vi har pratat om tidigare här i salen, om kortvariga behandlingsmetoder som KBT, som ofta är åtta till tolv gånger, kontra långa behandlingsmetoder. Jag tror faktiskt att det behövs både och. Det behövs inte bara kognitiv beteendeterapi, utan jag tror att det också behövs psykodynamiska behandlingsmetoder, som är mer långvariga. Allt passar inte för alla människor, som du själv var inne på. Det är väldigt bra att utveckla e-psykiatrin, men inte heller den passar alla. Det behövs en mångfald av metoder, och självklart ska de vara evidensbaserade – jag tror att vi är eniga om det.

Det som jag skulle vilja få ett svar på, som jag känner att varken förvaltningens utlåtande eller ditt svar, Birgitta, går in på är den sista punkten, nämligen den om samverkan med kommunerna. Man lyfter fram Södertälje återigen. Nu har jag varit politiker i landstinget sedan 2004, och jag kommer från Södertälje, så jag känner väl till den modellen. Den lyfts ofta fram inte bara i Stockholm utan även nationellt och kanske internationellt som ett bra exempel. Ändå är det ett gemensamt problem som vi har: Varför kommer vi inte fram till en modell? Den behöver inte vara likadan som i Södertälje – alla kommuner har ju sin egen särart. Men varför är Södertälje den enda kommun där vi har en fungerande samverkan inom psykiatrin, där vi har metoder för att möta unga vuxnas ohälsa, där vi jobbar ganska framgångsrikt med att ha en samverkan mellan landstinget, kommunen och elevhälsan och där vi har modeller för en blandning av öppenvård, mellanvård och slutenvård?

Det här ser jag som en oerhört viktig utvecklingspotential. Annars är det ju så att 95 procent av länets befolkning inte har en fungerande samverkan, vilket drabbar patienter, anhöriga och även naturligtvis hälso- och sjukvården.

Återigen kommer jag tillbaka till ekonomin. Det här är inte en hållbar psykiatri, det är inte ett hållbart sätt att arbeta – på alla möjliga plan. Därför måste vi hitta metoder för att få en bra samverkan med alla länets kommuner. Om du kan fördjupa den biten så skulle det vara intressant att höra vad ni tänker.

För övrigt tycker jag självfallet att motionen borde bli bifallen, vilket jag också yrkar – jag glömde det förra gången.

Anförande nr 192

Landstingsrådet Rydberg (FP): Vi har många olika spår där vi jobbar med förändring av psykiatrin inom vårt landsting. Det ingår i vårdavtalen, och det finns indikatorer för att följa upp detta.

När det gäller samverkan beror mycket av problemen på kulturkrockar och olika nivåer, var man får fatta ekonomiska beslut. Chefsnivåer kan skilja mellan kommun och landsting.

Vi har haft ett ersättningssystem som har främjat en del förändringar i psykiatrin, och vi har faktiskt åstadkommit en del med det, men det kommer att ske förändringar nästa år. Vi har i psykiatriberedningen haft uppe inriktningen på nästa års ersättningssystem. För att främja samverkan mera vill vi betala en särskild ersättning när det är samverkansmöten. Vi tror att det kan få enheterna att se att det också är en pinne som genererar en intäkt, inte bara när man har patienten på mottagning.

Nu är det ju så att i storstad är det alltid svårare med samverkan, för att människor byter jobb, flyttar och är rörliga på ett annat sätt än i mindre orter. Vi kan i vårt län se att samverkan är som bäst i yttre delar av länet, där det är stabilare, och att det är svårare i områden där människor flyttar ut och in i bostäder och personal byter jobb. Det hindrar inte att det här är en viktig fråga att fortsätta jobba med.

Vi måste ändå utgå från vad patienten behöver, och det finns ju tydliga regelverk från Socialstyrelsen om gemensam vårdplanering när patienter lämnar slutenvård – men många patienter kommer inte ens in i slutenvård. Vi har också en hel del utvecklingsarbete kring olika mellanvårdsformer. Det kan vara allt ifrån det som är mer eller mindre dagvård eller väldigt täta hembesök, där kommunen driver boende och mobilt team gör återkommande hembesök på fasta tider i gruppboende. Vi befinner oss i ett förändringsskede. Det ser väldigt olika ut i olika kommuner, hur man utvecklar den lokala samverkan.

Jag tror att vi helt klart kan få större effekter om vi också visar i ersättningssystem och uppföljning att vi vill få de här förändringarna, men jag tror aldrig vi kommer att hitta den perfekta modellen i en storstad. Naturligtvis ska ambitionen vara att nå det perfekta.

§ 147 Motion 2010:12 av Anna Kettner (S) om stöd och behandling för barn och vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (förslag 69)

Anförande nr 193

Anna Kettner (S): Kära tappra delar av landstingsfullmäktige som avstår från att gå och äta än så länge, och kära lyssnare som lyssnar på annat håll! I morse när jag skulle gå hit tänkte jag: Ännu ett landstingsfullmäktige! Ännu en ADHD-motion! Jag känner mig ibland som Cato den äldre, ni vet, som avslutade alla anföranden med orden: "För övrigt anser jag att Kartago bör förstöras!" Så småningom hände det faktiskt, även om jag tycker att just den ambitionen var rätt dålig.

Själv kommer jag in på en och samma sak vid många tillfällen, det vet ni: att stöd och behandling till barn med ADHD och andra neuropsykiatriska funktionshinder bör samordnas lokalt och att landsting och kommun bör samverka så att barnen och deras familjer behöver mötas av så få olika handläggare som möjligt, på så få ställen som möjligt.

Alla gånger hittills har motionerna besvarats med samma motivering: Problemet är verkligt, men på väg att lösas. Allt som behöver tänkas och beslutas är redan gjort.

Låt mig först säga att om det vore så, skulle jag tacksamt dra mig tillbaks och inte krångla mer. Men tyvärr är resultatet än så länge ganska nedslående. Låt mig använda exempel ur valda motionssvar för att visa vad som bekymrar mig. Förslagen i två motioner jag har lagt, nu och för tio år sedan, innebar båda att pröva olika modeller för att konkret samla stöd och behandling runt barnen och deras familjer, som center eller familjemottagningar för några år sedan eller på det sätt som beskrivs i den här motionen.

Naturligtvis måste man vara ödmjuk – kanske är det själva de konkreta förslagen och modellerna jag har tänkt mig som är fel. Till exempel skrev Birgitta, det ansvariga landstingsrådet, under förra mandatperioden om det nya vårdprogrammet som skulle publiceras. Ur svar på motionen 2009: ”Det kommande vårdprogrammet bör kunna fylla samma funktion som motionärens förslag om att inrätta familjemottagningar. De situationer som motionären beskriver i motionen beaktas i det nya vårdprogrammet” – som nu gäller, vill jag tillägga.

Men hur är det då? Finns det fog att påstå att det som är motionens sakliga innehåll kan anses som i det närmaste löst? ”Beställarna i landstingens sjukvårdsområden och kommunerna utvecklar fortlöpande samarbetet. Därigenom skapas förutsättningar för att tillmötesgå motionärens förslag att pröva olika uppbyggnadsmodeller för stöd och behandling som utgår från behoven från barnet och dess familj.” Så svarades det på motionen 2001 av det då ansvariga landstingsrådet Stig Nyman. Det är ju bra – men vad har hänt tio år senare enligt den nuvarande borgerliga majoriteten? Den gemensamma presidiegruppen mellan hälso- och sjukvårdsnämndens presidium och Kommunförbundet Stockholms läns vård- och omsorgsberedning har i februari 2011 beslutat att ge förvaltningen och KSL:s kansli i uppdrag att ta fram *förslag* till överenskommelser, avtal om riktlinjer och rutiner. Det betyder alltså att trots att vi är eniga om att detta är ett stort och verkligt problem, så har vi på tio år inte kommit fram till ett avtal om hur den här nödvändiga samordningen ska ske!

Tio år har gått. På dessa tio år har 1 250 barn med ADHD, alltså en årskull, gått från sexårsverksamhet till årskurs ett i gymnasiet. Dessvärre upprepas mönstret när det gäller alla att-satserna. Alla plogar på, alla gör det de ska – men för de här barnen och deras familjer fortsätter, år efter år, en lidandes gång med evigt bollande, oändliga möten där alla lämnar över ansvaret till någon annan eller konstaterar att reglerna är fel. Alla vill väl, men väldigt lite händer. Vi sitter en stund i Landstingssalen, några stycken av oss, och ser bekymrade ut. Men under tiden utanför väggarna, alldeles här i närheten, går barn sönder – dag efter dag.

Den betydande samsjuklighet vi ser mellan ADHD och aspergersyndrom är till exempel troligen i väldigt hög grad ett resultat av den svåra vardag barn med dessa diagnoser lever med varenda dag – för att vi har låtit det vara så, för att vi har bestämt hur reglerna ska se ut och att de inte ska utgå från barnens behov!

Låt mig bara ta ett enda exempel bland alla otydliga formuleringar i dagens svar. Vad betyder det när ni skriver om samordningen: ”Detta innebär att barn med neuropsykiatrisk diagnos *kan* erbjudas en kontaktperson med befogenhet att handlägga stöd från både kommun och landsting.”? Betyder det ”kan” som i ”kommer oftast att”, eller ”kommer alltid att”, eller betyder det ”kan” som i ”kan i undantagsfall, individuellt, eventuellt, om de har tur”? Vad betyder det? Vilken sorts handläggning? Betyder det att alla barn faktiskt kommer att erbjudas möjligheten att få en handläggare som bestämmer om allt stöd de ska ha?

Anförande nr 194

V i v i a n n e G u n n a r s s o n (MP): Det är bra och viktigt, Anna Kettner, att du agerar blåslampa för de här barnen. Det är jätteviktigt att vi kommer till ett avslut kring hur vi ska hantera de bitar som du tar upp i din motion. Jag förstår verkligen din frustration efter de här tio åren. Det finns andra sjukdomar som jag har varit med om att diskutera här som också har haft – eller kanske fortfarande har – den här problematiken. Ett av problemen är väl att det saknas viss sjukvård, bland annat saknas det neuropsykiatrer i vården.

Vi hoppas ändå att landstinget och du har kommit så långt att vi nu vill avvakta Kommunförbundet Stockholms läns agerande för att se om det inte den här gången kan bli så att det blir ett avslut som kan gynna de här barnen på ett bra sätt när det gäller att få en sådan kontaktperson.

Det är också så att vi vill välja att bifalla din att-sats 2, som lyder: att utifrån det regionala vårdprogrammet göra en översyn i syfte att minska risken för fragmentering i stödet till barn och unga med NPF-diagnos. Det är ju viktigt att just den biten blir omhändertagen väldigt snabbt och att man inte nu segdrar igen och igen. Jag ber därför att få ställa den att-satsen under särskild proposition i omröstningen sedan.

När det så gäller hjälpmedelsförskrivningarna kan jag också ha förståelse för din frustration och dina synpunkter, men jag tycker ändå att svaret från landstingsstyrelsen ger ett visst hopp om att det ska kunna bli bättre. Det går för sakta, det kan jag hålla med dig om, men kanske ändå att den här motionen och den debatt som vi för här i kväll kan göra att det blir lite mera fart på inriktningen av de här bitarna.

Vi vill alltså bifalla att-sats 2 i Anna Kettners motion.

Anförande nr 195

Landstingsrådet R y d b e r g (FP): Ja, det här är en motion som lyfter en problematik där vi på intet sätt är i mål med att uppfylla det vårdprogram som vi har antagit. Av Annas inlägg kan man möjligen tro att ingenting har hänt, men det som faktiskt har hänt är att vi allt tidigare upptäcker allt fler barn som har den här problematiken. Vi möter i vården allt fler av deras föräldrar, så man kan reda ut vari svårigheterna består. Vissa av dem behöver också fortsatt stöd och behandling. Habiliteringen har utökats.

Men visst, behoven är stora, och behoven finns även utanför sjukvården – inom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, där kompetensen är bristfällig i förhållande till vad sjukvården ännu så länge har lärt sig om de här funktionshindren.

Kunskapen har ändå ökat och ökar för varje år inom det här området, och det är väl ändå ett hopp i att man förstår vad det handlar om och förstår att det finns någonting att göra. Att vi har brist på personal som har rätt kompetens är ett bekymmer som framför allt sjukvården drabbas av, genom att vi inte tillräckligt har kunnat möta det växande behovet av utredningar. Ändå har vi ju kraftigt utökat antalet utredningar varje år, vi har utökat behandlingsinsatser – men vi är inte i takt med de allt fler som faktiskt har de här problemen och behöver hjälpen.

Vi har lyft den här frågan i vård- och omsorgsberedningen i kommunförbundet i länet. Det här är ju inte en fråga enbart för sjukvården. Väldigt mycket handlar det om att få övriga delar av vardagslivet att fungera, och faktiskt också skolsituationen. Om vi kommer närmare i samband med det uppdrag som lämnades i februari är för tidigt att säga, men vi har ändå från landstingets sida lyft behovet av en sådan coach-funktion. I den gamla BUS-policyn finns det möjlighet – som kommuner och landsting har varit eniga om – att erhålla en kontaktperson om man har en sammansatt problematik. När man nu håller på med en revidering – som är försenad, alldeles för mycket försenad i mitt tycke – så vet vi inte om man kommer att kunna hitta några tydliga besked om vad landstinget ska göra och vad kommunen ska göra, och hur man ska kunna se det ur familjens perspektiv så att det fungerar bra.

Jag känner ändå att den viktiga del vi håller på med är att förverkliga det som står i det vårdprogram som vi har antagit. Det är en kraftig ambitionshöjning, en ambitionshöjning som det kommer att ta flera år att genomföra, det är ingenting där man bara knäpper med fingrarna och så har vi det klart året därpå. Om det bara handlade om pengar, ja då vore det enkelt! Tyvärr är det inte riktigt så enkelt.

Jag tror att vi alla ska vara lite ödmjuka och inse att vi alla behöver jobba mycket med det här, för det är många personer ute i samhället som har den här problematiken, och för en del av dem riskerar det att gå väldigt snett om vi inte ger adekvat stöd tillräckligt tidigt.

Med det yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 196

J u a n C a r l o s C e b r i a n (S): Ordförande, fullmäktige! När jag läser motionen och hör debatten här, tänker jag på en tjej som jag nu inte har träffat på några veckor – det har ju varit sommar och så vidare. Låt oss säga att hon heter Eva, fast hon heter något annat. Hon har det som man kallar neuropsykiatriska funktionshinder och lite andra hinder. Hon bor i en gruppbostad med lite speciell hjälp. När jag tänker efter har hon ett ganska stort kylskåp, ni vet där man sätter lappar om tandläkaren den 15:e – men på hela hennes kylskåpsdörr finns det andra saker: foto på en logoped, foto på en undersköterska, foto på en lärare, foto på den ena och den andra. Alla är personer som hon har kontakt med, vissa varje dag, andra varje vecka, vissa varje månad. En gång räknade jag dem: 37 personer fanns i hennes närhet för att kunna hjälpa henne. 37 personer!

Då är jag glad att Anna har skrivit en sådan motion. För mig är framför allt den första attsatsen naturlig. För en person som har en så svår funktionsnedsättning som det här är, och som kräver så mycket kunskap och kompetens av många människor, tror jag det skulle vara naturligt för oss alla att ha en enda kontaktperson som samordnar allt detta.

Har det hänt så lite på sista tiden? Min svärmor dog för elva år sedan och var väldigt gammal när hon dog, men fyra fem år innan hon flyttade till ett äldreboende frågade jag om vi kunde räkna hur många personer hon fick hjälp av, hemtjänst och andra. Det var också 36 eller 37 olika personer under ett år.

Med 37 personer inblandade i Evas värld är det klart att det behövs en samordning! Jag skulle vara väldigt glad om, om nu inte hela motionen bifölls så framför allt den första attsatsen. Tack, Anna, för att du har skrivit den här motionen!

Anförande nr 197

A n n a K e t t n e r (S): Jag är ledsen om jag är känslomässig och ger folk dåligt samvete, men jag måste få säga att jag nästan får ångest av era inlägg! Det känns som att ni inte alls vet vad det handlar om.

Det är så här. Vi kan skylla på att kommunerna eller den eller den inte gör tillräckligt, men om vi i landstinget bara gjorde det vi kan – och det behövs inga neuropsykiatrer eller andra. Ta till exempel den tredje attsatsen, som ännu ingen har talat om, som handlar om kognitiva hjälpmedel. Även om vi lyckas få fram människor som formellt kan skriva under blanketterna – och det är förstås ett jättebra första steg – så hjälper ju inte det, om det är som det fortfarande är i dag och som ingen verkar vilja ta ansvar för att ändra på, nämligen att de som är i kontakt med barnen kan ingenting om hjälpmedel. Föräldrarna kan ju inte kunna allt själva, utan de måste komma med förslag om hjälpmedel, som sedan någon annan kan skriva under blanketten för. Så kommer det i praktiken att bli, det kommer knappast att finnas arbetsterapeuter på varje BUP och varje BUM. Det måste därför finnas en genuin kunskap bland läkare och psykologer. Det är det ena. Det går ganska fort att göra.

Men i dag skulle inte ens det hjälpa, för det finns i stort sett inga hjälpmedel på vår lista som skulle hjälpa de här personerna! Vi har en helt korskad regelbok i det här fallet. Vi har en massa hjälpmedel som går att använda i värsta fall om man är NPF, som är väldigt dyra och som är utvecklade för andra funktionshinder, medan saker som till exempel smart phones, allra helst sådana som inte har en massa olika inställningar, kan man inte få. Alla uttryckningar för barn som kommer bort skulle kunna försvinna, till en enorm samhällsbesparing, om vi gick med på att ge de här barnen en smart phone med fast abonnemang, så att man kan använda GPS. I stället får varje sådan här unge, om de är tillräckligt vilsna, en lös GPS, en lös timstock, en lös Handiphone – till en kostnad av 50 000–60 000 kronor, i stället för att ha en grej att hålla ordning på. De Handiphones vi ger de här barnen kan inte säkerhetskopieras i hemmet, vilket innebär att när man tappar bort den – vilket ju är ett av grundproblemen för människor med ADHD eller asperger – är all information försvunnen.

Alltså, det finns sådana här enkla saker vi skulle kunna göra, och som jag har försökt prata om ganska länge, som inte kräver massiva utbildningsinsatser och som inte kostar en massa pengar – men som det verkar som om det inte finns kompetens att förstå. Det bekymrar mig, när vi alla säger att det här är så viktigt.

Ledsen att jag blir så arg, men det här är verkligen förskräckligt!

§ 148 Motion 2008:36 av Gizela Sladić och Ingela Nylund Watz (S) om att göra Stockholmsregionen till en filmregion (förslag 70)

Anförande nr 198

Gizela Sladić (S): Ordförande, fullmäktige! Motionen skrevs i en tid då Filmpoolen Stockholm–Mälardalen, numera Filmregion Stockholm–Mälardalen, precis hade startat utan landstinget. I dag finns det en kraftfull filmregion, men det är inte tack vare landstingets engagemang.

För oss socialdemokrater är det viktigt att Stockholms läns landsting behåller sin roll som neutral part gentemot länets övriga aktörer – neutral i betydelsen att stå fri från särintressen av ekonomisk art eller instrument som begränsar uppdraget. Vi anser att Stockholms läns landsting måste kunna samarbeta med samtliga strategiska aktörer inom filmområdet för regionens bästa.

Det är också viktigt att Stockholms läns landsting är ett centrum med närhet till filmbranschen, då samverkan, utveckling och utbyte för att hålla ihop filmverksamhet för barn och unga upp till professionell filmverksamhet i samverkan med länets kommuner och filmregionen utvecklar en strategi på filmområdet i vår region.

Filmverksamheten har vuxit av att sättas in i ett större sammanhang, där film och medier får ett bredare perspektiv både som kultur och näring. Vi vill att Stockholms läns landsting ska ta på sig rollen som regional aktör och samordnare för filmfrågor.

Motionen beskriver även att landstinget har en viktig roll i arbetet med att göra Stockholmsregionen till en filmregion och att Stockholms läns landsting bör vara en mer aktiv aktör i regionens utveckling, kunskapsutveckling och stärka nätverk i regionen samt stödja strategisk utveckling inom filmområdet.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 199

Landstingsrådet Starbrink (FP): Ordförande, fullmäktige! Tack, Gizela, för din motion. Gör Stockholmsregionen till en filmregion, föreslår motionärerna. Jag vill svara: Stockholm *är* en filmregion – eller snarare: Stockholm *har blivit* en stark region för filmen igen, precis som Gizela beskrev det. I dag ser vi allt fler filminspelningar här i huvudstadsregionen, där förstås Hollywoodversionen av Millennium intar en särställning i kraft av sin storlek, och sin internationella lyskraft – det är fantastiskt. Men även filmskapande i betydligt mindre format sker också i vår region, med full kraft nu.

Det finns förstås mycket som kan utvecklas. Motionären lyfter fram det stora filmintresse som finns och belyser hur utvecklingen har varit under några tidigare år.

Stockholms läns landsting ska ha och har redan i dag en viktig roll i att stärka och utveckla filmskapandet i regionen. Det kan vi vara helt överens om.

När det kommer till motionärens konkreta förslag och yrkande, handlar det om någonting helt annat. Då vill man avsätta medel till den filmregion som nu redan finns och är etablerad – jag förstår på ditt inlägg att alla inser att den frågan är lite passé, frågan är nu: Vad gör vi i dag?

Vårt landsting bidrar inte till Filmregion Stockholm–Mälardalen, för vi vill inte stödja produktion av kommersiell långfilm för vuxna. Men vi stödjer en hel del andra insatser, till exempel filmkommissionärens viktiga arbete, och vi samarbetar på många olika sätt med Filmregionen för att sätta fart på filmproduktionen i Stockholm. Det gör vi genom kulturnämndens arbete med Film Stockholm.

Vi driver, också genom Film Stockholm, Filmbasen med 1 500 unga filmare knutna till verksamheter. Våldigt roligt att notera är att flera av filmerna som skapats här hos oss i vår region får utmärkelser vid nationella och internationella festivaler. För den här kategorin är det ju ofta det man mäter sin framgång i, hur väl man lyckas på festivaler.

I juni i år slöt Film Stockholm och Filmbasen ett avtal med tre privata teknikbolag, som tillsammans sponsrar Filmbasens unga filmare med teknik, som ju är en kostsam del av filmproduktionen för den unga, oetablerade konstnären på väg till sitt konstnärliga genombrott. 1,3 miljoner per år räknar man med att det är värt. Landstinget ger också stöd till Internationella filmfestivalen och till Junior. Vi försöker underlätta för filmare på olika sätt att kunna verka här genom att minimera krånglet. Ni kanske kommer ihåg diskussionen i våras, när vi sade: Välkomna, spela gärna in film i landstingets lokaler – det bjuder vi på! Det kan man ju om man vill se som en ganska kraftig subvention för filmproduktioner. Landstinget arbetar också med talangprogram och produktionsstöd till unga filmare, som inte är de kommersiella jätteproduktionerna.

Men vad ska vi då göra framöver? Det är väl det som Gizela vill att vi tar fasta på. Det väntar nu en intressant diskussion, tror jag, i kulturnämnden och kanske också i den här församlingen, om hur vi bäst kan fortsätta den positiva utvecklingen för filmen i Stockholmsregionen. Utgångspunkten är förstås det vi har sagt i budgeten, att vi ser att filmen är i stark utveckling och en del av den kreativa näring som växer och frodas här hos oss, så vi behöver utveckla det vidare.

Konkret kan man tänka sig olika vägar. En intressant utredning håller jag här i min hand. Den tillkännagavs alldeles nyligen, för bara någon vecka sedan. Det är en intressant utredning, beställd av kulturnämnden i samarbete med den filmregion vi talade om tidigare. Den belyser vad vi skulle kunna göra för att ge barnfilmen en chans att växa och utvecklas. Det kan vara ett sådant område. Det finns också många andra saker vi skulle kunna närma oss. Det är nämligen så att det är stor kreativitet i filmsektorn just nu, och det finns goda möjligheter för kulturnämnden att vara med och puffa utvecklingen för filmen i rätt riktning.

Ordförande! Med detta vill jag yrka bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 200

T o m a s M e l i n (MP): Ordförande, fullmäktige! Socialdemokraterna lyfter i sin motion en intressant fråga, om hur Stockholm ska utvecklas som filmregion. Det är, som många av er känner till, också en fråga som Miljöpartiet har drivit tidigare. Därför är vi också besvikna över att landstingsmajoriteten väljer att främst hänvisa till att filmare kan få hjälp att filma i landstingets lokaler. Det är i och för sig positivt, men det är knappast avgörande för att locka fler filmare till vårt län och den synlighet och de jobbtillfällen som kommer med det.

Däremot vill jag passa på att instämna med majoriteten att det är en farlig väg att vandra att plöja ned landstingets pengar på filmprojekt som faktiskt borde bära sig själva. Det kan inte vara Stockholms läns landstings uppgift att se till att kommersiella filmprojekt går med vinst. Vi kan också instämna i att stödet till unga filmare mycket väl kan vara viktigare för filmkonsten än stödet till redan fullfjädrade kommersiella filmer.

Därmed inte sagt att det inte finns saker att göra. Landstinget borde exempelvis se över möjligheterna att stödja unga filmare längre upp i åldrarna, så att fler kan gå hela vägen från filmintresserade talanger till att faktiskt bli framgångsrika filmare som står på egna ben.

Stockholm som filmregion är som sagt ett område som Miljöpartiet ser har en stor utvecklingspotential, och vi får säkert anledning att återkomma till det i en egen motion.

Anförande nr 201

R i c k a r d W e s s m a n (M): Ärade fullmäktigeledamöter! Det är lätt att känna sympati för motionärens motion, måste jag säga. Filmen i Sverige och i Stockholm är ändå i stort behov av hjälp, det märker den som går på en svensk biograf nu för tiden.

Men problemet är inte ett regionalt problem i första hand utan ett statligt. Det statliga Filminstitutet har i stort sett ansvaret för den svenska filmpolitiken, och där har kanske filmavtalet en central roll. Det är under omförhandling nu, och vi får väl hoppas att det påverkar filmstödet i Sverige så att det blir mer ett stöd för kvalitet, konstnärlig höjd och kanske inte lika mycket ett stöd för breda, manliga regissörer som det har varit.

Jag tror att en förklaring till att de regionala produktionscentra har uppstått är detta statliga vakuum som vi lever i nu. Film i Väst nämner motionären som ett exempel, men det finns även Filmpool Nord och ett annat produktionscenter i Skåne. Det är lätt att bländas av de festivalframgångar och de tiotaggare till regissörer som har kommit till exempelvis Trollhättan, men mycket beror det på att man liksom i älgjakten har satt upp saltstenar i skogen för att locka till sig tiotaggare. De här stora påsarna med pengar har dragit till sig de stora regissörerna. Film i Väst, till exempel, har intäkter som till största utsträckning kommer från regionen. Man får intäkter från samproduktion på 14 miljoner, 2 miljoner kommer från staten och 70 miljoner kommer från regionens invånare.

Det är nog en farlig väg som motionären föreslår, att försöka inrätta ett sådant produktionscenter med den inriktningen i Stockholm. Vi har ett bra produktionscenter, och jag håller med Anna om att vi har en bra politik här i landstinget som har begränsat sig till att stödja den lokala filmen, ungdomsfilm och unga filmare. Att följa de andra produktionscentra är att ge sig in på obegränsade marknader och global distribution – det är en svår ekonomi att sätta skattebetalarnas pengar på spel i.

Jag tycker att landstinget ska läsa den rapport som Anna höll upp med stort intresse, därför att den har just den begränsning som vi stödjer, att fokusera på barn och unga. Men vi ska inte följa de regionala produktionscentra som har verkat i övriga delar av landet, därför att de har kostat alldeles för mycket pengar. Därmed yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 202

H å k a n J ö r n e h e d (V): Ordförande! Jag tänkte egentligen bara säga att jag yrkar bifall till motionen, men när jag nu hör Rickard kan jag inte låta bli att säga att jag tycker precis tvärtom. Pengarna för att göra film genererar ju en väldig tillväxt. Det är inte bara den färdiga filmen, utan någon ska också bygga dekor, någon ska laga mat och så vidare – hela Trollhättan lever ju på detta. En filminspelning är en stor apparat!

Egentligen tänkte jag inte heller gå in på produktionsfrågan, men jag kan inte låta bli när Anna nämner den Millenniumfilm som har spelats in. Ja, men det mesta av interiörscenerna har ju gjorts i Hollywood, för det finns inte så stora studior här.

Jag såg att ni i Alliansen hade ett förslag till yttrande i regionplanenämnden, där ni nämner den svenska filmen om Millenniumtrilogin. Ja, exteriörscenerna är inspelade i Stockholm, men exteriörscenerna är inspelade just i Trollhättan. Här finns inte sådana studior.

Det handlar om hur man stödjer filmproduktion i den här regionen, och då är det väl rätt bra att, som kulturnämnden säger, kunna stimulera barnfilm i regionen. Just i veckan kom det fram att det görs väldigt få barnfilmer numera i Sverige.

Bifall till motionen!

Anförande nr 203

R i c k a r d W e s s m a n (M): Håkan, det är sant som du säger att en hel del av det här genererar merintäkter, men när man studerar undersökningar som har gjorts på det här området ser man att det inte blir några konkreta samhällsekonomiska vinster, utan det motiveras på andra grunder.

Filmproduktion är – eller har hittills varit – en väldigt dyr verksamhet och en dyr uttrycksform. Det kan hända att det kommer att ändras i och med teknikens landvinningar, och framför allt kan distributionen bli mycket billigare nu, med Internet. Jag tror att vi ska vara försiktiga med att hoppas för mycket på den samhällsekonomiska vinsten.

Anförande nr 204

H å k a n J ö r n e h e d (V): Jag tror inte att politiker i Trollhättan håller med dig om den analysen.

I somras hade jag möjlighet att vara i Hollywood, och jag såg faktiskt filmstudion där man hade gjort interiörerna till Millenniumfilmen – det är därför jag vet att det var så.

Men det går inte att jämföra med Hollywood. Tänk bara på Universal Studios, som har blivit en hel nöjespark, helt uppbyggd kring film! Filmindustrin är i en enorm tillväxt, om man väljer att se det på det sättet.

Anförande nr 205

G i z e l a S l a d i c (S): Jag ska påpeka en gång till att Socialdemokraterna inte har sagt att vi ska lägga pengar i produktion och ta beslut vilka filmer som ska spelas in. Vi vill att Stockholms län ska vara en aktiv del.

Det är också viktigt att påpeka att Stockholm Film Commissions verksamhet, som man hela tiden hänvisar till, i själva verket är ett dotterbolag, ägt och kontrollerat av Filmregion Stockholm–Mälardalen AB. Alltså bör landstinget ha allt intresse att även sitta med vid sammanträdesbordet där beslut fattas kring de ekonomiska medel man tillskjuter. Landstinget bör även ha ett intresse generellt, inte bara via kulturnämnden, att värna utvecklingen av den branschen. Det som vi gärna vill göra är att teckna ett medlemskap, så att vi sitter med vid bordet.

Sist men inte minst: Utvecklingsdelen kommer under de kommande åren att få mer kraft, då Filmregion Stockholm–Mälardalen nu till med partner finansierar investeringar med privata medel och deras tidigare framgångar genom rättighetsinnehav. Detta gör att Filmregion Stockholm–Mälardalen nu kommer att kunna frigöra mer av sina medlemsavgifter till att jobba med utveckling inom ramen för detta har Filmregionen föreslagit landstinget att bidra till och ingå i den utredning Anna visade, så vi har en underbar utredning som handlar om barnfilmsproduktionen. Filmregion Stockholm–Mälardalen ska även se över utvecklingen av studier såväl på KI-nivå som på gymnasie- och högskolenivå.

Bifall till motionen!

Anförande nr 206

L andstingsrådet S t a r b r i n k (FP): Ordförande, fullmäktige, nu känner jag att frågan hettade till lite!

Först Tomas: För unga filmare är steget till ett möjligt professionellt filmskapande stort, precis som du tar upp. Där finns det säkert en hel del vi skulle kunna göra. Låt oss titta på det i kulturnämnden, som en del i ett helt grepp som vi ska ta kring filmen här under hösten och vintern.

Håkan ger sig in i filmdebatten och bekymrar sig över att Hollywood spelar in film i Hollywood. Det är inget konstigt med det – det har nog aldrig föresvävat dem att bygga upp en filial i Stockholm, tror jag. Däremot är det väldigt roligt att de kommer hit för att göra exteriörinspelningar här. Det har också genererat stora summor pengar till Stockholmsregionen, det ser vi i mätningar av arbetstillfällen, konsumtion och så – väldigt bra.

Stockholmsregionen och Mälardalen har varit framgångsrika utan Stockholms läns landsting. Man lyckas nu locka riskkapital från det privata näringslivet – från investerare, helt enkelt – som satsas i film, och det är ju jättebra. Man varför vill du, Håkan, att också Stockholms läns skattebetalare ska bli riskkapitalister i filmbranschen?

Jag säger nej till skattepengar till Hollywoods filmer och annan kommersiell vuxenfilm. Låt oss satsa våra resurser på det som är kärnan i vår kulturpolitik, alltså barn och unga och framtiden för unga konstnärer som hjälps att ta klivet in i en bana som kan bli ett stort konstnärskap för framtiden.

Anförande nr 207

Håkan Jörnehed (V): Nej, Anna, jag sade inte att det var ett bekymmer att Hollywood spelar in filmer i Hollywood. Det gör de nog bra. Bekymret var att det inte finns så stora studior att stora Hollywoodproduktioner när de kommer hit för att filma Stockholms exteriörer också kan spela in sina interiörscener här. I ert uttalande i Region- och trafikplanenämnden sade ni att ni var så stolta över att man hade gjort den svenska versionen av Millenniumfilmerna i Stockholm, men interiörscenerna spelades in i Trollhättan, för det finns inte studior här som har tillräcklig kapacitet. Det var detta jag sade.

Anförande nr 208

Landstingsrådet Starbrink (FP): Då måste jag fråga dig, Håkan: Tycker du att Stockholms läns landsting ska investera i studior för den svenska filmindustrin? Det är i så fall ett nytt, spännande uppdrag som i skulle kunna åta oss, men det ligger knappast i linje med vårt huvuduppdrag här i landstinget.

Anförande nr 209

Håkan Jörnehed (V): Nej, jag menar inte att Stockholms läns landsting ska investera i filmstudior, men vi ska stimulera filmproduktion och möjliggöra att man spelar in stora filmproduktioner i Stockholm.

I ett annat inlägg har du sagt att du tycker att det är tråkigt att man inte kan se Stockholm på film längre. Du sade något liknande i budgetdebatten. Det är ju så att Stockholmsfilmer spelas in i Trollhättan eller Skåne. Det är där man har satsat och lyckats bygga upp den här förmågan. Vi lyckas inte med det i Stockholm. Stockholms läns landsting väljer att kliva ur, men vissa kommuner i den här regionen väljer som tur är att vara med. Därför yrkar jag återigen bifall till den här motionen, som jag tycker är strålande.

Anförande nr 210

Landstingsrådet Starbrink (FP): Håkan! Då är det dags att vakna nu. Det har hänt oerhört mycket på filmsidan i regionen på senare år. Nu spelas det återigen in filmer i Stockholm, inte bara i Trollhättan. Ett tag bussade man skådespelarna till andra platser, men nu spelas det in film i Stockholm igen, och det är toppen.

Jag tycker att filmregionen gör ett utmärkt arbete, men jag kan inte se vår roll i detta. Jag kan inte förstå ditt vurmande för att stoppa in riskkapital i form av skattemedel i produktion av kommersiell vuxenfilm. Det är för mig obegripligt!

Anförande nr 211

Gizela Sladic (S): Det är inte någon av oss som vill stoppa riskkapital i kommersiell vuxenfilm. Det vi vill är att Stockholms läns landsting blir samordnare, en av aktörerna och en del av den utvecklingen.

Anförande nr 212

Lukas Forslund (C): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är lite provocerande att som Håkan Jörnehed hävda att vi ska ta skattemedel för att skapa stora studior som ska konkurrera med Hollywood. Vad är problemet med att inomhusscener görs på annan ort än i Stockholm? Ska vi gå in med skattemedel och finansiera detta?

Ena sekunden kritiserar du att det finns för lite pengar till det som är landstingets kärnverksamhet. Nästa sekund argumenterar du för att vi ska vidga kostymen och hålla på med filminspelning. Det känns inte alls speciellt bra, tycker jag. Jag yrkar bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 213

Håkan Jörnehed (V): Nej, Lukas! Jag tycker inte att vi ska satsa landstingets pengar på att bygga studior. Däremot ska vi vara en viktig aktör i den här regionen, och jag hänvisar till det uttalande som ni i Alliansen har gjort i ett ärende där ni nämner just den svenska Millenniumfilmen, som är inspelad i Stockholm. Jag nämnde bara som en anekdot att man inte kunde spela in interiörscenerna här. Hade man kunnat göra det hade det genererat stor tillväxt. Varför finns inte dessa stora studior här? Kanske är det för att landstinget inte är med i den regionala utvecklingen.

Anförande nr 214

Lukas Forslund (C): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte att filmer spelas in i Stockholm för att landstinget pumpar in pengar. Stockholm säljer på din attraktionskraft och på de miljöer som finns här. Om vi skulle börja subventionera filmer med landstingets skattepengar tror jag att vi ger oss ut på en felaktig väg.

Anförande nr 215

Håkan Jörnehed (V): Nej men Lukas, jag föreslår ju inte att vi ska starta något filmutskott eller något filmbolag! Ibland tror jag att man hör som man vill höra och inte vad som sägs.

§ 149 Motion 2008:37 av Gizela Sladić m.fl. (S) om att utveckla kulturpolitiken för ungas behov (förslag 71)**Anförande nr 216**

Gizela Sladic (S): Detta är också en motion från 2008, men den är fortfarande väldigt aktuell. Motionen är uppdelad i olika avsnitt: Verksamhetsutveckling, De kreativa industrierna, Nya kulturyttringar som har blivit en del av ungdomens vardag, Nycirkus – mer konst än cirkus, Idrott betyder mycket för många och Ung aktiv kultur. I motionen lyfter vi fram utvecklingsfrågor och strategiskt utvecklingsarbete samt regionala behov och utmaningar när det gäller kulturpolitik för unga.

Vi anser att det är relevant att lyfta fram hur ungas kulturutövande behandlas i Stockholms läns landsting. Erfarenhet av att arbeta aktivt med kulturpolitik visar tydligt att det behövs samordning, långsiktighet och resurser för att nå framgång.

Landstinget måste finna former för samordning för dessa frågor inom Stockholmsregionen och dessutom i Kulturförvaltningens egen verksamhetsutveckling. Det är viktigt att

förvaltningen har goda kontakter med strategiska aktörer och en hög EU-kompetens för att möta framtidens utmaningar på bästa sätt.

Kultur för barn och unga är ett av de viktigaste målen, skriver Anna i sitt svar. Jag håller med. De unga är vår framtid. Men i verkligheten ser det annorlunda ut. En av utmaningarna i beskrivningen av stödet till kultur för unga är dock att särskilja vilken kultur som faktiskt riktar sig till, utövas och brukas av unga i ungdomspolitisk mening. Vi anser att minst hälften av Kulturnämndens budget och 70 procent av bidragen ska riktas till just barn och unga, särskilt mot de målgrupper som andra aktörer missar – åldersgruppen 13–25 år. Vi vill att man inför det vi kallar för snabba cash, vilket vore en metod att både förenkla och förkorta processen för att ansöka om ekonomiskt stöd från landstinget för de unga.

Med kortare handläggningstider och enkla ansökningsmetoder skulle sannolikt fler unga känna att det vore lättare att ansöka om stöd från landstinget. Det behöver inte alltid handla om stora projekt; även mindre och kortare kulturella inslag har ett stort värde och bör främjas i stor utsträckning. Vi anser också att Cirkus Cirkör bör ges nationellt anslag för att fortsätta utveckla konstformen i Sverige.

Ofta framstår ungdomspolitik som ett främmande och hotfullt inslag i samhällets utveckling. Alltför sällan får de unga tvärtom representera samhällets framtidshopp. Alltför ofta tycks de ses som främmande och direkt ofattbara för dem som utformar politiken i dag.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 217

Landstingsrådet **Starkbrink** (FP): Ordförande, fullmäktige! Motionären lyfter fram barn och unga som centrala för kulturpolitiken. Om detta grundläggande synsätt är vi nog alla härinne överens. Det är en väldig styrka att vi härinne har samma prioriteringar och målgrupper från, som jag bedömer det, alla partier här i landstinget. I mångt och mycket är vi också överens om hur denna prioritering ska ta sig uttryck.

Vi har en kraftig betoning av barn och unga som målgrupp i bidragsgivningen till det fria kulturlivet. Alla verksamheter som har landstinget som huvudman eller huvudfinansiär har uppdraget att vända sig särskilt till barn och unga. Syftet är förstas att säkerställa att länets barn, tonåringar och äldre ungdomar får möta det professionella kulturlivet och bli delaktiga i det. Det är också en möjlighet att stödja unga talanger.

Framtidens stora konstnärskap fostras kanske just nu på skolor där teaterbesök, hälsopedagogiskt arbete, skapande med film och annat är naturliga inslag i vardagen, och här bidrar landstinget till det.

Motionären här vill att landstinget engagerar sig mer för upplevelsebranschen. Det är en inriktning som jag delar och som vi har fastställt också i budgeten i den här församlingen. Landstinget är delaktigt i projektet Creative Stockholm tillsammans med länets kommuner. Projektet syftar till att stärka och utveckla förutsättningarna för de kreativa näringarna. Vad detta resulterar i återstår att se.

Vi stöder också Transit Kulturinkubator som ett konkret projekt för att utveckla de kreativa entreprenörerna i vårt län. Filmen, som vi talade om tidigare, är också en sådan kreativ näring som vi kan behöva lägga lite krut på, tror jag.

I budgeten står också att vi behöver utveckla arbetet med EU-ansökningar i de här frågorna. En modell för detta kommer Kulturnämnden så småningom att ta ställning till.

Som sagt, i långa stycken är vi helt överens, men när det gäller några av de konkreta förslagen har jag en annan syn. Det gäller bland annat stödet till unga människor som söker bidrag för egna kulturprojekt – du kallade det snabba cash. Det är en modell som växer fram i alltfler kommuner. Bland andra har Upplands Bro, Ekerö, Solna och Stockholms stad en

sådan modell som de kallar En snabb slant. Där kan unga människor obyråkratiskt söka pengar. Botkyrka har en modell som heter Drömdeg. I Haninge heter det Drömcash och i Nacka Peng direkt.

Hur väl har då detta slagit ut? På många sätt har det gått alldeles utmärkt. Kreativitet och pigga idéer har kommit till uttryck och förverkligats, och kommuner och stadsdelsnämnder kan med sin lokala förankring och sitt kontaktnät i närområdena stödja ungas initiativ på ett enkelt och obyråkratiskt sätt.

Det finns dock några saker med detta som man ska se upp med. Stockholms stad har uppmärksammat dem, och Ungdomsstyrelsen har också tittat lite närmare på detta. Det handlar om vilka som söker. Man riskerar att det blir en ganska privilegierad grupp som är van att ta för sig och som har gott självförtroende och stor initiativkraft som söker dessa pengar. Man har i Stockholm också sett att det i mycket gäller innerstaden. Detta ska man förstås ta på största allvar. Därför lyfter man fram behovet av att ge ungdomar handledning och stöd i de här processerna och skapandet av projekt. Det kan kommunerna göra genom sina tjänstemän, ungdomsledare som möter ungdomar på ungdomsgårdar. I Stockholm kallas de coacher. Det finns säkert andra benämningar på dem i andra kommuner.

Efter vad jag har förstått och hört verkar detta vara själva nyckelfunktionen för att detta ska bli bra och inte bara begränsas till en liten privilegierad grupp. Landstinget har svårare att göra på detta sätt eftersom vi inte har sådana strukturer att vi kommer nära ungdomarna i deras vardag, på fritiden. Det är också skälet till att jag menar att vi ska ha en annan form för stödet från oss.

Ung aktiv kultur kallas ett stöd som landstinget ger. Det är en stödform som jag ser verkar fungera väl och som tar fasta på kraften i föreningslivet och ger länets unga möjlighet att uttrycka sig i eget skapande och kan vara ett bra komplement till det som många kommuner nu bygger upp. Det är anledningen till att jag är tveksam till motionärens förslag.

I övrigt yrkar jag bifall till landstingsstyrelsens förslag.

Anförande nr 218

Conny Fogelström (S): Fru ordförande! Jag ska börja med att yrka bifall till Gizela Sladics motion.

Jag tänkte ta upp en annan del i motionen, som Anna Starbrink inte nämner med ett ord. Det handlar om idrotten. Jag konstaterar att trots att idrotten och folkhälsan är en viktig del av Kulturnämndens arbete sade Anna Starbrink inte något om det. Det var likadant när vi hade budgetdebatten här på försommaren, och det är likadant i innevarande års alliansbudget. Det sägs ingenting om idrotten, och frågan är varför.

I Stockholmsregionen bor drygt 600 000 barn och ungdomar upp till 25 år. 35 000 av dem idrottar varje dag året runt. 150 000 ledare jobbar, oftast rent ideellt, för att dessa barn ska utvecklas och må så bra som möjligt. Det är alltså ett rent folkhälsoarbete vi talar om. Trots detta finns det inget om idrott hos majoriteten. Det är märkligt.

Det är dyrt att idrotta. Lokalhyror blir allt vanligare ute i kommunerna, och de stiger år efter år. Licenser och försäkringar blir allt dyrare, för att inte nämna utrustning när man håller på med vissa idrotter. För att kompensera detta höjs givetvis medlemsavgifterna i föreningarna. Frågan är hur många barn som ställs utanför. Hur många barn har inte råd att vara med och idrotta? Hur många barn får inte ens chansen att prova på?

Det är en ren folkhälsofråga vi talar om och något som borde vara en kärnverksamhet i landstinget. Men detta är uppenbarligen inte viktigt för den politiska majoriteten. Jag är mycket förvånad över det.

Idrott och folkhälsoarbete i vidare mening behöver prioriteras på ett helt annat sätt än i dag. Vi återkommer under hösten eller vintern med konkreta förslag på hur detta kan gå till. Vi tycker nämligen att landstinget borde vara en aktivare aktör på idrottsområdet och inte bara syssla med passiva transfereringar. Vi socialdemokrater tycker att landstinget borde arbeta fram någon form av idrottspolitiskt handlingsprogram tillsammans med Stockholms idrottsförbund. Men vi återkommer som sagt om detta.

Anförande nr 219

T o m a s M e l i n (MP): Ordförande, fullmäktige! Tack till Socialdemokraterna som har väckt den här motionen! Här är ett område som också ligger oss i Miljöpartiet varmt om hjärtat. Jag ska förvarna om att detta också är ett område där vi ber att få återkomma med en egen motion.

I S-motionen finns det flera förslag som vi redan nu kan säga skulle stärka landstingets arbete på det här området. Ett sådant är förslaget om snabba cash. Det är ett litet stöd som kan delas ut enkelt med ett minimum av byråkrati. Jag tror att det skulle göra stor nytta, även om jag förstås håller med Anna om att det måste ligga i verksamhet som ligger ungdomarna nära.

Det är också bra att Socialdemokraterna lyfter fram kultur i ett bredare perspektiv inom ramen för upplevelseindustri och de kreativa näringarna. Det är kulturyttringar där det inte finns krattade vägar för hur vi når ut med stöd. Vi behöver se hur vi kan stödja de ungdomar som vill arbeta inom de områdena. Samtidigt vill vi inte gå in med stöd där stöd inte behövs. Jag påminner gärna om vad dataspelsbranschen själv sade i sitt remissvar till Kulturutredningen 2009: "Dataspelsbranschen noterar att dataspel omnämns i utredningens betänkande enbart vid ett fåtal tillfällen. Vi tolkar detta som att utredningen anser att dataspel förvisso kan ha kulturellt värde men att det inte föreligger något behov av kulturpolitiska åtgärder på området. Dataspelsbranschen delar i allt väsentligt den meningen."

Dataspelsbranschens korta och koncisa remissvar är läsvärt också i övriga delar. Man pekar på att dataspel liksom en hel del annat i de kreativa näringarna är en industri som faktiskt genererar utländska investeringar, jobbtillfällen och skatteintäkter. Det är ett perspektiv jag saknar i kulturpolitiken från dagens landstingsmajoritet. Ni ser här också hur detta knyter an till den filmdiskussion vi hade alldeles nyss.

Något annat jag saknar hos landstingsmajoriteten är tyvärr självinsikt. I sitt motionssvar skriver majoriteten att man stärker barn- och ungdomsinriktningen i stödet till ungdomsorganisationer bland annat genom att höja kravet på andelen ungdomar i rätt åldersspann från 50 till 60 procent. Kära landstingsmajoritet! Det är en förändring som ger sämre möjligheter för många ungdomsorganisationer att söka stöd. En organisation kan ha en majoritet av sina medlemmar i det åldersspann som vi i landstinget själva definierar som ungdomar och ändå inte vara berättigade till stöd. Hur ni kan slå er för bröstet för en sådan insnävning kan jag inte förstå.

En sak som majoriteten tar upp och som jag helt håller med om är den utmärkta verksamheten och stödet inom ung arkitektur. Men det stödet ger en för liten verksamhet, även jämfört med andra kulturstöd. Där skulle jag gärna se en rejäl utveckling och utvidgning av stödet, något som också Kulturförvaltningen förordade i sitt budgetunderlag tidigare i år. Tyvärr verkar majoriteten sakna sådana visioner, och det beklagar jag.

Anförande nr 220

R a s m u s T ö r n b l o m (M): Fru ordförande! Min upplevelse är att vi gör bra och viktiga satsningar för ungdomskulturen i länet. Min uppfattning är också att de satsningar vi gör når ut till de breda massorna av unga. Jag är nog den ende härinne som kan komma i fråga för att få del av detta stöd.

Gizela har helt rätt när hon skriver att det inte handlar bara om ”att titta eller spela utan om att skapa. I ungas värld konkurrerar inte biblioteket med teatern, filmen är inget hot mot nyskapande barnteater och konst är lika nödvändigt som musik, film och dans.” Hon har helt rätt. Unga brukar kultur på ett helt annat sätt än tidigare, och unga utövar kultur på ett annat sätt än tidigare. Vi prövar, utövar, lyssnar och tittar. Det gör vi för att vi har en bred kultur och för att vi satsar brett på kulturen.

Just därför hamnar motionen lite fel. Den handlar om att prioritera och smalna av, inte om att bredda och göra kulturen öppen för fler.

En nationell scen för nycirkus innebär att de mindre föreställningarna på barnteatern kanske får mindre pengar. Att ge mer pengar till någon ger mindre pengar till det breda. Jag tycker att vi har en bra politik för kulturen i landstinget. Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 221

Landstingsrådet **Starbrink** (FP): Ordförande, fullmäktige! Det finns flera punkter i motionen som jag inte hann kommentera i mitt första inlägg. Idrotten fick sin uppmärksamhet ändå. På de punkterna vill jag faktiskt alldeles särskilt mycket yrka avslag. Jag tycker inte att det är någon bra ordning att vi i motioner börjar fördela budgetmedel. Tanken på att vi här och nu ska säga att vi ska putta in 2 miljoner kronor mer till just detta vänder jag mig emot.

Den andra att-satsen handlar om att nivån på stödet till idrotten löpande ska kompenseras i takt med den allmänna prisutvecklingen är helt enkelt en knasig tanke. Detta bör vi pröva varje år när vi gör budgeten, och den gör vi med ettårsperspektiv, vilket är en god ordning.

När det gäller nycirkus delar jag förhoppningen att vi skulle kunna komma dithän att Cirkus Cirkör skulle kunna få ett nationellt uppdrag. Detta är dock inte en fråga som landstinget äger, men vi ska givetvis argumentera för detta och stödja dem i den processen. Det bidrar jag gärna till.

Miljöpartiet upprörs över att det finns ett förslag om att förändra bidraget till ungdomsorganisationer och anpassa det till de statliga reglerna, som innebär att man för att ingå i gruppen ska vara 6–25 år och inte 7–25 år, som vi har i våra regler. Att man ändrar till sex år har att göra med att skolbarnen numer är sex år. Man börjar i förskoleklass när man är sex år. Detta har staten ändrat, och vi tycker att det är bra att harmonisera våra bidragsregler med de statliga för att minska byråkratin kring detta.

Om ni i Miljöpartiet inte vill lyssna på mig när jag säger detta kan ni lyssna på ungdomsrörelserna själva. Det är en kraftig majoritet bland ungdomsorganisationerna i Stockholm som säger att detta är bra och att det minskar byråkratin.

Anförande nr 222

Conny Fogelström (S): Fru ordförande! Det där inlägget var väl ganska klargörande. Det är just detta förhållningssätt som jag är kritisk mot. Anna Starbrink yrkar särskilt avslag när det gäller anslagen till idrotten. Jag försökte lyfta in en folkhälsoaspekt, men det slog tydligen inte an.

Jag tror att jag förstår Anna rätt. I tjänsteutlåtandet skriver man att idrotten inte ska ha något särskilt stöd, för den kan man finansiera med lotterier och sponsring. Jag tänker att företagssponsring kanske är möjlig när det gäller elitidrott, men nu talar vi om barnidrott och barns folkhälsa. Och lotterier – visserligen genomförs en del lotterier i föreningslivet, men vilka andra folkhälsoåtgärder anser du ska finansieras med lotterier? Det kan väl inte vara missbruksvård och sådant, för då är vi ute och cyklar.

Anförande nr 223

Landstingsrådet **St a r b r i n k** (FP): Ordförande! Nu tycker jag att det blev lite snurrigt. Jag har väl aldrig sagt att vi ska finansiera idrott enbart med lotterier? Jag är inte emot att idrotten drar in extra pengar på lotterier om man så önskar. Landstinget har ett stöd till idrotten. Tro inget annat.

Det vi stöder är de länsövergripande distriktsorganisationer som idrotten behöver för att kunna organisera sin verksamhet på ett bra sätt. Det tycker jag att vi ska fortsätta göra.

Jag försökte förhålla mig till de yrkanden som Socialdemokraterna gör i motionen. Om du, Conny, tycker att de är för pekuniärt inriktade tycker jag att du ska skriva en ny motion.

Anförande nr 224

T o m a s M e l i n (MP): Anna! Jag tror att du mycket väl vet att jag inte har något emot att vi ändrar den nedre delen av spannet från sju till sex år. Det är en utvidgning, och det tycker jag är utmärkt. Vad vi har problem med är att det nu krävs 60 procent i stället för 50 procent i det här spannet. Det är en kraftig insnävning.

Ni lutar er starkt mot remissen. Jag har inte fått ut remissvaren än, men när jag senast hörde efter var det tre organisationer som hade svarat på remissen. Att luta sig starkt mot den tycker jag är tveksamt. Jag har förståelse för att fler av de stora ungdomsorganisationerna i Stockholms län är positiva till den förändring ni gör, för utan förändringarna skulle fler ungdomsorganisationer komma in i systemet. Ni skjuter ju inte till några extra pengar, så då skulle de organisationer som nu är med få mindre pengar., Därför har jag full förståelse för att de säger att de är rädda för att deras pengar skulle försvinna annars.

Med Miljöpartiets budget skulle detta inte vara något problem. Ni föreslår fortfarande en insnävning som innebär att färre ungdomsorganisationer får pengar. I ert svar påstår ni tvärtom. Det är väldigt märkligt.

Anförande nr 225

Landstingsrådet **St a r b r i n k** (FP): Jag ska berätta att en av dem som har svarat på remissen är SU, Stockholmsungdomens samarbetsorganisation, som ju representerar en hel mängd ungdomsorganisationer.

Tanken är att vi ska harmonisera detta med de statliga reglerna, som föreskriver just 60 procent och inte 50 procent. Vi tycker att det är onödigt att länets ungdomsorganisationer ska lägga en massa tid på byråkrati och administrativt arbete för att vi har olika regelverk. Jag tror att detta är en uppskattad förändring. Den kan påverka någon enstaka organisation som är på gränsen i dag, och den kommer att påverka vilka nya som kommer in. Så är det.

Anförande nr 226

T o m a s M e l i n (MP): Till att börja med är det oklart hur många av ungdomsorganisationerna som söker statliga bidrag utöver regionala bidrag. Effekten av harmoniseringen tror jag att ni överdriver.

Jag har själv talat med Stockholms Unga, som du refererar till och som representerar en stor del av Stockholms ungdomsorganisationer. De ville vara tydliga med att eftersom remissen kom under den här tiden på sommaren har de inte haft möjlighet att förankra den hos sina medlemsorganisationer.

Jag tycker att ni lutar er för mycket mot remissen, som ändå är ganska svag. Ni lutar er för mycket mot en harmonisering med statliga bidrag. Effekten av den verkar otydlig. Varför säger ni inte bara att ni inte har råd att ge bidrag till alla ungdomsorganisationer med de regler som ni satte upp 2008? Det är därför ni snävar in stödet. Var tydliga och ärliga med det i stället!

Anförande nr 227

Landstingsrådet **Starrink (FP)**: För det första kan de flesta ungdomsorganisationer söka statliga medel också. För det andra har SU uppvaktat mig i den här frågan och vädjat om att vi skulle göra den här förändringen. Det är uppenbart att du inte har samma bild som jag.

Du blir svaret skyldig: Vad tycker du? Tycker du inte att den starka prioriteringen av barn och unga i vår kulturpolitik är riktig? Varför vill du inte ha denna starka koppling, som vi i en tidigare debatt i dag har framhållit som så viktig och central? Jag skulle vilja veta varför du vill ha en svagare koppling till barn och unga.

Anförande nr 228

Gizela Sladic (S): Rasmus, tanken med motionen var faktiskt att väcka debatten i fullmäktige, inte att enbart diskutera de här frågorna när vi behandlar budgeten. Tanken var inte att begränsa.

Som du ser på rubriken handlar det om ungdomspolitiken och kulturpolitiken. Därför är motionen väldigt viktig.

Jag är tacksam för alla inlägg, och jag är tacksam, Anna, över att vi kan skriva tillsammans om Cirkus Cirkör och begära att de ska få status som nationalscen. Jag vill också säga till dig, Anna, att vi kommer att väcka fler motioner och interpellationer där vi också kommer att ta upp frågan om idrotten.

Jag delar också Tomas bekymmer som handlar om de stora ungdomsorganisationer som tidigare har haft möjlighet att komma in i vårt system men som drabbas av att reglerna har ändrats. Detta bekymrar mig väldigt mycket.

Samtidigt vill jag också säga att vi som är beslutsfattare inte får sträva bakåt. På samma sätt som ungdomarna måste vi se nya möjligheter och nya kulturformer. Utvecklingen drivs inte minst av mer generella trender att uppfatta kulturen som ett redskap för regionutveckling och ekonomisk tillväxt.

Anförande nr 229

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! För Vänsterpartiets del yrkar jag bifall till den här motionen! Jag vågar inte säga mer i debatten, för då anklagas jag säkert – jag tänker på den förra motionen vi behandlade – för att jag vill starta nycirkus här i landstingssalen eller något liknande. Så jag säger bara: bifall till motionen!

Anförande nr 230

Tomas Melin (MP): Jag vet inte om det är kutym att ställa ett antal snabba frågor i en sista replik. Av den anledningen gör jag så här och svarar på dem nu.

Miljöpartiet står helt klart bakom det starka fokus som landstinget har i stöd och verksamhet som riktas till barn och ungdomar. Det har väldigt lite med det här att göra. Det är tvärtom.

Vad jag kritiserar är ju att ni gör det svårare för organisationer som har en majoritet barn och ungdomar att söka det stöd som finns för stödet till ungdomsorganisationer. Det är min kritik. Inte att för mycket stöd går till barn och ungdomar. Det är tvärtom.

Anförande nr 231

Rasmus Törnblom (M): Fru ordförande, landstingsfullmäktige! Gizela, goda intentioner räcker inte riktigt. Om man kommer med förslag så måste man också kunna förklara varifrån pengarna ska komma eller hur man vill prioritera. Politik handlar om att kunna prioritera.

En nycirkus kostar pengar. Hur mycket pengar den kostar vet jag inte, men jag skulle vilja veta hur många barnteaterföreställningar den skulle kosta.

Jag skulle också vilja veta hur mycket mindre det breda kulturlivet ska få när idrotten ska få mer. Det är de frågorna jag har till dig, Gizela.

Anförande nr 232

Gizela Sladic (S): Redan i dag får Cirkus Cirkör anslag från staten och från Stockholms läns landsting. Om du tittar i den budget som majoriteten har lagt fram så ser du hur mycket Cirkus Cirkör kostar.

Jag vill också säga till dig att mina intentioner är att driva kulturfrågor. Jag kommer säkert att skriva fler motioner, för vi behöver inte bara debatter om hur dåligt folk mår här i Stockholms läns landsting och vilka problem människor har med trafiken. Kulturfrågor är också väldigt viktiga för dem som bor i vårt län.

Anförande nr 233

Rasmus Törnblom (M): Ja, Gizela, det handlar inte bara om sjuka människor. Det handlar om kultur för unga också. Jag förstår att vi har en viss summa pengar, och att vi ska göra av med den summan. Det kan vi tycka vad vi vill om.

Jag vill ju att så många unga som möjligt ska få del av pengarna, så breda lager som möjligt – inte så smala lager som möjligt och i de lager som du väljer att prioritera.

Du har ju rätt i det du säger, nämligen att kulturen är bred. Vi njuter av kultur på en massa olika sätt. Jag förstår därför inte varför ni ska prioritera smalare.

Anförande nr 234

Gizela Sladic (S): Jag vet inte om jag är otydlig. Jag vill väldigt gärna att Cirkus Cirkör blir mest finansierad från staten. Då får vi fler möjligheter att utnyttja våra pengar. Cirkus Cirkör driver redan i dag cirkusverksamheten inte bara i Stockholms län, de är verksamma i hela landet och de är välkända internationellt. De är ett varumärke för hela länet och samtidigt ett varumärke också för hela Sverige. Därför yrkar jag att man ska ge dem status som nationellt scen.

Anförande nr 235

Rasmus Törnblom (M): Fru ordförande! Det står i en att-sats i din motion: att Stockholms läns landsting stöder uppbyggnaden av en nationalscen för nycirkus i internationell scenkonst i Botkyrka.

Därför undrar jag om det här stödet som du skriver om, stödet till uppbyggnad av en nationalscen för nycirkus och internationell scenkonst, om det är ett stöd som vi bara ska uttrycka i ord här? I så fall deltar jag också gärna i det stödet. Jag stöder också nycirkus, men om det ska handla om pengar så är det någon annan som ska få mindre pengar.

Anförande nr 236

Gizela Sladic (S): Jag vill bara säga att det inte handlar om pengar. Det handlar om att vi stöder arbetet för en nationalscen. Det har absolut inte begärt några pengar.

§ 150 Motion 2009:20 av Ingvar von Malmborg m.fl. (MP) om inrättande av länsteaterfunktion i Stockholms län (förslag 72)

Anförande nr 237

Tom as M elin (MP): Ordförande! vi i Miljöpartiet har väckt en motion om att utreda en länsteaterfunktion. Jag tror att vi alla är smärtsamt medvetna om den centralisering som finns i vårt län som gör att en mycket stor del av kulturen står att finna innanför tullarna. Vi ser ett behov av en funktion för att nå ut med kvalitativ teater i hela länet i stort.

Landstingsmajoriteten skriver i sitt svar i ärendet att förslaget innebär en offentligt driven länsteater. Det är tyvärr något som landsting majoriteten drömt ihop helt själv. Det står inget om det i motionen.

I sig är detta inte mycket att hänga upp sig på, vi kan alla missuppfatta saker och ting, men tyvärr handlar det inte om någon missuppfattning i det här fallet. Även när kulturnämnden behandlade motionen för nästan två år sedan – apropå den tidigare debatten om att motionsbehandlingen tar mycket lång tid – så tog vår dåvarande ersättare upp den frågan och påpekade att det var ett missförstånd att säga att den utredning som motionen föreslog förutsätter en offentligt driven länsteater.

Nu citerar jag ur det ersätтарыttrande som då lämnades: Dessa påståenden finner vi märkliga eftersom det inte i motionen anges på vilket sätt som verksamheten med en länsteaterfunktion ska bedrivas. Det som anförs i motionen vad gäller organisation är att där ska finnas en central sammanhållen organisation medan den i övrigt kan utformas på olika sätt.

Trots att detta formellt skrevs majoriteten på näsan för två år sedan upprepas i yttrandet i dagens behandling samma missuppfattningar om vad motionen innebär.

Missförstå mig rätt, det är ett ganska bra betyg som ni ger en motion när ni behöver hitta på argument ur tomma intet, men nog hade det varit med gentilt av er att i första hand bemöta det som motionen faktiskt anförs. När vi har klarat av det ska jag med glädje ta mig an de argument som ni bara låtsas att motionen anförs.

Miljöpartiet föreslår en utredning för att förutsättningslöst se hur vi kan stärka teatern i länet. Det är tråkigt att Alliansen ställer sig helt kallsinnig till det förslaget, det är tråkigt att vi inte kan få enighet ens om något så grundläggande som en levande teaterscen i hela länet.

Anförande nr 238

Landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Ordförande, fullmäktige! Om man inte vill ha en länsteaterfunktion i Stockholms län så behöver man inte heller motionera om det.

Dramaten, Stockholms stadsteater, Strindbergs intima teater, Teater Pero, Mittiprickteatern, Boulevardteatern, Unga Klara, Oktoberteatern – listan kan göras väldigt lång!

Det finns många teatrar i vår region som når en stor och bred publik. Ingen med teaterintresse har väl missat att se det publiktryck som just nu råder på exempelvis Stadsteatern!

Landstinget stöder mängder av teaterverksamhet här i länet. Inte minst ser vi till att många barn och unga får möta den professionella scenkonsten runt om i länet. Ett fyrtiotal teatergrupper får stöd från oss och ger 4 000 föreställningar runt om i länet. Därtill ska vi lägga det hälsopedagogiska arbete som sker genom teatern på länets skolor.

Motionären föreslår att en länsteaterfunktion inrättas. Jag tycker att förslaget saknar relevans. Jag kan inte se att det som teaterlivet i vårt län behöver är fler kulturadministratörer med landstingsanställning som ska skicka runt teaterturnéer i länet.

Möjligen har motionärerna inte bemödat sig med att resa utanför tullarna och ta del av det rika kulturliv som faktiskt finns med de 4 000 teaterföreställningar som ges med stöd från landstinget. Den geografiska spridningen av detta är stor i länet.

Vilket problem skulle då länsteaterfunktionen lösa? Inte vet jag. Vad är det för bra med att några centrala administratörer ska välja ut vilka föreställningar som ska gå på turné när länets teatergrupper själva ska söka sin publik och får, när det gäller barn och unga, ett gott ekonomiskt stöd från landstinget att göra just detta? Vilket problem skulle länsteaterfunktionen lösa i det här sammanhanget?

Om publiken längtar efter de stora teaterinstitutionernas utbud så finns såväl Dramaten som Stadsteatern alldeles i närheten. Det måste vi väl kunna se som en fantastisk förmån för hela länets invånare även om några får åka en liten sträcka för att nå det stora utbudet. Nej, det råder ingen brist på teater i Stockholms län. Jag kan inte se vilket problem en länsteaterfunktion skulle fylla.

Jag ser inte att vi behöver binda upp mer pengar i administration i en centralt placerad funktion som ska få det här att rulla runt i länet. Jag har mycket större tilltro till de skapande konstnärer som befolkar länets teatergrupper och intar scener runt om i hela länet, och jag vet att de ha stor förmåga att nå sin publik. Jag kan därför inte se vilket problem länsteaterfunktionen skulle lösa och yrkar därför bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 239

T o m a s M e l i n (MP): Till att börja med ska jag säga det en gång till. Vi har sagt samma sak i kulturnämnden 2009 och jag sade det alldeles nyss och jag säger det igen: Nej, motionen föreslår inte ett inrättande av en länsteaterfunktion. Motionen föreslår en utredning av en länsteaterfunktion. Om majoriteten inte förstår skillnaden så kanske politik inte är just det ni borde syssla med.

Vi vill utreda länsteaterfunktionen för att se hur vi kan stärka teatern i länet, hur vi kan minska centraliseringen av teatern i länet och hur vi kan få ut teatern i länets olika delar.

Det är klart att om majoriteten inte ser något som helst behov av att stärka teatern eller att utveckla teatern i Stockholms län så kanske den här motionen inte är vägen framåt. Då kanske vi helt enkelt behöver ett majoritetsskifte.

Anförande nr 240

L a n d s t i n g s r å d e t A n n a S t a r b r i n k (FP): Ja, låt oss fråga väljarna om de tycker att en kulturbyråkrat som skickar runt teatrar är vad de vill ha!

Jag förutsätter att en utredning, för att då vara korrekt, som föreslås i den här motionen ändå har ett syfte, nämligen att ni vill åstadkomma någonting, och det är då inrättande av en länsteaterfunktion som rubriken antyder är vad ni är ute efter.

Vi är naturligtvis inte främmande för utredningar i den här salen. Vi i den här salen har väl alla varit med om ungefär hur många som helst. Det är ju bra om man vet någonting om vad man vill uppnå med sina utredningar.

Jag har försökt klargöra att jag inte kan se vad det här skulle leda till. Jag tycker att det är dumt att vi lägger kraft och energi på att utreda någonting som jag faktiskt inte ser behovet av.

Du får gärna förtydliga dig. I stället för att raljant förklara vad ni inte vill med er motion så kanske du kan berätta vad som är så bra med den. Det har du hittills inte ägnat en sekund till.

Anförande nr 241

Tomas Melin (MP): Jo, det gjorde jag faktiskt. Jag sade att vi ser ett behov av att stärka teatern, ett behov av att sprida teatern mer i länet än vad som är fallet i dag. Det är klart att detta inte är något som sker av sig själv, utan det behövs samordning och det behövs stöd. Det tror vi att länsteaterfunktionen skulle kunna åstadkomma.

Jag tycker att det är ett bra besked som vi har fått här i dag, apropå att möta väljarna, nämligen att majoriteten inte ser något behov av utveckla, stödja eller stärka teatern i länet. Det är ett utmärkt besked som jag kommer att ta med mig till mina väljare.

Anförande nr 242

Landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Nu börjar det bli lite tramsigt, tycker jag. Jag tror att jag vågar tala för hela majoriteten när jag säger att vi ser ett behov och arbetar med intresse vidare för att utveckla hela kulturlivet, inte minst teaterscenen i Stockholms län. Vad vi inte ser behov av, för att vara tydlig, det är en utredning om inrättande av en länsteaterfunktion.

Kom gärna igen med konkreta förslag, men om du själv inte tror på en länsteaterfunktion, vilket jag får en känsla av nu, så tycker jag att vi bara begraver den här motionen och går vidare i våra liv.

Anförande nr 243

Ann-Sofi Matthiesen (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Detta är en strid om ord. Det handlar om en funktion, det behöver inte vara en hel teater. Det är många saker som fattas för små grupper, lokalt ute i länet eller för andra personer som inte har så stora resurser att kunna bedriva aktiv verksamhet. En sak som fattas är ett ställe att vara på, kanske en lokal för att repetera, det kan vara en scen som man kan låna och sådana saker.

Det finns ett oerhört stort behov av dem som jobbar med teater eller ungdomsgrupper och andra att få stöd någonstans ifrån för att utveckla sin egen verksamhet. Det är det som vi vill utreda. Vad kan man göra för att stötta teatergrupper, ungdomsgrupper och andra som vill arbeta med teater? Jag tror att det råder ett stort missförstånd i den här frågan.

§ 151 Motion 2009:37 av Jan Strömdahl m.fl. (V) om ekologiskt fotavtryck för Stockholmsregionen (förslag 73)

Anförande nr 244

Landstingsrådet Gustav Andersson (C): Herr ordförande! Vi kommer nu att behandla tre motioner i rad som rör miljöfrågor av olika slag. Beträffande alla tre motionerna är det formella beslut som landstingsstyrelsen, och även jag, föreslår att motionerna ska anses besvarade. I alla tre fallen sker detta i en positiv anda. Vi ser att det finns processer som vi från landstingets sida kan stödja som leder i den här riktningen men vi vill inte binda oss fullt så hårt för de strategier som mera konkret uttrycks utan anser att man behöver ha en lite större bild.

I den här motionen önskar sig motionärerna att man ska använda sig av mättekniken ekologiskt fotavtryck i Stockholms läns landsting och i den regionala planeringen. I vårt motionssvar skriver vi att frågan ska övervägas i verksamhetsplaneringen i regionplaneringsarbetet inför 2012.

Jag tycker ändå att det förtjänar att sägas något om nyttan och något om svårigheterna med ekologiska fotavtryck som mått. Jag menar att nyttan med ekologiskt fotavtryck som mått i första hand är opinionsbildande på ett övergripande pedagogiskt plan. Det är alltså inte ett mått som man kan använda för utformningen av själva politiken utan mer för att presentera för medborgarna hur man övergripande kan se på det ekologiska läget i regionen. Många

kommuner har börjat arbeta med detta, eftersom de har ett större ansvar för kommunikationen med medborgarna i miljöfrågor.

Svårigheterna som hindrar oss att använda det här som ett mått som ligger till grund för själva miljöarbetet ligger i att ekologiska fotavtryck tar in både den verksamhet som sker i en region och den verksamhet som kan sägas ligga inkapslad i de importerade varorna, i den konsumtion som utövas i en viss region.

Här uppstår flera problem. För det första är måtten genomsnittsvärden, det är globala genomsnittsvärden som alltså inte tar hänsyn till de faktiska produkter som konsumeras med mer eller mindre miljövänlig teknik. Man utgår från hur en genomsnittlig produkt av ett visst slag är tillverkad. Därigenom speglas inte på något vis om en förändring i efterfrågan leder till att miljöbelastningen i den konsumtion som vi utövar förbättras, kanske som ett led i till exempel landstingets upphandlingar eller annat.

Ett annat mer generellt problem är ju att man genom att rikta uppmärksamheten mot konsumtionen delvis skiljer ansvaret för klimatfrågorna eller andra miljöproblem från den politiska makten på plats där konsumtionens förutsättningar, produktionen, utövas. Det här gör det ju svårt, för vi kan inte från Sveriges eller från Stockholmsregionens sida påverka utformningen av miljölagarna i Kina till exempel. Det är inte heller möjligt för oss att utforma en politik som bygger på att man ska specificera speciella produktkrav i Sverige eller i Stockholmsregionen. Det här blir i första hand ett pedagogiskt verktyg.

Jag tycker också att vi naturligtvis bör välkomna en mycket mer resurseffektiv ekonomi än den vi har i dagsläget. I den kanske det så småningom ingår – det måste rimligen innebära på sikt – att mindre råvaror, mindre material används för att få en allt större faktisk nyttoeffekt i, en större effektivitet helt enkelt.

Som jag ser saken kan det inte vara fel, att ha som generell inriktning av politiken, att vi konsumerar och importerar varor från andra länder. I själva verket är det kanske själva grunden för en effektiv arbetsdelning globalt som i sin tur har förutsättningar att kombinera god levnadsstandard med bra miljö.

Jag vill ändå i det här sammanhanget uttrycka att vi gärna tittar vidare på ekologiska fotavtryck som ett pedagogiskt verktyg. Låt oss gärna ha ambitionen, det måste vi naturligtvis ha, att vi ska ha en miljöpolitik i Stockholmsregionen som siktar mot något som är långsiktigt hållbart och som inte innebär att vi långsiktigt underminerar förutsättningarna för vår regions och för jordklotets överlevnad. Låt oss inte sätta alltför mycken tilltro till att ekologiskt fotavtryck är ett mått som kommer att på ett väldigt dramatiskt sätt förbättra förutsättningarna att utöva detta arbete.

Jag yrkar med denna ganska långa motivering bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 245

Sverre Launy (V): Ordförande! Ja du, Gustav! När jag läste tjänsteutlåtandet över den här motionen så blev jag lite glad. Den andades en viss positivism. Man betonade att det kanske finns ett behov av den typen av mätinstrument som ekologiskt fotavtryck skulle vara. Man angav också väldigt tydligt att det instrument eller det verktyg som vi har i dag, Rufs, inte på långa vägar lever upp till målen när det gäller att mäta vår påverkan på klimatet och miljön, vilket det ekologiska fotavtrycket skulle göra.

Förvaltningen skriver bland annat att man anser att det skulle vara värdefullt att använda metoder som kan beskriva hur regionen och regionens invånare påverkar regionen ur ett globalt helhetsperspektiv. Då räcker de instrument som vi använder oss av i dag inte till. Vi använder bara det som finns i Rufs.

Gustav hävdar att det ekologiska fotavtrycket inte kan användas som något annat än en pedagogisk opinionsbildare. Är det då inte utifrån opinionen som man bedriver politik? Är det inte med utgångspunkt från opinionsbildande, klaggörande tydliggöranden av var problemen finns och hur man eventuellt skulle kunna göra någonting åt dem som man faktiskt bygger en politisk verksamhet? Det är möjligt att jag är enfaldig, men jag trodde att det var där någonstans som politikens kärna fanns.

Mot bakgrund av detta har jag väldigt svårt att förstå Gustavs lite försiktigt optimistiska eller positiva resonemang som ändå utmynnar i att vi nog inte vill ägna oss åt detta. Jag tycker att det är beklagligt.

När det här hanterades i tillväxt- och regionplaneutskottet, kan man konstatera att man i sitt yttrande egentligen inte alls lägger någon större vikt vid att ha någon form av mätmetod kring dessa frågor. Det står så här: Det får övervägas om framtagandet av en sådan kunskapsöversikt ryms bland prioriterade aktiviteter inför 2012 års verksamhetsplanering. Detta är alltså inte speciellt högt prioriterat. Man vet inte ens om man vill lyfta fram detta till diskussion för att kunna använda det i opinionsbildande verksamhet för att kunna bygga en politisk verklighet på det.

I svaret, som återfinns på första sidan i förslaget till beslut, hänvisar landstingsstyrelsen till den samverkan med länets kommuner och med länsstyrelsen som man har när det gäller Rufs. Rufs är, som tidigare påpekats väldigt begränsad i sin analys av vilken klimatpåverkan som vi faktiskt har. Självklart är det så att det som vi importerar utifrån och sättet det eventuellt tillverkas på och att de resor som betingas av att vi från den här regionen åker någon annanstans också påverkar miljön, också påverkar klimatet – men det framgår ingenstans i Rufs hur vi ska hantera detta. Det mäts inte. Det ekologiska fotavtrycket mäter det.

Det finns en del problematik kopplat till detta, och på den punkten kan Gustav i ett fall ha en liten poäng. Det gäller behovet av att importera varor. Men det kan också vara så att det kanske vore bra att förtydliga vad det är för varor som vi importerar, hur de tillverkas, vad de innehåller och om det över huvud taget är rimligt att vi, som i en del extremfall, konsumerar fisk som först åker till Kina för att fileas och sedan åker tillbaka hit för att ätas upp – fastän den är fångad här.

Mot bakgrund av detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till motionen!

Anförande nr 246

Landstingsrådet Andersson (C): Sverre överdriver möjligen mitt avståndstagande från användningen av ekologiska fotavtryck just i den pedagogiska rollen. Problemet ligger i vilken tilltro man fäster vid angreppssättet att bygga klimatpolitiken utifrån även ett konsumtionsperspektiv.

Du ställer själv den avgörande frågan: Hur påverkar vi den miljöpåverkan som finns i den konsumtion som vi importerar från andra länder? Den kan påverkas bara på plats. Produkter köpta i Kina måste påverkas i Kina. Annars kommer vi inte att kunna påverka dem. Det enda alternativet är annars att avstå från att köpa varorna från Kina.

De här måtten tar ingen hänsyn till om produkterna kommer från en bra kinesisk fabrik eller en dålig kinesisk fabrik. Det vi behöver är en kraftfull, global miljöpolitik. Sedan behöver den föras över i en kraftfull nationell och regional miljöpolitik. Det hjälps inte av det här måttet.

Anförande nr 247

Sverre Launy (V): Ordförande! Du har fel, Gustav. Det går visst att påverka hur importen ser ut och hur man kommer till rätta med de problem som eventuellt finns.

Det finns något som heter konsumentmakt. Får man med hjälp och stöd av mätmetoden ekologiska fotavtryck information om under vilka förhållanden miljömässigt och kanske till och med arbetsrättsligt saker och ting tillverkas och kan sprida information om det, då kan man använda den informationen och kanske uppmuntra konsumenterna att agera på ett sätt som innebär påtryckningar från Stockholms län även i Kina. Det skulle mycket väl kunna bli en effekt av en redovisad mätmetod enligt detta.

Anförande nr 248

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Det är klart att det är precis den effekten man vill ha av ett sådant pedagogiskt instrument. Man vill påverka folks beteende.

Problemet är bara att även om alla Stockholmsregionens invånare börjar välja produkter med hög miljöstandard i stället för låg miljöstandard av importerade produkter kommer det inte att märkas i någon utvärdering av detta mått, för måttet utgår helt och hållet från internationella genomsnittsvärden för produktionen. Den påverkan vi kan ha på våra medborgares beteende kommer alltså inte in.

Jag har ingenting emot konsumentmakt. Det är ett viktigt komplement. Men det är intressant att Vänsterpartiet sätter sin tilltro till en moraliskt styrd konsumentmakt i stället för det som jag tror måste vara bärande, nämligen sakliga och kraftfulla politiska åtgärder, i första hand på nationell och internationell nivå som förs nedåt. Vi ska i den här regionen matcha dem fullt ut med politiska beslut.

Anförande nr 249

S v e r r e L a u n y (V): Ordförande, ledamöter, Gustav! Hade inte den svenska miljörelsen genom åren gjort moraliska ställningstaganden hade inte miljöpolitiken sett ut som den gör i dag, när den ändå lite grann är på rätt väg. Jag förstår inte ditt argument, Gustav, och det tror jag inte heller att du gör i grunden.

Jag tycker fortfarande att detta vore ett alldeles utmärkt pedagogiskt instrument att använda. Att som Gustav påstår att om vi lyckas åstadkomma något i Stockholms län kommer det inte att märkas i det stora hela betraktar jag väldigt mycket som snömos.

Det är den enskilda människans möjlighet att utöva påtryckningar på andra som kan åstadkomma något. Kan vi göra något här kan det sprida sig någon annanstans. I det stora hela kanske just det här pedagogiska verktyget kan åstadkomma en förbättring, om än på lite längre sikt.

Bifall till motionen!

Anförande nr 250

L e n n a r t N i l s s o n (FP): Ordförande, ledamöter! Självklart är den metod som vi använder i dag för att mäta vår klimatpåverkan, de CO₂-utsläpp som sker i vår region, långt ifrån något bra sätt att mäta den klimatpåverkan som vi står för, ännu mindre när det gäller vår totala påverkan på miljön och framtiden.

Om vi ska gå från att vara väldigt bra på att förändra vårt samhälle så att det blir långsiktigt hållbart till att bli bäst, om vi ska kunna skapa en fungerande och trovärdig politik för att nå dit, då är förmågan att mäta vår påverkan fundamental. Därför är det viktigt att vi lyckas hitta metoder för att exakt mäta de faktorer som vi kan påverka, både direkt och indirekt från landstingets sida.

Då handlar det inte enbart om att gå över från att mäta klimatpåverkan i produktionsledet, som vi gör i dag, till att mäta fler faktorer i konsumtionsledet. Om vi ska ha mått som gör att vi kan agera – och det är vår förmåga att agera som räknas, inte att kunna mäta saker som vi inte kan påverka – och om vi ska kunna lyckas med den oerhört höga ambition som vi har,

då måste vi använda de bästa metoder som finns utifrån vår verksamhet här i Stockholms läns landsting.

Därför tycker jag att initiativet att vi i verksamhetsplaneringen för nästa år ska försöka se till att göra en översikt över vilka metoder som finns – så att vi kan vara säkra på att vi genom att mäta på bästa möjliga sätt också styr vår verksamhet på bästa möjliga sätt för att nå de ambitiösa mål som vi har – är alldeles utmärkt.

En annan lite mer filosofisk reflexion: I dag, när vi mäter påverkan i produktionsledet, mäter vi också vår förmåga att effektivisera den verksamhet som finns. Om vi går över till att mäta enbart påverkan i konsumtionsledet är det enda alternativ som vi har då att avstå.

Jag tror att det viktigaste och bästa instrumentet för att nå en bättre miljö och nå mindre klimatpåverkan är att vi effektiviserar den verksamhet som vi själva sysslar med och den verksamhet som andra sysslar med – inte bara avstår från saker och ting, för då tror jag inte att vi får befolkningen med oss.

Anförande nr 251

Sverre Launy (V): Ordförande! Problemet är att det i tillväxt- och regionplaneringsutskottets yttrande står att man ska överväga om man ska ta fram en kunskapsöversikt om vilken mätmetod man ska ha. Men det står inte att man faktiskt ska göra det.

Det betyder att vi inte har en aning om ifall det någonsin kommer till stånd. Det finns inget i förslaget till beslut som innebär att vi ska ta fram någon form av mätmetod alls, bara att det eventuellt ska övervägas. Det är en brist i sammanhanget.

Anförande nr 252

Lennart Nilsson (FP): Sverre! När man styr en verksamhet måste man prioritera olika saker. När vi gör en verksamhetsplan för nästa år prioriterar vi mellan olika saker som vi ska göra.

Som jag ser det är detta en högt prioriterad verksamhet som förmodligen kommer med i verksamhetsplaneringen. Men vi kan inte sitta här i landstingssalen och säga att vi ska göra saker, för då säger vi också att vi inte ska göra andra saker. I så fall tycker jag att du ska tala om vilka andra saker som vi inte ska hålla på med inom tillväxt- och regionplaneringsutskottet nästa år. Nej, detta kan vi inte bestämma här.

Att säga att vi vill försöka få in det i verksamhetsplaneringen tycker jag är ambitiöst.

Anförande nr 253

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter, Lennart! Klimat- och miljöfrågor är de mest väsentliga frågorna inför framtiden över huvud taget. Att i det läget uttrycka sig ”Det får övervägas om” – alltså *om* – ”framtagande av en sådan kunskapsöversikt ryms bland prioriterade aktiviteter inför 2012 års verksamhetsplanering” är enligt mig alldeles för ynkligt, klen och veligt.

Anser man att klimat- och miljöproblematiken är så viktig som ni ändå säger att den är, då bör man kunna sätta ned foten här och nu och säga: Vi vill att detta ska genomföras. Ett mycket bra sätt att göra det på är att rösta för motionen.

Anförande nr 254

Lennart Nilsson (FP): Jag tror inte att detta säger något om skillnaden mellan majoritetens och Vänsterpartiets syn på att vi bör vidta kraftfulla åtgärder i fråga om klimatpåverkan och miljöförstöring. Jag tror att det mer säger något om hur vi vill styra

landstingets verksamhet – från landstingssalens talarstol eller genom en förnuftig verksamhetsplanering.

Anförande nr 255

Landstingsrådet Wigg (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Tack, Jan, som inte är här, för en bra motion! Det är en viktig motion.

Den har diskuterats i tillväxt- och regionplaneringsutskottet, och där tycker jag att den fick en väldigt bra behandling från tjänstemannahåll. Man sade att detta är viktigt.

Självfallet är detta, som Gustav säger, i första hand ett pedagogiskt verktyg för att medvetandegöra människor om att även om vi – i den utveckling som vi befinner oss i från ett industrisamhälle till ett tjänstesamhälle – inte direkt påverkar klimatet och miljön med den produktion som pågår här, så ju mer vi handlar utifrån, desto mer av vår klimatpåverkan sker på andra håll än i Sverige.

Vi måste hitta mått för att mäta det. Men vi är bara i början, och Stockholms läns landsting är en viktig part i det arbetet även nationellt. Vi är tillsammans med Västra Götaland och Skåne pionjärer på det området också i det här fallet, inte minst beträffande den uppförandekod som vi har diskuterat tidigare, som gäller vad vi handlar och vilka miljökrav samt vilka sociala och etiska krav som vi ska ställa.

Där har vi ett verktyg för klimatpåverkan som vi skulle kunna utveckla, när vi gör uppföljningar av konsumtionen utomlands men även på andra håll i Sverige.

Min och Miljöpartiets syn på ekologiska fotavtryck eller hur vi ska mäta klimatpåverkan handlar om att vi ska lära oss att göra bättre. Vi ska göra bättre när det gäller vår egen verksamhet – även där handlar det om ekologiska fotavtryck. Vi håller redan nu på med ett sjätte miljösteg, där vi ska titta på energiförsörjningen och transportsystemen, hur vi har det med vårt eget resande och hur vi planerar samhället. Men det handlar också om hur vi upphandlar och konsumerar.

Jag tycker att det är en bra motion. Vi tillstyrker den. Vi ska utveckla dessa verktyg och jobba för att medvetandegöra inte bara de statliga och kommunala myndigheter som finns utan också jobba aktivt tillsammans med näringslivet. Det är ett gemensamt intresse att vi inte ska få klimatförändringar. Inte minst den rapport av Nicholas Stern som kom för några år sedan visar vilken ekonomisk påfrestning vi kommer att få, förutom påfrestningar i banksystem och annat, om vi inte åtgärdar klimatförändringarna.

Det är otroligt viktigt att vi mäter både vår egen direkta påverkan och vår påverkan genom konsumtionen.

Lennart Nilsson var inne på att avstå från vissa saker. Ibland kan det vara klimatsmart, som vi brukar säga, att göra det. Matens klimatpåverkan blir till exempel mindre om man ökar konsumtionen av ekologiska jordbruksvaror och matvaror.

Det blir också ett mindre ekologiskt fotavtryck om man använder närproducerat. Hur det ska lösas i upphandlingar och annat är en svår fråga. Men det går. Produktionsutskottet ska i morgon åka ned till Hvidovre nära Köpenhamn för att titta på ett sjukhus som köper bara lokalt producerade varor. Det är ett föredöme för oss som vi kan lära oss av. Det ska bli spännande att se.

Anförande nr 256

Fredrik Sævestål (M): Herr ordförande! Jag tycker att det är väldigt intressant och trevligt att vi avrundar landstingsfullmäktige med några motioner som handlar om miljöfrågan. Den pratar vi kanske för lite om i den här församlingen.

Utsläpp kan man mäta på flera olika sätt. Ett vanligt men kanske inte tillräckligt sätt att mäta är att mäta hur mycket vi släpper ut här i regionen. Jag bor i Tyresö, och den kommunen har lägst utsläpp per capita i hela Sverige. Det är rätt fantastiskt. Om det vore hela sanningen skulle vi redan ha klarat målet 1,5 ton per invånare och år. Vi har ingen flygplats och inga industrier. Men det stora problemet är att man inte räknar in produktionen och konsumtionen av det vi importerar. Det är lite svårt att komma åt.

En glädjande faktor i den mätningen är att påverkan sjunker ganska mycket över tid i nästan alla Stockholms kommuner, vilket är bra.

Det som tas upp i motionen är ett annat sätt att mäta, ett sätt som kanske mer träffar sanningen och kanske mer närmar sig en verklig beskrivning av vad vi faktiskt påverkar.

Men jag får hänvisa till det Gustav sade. Även om vi mäter på det sättet innebär det inte att vi nödvändigtvis kan påverka faktorer i den bakomliggande produktionen. Vårt agerande här styr inte utvecklingen i Kina eller Indien helt och hållet.

Att bara byta mätmetod är liksom inte lösningen på klimatproblemen. Då tycker jag att det är lite fel att man i motionen fokuserar på att det är mätmetoden som är det intressanta, i stället för hur vi ska agera och vad vi ska göra.

I Stockholmsregionen i dag händer det väldigt mycket. Det händer saker i kommunerna, i landstinget och inte minst från länsstyrelsens sida, som har en klimatstrategi ute på remiss. Det är väldigt bra. Genom att vi agerar kraftfullt tillsammans och samordnar oss tror jag att vi kommer att kunna åstadkomma något.

Jag tror förvisso att det blir intressant att se vilket resultat vi får för Stockholmsregionen om man gör denna mätning eller kunskapsöversikt. Men resultatet har ingen betydelse om vi inte agerar, och det är action vi behöver.

Jag delar uppfattningen att det är rimligt att anse motionen besvarad. Det är liksom inte den prioriteringen som är det viktigaste i kampen för klimatet. Det viktigaste är att vi tillsammans i regionen fortsätter att agera, fortsätter att ta ansvar. Det tycker jag faktiskt att vi gör och att vi har kommit en bra bit på väg.

Anförande nr 257

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Nej, du har alldeles rätt: mätmetoden i sig löser inte problemen, för det gör den inte. Men den kan skapa förutsättningar för ett opinionsbildande som faktiskt kan medverka till att lösa problemen, och det är ganska väsentligt.

Du säger att det skulle bli intressant att se resultatet av mätningen. Men tyvärr kommer du inte att få det, eftersom mätinstrumentet inte faller landstingsmajoriteten i smaken och man bara anser motionen besvarad i stället för att bifalla den. Det kan jag tycka är väldigt trist.

Sedan vill jag passa på att påpeka härifrån talarstolen att det faktiskt är härifrån som politiken har sin röst och att det är härifrån som politiken kan påverka när man inte sitter i majoritet. Det är det lilla privilegium vi i oppositionen har, att uttrycka våra åsikter och lägga våra politiska förslag. Det är skillnaden mellan opposition och majoritet, Lennart!

Anförande nr 258

Fredrik Sawestahl (M): Herr ordförande, Sverre! Det är bra att vi är överens om att mätmetoden i sig inte är det viktiga. Då tycker jag också att vi ska gå vidare och agera. Jag tycker att det är jättespännande att få fakta på bordet och jättespännande att mäta saker. Jag är också säker på att detta kommer att genomföras på något sätt, fast kanske inte nödvändigtvis nästa månad utan så småningom.

Men det är inte poängen, utan poängen är att det viktiga är att vi agerar kraftfullt tillsammans. Då ska vi lägga tid och kraft på det – inte på mätmetoderna.

Anförande nr 259

Nanna Wikholm (S): Detta är en viktig diskussion, och det är många bra saker som har sagts från båda talarstolarna.

Vi från Socialdemokraterna tycker att förvaltningen har skrivit ett ganska bra förslag till svar, att man ska gå vidare med de här viktiga frågorna. Precis som Fredrik Saweståhl sade är det produktionsperspektiv som vi arbetar med i klimatpolitiken inte alltid tillräckligt.

För ett antal år sedan, när jag fortfarande jobbade på Naturvårdsverket, gjorde man en stor studie över svensk klimatpolitik utifrån ett konsumtionsperspektiv. Innan den gjordes visste man egentligen ingenting. Man kunde vara med i debatter och diskutera detta med att ta in konsumtionsperspektivet, där man sade: Vi har så mycket tung industri i Sverige, så det jämnar ut sig. Men så var det faktiskt inte.

Tittar man på utsläppen i hela landet utifrån ett konsumtionsperspektiv snarare än utifrån ett produktionsperspektiv ser man att våra klimatutsläpp är större. Däremot vet i alla fall jag än i dag inte om de ökar eller minskar, för den trenden hade man inte kunnat räkna fram då.

I Stockholms län har vi inte tung industri, utan våra utsläpp i regionen beror på andra saker. Ska vi få en bild av Stockholmsregionens klimatarbete och vad vi bör göra måste vi veta vilka områden som är stora och veta var åtgärderna behöver sättas in.

Därför tycker jag att svaret från utskottet är bra. Utskottet anser att man skulle kunna börja med en kunskapsöversikt och att vi som utgångspunkt behöver regioninvånarnas hela livsstilmönster för att veta hur det faktiskt ligger till.

En fråga till majoriteten som jag skulle vilja ha svar på för att bli lite klokare är: Var på prioriteringslistan finns detta? Kommer vi att få en sådan kunskapsöversikt? Det finns en from förhoppning i förvaltningens förslag, men vad är ert besked? Kommer det att initieras ett sådant arbete eller inte? Kommer ni att ta tag i frågan?

Det pågår en hel del annat arbete runt om i landet. Man har arbetat med klimat och konsumtion och har nu ett bredare uppdrag från SCB tillsammans med Naturvårdsverket och andra som handlar om att titta på fler miljöaspekter utifrån ett konsumtionsperspektiv. Det skulle man kunna använda sig av i det här arbetet, snarare än att enbart titta på just ekologiska fotavtryck.

Vi tycker att det är ett bra svar på motionen. Men det måste också resultera i att man verkligen gör de här mätningarna och insatserna, så att vi får en bild av hur våra klimatutsläpp ser ut.

Anförande nr 260

Annikaj Hjel m (MP): Detta är en viktig fråga. Det är viktigt vad man följer upp. Vad man följer upp styr vad vi fokuserar på och vilka problem vi försöker lösa. I alla frågor vi diskuterar talar vi med utgångspunkt i siffror som har gått upp eller ned. Det styr hela tiden vårt fokus och spelar stor roll.

Det finns en skillnad mellan synen i motionen och Alliansens syn – inte riktigt vad de säger men vad som är kontentan av det beslutsförslag som föreligger. Motionen säger att vi, när vi följer upp vår klimatpåverkan, måste titta också på klimatpåverkan genom våra resor och vår import. Alliansen säger: Nej, vi tar upp det i RUF S.

Men i RUFSS tar man inte hänsyn till resor och import. Det är alltså ett sätt att följa upp som missar stora delar av klimatpåverkan. Man skulle kunna kalla uppföljningen för ett slags fuskverk som inte visar hela bilden. Det är skillnaden.

Det är i och för sig glädjande att både Gustav Andersson och Fredrik Saweståhl pratar som om de pratade för motionen. De har verkligen förstått att det är viktigt att följa upp all klimatpåverkan. Men det är inte vad som sägs i beslutsförslaget från Alliansen.

Alliansen borde inte säga att man har besvarat motionen, för det har man inte. Man har ju inte diskuterat de problem som motionen tar upp. Man borde i stället avstyrka motionen rakt av, för det är det man egentligen menar. Det är det som är kontentan av vad man säger i sitt beslutsförslag.

Är vi intresserade av att verkligen följa upp klimatpåverkan, så att vi får fokus på den och gör något åt den, måste vi ha uppföljningssystem som visar hur det verkligen ligger till och vad vår klimatpåverkan består av.

Även om vi inte kan styra Kinas produktion kan vi faktiskt styra vad vi köper, både som privata konsumenter och som landsting. Vi i landstinget är en stor konsument. Vi har tidigare i dag diskuterat upphandlingsregler. Det finns faktiskt möjlighet att ställa krav på låg klimatpåverkan även i vår upphandling av varor och tjänster.

Det är viktigt vad vi följer upp. Jag tycker att det är ynkligt att man har så låga ambitioner i det man verkligen beslutar om att göra att man hänvisar till en fuskuppföljning, som RUFSS faktiskt innebär.

Jag yrkar bifall till vår motion.

Anförande nr 261

Landstingsrådet Andersson (C): Jag hoppas sannerligen att Anita och andra inte ifrågasätter mitt eller Alliansens engagemang för att klimatfrågan ska lösas. I så fall har ni grovt misstagit er.

Min klivna inställning till detta mått har helt och hållet att göra med hur jag ser på att vi ska kunna nå den effektivaste politiken för att klara klimatpåverkan. Ett inslag i den politiken är otvivelaktigt medvetna medborgare som genom både konsumtion och politiska ställningstaganden kan bidra till att skapa förutsättningar för en omställning av miljö- och klimatpåverkan. Det är viktigt.

Samtidigt är jag helt och hållet övertygad om att den approachen inte kommer att lösa miljöproblemen eller klimatproblemen, utan de frågorna hänger på huruvida vi kan skapa förutsättningar för verkliga politiska beslut som påverkar vilken produktion vi har, vilka krav som ställs på produktionen och hur mycket det kostar att släppa ut koldioxid och andra gifter i naturen.

De besluten kan inte fattas på konsumentnivå utan måste fattas av den territoriella makt som har de legala förutsättningarna att utöva makten på de platser där produktionen finns.

Vilka konsekvenser för miljöpolitiken blir det med ett ensidigt fokus på konsumtionsledet och vårt moraliska ansvar som konsumenter? Det kan egentligen bara bli några slutsatser. Om man menar att den approach vi ska ha är att ansvaret i första hand ligger på oss som konsumenter och de länder där konsumtionen finns, då kommer vi att hamna på ett sluttande plan av ökad handelsreglering, större misstänksamhet för att köpa varor från andra delar av världen och så vidare.

Det är därför detta är ett pedagogiskt verktyg för den viktiga men mindre delen av politiken som handlar om konsumentmakt, och det är därför den inte får överskugga att vi använder oss av ton, kubikmeter och kilogram för att mäta miljöpåverkan och gör det så att vi vet var

den finns och vet vem som har ansvar för att fatta de politiska beslut som gör att vi kan lösa dessa livsviktiga frågor.

Jag tror faktiskt att det finns en stor risk för att ett överdrivet fokus på konsumentperspektivet kan leda till att en globalt hållbar approach på klimatfrågorna kan bli omöjlig, eftersom den kommer att bli omöjlig att förena med effektiv arbetsledning och effektivt politiskt beslutsfattande.

Anförande nr 262

A n n i k a H j e l m (MP): Jag misstror dig inte ett dugg för ditt engagemang för de här frågorna, utan jag misstror det beslut som vi håller på att fatta och som du företräder.

Du säger att det räcker med det uppföljningssystem som finns inom ramen för RUFSS, men det gör det inte. Det tycker jag att både du och andra har argumenterat för, på båda sidorna av salen. Det handlar inte heller bara om konsumentmakt, utan det handlar om vad i produktions- och konsumtionsledet man följer upp.

Om du verkligen hade denna ambition och tyckte att ekologiska fotavtryck var otillräckligt eller inte bra som system, kom då med förslag på ett annat system i stället som följer upp vår totala klimatpåverkan och också omfattar påverkan i andra länder!

Anförande nr 263

Landstingsrådet A n d e r s s o n (C): Jag säger inte nej till användning av fotavtryck. Jag ser att det kan vara ett komplement för att skapa medvetenhet hos medborgarna.

Men apropå de frågor som har kommit fram här i debatten och som även du ställer: Hur ska vi göra för att följa upp på konsumtionsnivå? Det är ett av problemen. Det går inte att göra, eftersom vi inte kan samla in information via RUFSS eller regionplanekontoret från alla de fabriker i hela världen som stockholmarna köper varor från. Skulle man kunna göra det skulle man också kunna se vilken effekt en konsumtionsförändring i Stockholmsregionen skulle få.

Det man i stället är hänvisad till att göra är att räkna ihop genomsnittet av mycket grova, sektorsövergripande statistiska mått, vilket innebär att man inte får någon som helst bild av vad konsumentmakten kan medföra, mer än det som fördes fram tidigare i debatten: Man får möjligen fram vad människor väljer bort men inte hur de med sin konsumtionsmakt styr om produktionen.

Anförande nr 264

A n n i k a H j e l m (MP): Förvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande: "Förvaltningen anser att det skulle vara värdefullt att även använda metoder som kan beskriva hur regionen och regionens invånare påverkar regionen ur ett globalt helhetsperspektiv – där hela stockholmarnas livsstil tas med."

Om du tycker att det är otillräckligt med de saker som föreslås, föreslå då något annat! Föreslå ett system som följer upp bättre än RUFSS!

Ni anser att motionen är besvarad, men ni har inte besvarat den problematik som motionen tar upp!

Anförande nr 265

Landstingsrådet A n d e r s s o n (C): Egentligen råder det ingen brist på mått. Vi har redan ton, kilogram och meter. De måtten kan vi använda för att räkna ut vilka utsläpp som sker på plats. Ibland kan det förstås vara mätproblem att komma åt exakta platser.

Vi har också mått av jordklotskaraktär och klimatavtryck. Man kan se dem i tidningarna med jämna mellanrum. Det skulle inte vara någon konst att räkna ut vad det är för Stockholmsregionen. Jag tror inte att det är någon stor sak.

Jag ser gärna – precis i enlighet med det svar som finns – att detta kommer med i den prioritering av vilka mått man ska använda sig av.

Vi har ingen brist på mått, utan det handlar helt och hållet om huruvida man ska göra sig mödan att räkna ihop beräkningar så att vi kan få ett exakt mått för Stockholmsregionen. Det blir en ögonblicksbild som är ganska grov, och den kommer inte att kunna användas för att göra någon form av uppföljning. Däremot kan den bli en ögonöppnare för Stockholmsregionen.

Jag tycker att det är ett intressant förslag, men det är inte lösningen på hur vi kan mäta miljöproblemen.

Anförande nr 266

Landstingsrådet **W i g g (MP)**: Ordförande! Först och främst: Vi har flera gånger hört både Gustav och Fredrik fråga varför vi ska byta mått och mäta bara konsumtionen. Men det är klart att vi inte ska mäta bara konsumtionen.

Jag hade egentligen inte tänkt gå upp igen. Vi vill inte kasta bort det goda arbete som RUFSS innehåller när det gäller att mäta klimatpåverkan i vår egen region – självklart inte! Men vi måste komplettera det för att få en bättre bild.

Då kan vi, som jag sade i mitt förra anförande, börja med att mäta påverkan av den konsumtion som vi själva står för, inte för varje stockholmare, men vad Stockholms läns landstings upphandling i andra länder står för har vi börjat arbeta med för att få in fakta, så att vi kan mäta den klimatpåverkan.

Det kan vi sedan gå ut till kommunerna med, om vi lyckas påverka dem att göra det. Det finns också kommuner som ligger före landstinget. Då får vi den samlade påverkan av den offentliga konsumtionen, som är ganska stor. Vi är ju stora upphandlare och stora konsumenter.

När detta är gjort kan man gå ett steg vidare och i samarbete och samverkan med näringslivet, universitet och högskolor ta fram mått som är mer specifika för resande och privat konsumtion, vare sig det gäller leksaker, elektronikvaror eller något annat.

Det är detta vi talar om. Och vi säger att vi måste börja någonstans, precis som förvaltningen och tillväxt- och regionplaneringsutskottet sade. Vid det tillfället tyckte vi att det var ett angeläget arbete. Sedan står det visst en mening om att man får se om det ryms inom verksamhetsplaneringen för 2012. Med de ord som har uttalats från talarstolen från både majoritet och opposition tror jag att vi tycker att den här frågan är prioriterad och att vi måste börja någonstans.

Låt oss börja med utgångspunkt i vår egen konsumtion och i den offentliga konsumtionen! Då har vi kommit ett steg på väg mot ett mer sant ekologiskt fotavtryck.

Bifall till motionen!

Anförande nr 267

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Jag håller med dig i mycket av det du säger. Men du får det att låta som om vi inte gör detta. Landstinget har under de senaste åren tagit stora kliv framåt när det gäller att öka miljömätningar och miljöutgångspunkter i våra upphandlingar, så detta är inget nytt.

Jag vill verkligen understryka att landstinget som stor konsument och upphandlare naturligtvis ska ställa mycket höga krav. De kraven tycker jag att vi ska mäta med mått som vi har haft i snart 200 år: kilogram, ton och kubikmeter. Det är mycket bättre mått än att väga ihop kvicksilver med koldioxid och försöka sätta ihop det i ett mått.

Därmed har jag inte sagt att vi inte också ska ta fram det pedagogiska verktyget. Men det är inte en lösning på landstingets problem. Man ska inte heller blanda ihop det Raymond Wigg säger från talarstolen nu med det som föreslås i motionen.

Anförande nr 268

Landstingsrådet Wigg (MP): Allt beror naturligtvis på hur man tolkar saker och ting. Motioner och annat filtreras genom människor som tolkar dem.

Jag tolkar motionen så att vi ska starta ett utvecklingsarbete för att skaffa bättre mått i Stockholmsregionen, där ekologiska fotavtryck kan mätas på olika sätt. Motionen ger ett antal exempel på hur man kan göra och gå vidare.

Jag tror faktiskt att vi behöver nya mått – inte bara de gamla. Jag tror att det är en jättefråga som handlar om helt nya mätmetoder och mönster, med tanke på att vi lever i en helt annan värld. Förut var det inte möjligt att köpa elektronik, bilar och plastleksaker som kommer i containrar från Kina, vilket det gör i dag i stor omfattning. Därför måste vi ställa andra krav på mätmetoder, även på plats i Kina, via de mätinstrument och medel som vi har.

Anförande nr 269

Landstingsrådet Andersson (C): Den som läser motionen ser tydligt att den handlar om mått för regionplanering och regionens samlade inverkan, inte om mått som ska användas vid upphandling för Stockholms läns landsting.

Jag tycker att vi ska vara väldigt noggranna när vi mäter och använder mått för upphandlingen för Stockholms läns landsting, och sedan ska vi ta fram pedagogiska mått för att informera medborgarna. Om det ska vara fotavtryck, ton eller kilogram är mer en pedagogisk fråga.

Anförande nr 270

Landstingsrådet Wigg (MP): Så här lyder motionens att-satser:

”att landstingsstyrelsen med hjälp av internationellt erkända metoder tar fram uppgifter om regionens fotavtryck och hur det utvecklats över tid,

att detta material läggs till grund för en beskrivning av målen för Stockholmsregionen,

att det långsiktiga målet ska vara en hållbar Stockholmsregion – inom ramen för ett jordklot.”

Det tolkar jag så – det kanske är en välvillig tolkning – att det gäller att utveckla mätmetoder, att leta internationellt och ta fram nya fakta som vi inte har i dag. Jag kan inte se att det handlar om att kasta allt vi har gjort tidigare, vare sig inom upphandlingen eller beträffande RUFs, över bord, utan det gäller tvärtom att vidga synen på den båt som vi sitter i här i regionen.

Anförande nr 271

Lennart Nilsson (FP): Ordförande, ledamöter! Jag kan hålla med om mycket av det Raymond säger. När jag lyssnar på honom tror jag att vi i grunden är överens.

Vilka mått vi använder måste vara beroende av den strategi vi har för att möta klimatpåverkan. Vi kan ha flera olika strategier. Det är klart att man kan ha en strategi att hoppas på konsumentmakt. Men att bara ha en strategi där man hoppas på konsumentmakt tror jag inte är en bra idé. Jag tror att vi behöver fatta hårda politiska beslut för att få ett bättre miljöarbete och ett bättre arbete mot de klimatförändringar som sker.

Då kan vi inte bara ha mått som är pedagogiska och handlar om att kommunicera till människor hur mycket deras konsumtion orsakar i fråga om klimatförändringar, utan vi måste också ha hårda mått som talar om exakt vad verksamheten i landstinget och den verksamhet som vi indirekt påverkar orsakar i form av klimatutsläpp och påverkar andra miljöfaktorer.

Jag hoppas att jag och Raymond är överens om att det är detta vi måste mäta. Jag tror att det är dags att gå från att bara hoppas på konsumentmakt till att fatta hårda och riktiga politiska beslut för att röra oss i riktning mot ett hållbart samhälle.

Anförande nr 272

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Raymond tog lite grann av den argumentation jag tänkte ta upp. Jag tänkte nämligen också gå på att-satserna och prata om vad som egentligen sägs i motionen. Men nu behöver jag inte upprepa det.

Jag kan då gå till sidan 3 och se på vad tillväxt- och regionplaneringsutskottet egentligen sade. Man säger att ett arbete ”måste inledas med en kunskapsöversikt för att utreda begreppen och klargöra vilken metod [som] bäst kan beskriva Stockholmsregionens klimatpåverkan ...” Det är precis vad första att-satsen i motionen säger.

Det skulle man välvilligt kunna tolka så att tillväxt- och regionplaneringsutskottet tillstyrker åtminstone första att-satsen i motionen. Men sedan kommer tillägget om att det ”får övervägas”, och sedan kommer Gustav och säger att ekologiska fotavtryck kanske inte är rätt metod.

Det står faktiskt inte i att-satsen att det är exakt den metoden som ska användas, utan det talas om ”internationellt erkända metoder”.

När man försöker lyfta upp det till diskussion säger Gustav att vi har mått som vi mäter med, som kilogram och kubikmeter. Ja, men varför använder man dem då inte på ett tydligt sätt som sträcker sig lite ut över vad vi mäter utifrån RUFs? Man gör ju inte det!

Med det som bakgrund, ordförande, tycker jag att det är märkligt att man inte är beredd att bifalla motionen.

Man hör från Alliansen sida att detta är bra och att vi självklart måste göra något åt det – men att vi inte har några mätmetoder. Men det är ju precis vad motionen handlar om: att ta fram mätmetoder som är internationellt erkända och som faktiskt kan ge en bild av vilket ekologiskt fotavtryck vi gör. Om den exakta mätmetoden heter ”ekologiska fotavtryck” eller något annat vet vi inte, och det är rätt oväsentligt, bara den ger en rättvisande bild.

Jag tycker rent generellt att de argument som jag har hört från Alliansen mot att bifalla motionen är väldigt ihåliga. Jag får tyvärr – trots att man säger att det är stor enighet i frågan – intrycket att man säger nej bara därför att. Det tycker jag är oerhört trist i en så viktig fråga.

Bifall till motionen, herr ordförande!

§ 152 Motion 2010:6 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att permanenta Earth Hour arbetet i Stockholms läns landsting (förslag 74)

Anförande nr 273

Landstingsrådet Andersson (C): Herr ordförande! Genom att undvika att gå in i en massa subtiliteter ska jag försöka undvika att provocera fram en entimmeslång debatt om den här motionen.

Jag bara konstaterar att motionen egentligen handlar om energieffektiviseringsarbete och inte om landstingets medverkan i Earth Hour, som vi sedan tre år tillbaka regelmässigt medverkar i och som jag själv tycker är en alldeles utmärkt pedagogisk övning för att visa hur viktigt detta är. Den har också visat att man med viss eftertänksamhet kan få ned energikonsumtionen.

Ett mycket ambitiöst arbete med energieffektivisering pågår, och vi jobbar just nu med ett nytt miljöpolitiskt program som kommer att beslutas senare under hösten. Därför kan jag inte se nödvändigheten i att yrka bifall till motionen, utan vi har från landstingsstyrelsens sida förordat ett besvarande av densamma.

Förste vice ordföranden: Jag ska erkänna att jag gjorde fel, eftersom motionären egentligen ska ha första inlägget.

Anförande nr 274

Landstingsrådet Wigg (MP): Om jag inte missminner mig var det samma sak beträffande förra motionen, som Jan Strömdahl hade skrivit. Han var visserligen inte här, men hans företrädare fanns här.

Jag tackar för svaret, och jag tackar också för att landstinget numera deltar i Earth Hour. Detta är något pedagogiskt, att väcka upp människors medvetande. Det handlar inte om energiminskningen under just den timmen, utan det handlar om ett symboliskt värde.

Om jag inte missminner mig, Gustav – fast jag kanske inte ska strö salt i såren – sade du inte riktigt samma sak första gången vi motionerade om Earth Hour, att detta var en jätteviktig fråga. Landstinget deltog inte heller första gången vi föreslog det.

Jag är glad och tänker inte ta fram gamla citat från våra eminenta stenografer och strö salt i såren. Men jag är helt säker på att det då inte klingade lika bra. Nu är jag glad att vi deltar och hoppas att vi gör det i fortsättningen också, så behöver vi inte lägga nya motioner och skrivelser.

Det viktiga är, som du också var inne på, att detta leder till minskad energiförbrukning, minskad konsumtion av energi. Den här timmen varje år kan bli en liten väckarklocka, så att vi ser vad vi har förmåga att göra.

Men jag yrkar ändå bifall till motionen.

Anförande nr 275

Fredrik Sawestahl (M): Herr ordförande! Jag tycker att miljöfrågor är viktiga. Ibland undrar folk varför jag som moderat engagerar mig i så kallade mjuka frågor. Men, mina vänner, miljöfrågan är inte en mjuk fråga – absolut inte. Det handlar i stor utsträckning om riktigt hårda och tuffa saker. Det handlar om tjocka väggar, avloppsledningar, fjärrvärmerör, kraftverk och fordon, och allt det är tungt och kraftigt.

Vad vill jag säga med det? Jo, det finns en del fascinerande fakta i tjänsteutlåtandet om hur mycket pengar man sparar om man bara lär sig att slå av sina hårda maskiner. Det leder naturligtvis till frågeställningen: Kan man göra det när det är Earth Hour – det bästa med

Earth Hour är nog att vi lär oss det på hemmaplan – måste man kunna sätta det i system. Det finns smarta program som ser till att allt stängs av som får stängas av – man kan ju inte stänga av allt som landstinget äger. Då åstadkommer man allt det goda vi vill ha.

Därför är det bra att landstinget deltar i detta arbete, och därför är det också bra att man arbetar vidare med målet att sänka energiförbrukningen.

Det finns ett annat viktigt påpekande i texten. Även om vi energieffektiviserar – och det gör vi och är duktiga på – betyder det inte att vi tar hem hela vinsten, för det kommer hela tiden nya maskiner. Det blir nya, häftiga saker som står på Nya Karolinska, det är nya, häftiga saker på Södersjukhuset, det är nya, häftiga saker i Huddinge och så vidare.

Inom kort kan det också vara en mängd elfordon, eftersom de på bred front är på väg in i också vårt land. Det betyder att vi måste kämpa ännu hårdare för att göra vinsten, samtidigt som vi ska stoppa i kontakterna från alla nya, miljösmygmaskiner.

Det ska bli spännande att följa det arbetet, och jag är helt övertygad om att om någon i den här regionen kan så är det vi, för vi ligger väldigt mycket i framkant i det här arbetet.

Anförande nr 276

Lennart Nilsson (FP): Ordförande, ledamöter! Jag blev, Raymond, lite konfunderad över motionen när jag läste den. Jag har under rätt lång tid varit engagerad i att få fler att delta i Earth Hour. Ett motargument som man ofta hör när någon inte vill delta är: Vi gör allt vi kan för att spara energi ändå. Man spar ju inte så mycket energi genom att släcka lampor en timme.

Men syftet med Earth Hour är inte att spara energi. Det är signal, en blinkning som syns från rymden, som går som en mäktig våg över jorden från Sydney till Santiago, från Tokyo till Vancouver. Det är ett tydligt ställningstagande från oss alla vanliga, maktlösa människor till de mäktiga som styr här i världen – USA, Ryssland, Kina och så vidare – om att vi kräver att de tar ansvar för framtiden och når fram till ett långsiktigt, kraftfullt och bindande klimatavtal. Det är syftet med Earth Hour.

Jag brukar jämföra med att en ambulans inte blinkar med lamporna på taket för att spara ström, utan man blinkar för att varna. Earth Hour är en varning.

Att sedan vissa landstingsverksamheter sparar energi och pengar genom att släcka lampor och annat som inte behövs är jättebra. Men vi som är ansvariga för den verksamhet som sker i landstinget måste se till att den alltid är så miljömässig och kostnadseffektiv som möjligt. Vi måste självklart kräva att man alltid släcker ljuset, stänger av ventilationen och slår av olika apparater och så vidare när de inte behövs. Men det handlar inte om Earth Hour, utan det handlar om den skyldighet vi har som politiker gentemot våra medborgare.

Anförande nr 277

Landstingsrådet Wiggen (MP): Tack, Lennart, för ditt inlägg! Jag kunde absolut inte ha sagt det bättre än vad du gjorde. Det var nästan poesi!

Vad det handlar om är både och. Det handlar om både den globala blinkningen och det lokala. Jag ser till exempel fram emot att vi får rörelsedetektorer här i huset, så att vi slipper leta lysknappar. Det är att använda ny teknik och göra det bättre.

Sedan är det precis som Fredrik sade: Nya maskiner kräver ny energi. Ett exempel är de nya pendeltågen. Det blev en överraskning för både Trafikverket och andra att de drog så mycket ström att likställarna bara dog och alla tåg stod stilla. Det handlar också om att använda energi på rätt sätt.

Anförande nr 278

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! När man läser brödtexten i motionen kan man få intrycket att detta bara handlar om Earth Hour. Men jag har alltid fått lära mig att när man ska besluta om motioner är det att-satserna man har att ta ställning till.

Att-satsen är ”att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att med ansvariga förvaltningar och bolag intensifiera arbetet med målet att sänka energiförbrukningen med 30 procent jämfört med 2009.” Jag tolkar det som ett generellt krav och inte bara ett krav om Earth Hour.

Mot bakgrund av det, ordförande, tycker vi i Vänsterpartiet att det är en alldeles utmärkt motion. Jag yrkar bifall till den.

§ 153 Motion 2010:7 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att Stockholms läns landsting ska verka för en marin nationalpark i Stockholms skärgård (förslag 75)

Anförande nr 279

Landstingsrådet Wigg (MP): Fru ordförande! Timmen är sen, men detta är en viktig fråga att debattera. Motionen anses vara besvarad. Visst kan man säga att det pågår ett arbete med att bilda en marin nationalpark. Naturvårdsverket jobbar med den frågan. Men man kan också säga att Östersjön och Östersjöns ekosystem och de vatten som rinner till Östersjön – allt är en helhet – verkligen är i gungning.

Vatten är självklart för oss när vi vrider på kranen, ska duscha eller göra något annat. Men det är ingen självklarhet i framtiden, med de utmaningar som vi redan står inför när det gäller Östersjöns ekosystem, framtida påfrestningar med klimatfrågan och så vidare, som alla är engagerade i. Det handlar också om Mälaren, dricksvattenfrågan, Slussen och annat.

Bildandet av en marin nationalpark är inte lösningen på problemen, som vi pratade om förut. Även om vi sätter upp skyddsmetoder för att inte stressa och påverka ekosystemet i just den delen så rinner vattnet in och ut, det regnar och vattnet flyter vidare. Vattnet bryr sig inte om att vi sätter upp en administrativ gräns.

Detta är en viktig fråga ur många aspekter. Den grundläggande aspekt som Miljöpartiet lägger i den här motionen är just vattnet som ekosystem för vår framtid, så att vi har ett hav som vi kan bada i och njuta av, där vi inte har algblomning och där vi har ett levande marint biologiskt liv under vattenytan.

En av de saker som jag har upptäckt under arbetets gång, sedan vi lade motionen, är att de reservatsgränser som man utgår från och arbetar efter i Naturvårdsverket inte innefattar någon undersökning av värdena under vattenytan. Man har inte dykt under ytan tillräckligt utan rört sig ovanför den.

Det finns platser i Stockholms skärgård som är mer skyddsvärda än dem man jobbar med, helt enkelt. Det krävs ett gediget arbete och mer fokus och koncentration på att stoppa utsläppen men också undersöka och försöka rädda de värden som faktiskt är de största. Det är där vår marina nationalpark ska ligga.

Timmen är som sagt sen. Det är ett positivt svar, även om motionen anses besvarad. Jag hoppas att det arbete som landstinget, länsstyrelserna och vattenmyndigheterna utför och som alla kommuner jobbar med ger resultat, även om jag tror att vattnet är den faktor som vi kommer att märka av mest i framtiden i fråga om miljöpåfrestningar, läkemedel, kemikalier och klimatpåverkan. Vattnet är det medium som för hela problematiken vidare och som inte bryr sig om var det finns kommun-, landstings- och nationalparksgränser.

Jag hoppas att vi i tid hinner rädda det vi har. Bifall till motionen!

Anförande nr 280

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Den distinktion som du gör, Raymond, är riktig. Det är skillnad på den ekologiska miljön på en skärgårdsö och den som finns i havet under vattnet.

Det traditionella skärgårdspolitiska arbetet har varit mycket inriktat på att skydda skyddsvärda miljöer ovan jord. Över åren kan man i och för sig se en viss utveckling mot en ökad medvetenhet för frågor som rör hur vi säkrar en mångsidig ekologi i själva undervattensmiljöerna och även frågan om skyddet av undervattensmiljöerna. Inte minst de senaste åren har det hänt en del saker på det området.

Vi har ett tjugotal marina reservat i Sverige, och tre av dem finns i Stockholms län. Jag tror att det var för tre år sedan som man invigde Nåttarö undervattensreservat.

Naturreservat, Natura 2000-områden och nationalparker är olika skyddsformer för värdefulla naturområden och miljöer. De kan användas i lite olika syfte. Nationalparker används ofta för att skapa förutsättningar för ett högt skydd mot exploatering av olika slag. Det är en form som samtidigt bygger på att allmänheten ska kunna uppleva de områdena, fast under oerhört restriktiva former.

Det är möjligtvis en akademisk fråga om det just för de marina miljöerna, undervattensmiljöerna, är nationalparksstatus eller naturreservat som är den mest effektiva formen.

Jag förutsätter att arbetet för att skapa ett naturreservat i Nämöskärgården, kanske Bullerö och Biskopsö – som naturligtvis måste ske i nära kontakt med dem som är verksamma i området – innefattar också en del marina delar, så att det inte bara handlar om öarna och deras vegetation och fauna ovan jord utan att man kan få med även undervattensmiljöer.

Även om det inte råkar vara de allra mest skyddsvärda delarna så ser jag ändå ett stort självändamål i att bevara de skärgårdsmiljöer som också är oerhört värdefulla och som finns i just den här delen av skärgården och som redan i dag är så skyddade att det ändå inte kan bli aktuellt att allvarligt störa förutsättningarna för levande lokalsamhällen.

Det är alltså en motion som vi anser besvarad med detta, men vi gör det i en positiv anda, och jag känner för egen del att det här naturligtvis är något som vi på sikt ska lyckas uppnå. Det är ett mål att arbeta mot.

Anförande nr 281

L e n n a r t N i l s s o n (FP): Ordförande, ledamöter! Jag blev väldigt glad över Raymonds motion för den väcker frågan om hur vi ska förbättra skyddet av den marina miljön i vår skärgård.

Stockholms skärgård är mycket speciell från biologisk synvinkel sett, det är inte bara en blandning av land och vatten. Det är oerhört mycket av strandzoner och grunda vikar som är oerhört viktiga för livet i hela den marina miljön. Det är också en skärgård i ett bräckvattenhav med öar som växlar från innerskärgårdens lummiga växtrakt till de yttersta skärens spartanska kärvhet.

På samma sätt växlar vattenmiljön från nästan enbart sötvatten vid Mälarens utlopp hela vägen ut till havsmiljön i Östersjön. Under vattenytan skiljer sig också förhållandena åt mycket i vad det avser djupförhållanden och strömmar. Det är hela denna rika mångfald som vi måste skydda. Vi i det här fallet är Naturvårdsverket och Länsstyrelsen, alla våra skärgårdskommuner och vi i landstinget. Då är frågan vilket vår roll är i det här arbetet.

På land har arbetet med att kartlägga biologiska värden pågått i flera hundra år, det mesta av det arbetet sker i dag genom frivilliga krafter, genom alla vi vanliga människor som när vi tar en promenad genom skogen eller ligger och trycker i en vassrugge rapporterar in vad vi ser till Artportalen.

När det gäller kartläggningen av den ännu rikare och mer diversifierade och komplexa miljön under vattenytan så är kunskapsläget givetvis långt sämre. De frivilliga krafter som kan rapportera in olika fynd är givetvis mycket fåtaligare.

När det gäller arbetet på land så har vi från landstingets sida fokuserat på de gröna strukturerna. Baserat på olika identifierade värden så har vi definierat de samband som är nödvändiga för den biologiska mångfalden. På samma sätt måste det vara vårt mål att definiera de blå sambanden, att skapa Stockholms blå kilar utifrån den kunskap som finns och den kunskap som nu i snabb takt tillkommer.

Genom detta arbete kan vi stödja staten och kommunerna när de skyddar områden i form av nationalparker och naturreservat. Det är bara genom att arbeta med hela den ekologiska strukturen som vi kan skapa ett långsiktigt hållbart naturskydd.

Gustav berörde frågan om exakt vilken eller vilka nationalparker och naturreservat som ska bildas, och det måste ske både utifrån lokala biologiska, hydrologiska och geologiska värden och ses som en del av den struktur som utgör hela vår skärgård. Det här tror jag är landstingets viktigaste bidrag till att bevara vår fantastiska skärgård.

Anförande nr 282

Sverre Launy (V): Ordförande, ledamöter! Jag förstår inte. Jag förstår egentligen ingenting just nu.

Nu har vi behandlat tre motioner där alla, framför allt inom Alliansen, i huvudsak tycker att förslagen är jättebra och säger det är självklart att vi ska göra så. Sedan väljer ni i alla fall att inte bifalla utan bara anse motionen besvarad. Jag förstår inte det.

Jag ska i alla fall försöka vara tydlig för Vänsterpartiets del och konstatera att vi tycker att Miljöpartiets motion är alldeles utmärkt. Jag tänker inte förlänga diskussion ytterligare. Jag tycker att Raymonds inledande anförande om motionen var alldeles utmärkt och vi yrkar bifall till den!

Anförande nr 283

Yvonne Blombäck (MP): Fru ordförande, ledamöter! Timmen är sen men det här är en viktig fråga och jag måste säga att jag sitter och lyssnar med öron som växer. Jag funderar verkligen över hur ni tänker. Jag gör det ibland och jag brukar säga det högt i talarstolen. Nu ska jag förklara lite grand vad jag menar.

Det finns målkonflikter i alla områden och de borde hanteras. När det gäller just det här med marina nationalparker så är det faktiskt så att det finns ett område i Värmdö kommun, en kommun med länets näst största skärgård. Norrtälje har fler öar. Det finns ett område som har varit omtalat en längre tid, Hårsten, om det är bekant. Tidigare ville man bygga Rödkobbsleden, en motorled, och spränga bort rätt stora områden under vattenytan. Numera kallas den för Hårstensleden.

Det är så att Värmdö kommun har genomfört ett projekt som heter just Under ytan. Man fick pengar från länsstyrelsen för att göra inventeringar under ytan just för att kunskapen är så pass liten, precis det som många varit uppe i debatten och sagt.

Det visade sig att just på Hårsten så fanns det en lång rad rariteter, och det var inte det enda område man undersökte, man undersökte många områden. På Hårsten fanns det många skyddsvärda arter. Det ledde till att kommunen lämnade in en ansökan om att få bilda ett marint reservat just vid Hårsten. Det gjorde man för flera år sedan. Det var under förra mandatperioden. Länsstyrelsen har dragit ut på det här ärendet. Man har feget, skulle jag vilja säga.

Nu är kommunen på väg att anta en ny översiktsplan. Den var uppe till behandling i TRU för bara någon vecka sedan. Och vad säger man i TRU? Säger man att kommunens begäran att få låta Hårsten vara ett område för marint reservat är bra? Säger man att det är okej? Nej, det gör man inte. I TRU säger man att det här inte går för sig. Varför säger kommunen sådana här saker? Det borde strykas. I begäran i översiktsplanen ska det stå att det här ska gå fram en motorled för stora kryssningsbåtar som ska ta sig tryggt in till Stockholms stad.

Det är anmärkningsvärt, kan jag tycka. Nu kommer jag och är jättejobbig igen i sena timmen men jag kan inte låta bli: Det är en sak att säga och en annan sak att göra.

Menar Gustav Andersson och Lennart Nilsson det ni egentligen säger i talarstolen? Då borde ni absolut yrka bifall till den här motionen och jobba för det i de beredningar, utskott och i alla styrelser och nämnder där ni sitter. Lyft problematiken när ni ser den. Sitt inte och göm er bakom fina ord. Yrka bifall!

Miljöpartiet hade där ett yrkande om att just den delen skulle utgå och man stödde sig också på det som kommunen hade sagt. Vi jobbar så i vårt gäng att vi tar reda på vad kommunerna där ute tycker. Det borde ni också göra. Det är inget parti i Värmdö kommun som tycker att den leden borde byggas. Alla partier unisont är ju helt emot den stora inverkan som den skulle ha.

Gustav Andersson säger att man vill ha högt skydd mot exploatering och därför ska man inrätta en marin nationalpark. Där behövs det, men där tycker inte ni att det ska inrättas.

Vi tycker att det är viktigt. Vi tycker att det är viktigt att landstinget tar sitt ansvar, för det är precis genom sådana här måldokument, genom sådana här beslut som förmodligen tjänstemännen i TRU skulle ha sagt någonting annat än det som de faktiskt sade. Ni borde ha tänkt till och funderat över om de faktiskt hade rätt.

Vi tycker att de hade fel. Vi sade det då, vi säger det nu. Vi tycker att motionen är jättebra, så klart, och vi yrkar bifall till den!

Anförande nr 284

Landstingsrådet Gustav Andersson (C): Yvonne Blombäck, det är inte Hårstensleden den här motionen handlar om. Jag har pratat om det motionssvar som vi från Alliansen lämnar. Jag pratar också om den allmänna syn som jag har på de miljöproblem som finns i Skärgårdshavet.

Jag kan själv se den målkonflikt som du beskriver men jag kan ju inte svara på det i den här debatten. Det skulle vi ha diskuterat – och det gjorde vi ju delvis – i samband med Rufsdebatten.

Oavsett hur det kommer att gå med den nu nämnda leden så finns det ju många områden i Stockholms skärgård som är skyddsvärda.

Låt oss nu inte göra det bästa till det godas fiende och anse att vi inte ska ha några reservat eller nationalparker alls om det inte skulle bli ett reservat, en nationalpark eller något annat i det område som du och kommunpolitikerna i Värmdö pekat ut.

Vi vill satsa på det här, men det här handlar inte om Hårstensleden.

Anförande nr 285

Yvonne Blombäck (MP): Nej, Gustav Andersson, det är helt riktigt. Jag ville bara ta det som ett väldigt tydligt exempel på att det är en sak att säga någonting och det är något helt annat när man fattar beslut.

Det finns målkonflikter, det finns inriktningar. Man behöver ha glasögonen på sig utifrån det faktum att man faktiskt medvetet har fattat ett beslut om att vi ska verka för att inrätta marina nationalparker. Det är ju det som motionen säger. Om man tycker det men ändå inte fattar det beslutet, då kommer det inte att genomsyra det vi gör. Det har vi sagt så många gånger tidigare.

Man kan tycka vad man vill här, men om det inte finns beslut så kommer det inte att ske och då kommer den här typen av målkonflikter att hanteras fel hela vägen. Sedan kan ni stå där och säga vad ni vill, men det är ett exempel på att det måste finnas tydliga beslut till grund för det som ska hända i nästa steg i tjänstemannaledet.

Det kommer inte av sig självt, Gustav. Det kommer genom att vi här inne har fattat kloka beslut. Nu har du möjligheten i kväll.

Anförande nr 286

Landstingsrådet **Gustav Andersson (C)**: Det kan jag ju inte ha möjlighet till. Det finns inget yrkande i den här motionen om det som du talar om.

Jag tycker att jag börjar bli lite trött på den här debatten som går ut på att ifrågasätta intentionerna hos oss i Alliansen när det gäller miljöarbetet. Jag tycker att vårt resultat ganska tydligt har visat att vi driver miljöfrågorna med stort engagemang och med stort eftertryck, och vi har också nått betydande resultat, resultat som är ledande i Sverige när det gäller det regionala miljöarbetet. Därför är det lite tråkigt när den som är mest religiös anklagar alla andra för att mer eller mindre vara kättare.

Vi har ett starkt engagemang oavsett om det är så att just det område som du pekar ut inte är det som vi här, utan att ens ha fått något förslag om det vid detta landstingsfullmäktigemöte, inte väljer att rösta för att upphöja till den status som du så hett önskar.

Anförande nr 287

Yvonne Blombäck (MP): Fru ordförande! Jag vill bara tydliggöra, Gustav Andersson, att jag inte sade att du hade möjlighet att rösta för inrättandet av ett marint reservat vid Hårsten.

Du har möjligheten att visa att du menar allvar och att ge en tydlig signal till tjänstemannakåren genom att bifalla motionen. Det är självklart det som du har möjligheten att göra i kväll. Något annat har inte ens jag tänkt att du skulle ha möjlighet att göra.

Det jag nämnde var ett exempel på vad som kan hända när man inte har fattat beslut om hur man vill att det ska gå till.

Att tycka och ha intentioner är en sak, att fatta beslut är något helt annat. Det är det som vi gör i den här salen. Här ska vi fatta beslut som gör att nästa steg fattar vad politiken vill så att de genomför det.

Anförande nr 288

Fredrik Sawestål (M): Fru ordförande! Jag sa ju att det var väldigt kul att vi avslutar landstingssammanträdet med tre miljömotioner. Då måste jag ju löpa linan ut och säga någonting om alla tre.

Jag tycker faktiskt, Raymond, att det är jättebra att den här motionen har kommit till landstinget, för jag vet att vi i många kommuner också har fått motioner från Miljöpartiet i frågan om en marin nationalpark. Vi hade den hemma i Tyresö. Som skärgårdskommun sade vi givetvis: Detta är jättebra, det tror vi på, det här är viktigt.

Yvonne nämnde Under ytan. Det fick mig osökt att tänka på Uno Svenningssons gamla låt från tidigt 90-tal.

Under ytan
Är vi alla små
Under ytan
Kan en god själ förgås.

Ungefär så är det, för under ytan finns stora problem, orsakade av oss som lever ovan ytan. Det är klart att vi inte löser de problemen genom att inrätta en nationalpark. Vi löser egentligen heller inte de problemen genom att klyva hår om exakt var i skärgården denna ska vara. Jag har inte kompetensen att avgöra det. Andra har kanske större kunskaper.

Däremot står det helt klart att det finns många skyddsvärda områden inte minst inom Värmdö kommuns vattenområden så det är säkert där en marin nationalpark borde ligga. Det är jag väldigt positiv till, och jag tolkar det också som att yttrandet här är positivt och att vår inriktning är att vi gärna ser att denna marina nationalpark kommer till stånd, att vi utökar mängden skyddad vattenareal.

Som det också står i förvaltningens yttrande så kan man konstatera att Sverige har skyddat väldigt lite vatten jämfört med till exempel Danmark eller Tyskland. Det är också ett problem, tycker jag. Jag tror att vi alla kan göra mer på det området, inte bara i landstinget utan också ute i våra kommuner och på andra håll i landet.

Vidare ligger det också lite prestige i det här. Det är ju inte bra att de hann före på Västkusten. Ni vet förstås att Sveriges första marina nationalpark är Kosterhavet. Jag tror att någon sade att Stockholms skärgård egentligen är betydligt mer unik därför att vi lever där vi lever med bräckt vatten och så vidare. Utifrån alla dessa synpunkter är det fantastiskt bra att vi tillsammans i positiv anda går framåt och driver på för en marin nationalpark någonstans i vår skärgård.

Anförande nr 289

Landstingsrådet R a y m o n d W i g g (MP): Fru ordförande! Tack, Fredrik, för den enorma supporten! Jag känner att vi är på väg in i kaklet, så att säga.

Om jag inte missminner mig, Fredrik, så biföll ni motionen i Tyresö kommun.

Anförande nr 290

F r e d r i k S a w e s t å h l (M): Ja, men det är för att vi har en mycket snällare relation till er i oppositionen där än vad vi har här.

Anförande nr 291

Landstingsrådet R a y m o n d W i g g (MP): Ja, och jag har själv suttit ett år i majoritet i den här församlingen. Det var faktiskt vid flera tillfällen som jag tänkte: Varför bifaller vi inte den här motionen?

Det är kanske dags för lite kulturförändring. Om ni vill ta chansen från er sida så tackar inte jag nej till det i det här fallet.

Anförande nr 292

H a n s L i n d q v i s t (C): Jag kan inte låta bli att tala om vad jag skrev högst upp på det lilla papperet. Där står det: En bra motion ska man bifalla.

Det är tre stycken motioner i dag som jag har haft jättesvårt att sitt tyst om. Normalt sett i min hemkommun, Värmdö, skulle de ha bifallits oavsett vilken majoritet vi hade haft om vi hade tyckt likadant.

Så är det i de flesta kommuner runt om i Sverige. Om det kommer bra förslag från något håll så bifaller man eller ställer sig i huvudsak bakom eller bifaller i huvudsak.

Nu ska vi inte göra någon stor debatt av det här för det är för tidigt, och jag säger det här utan att ha diskuterat med någon. Man får väl ta en sak i taget. Jag tycker ändå faktiskt att det var lika illa när ni satt i majoritet, det var precis det som Raymond sade nu när vi sitter i majoritet. Vi bör fundera på saken. Nu är det sagt.

Det här är en motion som är bra. Naturvårdsverket har drivit frågan långt innan motionärerna skrev den här motionen. Värmdö kommun har i allra högsta grad drivit frågan om både naturreservat och marina naturvårdsområden och det som vi talar om i detta fall, nämligen nationalparker.

Jag hade förtroendet att vara ordförande i en framtids- och klimatberedning i Värmdö. Där togs den här frågan upp, och det ledde så småningom till ett förslag som kallades Vision Värmdö 2030 som i mycket hög grad handlar om hur vi förvaltar vårt ansvar gentemot oss själva med kust och vatten. Värmdö är ju en kommun som är omgiven av vatten.

Lite grand handlar detta om samma sak som Earth Hour. Det gör kanske inte vattnet glasklart på en gång, men det är en signal till alla runt omkring om en marin nationalpark. Det är ett symbolvärde som inte heller ska underskattas i Europa och internationellt i övrigt.

Jag vill bara läsa en mening, eftersom jag sitter med översiktsplanen för Värmdö kommun som tjänsteutlåtandet hänvisar till. Ursäkta, fru ordförande, att jag tar lite tid i anspråk men på s. 147 står det så här: Ett antal naturreservat utanför Nämndö föreslås som Nämndöskärgårdens nationalpark.

På s. 153 räknar man upp vilka områden det är, och om det är någon som känner till dem så är det Långviksskär, Långskär, Jungfruskär och Biskopsön. Det är de områdena, ett hundratal öar, som det handlar om. Där, föreslår man i översiktsplanen, att det ska bli en marin nationalpark. Det finns alltså starkt stöd för detta i den kommun som de flesta talar om. Det finns ett otroligt stöd i den här församlingen, det behöver man ju bara lyssna till anförandena för att inse.

Det handlar alltså om att vi ska genomföra ett praktiskt miljöarbete för att förhindra exploatering i ett område med en marin nationalpark och, som jag sade, ge en signal och skapa ett symbolvärde för att tala om att vi inrättar sådana i vårt land, i Sverige, och att landstinget ligger i täten.

Jag vill ytterligare en gång betona frågan om ett gemensamt mål, och uppriktigt sagt vore det väldigt kul om det gemensamma målet bifölls av alla.

Anförande nr 293

Marie Åkesdotter (MP): Tack, Hans Lindqvist! Jag tycker att du ska bifalla motionen oavsett vad dina Allianskollegor gör. Jag tycker att Fredrik Saweståhl ska bifalla motionen här på samma sätt som han gjorde det i kommunen. Annars blir det lite märkligt.

Gustav Andersson, jag har ju faktiskt läst i Mitt i Tyresö och i andra Mitt i-upplagor att du är för det här. Visa det genom att bifalla motionen. Det blir väldigt konstigt annars, tycker jag.

§ 154 Valärenden

Anförande nr 294

Fredrik Saweståhl (M): Jag är valberedningens ordförande och vill bara säga att det ser lite märkligt ut i det utlämnade dokumentet eftersom skattenämnderna räknas upp två gånger.

Det är alltså så att Skatteverket gör en omorganisation – vilket jag har fått lära mig att de gör varje mandatperiod – så de skattenämnder som vi har valt upphör att existera den 1 oktober. Då uppstår nya skattenämnder som heter företagsskattekontor och har andra nummer. De kommer att finnas ett tag, knappast till 2014 som det står, för ett avskaffande av alla dessa utreds utom någon form av företagsskattekontor. Det är inte ett feltryck, det är en förändring.

Det kan man ha i åtanke vid kommande nomineringar.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Jörnehed Håkan (V) 5:1, 4, 127, 131, 133, 136, 139, 202, 204, 207, 209, 213, 215, 229
Landstingsrådet Lundquist (M) 5:2, 5
Bargholtz Helena (FP) 5:3, 18, 35
Dahlberg Lars (S) 5:6, 9, 12, 157
Landstingsrådet Broberg (M) 5: 7, 10, 13
Roxby Cromvall Gunilla (V) 5:8, 11, 25, 30, 52, 54, 56, 92, 165, 173, 181
Lappalainen Paul (MP) 5:14, 156, 160, 162, 164
Nork Ylva (V) 5:15, 186, 188
Landstingsrådet Rosdahl (M) 5:16, 88, 91, 97, 124, 153, 161
Dencker Jakob (MP) 5:17, 19
Landstingsrådet Sevefjord (V) 5:20, 37, 43, 76, 78, 80
Landstingsrådet Andersson (C) 5:21, 106, 108, 110, 113, 115, 159, 244, 246, 248, 261, 263,
265, 267, 269, 273, 280, 284, 286
Gunnarsson Vivianne (MP) 5:22, 105, 194
Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S) 5:23, 27, 82, 84, 86, 89, 98, 117, 151, 154, 163
Landstingsrådet Wennerholm (M) 5:24, 29, 32, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 83, 85, 87,
168, 178, 183
Blombäck Yvonne (MP) 5:26, 31, 96, 121, 123, 166, 171, 283, 285, 287
Fare Stella (FP) 5:28, 169, 175
Landstingsrådet Ullberg (S) 5:33, 36, 41, 46, 48, 50, 111
Sander Tove (S) 5:38, 44
Landstingsrådet Reinfeldt (M) 5:34, 39, 42, 71, 73, 75, 94, 129, 132, 135
Kettner Anna (S) 5:40, 193, 197
Herthelius Margaretha (FP) 5:45
Lindell Rolf (S) 5:58, 60, 62
Launy Sverre (V) 5:64, 66, 68, 245, 247, 249, 251, 253, 257, 272, 278, 282
Helmerson Gunilla (M) 5:65, 67, 69
Landstingsrådet Larsson (S) 5:70, 72, 74, 93, 95, 107, 109, 130, 145
Landstingsrådet Nyman (KD) 5:77, 79, 81, 99, 119, 138, 140, 143, 144, 148
Landstingsrådet Wigg (MP) 5:90, 101, 103, 112, 114, 116, 128, 137, 142, 184, 191, 255, 266,
268, 270, 274, 277, 279, 289, 291
Landstingsrådet Rydberg (FP) 5:100, 102, 104, 185, 187, 192, 195
Pettersson Kerstin (V) 5:118, 146, 150
Lindqvist Hans (C) 5:120, 122, 141, 170, 292
Magnusson Thomas (V) 5:125, 152, 155
Ros Inger (S) 5:126
Eriksson Tomas (MP) 5:134
Cebrian Juan Carlos (S) 5:147, 149, 196
Sjölander Johan (S) 5:158, 189
Anderzon Lowiza (S) 5:159
Forslund Lukas (C) 5:167, 212, 214
Henriksson Karl (KD) 5:172, 180
Sehlin Anna (V) 5:174
Wikholm Nanna (S) 5:176, 179, 182, 259
Maraha Ninos (FP) 5:177
Åkesdotter Marie (MP) 5:190, 293
Sladic Gizela (S) 5:198, 205, 211, 216, 228, 232, 234, 236
Landstingsrådet Starbrink (FP) 5:199, 206, 208, 210, 217, 221, 223, 225, 227, 238, 240, 242
Melin Tomas (MP) 5:200, 219, 224, 226, 230, 237, 239, 241
Wessman Rickard (M) 5:201, 203
Fogelström Conny (S) 5:218, 222
Törnblom Rasmus (M) 5:220, 231, 233, 235
Matthiesen Ann-Sofi (MP) 5:243
Nilsson Lennart (FP) 5:250, 252, 254, 271, 276, 281
Saweståhl Fredrik (M) 5:256, 258, 275, 288, 290, 294
Hjelm Annika (MP) 5:260, 262, 264